

Pravda medzi riadkami **BIBLIE**

Ammar Qari

Pravda medzi riadkami Bible

Zostavil a upravil:

Ammar Qari

dr.ammar2021@hotmail.com

@dr_ammarr2021

+421 918 800 067

Do slovenčiny preložili:

Mgr. Fadlurrahman

Bc. Maria Shash

Na kontrole sa podielali:

Mgr. Lucia Fifiková

Mgr. Veronika Adam Švarcová

Martina Skublýová

Mohammed

Návrh obálky:

Dr. Mahmoud Elalmy

(2017)

Podakovanie

Vyjadrujem podakovanie všetkým tým, ktorí ma podporili a spomenuli vo svojich modlitbách.

Špeciálne podakovanie patrí manželkinej mamke, Márii Fifikovej. Svojou trpezlivosťou a otvorenou diskusiou ma inšpirovala k napísaniu tejto publikácie.

Veľká vďaka a rešpekt patria Munqithovi Assaqqarovi, PhD., ktorého rozsiahle publikácie sú základným zdrojom informácií uvedených v tejto knihe.

Ammar Qari

Obsah

VYSVETLIVKY	10
PREDSLOV	12
VERŠE, KTORÉ PRIPISUJÚ BOŽSKOSŤ A VLÁDU JEŽIŠOVI	17
Meno ešte nedokazuje božskosť menovaného	18
Nazývali Ježiša Bohom?	18
Aplikovanie termínov božskosti a vlády v Biblii	25
VERŠE PRIPISUJÚCE BOŽSKÉ SYNOVSTVO JEŽIŠOVI	29
Nazval sa Ježiš „Synom Božím“?	29
Ježiš je tiež „Synom človeka“	30
V Biblii je mnoho synov Božích	31
Pravý význam „Synovstva“	33
Tvrdil Ježiš, že je skutočným synom Boha a že Mu je rovný?	34
Prvorodený spomedzi mnohých bratov	38
Syn, ktorý zostúpil z nebies	39
VERŠE OHĽADOM JEŽIŠOVHO BOŽSKÉHO VTELENIA	42
Božie metaforické vtelenie do Jeho stvorenia	42
A. „Ja a Otec sme jedno“ (Ev. podľa Jána 10:30)	44
B. „Kto vidí mňa, vidí Otca“ (Ev. podľa Jána 14:9)	47
C. Ježišova večná prítomnosť	52
D. Kristus, obraz Boží	54
E. Klaňanie sa Ježišovi	54
VERŠE PRIPISUJÚCE BOŽIE ATRIBÚTY JEŽIŠOVI	57
Ježišova večnosť	57
Alfa i omega	62
Začiatok Evanjelia podľa Jána	63

PRIPISOVANIE BOŽÍCH SKUTKOV JEŽIŠOVI	68
Pripísanie Božieho stvorenia, Ježišovi.....	68
Pripisovanie sudcovstva Ježišovi.....	72
Ježišovo odpúšťanie hriechov	73
JEŽIŠOVE ZÁZRAKY AKO DÔKAZ JEHO BOŽSKOSTI.....	77
Zázraky sú darom od Boha	77
Zázraky podľa Biblie nedokazujú ani prorocké poslanie, ani božskosť	80
Ďalší, ktorí taktiež mali Ježišovu moc robiť zázraky.....	81
I. Pôrod panny.....	82
II. Kriesenie mŕtvych	83
III. Liečenie chorých.....	86
IV. Predpovedanie skrytých a nepoznaných udalostí	86
V. Moc nad zlými duchmi	89
VI. Ostatné zázraky.....	90
VERŠE VYVRACAJÚCE JEŽIŠOVU BOŽSKOSŤ	95
Prvá kategória	96
Druhá kategória.....	98
Tretia kategória	103
Štvrtá kategória	107
DÔVOD VTELENIA	110
JE JEŽIŠ BOH?	116
PÔVOD PREDSTAVY JEŽIŠOVEJ BOŽSKOSTI	121
Prvé: Božie vteľovanie v starovekých pohanských náboženstvách.....	121
Druhé: Vtelenie kvôli odpusteniu a spáse.....	123
Tretie: Vtelenie Boha a stvorenie:	125
Štvrté: Večnosť a nesmrteľnosť vtelených bohov	126
Piate: Dátumy Božieho narodenia	127

ZDROJ JEŽIŠOVEJ BOŽSKOSTI	129
Dôležitosť Pavla v kresťanstve	129
Pavlova a Ježišova božkosť	130
BOŽSKOSŤ DUCHA SVÄTÉHO	135
Vyvrátenie dôkazov o božskosti Ducha Svätého	138
PÔVOD TROJICE V KRESŤANSTVE	145
1. Prvý nicejský koncil	146
2. Prvý carihradský (konštantínopolský) koncil	147
FAKTY O KRESŤANSKEJ TROJICI	149
Prvé: Tóra a Trojica	149
A. Kritika pasáží z Tóry	150
Druhé: Evanjeliá a Trojica	151
A. Pasáž o troch svedkoch	152
B. Posledné verše Matúšovho evanjelia	155
KRITICKÉ SKÚMANIE TROJICE	160
1. Monoteistické pasáže v Starom zákone	160
2. Monoteistické pasáže z Nového zákona	162
TROJICA JE ZÁHADOU PRE ĽUDSKÚ MYSEĽ	164
TROJICA V STAROVEKOM POHANSTVE	166
KRITICKÉ PRESKÚMANIE PRÍBEHOV O UKRIŽOVANÍ V EVANJELIÁCH	171
1. Protirečenia v príbehoch o ukrižovaní v evanjeliách	172
Zajali Ježiša veľkňazi?	172
Kedy bol Ježiš súdený?	173
Koľkokrát zakikirikal kohút?	173
Kedy slúžka rozpoznala Petra po prvýkrát?	174
Kto rozpoznal Petra druhý a tretí raz?	174
Prečo bol Barabáš vo väzení?	176

Kto niesol kríž, Ježiš, alebo Šimon?	176
Príbeh Judášovej smrti	177
Čo si dvaja ukrižovaní mysleli o ukrižovanom, ktorý bol medzi nimi?	179
Kto očakával, že Ježiš urobí zázrak na kríži?	179
Aké boli posledné slová Ježiša?	180
Kedy sa roztrhla chrámová opona?	180
2. Protirečenia v príbehoch o zmŕtvychvstaní	181
Kedy prišli ženy k hrobu?	181
Kto navštívil hrob?	181
Kedy bol odvalený kameň?	182
Koho videli návštevníci?	183
Kde našla Magdaléna Ježiša a kto jej povedal o Ježišovom vzkriesení?	183
Zatajila žena túto zvesť alebo ju odhalila?	184
Koľkokrát sa Ježiš zjavil a kde sa zjavil?	184
3. Príbehy, ktoré sú vyrozprávané iba jedným z evanjelistov	186
4. Preskúmanie príbehov evanjelií	190
VYVRÁTENIE JEŽIŠOVHO UKRIŽOVANIA HISTORICKÝMI FAKTAMI	194
VYVRÁTENIE JEŽIŠOVHO UKRIŽOVANIA PROROCTVAMI Z TÓRY	197
Druhý žalm: Proroctvo o neúspešnom sprisahaní za účelom ukrižovať Ježiša	202
Siedmy žalm: Proroctvo o tom, ako sa sprisahanie obráti proti jeho iniciátorom	203
Dvadsiaty žalm: Proroctvo o Božej záchrane Ježiša a prehre jeho nepriateľov	206
Dvadsiaty prvý žalm: Proroctvo o zlyhaní sprisahania a vyslyšanie Ježišovej prosby	209
Dvadsiaty druhý žalm: Proroctvo o ukrižovaní hanebného červa a nie veľkolepého Ježiša ..	211
Šesťdesiaty deviaty žalm: Proroctvo o ukrižovanom Judášovi, hriešnikovi	215
Tridsiaty päty žalm: Proroctvo o sprisahaní, ktoré sa obrátilo proti jeho iniciátorom	219
Štyridsiaty žalm: Proroctvo o Božom vyslyšaní Ježišových modlitieb a zlyhaní sprisahania	221
Štyridsiaty prvý žalm: Proroctvo o Ježišovej záchrane pred zradou jeho učeníka v ten ťažký deň	223

Tridsiaty štvrtý žalm: Proroctvo o ochrane Ježišových kostí a jeho záchrane pred zradou, ktorá zahubí hriešnika	224
Deväťdesiaty prvý žalm: Proroctvo o anjeloch zachraňujúcich Ježiša	226
Stodeviaty žalm: Proroctvo o Judášovom odsúdení a ukrižovaní	228
Stoosemnásť žalm: Proroctvo o uchránení Ježiša od smrti	231
PROTIREČENIA V EVANJELIÁCH	235
Príklady protirečení v Novom zákone	236
1. Kristov rodokmeň	236
2. Mená dvanástich učeníkov	242
3. Kde Ježiš prvýkrát stretol Šimona (Petra) a Ondreja?	243
4. Kedy sa Eliáš a Mojžiš ukázali učeníkom?	243
5. Počuli hlas Boží alebo Boží hlas počuť nemožno?	244
6. Kedy vyschol figovník?	244
7. Prišiel stotník za Ježišom?	245
8. Kto sa dožadoval kráľovstva – matka alebo jej dvaja synovia?	245
9. Odkiaľ pochádza matka, ktorej dcéra bola posadnutá diablom?	246
10. Aká bola Kristova reakcia na jeho nepriateľov?	246
11. Kedy sa stal príbeh o nanesení oleja na Ježišove nohy?	246
12. Kde mal Ježiš kázeň?	247
13. Pokúšal diabol Ježiša najprv na vrchu alebo na chráme?	248
14. Bol Abrahám ospravedlnený len vďaka viere?	248
JEŽIŠ PODĽA ISLAMSKÉHO UČENIA	251
DOSLOV	258
APENDIX I: KREŠŤANSKÉ KONCILY	260
BIBLIOGRAFIA	269

VYSVETLIVKY

Boh

Je Všemohúci, Stvoriteľ a Živiteľ vesmíru a ľudí. Nie je podobný ničomu a nič nie je podobné Jemu. Je večným útočiskom. Nesplodil a nebol splodený.

On je jediný Pán všetkého, čo existuje, vrátane toho, čo nám je známe, i toho, čo nám je neznáme. Boh nie je „On“ ani „Ona“ (zámeno „On“ pri Bohu používame len z núdze); Boh nie je človek. Je omnoho väčší. Je ohromnou mocou, entitou, skutočnosťou – absolútne prevyšuje naše chápanie.

On je Bohom Adama, Noema, Abraháma, Lota, Izáka, Jakuba, Jozefa, Dávida, Šalamúna, Mojžiša, Árona, Zachariáša, Jána, Ježiša a Muḥammada - mier s nimi všetkými.

Muslimovia používajú slovo „Alláh“ v arabskom jazyku, ktoré do slovenčiny možno preložiť výrazom „jediný Boh“ s veľkým „B“ alebo presnejšie ako „jeden jediný Boh“ resp. „jediný pravý Boh“. Slovo „Alláh“ navyše nemá množné číslo ani rod. Arabské slovo „Alláh“ v sebe nezahŕňa žiadnu nejasnosť či viacznačnosť, keďže sa používa výlučne pre Všemohúceho Boha.

Používanie slova „Alláh“ neznamená, že muslimovia uctievať iného „Boha“. Bolo by preda nelogické povedať, že Francúzi uctievať iného Boha, lebo používajú slovo „Dieu“, alebo že Španieli uctievať iného Boha, lebo hovoria „Dios“, alebo že židia uctievať iného Boha, lebo Ho niekedy nazývajú „Jahve“. Takáto úvaha by bola nerozumná.

V našej publikácii preto používame slovo Boh vo všetkých prípadoch, dokonca i vo veršoch Koránu, keďže je slovenskému čitateľovi bližšie i prirodzenejšie.

Prepis arabských výrazov

Výrazy islam, Alah a Mohamed prepisujeme ako islám, Alláh a Muhammad, keďže takáto výslovnosť je bližšia k tej arabskej.

Podčiarknuté časti biblických veršov

V našej publikácii sú pre jasnosť i ľahšiu orientáciu podčiarknuté časti biblických veršov týkajúce sa aktuálnej témy.

Citácie

Pre lepšie porozumenie sme za názvom citovaných kníh v anglickom jazyku v zátvorke vždy uvedeli jeho slovenský preklad.

PREDSLOV

Hold, úcta a pochvala sprevádzané mierom patria prorokom Adamovi, Noemovi, Abrahámovi, Dávidovi, Mojžišovi, Ježišovi a Muhammadovi a ostatným prorokom a poslom.

Boh stvoril všetkých ľudí odlišnými vo vlastnostiach, v rasách a farbách. Učinil ich národmi rôznorodými a rozličnými a každý z nich má svoju osobitú kultúru, spôsob života a zvyklosti.

Poznávanie sa a zblíženie sa medzi národmi má rôzne podoby a spôsoby. Jedným z týchto spôsobov je manželský zväzok. Ďalšími spôsobmi sú vzájomné navštevovanie sa, čítanie jeden o druhom, umový príhovor v podobe diskusie a nábožensko-vedeckého dialógu, opierajúceho sa o dôkazy a o presvedčivo dokazujúce a nepopierateľné argumenty.

Diskusie a dialóg, umový, pokojný a vedecký, sú základmi spolunažívania medzi učenými a tými oplývajúcimi múdrosťou všetkých spoločností. Spoločenstvá, ktoré nedisponujú takými vznešenými vlastnosťami, väčšinou zaostávajú za všetkými ostatnými. Spoločenstvo a jeho úroveň dialógu sa hodnotí podľa ich schopnosti spolunažívania a akceptovania inakosti.

Boh neposlal prorokov, aby viedli ľudí k viere bez toho, aby ju prijala ich intuitívna prirodzenosť stvorenia, umu i duše. Nie je tiež známe, že by hoci čo i len jeden zo vznešených prorokov v histórii celého ľudstva bol nútil ľudí k viere v poslanstvo Pána celého stvorenia.

Spomenieme napr. proroka Lota, ktorý neprestajne viedol pokojný dialóg a diskutoval so svojimi ľuďmi a vyzýval ich k viere. Prorok Abrahám podobne pristupoval k svojmu otcovi v otázke viery. Takýmto spôsobom sa proroci snažili neprestajne vo vyzývaní k viere a v trpezlivom prístupe voči tým, ktorí im protirečili. Činili tak nasledujúc slová Božie: „**Vyzývaj k ceste Pána tvojho múdro a dobrým poučením a spor sa s nimi spôsobom dobrým.**“ (Korán 16:125)

Vychádzajúc z potreby kultivovanej diskusie a dialógu a berúc do úvahy Božie slová nado všetko: „**Nespor sa s ľuďmi Písma, leda spôsobom najlepším, avšak nie s tými z nich, ktorí ukrivdili. A povedzte (im): ,Uverili sme v to, čo bolo zoslané nám, aj v to, čo bolo zoslané vám, a náš Boh a váš Boh jeden sú; a my sme Jemu odovzdaní...‘**“ (Korán 29:46) by mali byť dialóg a vážna výmena názorov s ľuďmi Písma (židmi a kresťanmi) založené na overených vedeckých základoch, jasnej výzve a nepopierateľných dôkazoch spôsobom najlepším, teda kultivovane, ako aj na tom, že dialóg začne a skončí láskou k druhému.

Jeden z dôvodov, ktorý ma viedol k tomu, aby som hlbšie nahliadol do kresťanskej doktríny, je najmä blízkosť vás kresťanov k nám muslimom tak, ako povedal Vznešený Boh: „**A veru zistíš, že ľudia, ktorí chovajú najväčšie nepriateľstvo voči tým, ktorí uverili, sú židia a tí, ktorí pridružili (k Bohu) a zistíš, že najláskavejší k tým, ktorí uverili, sú tí, ktorí povedali: ,My sme kresťania.‘ A to preto, lebo medzi nimi sú kňazi a mnísi, a preto, že sa nepovyšujú. A keď počujú, čo bolo poslovi zoslané, vidíš, ako sa ich oči zaplavia slzami pre to, čo spoznali z pravdy. Hovoria: „Pane náš, uverili sme, zapíš nás medzi svedkov.“**“ (Korán 5:82-83)

Zaväzuje ma, ako aj ostatných muslimov, blízkosť Ježiša, syna panny Márie, k nášmu prorokovi Muhammadovi tak, ako nám to svojimi slovami Muhammad odkázal, keď povedal: „*Ja som zo všetkých ľudí najbližší k Ježišovi, synovi Márie, v živote najnižšom i poslednom.*“

Nato sa ho učenci opýtali: „Ako to, prorok Boží?“

Odpovedal im: „Proroci sú si bratmi vo viere a majú rôzne matky. Majú rovnaké náboženstvo a medzi nami (mnou a Ježišom) niet (iného) proroka.“

Ďalším dôvodom je, že som si vzal za manželku slovenskú konvertitku pochádzajúcu z rímsko-katolíckej rodiny. Mám veľmi silné rodinné vzťahy s jej rodinnými príslušníkmi a spája nás prozaická, ale úprimná ľudská láska. Žijem medzi nimi viac ako desať rokov a často sme medzi sebou viedli kultivované diskusie. Medzi nami neustále panuje atmosféra lásky a vzájomného rešpektu, ktoré sú základom nášho vreleho rodinného a priateľského vzťahu. Všetko toto ma viedlo k tomu, aby som sa s nimi i s vami podelil o túto rešeršnú publikáciu.

V práci kladiem dôraz na publikácie od Munqitha Assaqqara, PhD. Vychádzam tiež z analýz samotného Starého i Nového zákona a beriem do úvahy slová i názory popredných predstaviteľov cirkvi, kresťanských zapadaných i východných mysliteľov.

Ó Bože, správne nás usmerňuj v tom, v čom sme sa sporili, s Tvojím povolením a mocou. Veď Ty si Ten jediný, ktorý správne usmerní na cestu priamu, koho chce. Amen.

Ježišova božskost'

VERŠE, KTORÉ PRIPISUJÚ BOŽSKOSŤ A VLÁDU JEŽIŠOVI

Kresťania prezentujú niektoré pasáže z biblie pripisujúce božskosť a vládu Ježišovi a veria, že tieto slová sú dôkazom jeho božskosti. Prvým je jeho meno „Ješua“, ktoré pochádza z hebrejského slova „*jehwa chalas*“, čo znamená „*Boh je spasenie*“.

Ďalšia pasáž pochádza z Knihy Izaiáša: „**Lebo chlapček sa nám narodil, daný je nám syn, na jeho pleciah bude spočívať vláda a jeho meno bude Obdivuhodný radca, Mocný Boh, Večný Otec, Knieža pokoja. Miera jeho vlády a pokoj nebude mať konca na Dávidovom tróne a v jeho kráľovstve, ktoré upevní a posilní právom a spravodlivosťou odteraz až naveky. Horlivosť Hospodina zástupov to urobí.**“ (Izaiáš 9:5-6)

Taktiež veria, že Dávidov opis prichádzajúceho spasiteľa je nepopierateľným dôkazom, keďže Dávid ho nazval „Pán¹“: „**Dávidov žalm. Pán povedal môjmu Pánovi: "Sed' po mojej pravici, kým nepoložím tvojich nepriateľov za podnožku tvojim nohám."** **Moc tvojho žezla rozšíri Pán zo Siona: panuj uprostred svojich nepriateľov. Odo dňa tvojho narodenia patrí ti vláda v posvätnnej nádhere**. Splodil som ťa ako rosu pred východom zornice. Pán prisahal a nebude ľutovať: "Ty si kňaz naveky podľa radu Melchizedechovho.“ (Žalmy 110:1-4)

Ďalšia pasáž, ktorá podľa kresťanov dokazuje Ježišovu božskosť, je v Knihe Izaiáša: „**Preto vám sám Pán dá znamenie: Hľa, panna počne a porodí syna a dá mu meno Emanuel!**“ (Izaiáš 7:14), keďže slovo „*Emanuel*“ znamená „*Boh s nami*“.

Veria, že Ježišovo narodenie bolo naplnením proroctva, keď anjel predpovedal Máriinmu snúbencovi, tesárovi Jozefovi: „**Porodí syna a dáš mu meno Ježiš; lebo on vyslobodí svoj ľud z hriechov. To všetko sa stalo, aby sa splnilo, čo Pán povedal ústami proroka: ,Hľa, panna počne a porodí syna a dajú mu meno Emanuel,‘ čo v preklade znamená: Boh s nami.**“ (Ev. podľa Matuša 1:21-23)

¹ Slovo „Pán“ je použité v Katolíckom preklade Biblie, ale Ekumenický preklad používa slovo „Hospodin“.

Čo sa týka tejto spornej otázky, pre doplnenie uvádzajú Pavlovu výpoveď z Nového zákona: „**Ich sú praotcovia a z nich podľa tela pochádza Kristus; on je nad všetkým Boh, zvelebený naveky. Amen.**“ (List Rimanom 9:5)

„**Tomáš mu odpovedal: Pán môj a Boh môj!**“...“ (Ev. podľa Jána 20:28)

Petrova výpoveď: „**Nech ti je milostivý Boh, Pane! To sa ti nesmie stať!**“ (Ev. podľa Matúša 16:22)

Povedal tiež: „**On je Pánom všetkých**“ (Skutky apoštolov 10:36)

Ďalšia pasáž týkajúca sa tejto záležitosti: „... **lebo on je Pán pánov a Kráľ kráľov.**“ (Zjavenie Jána 14:17)

Meno ešte nedokazuje božskosť menovaného

Žiadne z týchto slov nerobí z Ježiša Boha. Mnohé z týchto slov sa používajú len ako pomenovania a ak aj niekoho nazveme bohom, nerobí to z neho Boha. Podľa Nového zákona ľudia pomenovali Pavla a Barnabáša bohmi, keď činili zázraky. „**Keď zástupy videli, čo Pavol urobil, po lykaonsky kričali: Zostúpili k nám bohovia v ľudskej podobe.**“ (Skutky apoštolov 14:11)

Rimania tradične pomenúvali ľudí, ktorí vykonali niečo dobré pre svoj ľud, bohmi. Toto pomenúvanie však nezmení fakty, nezmení ani stvorenia na Stvoriteľov a ani smrteľných služobníkov na nesmrteľných bohov.

V knihe Numeri sa píše: „**Takto vložia moje meno na Izraelitov a ja ich požehnám.**“ (Numeri 6:27), ale oni napriek tomu nie sú bohmi.

Nazývali Ježiša Bohom?

Muslimovia nepovažujú mnohé z týchto pasáží, o ktorých Nový zákon tvrdí, že sú od Ježišových učeníkov, za pravdivé. Taktiež veria, že kresťania vedome upravili tieto pasáže. Falšovanie a úprava vzniká aj následkom zlých a nepresných prekladov.

Slovo „Lord (Pán)“ (s veľkým písmenom L (P)) sa nachádza v prekladoch Svätého písma ako náhrada slova „Boh“, ale v iných anglických prekladoch slovo lord (s malým l) znamená učiteľ alebo pán vo všeobecnosti. Vo francúzskych prekladoch sa používa slovo „*Maître*“, ktoré znamená „učiteľ“, a podobne je to aj v iných prekladoch z nemčiny¹, taliančiny² a španielčiny³.

Slovo „*Rab*“ sa používa v arabskom preklade Biblie a je príbuzné slovu „*Rabbi*“ v aramejskom jazyku, ktorý používali Ježiš a jeho učeníci. „*Rabbi*“ sa používa ako prívlastok vyjadrujúci rešpekt k pánovi alebo učiteľovi.

Evanjelium podľa Jána spomína, že učeníci zvykli Ježiša volať „*Rabbi*“ alebo „*Rabbuni*“ a mysleli tým učiteľ: „**Ježiš ju oslovil: ‚Mária! Ona sa obrátila a po hebrejsky mu povedala: ‚Rabbuni,‘ čo znamená Učiteľ. Ježiš jej povedal: ‚Už ma ndrž, veď som ešte nevystúpil k Otcovi; ale choď k mojim bratom a povedz im: Vystupujem k môjmu Otcovi a vášmu Otcovi, k môjmu Bohu a vášmu Bohu.‘** Mária Magdaléna išla a zvestovala učeníkom: ‚Videla som Pána,‘ a že jej toto povedal.“ (Ev. podľa Jána 20:16-18)

V inej pasáži ho dvaja z jeho učeníkov nazvali „*Rabbi*“: „**Ježiš sa obrátil a keď videl, že idú za ním, opýtal sa ich: ‚Čo hľadáte?‘ Oni mu povedali: ‚Rabbi - čo v preklade znamená: Učiteľ -, kde bývaš?‘**“ (Ev. podľa Jána 1:38)

Žiaden z učeníkov si nemyslel, že je „Boh“, keď Ježiša oslovoval týmto slovom. Chápali to vo význame učiteľ alebo pán. Hodnotili ho teda ako Jána Krstiteľa, ako vravia: „**Raz sa na ktoromsi mieste modlil. Keď skončil, povedal mu jeden z jeho učeníkov: ‚Pane, nauč nás modliť sa, ako Ján naučil svojich učeníkov.‘**“ (Ev. podľa Lukáša 11:1)

Pôvodné grécke slovo, ktoré znamená ‚Pán‘, môže byť použité formou rešpektu. Väzenský strážca sa prihovril Pavlovi a Silasovi oslovením „*Rabbi*“, čiže pán: „**Vyviedol ich von a vravel: ‚Páni, čo mám robiť, aby som bol spasený?‘ Oni**

¹ „Das bedeutet Meister; Maria gebrauchte den hebräischen Ausdruck.“ (Neue Genfer Übersetzung)

² „Allora Gesù la chiamò: Maria! Lei si voltò verso di lui. Maestro! esclamò.“ (La Bibbia della Gioia)

³ „Jesús le dijo: ;María! Ella, volviéndose, le dijo en hebreo[d]: ;Raboni! (que quiere decir, Maestro)“ (La Biblia de las Américas)

povedali: „Ver v Pána Ježiša a budeš spasený ty aj tvoj dom.“ (Skutky apoštolov 16:30) Týmto oslovením sa vyjadruje úcta.

Tomášova odpoveď nebola priamou rečou k Ježišovi. Keď videl Ježiša živého a myslel si, že je mŕtvy, bolo to preňho veľkým prekvapením a zvolal „**Pán môj a Boh môj!**“ (Ev. podľa Jána. 20: 28)

Tento význam môže byť nejasný v niektorých prekladoch, ale je zrozumiteľný v gréckom origináli. V gréckom rukopise nájdeme „*Αποκρίνομαι* [*apokrinome*]“, čo vyjadruje pocit prekvapenia a údivu a dá sa preložiť približne ako „toto bola jeho reakcia“.

Dôkazom tohto vysvetlenia sú Ježišove slová v tom istom odseku o tom, že vystúpi k svojmu Bohu: „**Ježiš jej povedal: „Už ma nedrž, veď som ešte nevystúpil k Otcovi; ale choď k mojim bratom a povedz im: Vystupujem k môjmu Otcovi a vášmu Otcovi, k môjmu Bohu a vášmu Bohu.“**“ (Ev. podľa Jána 20:17)

Keby bol Ježiš porozumel Tomášovým slovám v zmysle jeho božskosti, nebol by to akceptoval. Odmietal, aj keď ho nazývali dobrým. Raz, keď ho takto nazval jeho učeník, odpovedal mu: „**Prečo sa ma pýtaš na dobré? Len jeden je dobrý.**“ (Ev. podľa Matúša 19:17) Ak je toto pravda, ako by v tomto prípade akceptoval, že ho niekto nazval Bohom?

Túto pasáž sme už spomínali skôr: „**Pán povedal môjmu Pánovi: „Sed' po mojej pravici, kým nepoložím tvojich nepriateľov za podnožku tvojim nohám.“**“ (Žalmy 110:1) V žiadnom prípade sa tu nemyslí Ježiš, ale očakávaný Mesiáš, na ktorého čakali židia, a bol ním prorok Muhammad.

Peter spravil chybu, keď považoval túto pasáž za adresovanú Ježišovi a povedal: „**Veď Dávid nevystúpil na nebesia, a predsa hovorí: „Pán povedal môjmu Pánovi: Sed' po mojej pravici, kým nepoložím tvojich nepriateľov za podnožku tvojim nohám.“** Nech teda s istotou vie celý dom Izraela, že toho Ježiša, ktorého ste vy ukrižovali, Boh urobil aj Pánom, aj Mesiášom.‘ Keď to počuli, bolesť im prenikla srdce a povedali Petrovi a ostatným apoštolom: „**Čo máme robiť, bratia?**““ (Skutky apoštolov 2:34-37)

Dôkazom Petrovho neporozumenia a následne i nepochopenia zo strany ďalších kresťanov je Ježišovo odmietnutie toho, že by bol očakávaným Mesiášom, ktorého Dávid spomenul: „**Ked' boli farizeji zhromaždení, Ježiš sa ich opýtal: ‚Čo si myslíte o Mesiášovi? Čí syn je?‘ Odpovedali mu: ‚Dávidov.‘ Povedal im: ‚Akože ho potom Dávid v Duchu volá Pánom, keď hovorí: ‚Pán povedal môjmu Pánovi: Sed' po mojej pravici, kým ti nepoložím tvojich nepriateľov pod nohy!‘ Ak ho teda Dávid volá Pánom, ako môže byť jeho synom?‘ A nik mu nevedel odpovedať ani slovo. Ani sa ho od toho dňa už nik neodvážil vypytovať.**“ (Ev. podľa Matúša 22:41-46)

Ježiš sa spýtal židov na očakávaného Mesiáša, o ktorom Dávid a ostatní proroci prorokovali: „**Čo si myslíte o Mesiášovi? Čí syn je? Odpovedali mu: ‚Dávidov.‘**“ Ukázal im, že sa mýlili, a povedal: „**Ak ho teda Dávid volá Pánom, ako môže byť jeho synom?**“

Marek to tiež spomenul: „**Ked' Ježiš učil v chráme, povedal: ‚Ako môžu zákonníci hovoriť, že Mesiáš je Dávidov syn? Ved' sám Dávid hovorí vo Svätom Duchu: ‚Pán povedal môjmu Pánovi: Sed' po mojej pravici, kým ti nepoložím tvojich nepriateľov pod nohy.‘ Sám Dávid ho nazýva Pánom; ako potom môže byť jeho synom?‘**“ (Ev. podľa Marka 12:35-37)

To iste nájdeme aj tu: „**On im povedal: ‚Ako môžu hovoriť, že Mesiáš je Dávidov syn? Ved' sám Dávid hovorí v knihe Žalmov: ‚Pán povedal môjmu Pánovi: Sed' po mojej pravici, kým nepoložím tvojich nepriateľov za podnožku tvojim nohám.‘ Dávid ho teda volá Pánom; ako potom môže byť jeho synom?‘**“ (Ev. podľa Lukáša 20:40-44)

Očakávaný Mesiáš nie je potomkom Dávida, no kresťania však veria, že Ježiš je z Dávidovho pokolenia, ako je to zaznamenané v jeho rodokmeni v Matúšovi a Lukášovi.

Čo sa týka pomenovania Emanuel v Izaiášovi, taktiež nepatrilo Ježišovi, lebo nebolo nikdy jeho menom a nikto ho tak ani nevolal.

Príbeh z knihy Izaiáša rozpráva o udalosti, ktorá sa stala niekoľko storočí pred Ježišom, keď sa Rasin, kráľ Aramu, sprisahal s Peqahom, synom Romeliášovým, kráľom severného kráľovstva Izraela, proti južnému kráľovstvu a jeho kráľovi Achazovi: „**V dňoch Achaza, syna Joatamovho, syna Oziášovho, kráľa júdskeho, Rasin, kráľ Aramu, a Peqah, syn Romeliášov, kráľ izraelský, vytiahli do boja proti Jeruzalemu...**“ (Izaiáš 7:1)

Narodenie „Emanuela“ bolo Božím znamením konca trestu voči Júdskeму kráľovstvu a náznakom prichádzajúcej skazy kráľovstiev Rasina a Peqaha a smrti dvoch kráľov rukami Asýrčanov: „**Pán znovu takto prehovoril k Achazovi: ‚Žiadaj si znamenie od Pána, svojho Boha, či už hlboko v podsvetí a či hore na výsostiach!‘ Ale Achaz vravel: ‚Nebudem žiadať a nebudem pokúšať Pána.‘ Riekol teda (Izaiáš): ‚Počujteže, dom Dávidov! Či vám je málo obťažovať ľuď, že obťažujete ešte aj môjho Boha? Preto vám sám Pán dá znamenie: Hľa, panna počne a porodí syna a dá mu meno Emanuel! Mlieko a med bude jesť, až bude vedieť opovrhnúť zlým a voliť si dobré. Lebo skôr, ako by chlapec vedel opovrhnúť zlým a voliť si dobré, bude spustošená krajina, ktorej dvoch kráľov sa ty hroziš. Pán privedie i na teba a na tvoj ľud - na dom tvojho otca - dni, akých nebolo odo dňa, čo sa odtrhol Efraim od Júdska - asýrskeho kráľa.**“ (Izaiáš 7:10-17)

„**Pán mi povedal: ‚Vezmi veľkú tabuľu a napíš na ňu ľudským písmom: Náhla korisť - rýchly lup!‘ I vzal som si hodnoverných svedkov, kňaza Uriáša a Zachariáša, syna Barachiášovho. Potom som pristúpil k prorokyni; i počala a porodila syna. A Pán mi riekol: ‚Nazvi ho Náhla korisť - rýchly lup¹. Lebo skôr, ako by chlapec vedel volať: ‚Otče‘ a: ‚Matka,‘ budú odnášať bohatstvo Damasku a korisť Samárie pred asýrskeho kráľa.**“ (Izaiáš 8:1-4)

Je jasné, že táto pasáž je o asýrskej invázii v Palestíne, ktorá sa stala storočia pred Ježišom. Počas toho obdobia sa narodil chlapec a jeho otec ho na počesť kráľovho víťazstva nazval „*Náhla korisť a rýchly lup*.“

Toto proroctvo sa naplnilo a kráľ Achaz zvíťazil, keď asýrsky kráľ prišiel a zajal dvoch sprisaháňých kráľov: „**A Pán ešte ďalej hovoril ku mne takto: ‚Pretože tento ľud zavrhol vody Siloe, ktoré tečú tíško, a potešil tým Rasina a**

¹ V iných prekladoch Biblie sa uvádza meno „Maher šalal, haš baz“.

Romeliášovho syna: preto, hľa, privedie na nich (Pán) silné a hojné vody Rieky: - asýrskeho kráľa a všetko jeho vojsko - i vystúpi nad všetky svoje riečištia a prerazí všetky svoje brehy. Potečie v Júdsku, rozvodní sa a rozprúdi, bude siahať až k hrdlu, takže svojimi rozpätými krídlami zaplní šírku tvojej krajiny, ó, Emanuel!‘ (Len) zúrte, národy, a skazíte sa, čujte, všetky diaľavy zeme; (len) zbroyte a zničíte sa, (len) zbroyte a zničíte sa! Kujte plán - a stroskotá; hovorte reči - a neobstoja, pretože s nami je Boh.“ (Izaiáš 8:5-10)

Chceme spomenúť, že v Lukášovi je použitá pozmenená pasáž z Knihy Izaiáša. Ani v starých hebrejských origináloch, ani v starých prekladoch Tóry, napr. v prekladoch Aquila¹, Theodotion² a Symmachus³ z druhého storočia, sa nenachádza žiadna zmienka o slove „betolah“, čo znamená „panna“. To vymysleli a následne takto pozmenili až prekladatelia v gréckom preklade zvanom Septuaginta⁴ (LXX) a ostatní kresťania to od nich následne odkopirovali. V starých prekladoch Tóry je totiž slovo „alma“, čo znamená „mladá žena“.⁵

Kresťania interpretujú nasledovné Izaiášovo proroctvo ako dôkaz o Ježišovej božskosti: **„Lebo chlapec sa nám narodil, daný nám je syn, na jeho pleci bude kniežatstvo a bude nazvaný: zázračný Radca, mocný Boh, večný Otec, Knieža pokoja. Jeho vláda bude veľká a pokoj bude bez konca na Dávidovom tróne a nad jeho kráľovstvom, aby ho upevnil a posilnil právom a spravodlivosťou odteraz až naveky. Horlivosť Pána zástupov to urobí.“ (Izaiáš 9:6)**

¹ Aquila „Ponticus“: preložil Starý zákon do gréčtiny. V židovských písomnostiach sa spomína ako “עקיילס”. Hovorí sa, že Aquilov preklad sa používal namiesto Septuaginty (z lat. „sedemdesiat“, skratka LXX – taktiež nazývaný grécky Starý zákon) v grécky hovoriacich synagógach. Obsahuje mnoho fragmentov, napr. Aq Burkitt a Aq Taylor, ktoré tvoria súčasť Origenovej Hexaply.

² Theodotion (Θεοδοτίων): bol helénsky (starogrécky) židovský učenec (praktizoval formu judaizmu kombinujúcu židovskú náboženskú tradíciu s prvkami gréckej kultúry). Preložil Bibliu z hebrejštiny do gréčtiny a jeho preklad je súčasťou Origenovej Hexaply. Theodotionov preklad bol značne rozšírený v ranokresťanskej cirkvi.

³ Symmachus (Σύμμαχος): preložil Starý zákon do gréčtiny. Učenec Origen zahrnul tento preklad do svojho vydania Hexapla a Tetrapla, v ktorom boli vedľa seba zoradené viaceré preklady vrátane Septuaginty. V týchto vydaniach sa zachovala časť tohto prekladu a svedčia o jeho čistote a elegancii. Obdivoval ho aj Hieronym, ktorý tento preklad využil pri svojom preklade do latinčiny zvanom Vulgáta (4. stor.). V 16. storočí sa stala Vulgáta oficiálnym latinským prekladom Biblie v katolíckej cirkvi.

⁴ Septuaginta (z lat. „sedemdesiat“, skratka LXX – taktiež nazývaný grécky Starý zákon) sa používa v grécky hovoriacich synagógach.

⁵ Dr. Samuel Yusuf: An Introduction to the Old Testament (Úvod do Starého zákona), str. 260. Originál v arabčine.

Kde a kedy ho niekto nazýval zázračným Radcom, mocným Bohom, večným Otcom, Kniežaťom pokoja? Nejestvuje jediná pasáž v celej Biblii, ktorá by tomu nasvedčovala.

Ak by kresťania tvrdili, že toto sú vlastnosti Ježiša a nie mená, taktiež by sme mohli povedať, že tieto prívlastky nepatrili v žiadnom prípade jemu. Tieto vlastnosti patria kráľovi, ktorý bude vládnuť svojmu ľudu a zdedí Dávidovo kráľovstvo, a to je - podľa faktov a pasáží z evanjelia - Ježišovi vzdialené.

Ježiš nikdy nebol kráľom svojho ľudu ani na jediný deň. Ba naopak bol vyľakaný, obával sa a utekal pred Židmi; taktiež unikol, keď ho jeho ľudia chceli urobiť kráľom: **„Ale keď Ježiš spoznal, že chcú prísť, zmocniť sa ho a urobiť ho kráľom, znova sa utiahol na vrch celkom sám.“** (Ev. podľa Jána 6:15)

Unikol, pretože jeho kráľovstvo nebolo na tomto svete ani na tróne Dávida, ale bolo duchovným kráľovstvom onoho sveta: **„Ježiš povedal: „Moje kráľovstvo nie je z tohto sveta. Keby moje kráľovstvo bolo z tohto sveta, moji služobníci by sa bili, aby som nebol vydaný Židom. Lenže moje kráľovstvo nie je stadiaľto.“** (Ev. podľa Jána 18:36)

Pre doplnenie uvedieme, že Izaiáš rozprával o Kniežati mieru a to nemôže byť vlastnosťou Ježiša, keďže evanjelium zaznamenáva o ňom pravý opak: **„Nemyslite si, že som priniesol pokoj na zem. Nie pokoj som priniesol, ale meč. Prišiel som postaviť syna proti jeho otcovi, dcéru proti matke, nevestu proti svokre. A vlastní domáci budú človeku nepriateľmi.“** (Ev. podľa Matúša 10:34-36)
Mohol by byť Ježiš tohto evanjelia Kniežaťom pokoja?

Ba čo viac, Izaiáš rozprával o mocnej osobe a nie o takej, ktorá nie je schopná konať veci za seba: **„Ja nemôžem nič robiť sám od seba. Súdim, ako počujem. A môj súd je spravodlivý, lebo nehľadám svoju vôľu, ale vôľu toho, ktorý ma poslal.“** (Ev. podľa Jána 5:30)

„Ježiš im vravel: „Veru, veru, hovorím vám: Syn nemôže nič robiť sám od seba, len to, čo vidí robiť Otca. Čo robí Otec, to robí podobne aj Syn...“ (Ev. podľa Jána 5:19)

Podľa Biblie tiež nie je dovolené Ježišovi byť kráľom, lebo Boh prisľúbil, že žiaden potomok z rodu *kráľa Joakima* nikdy nebude vládnuť Dávidovmu kráľovstvu: „**Nuž toto hovorí Pán júdskeму kráľovi Joakimovi: Nebude mať nikoho, kto by zasadol na Dávidov trón a jeho mŕtvolu vyhodí vo dne na horúčavu, v noci na mráz. A stresem na ňom, na jeho potomstve i na jeho sluhoch ich hriech a dopustím na nich, na obyvateľov Jeruzalema a na mužov Júdska všetky nešťastia, ktorými som im hrozil, no nepočúvali.**“ (Jeremiáš 36:30-31)

Ježiš je potomkom Joakima, ale v Matúšovi je meno Joakim (syn Joziáša a otec Jechoniáša) úmyselne vynechané z rodokmeňa: „... **Amon Joziáša, Joziáš Jechoniáša a jeho bratov za babylonského zajatia...**“ (Ev. podľa Matúša 1:10-11)

V Knihe kroník sú spomenutí všetci traja spolu s prekliatym kráľom Joakimom: „... **jeho syn Amon, jeho syn Joziáš. Joziášovi synovia: Prvorodený Johanan, druhý Joakim, tretí Sedekiáš, štvrtý Selum. Joakimov syn bol Jechoniáš, jeho syn Sedekiáš.**“ (Prvá kniha kroník 3:14-15)

Applikovanie termínov božskosti a vlády v Biblii

Nazývanie Ježiša „pánom“ či „bohom“ nie je dôkazom jeho božskosti, keďže sa tieto výrazy v Biblii používajú bežne. Biblia tieto dve slová používa na oslovenie mnohých stvorení, medzi nimi aj anjelov.

V Knihe sudcov sa dočítame: „**Potom sa už viac Pánov anjel nezjavil Manuovi ani jeho manželke. Teraz Manue spoznal, že to bol Pánov anjel. A Manue povedal svojej manželke: ,Určite zomrieme, lebo sme videli Boha.**“ (Kniha sudcov 13:21-22) Myslel tým Božieho anjela.

Boží anjel sa zjavil Sáře a zvestoval jej dobrú správu o Izmaelovi. „**A ešte jej Pánov anjel hovoril: ,Hľa, počala si a porodíš syna a nazveš ho menom Izmael, lebo Pán vypočul tvoje vzdychy; bude to človek ako divý osol, jeho ruka bude proti všetkým a ruky všetkých proti nemu a bude bývať nablízku všetkých svojich bratov.‘ Potom nazvala Pána, ktorý k nej hovoril: ,Ty si Boh,**

ktorý si ma videl, lebo‘ - povedala - ,či som azda nevidela toho, ktorý sa na mňa díval?’“ (Genezis 16:11-13) Tu však myslela Božieho anjela, nie Boha.

Ďalší príklad je v Knihe Exodus a vypovedá o anjelovi, ktorý sprevádzal Izraelitov, keď vyrazili z Egypta, tento anjel sa v pasáži nazýva pánom: „**Pán šiel pred nimi cez deň v oblačnom stípe, aby im ukazoval cestu, v noci zasa v ohnivom stípe, aby im svietil, takže mohli dňom i nocou putovať.**“ (Exodus 13:21)

„**Nato Boží anjel zmenil svoje miesto. Predtým šiel pred izraelskými vojmi a teraz sa odobral za ne. Aj oblačný stĺp zmenil svoje miesto spopred nich a postavil sa za nich.**“ (Exodus 14:19)

Tóra podobne oslovuje aj prorokov, ale nejde o doslovný význam. Boh rozprával k Mojžišovi ohľadom Árona: „**On bude namiesto teba hovoriť ťu; a tak on bude tvojimi ústami, kým ty budeš preň ako Boh.**“ (Exodus 4:16)

V inom príklade hovorí Boh Mojžišovi: „**Pán však povedal Mojžišovi: ,Pozri, dávam ťa faraónovi za božstvo a tvoj brat Áron bude tvojím prorokom...**“ (Exodus 7:1)

Proroci boli pomenovaní bohmi len metaforicky a znamenalo to „poslovia Boží“, ako je to spomenuté v Prvej knihe Samuelovej: „**Kto sa predtým šiel v Izraeli dopytovať Boha, hovoril: ,Pod’me k vidcovi!’ Lebo kto sa dnes volá prorok, volal sa predtým videc.**“ (Prvá kniha Samuelova 9:9)

Tóra spomína slovo „Boh“ aj v spojení so sudcami súdiacimi podľa Božieho práva: „**Ak však otrok vyhlási: ,Milujem svojho pána, svoju manželku a svoje deti a neodídem na slobodu,‘ jeho pán ho privedie pred Boha, potom ho zavedie k dverám alebo verajam a jeho pán mu šidlom prepichne ucho. A bude jeho otrokom naveky.**“ (Exodus 21:5-6)

Dočítame sa aj: „**nech vtedy obaja mužovia, čo sú v spore, predstúpia pred Pána, pred tvár kňaza a sudcu, ktorí vtedy budú,...**“ (Deuteronómium 19:17)

V Knihe žalmov: „**Vstáva Boh v zhromaždení Božom, uprostred bohov koná súd. Dokedy ešte chcete súdiť nespravodlivo a nadržiavať hriešnikom?**“ (Žalmy 82:1) Z tejto pasáže je jasné, že hovorí o sudcoch a urodzených Izraelitoch.

Použitie tohto slova siaha omnoho ďalej a Bohmi sú nazývaní všetci Izraeliti, ako sa uvádza v Žalmoch: „**I povedal som: ‚Ste bohmi, všetci ste synmi Najvyššieho.‘ Ale aj vy, ako každý človek, umriete, padnete ako každý velikáš.**“ (Žalmy 82:6-7)

V nasledovnej pasáži Ježiš citoval, keď rozprával k Židom: „**Ježiš im vrazil: ‚A nie je napísané vo vašom zákone: ‚Ja som povedal: Ste bohmi?‘ Nuž ak nazval bohmi tých, ktorým bolo dané Božie slovo - a Písmo nemožno zrušiť! -, prečo vy hovoríte tomu, ktorého Otec posvätil a poslal na svet: ‚Rúhaš sa‘ za to, že som povedal: Som Boží Syn?!**“ (Ev. podľa Jána 10:34-36)

Sväté knihy takto dokonca pomenúvajú i diablov a falošných bohov. Nielenže Pavol pomenoval diabla bohom, ale taktiež aj bruchom. O diablovi povedal: „**Im, neveriacim, boh tohoto veku zaslepil mysle, aby im nezažiarilo svetlo evanjelia o Kristovej sláve, ktorý je obrazom Boha.**“ (Druhý list Korint’anom 4:5)

O ľuďoch, ktorí nasledujú svoje túžby, povedal nasledovné: „**Ich koniec je záhuba, ich bohom je brucho a hanba je slávou tých, čo zmýšľajú pozemsky.**“ (List Filipanom 3:19) Božskosť brucha a iných je len metaforická a nie skutočná.

V knihe „Vysvetlenie podstaty viery“ autor napísal: „Mojžiš bol nazvaný bohom, Bohom samotným, keďže vystupoval v zastúpení Boha a nie pretože bol Bohom. To isté platí pre Sudcov, keďže súdili podľa Božieho zákona. Brucho, sochy a peniaze boli takto nazvané, pretože si ich mnohí ľudia vzali za bohov a diabol bol nazvaný bohom, lebo kontroluje náš svet.“¹

Pre doplnenie, keď Ježiš počul o týchto metaforických bohoch, vyhlásil, že existuje iba jeden skutočný Boh a povedal: „**A večný život je v tom, aby poznali teba,**

¹ Dr. kňaz Andrew Watson a Dr. kňaz Ibrahim Saíd: Explanation of the Essence of Faith (Vysvetlenie podstaty viery), str. 44. Originál v arabčine.

jediného pravého Boha, a toho, ktorého si poslal, Ježiša Krista.“ (Ev. podľa Jána 17:3) To jasne značí, že raj a večný život dosiahne človek, že Boh je jeden jediný a že Ježiš je Jeho poslom.

VERŠE PRIPISUJÚCE BOŽSKÉ SYNOVSTVO JEŽIŠOVI

Evanjeliá hovoria o Ježišovi ako o Božom Synovi a kresťania to považujú za dôkaz jeho božskosti. Je táto úvaha správna a aký je význam spojenia „Syn Boží“?

Nazval sa Ježiš „Synom Božím“?

Prvý bod, ktorý si musíme zvážiť, je, že Ježiš sám seba nenazval „Synom Božím“ okrem jediného prípadu: „**Prečo vy hovoríte tomu, ktorého Otec posvätil a poslal na svet: ‚Rúhaš sa‘ za to, že som povedal: Som Boží Syn?!**“ (Ev. podľa Jána 10:36)

Zvyšné pasáže evanjelia vypovedajú, že jeho učeníci a jeho vrstovníci to taktiež hovorievali. Toto uviedlo do pochyb mnohých učencov o tom, či Ježiš alebo jeho spoločníci skutočne vyslovili tieto slová.¹

Čo sa tejto veci týka, Charles Guignebert povedal: „*„Slová evanjelia“ a „Ježišove slová“ sú v každom prípade dva od seba vzdialené a rozličné pramene pre vykladačov, ktorí prídu zaiste k exegetickému záveru, že Ježiš nevyhlásil svoje mesiášstvo.*

Sám seba nikdy nenazval „Synom Božím“, výrazom, ktorý by bol pre Žida navyše šokujúcim vyhlásením, rovnako ako skutočným rúhaním. Ani jedna z pasáží evanjelia nám neumožňuje, aby sme to s istotou pripísali Ježišovi. Patrí to skôr k jazyku helenizovaných kresťanov, akým bol sv. Pavol a autor štvrtého evanjelia.“²

Žid sa môže nazvať „služobníkom Jahveho“ avšak nie „synom“ a to je pravdepodobne to, čo Ježiš urobil. Podľa žalmistu sa považoval a označoval za Božieho služobníka. Hebrejské slovo *ebed* (עֶבֶד), ktoré znamená „služobník“, sa

¹ Čo sa týka tejto veci, Pfeleiderer, prominentný nemecký učenec, povedal vo svojej knihe o ranom kresťanstve: „*Príbehy o apoštoloch, podobne ako otnaté svetské staroveké spisy, sú voľnými kompozíciami, v ktorých autor hrdinovi dáva do úst slová, ktoré by podľa neho hrdina vyslovil, keby sa ocitol v danej situácii.*“ (str.500) (Kautsky, Karl, Foundations of Christianity (Základy kresťanstva), 1908, str. 22)

V svojej knihe „Saint Mark (Svätý Marek)“ Nineham povedal: „*Ak sa ktokoľvek kriticky pozrie na rôzne moderné „životy“ Ježiša, ktoré ho vykresľujú rozlične, uvedomí si, že autori z veľkej časti siahali do svojich vlastných predstáv.*“ (Nineham, D.E, Saint Mark (Svätý Marek), 1963, str. 35)

(Táto poznámka bola pridaná korektorom knihy a bola prevzatá z jeho knihy, “Contemporary Christianity Under The Light of Science and Reason” (Súčasný kresťanstvo pod svetlom vedy a rozumu) str. 44, 61)

² Charles Guignebert: Ancient, medieval and Modern Christianity (Strokové, Stredoveké a Moderné Kresťanstvo), str. 35 - 36

často prekladá do gréčtiny ako *παῖς*, čo znamená oboje, aj služobník aj dieťa.¹ Slovný prechod od *παῖς* (dieťa) k *υἱός* (syn), bol teda veľmi jednoduchý, ale idea "Syn Boží" je odvodená z helénskeho sveta.²

Ježiš je tiež „Synom človeka“

V evanjeliu sa nachádza osemdesiat tri pasáže, ktoré opakovanie nazývajú Ježiša „Synom človeka“, a tieto pasáže sú v rozpore s úryvkami, ktoré ho nazývajú „Synom Božím“, a vyvracajú ich.

Ježiš podľa egyptského kresťanského učenca Matta El-Meskína sám seba takto tituloval: „*aby schoval svoje pravé božské synovstvo, keď o sebe rozprával.*“³

Ak by tieto pasáže nazývajúce Ježiša „Synom Božím“ boli dôkazom jeho božskosti, tak potom ostatné úryvky, ktoré ho nazývajú „Synom človeka“, sú neodvratným dôkazom jeho ľudskosti, odvracajúc pasáže o božskosti k ich metaforickému významu.

Dočítame sa nasledovne: „**Ježiš mu odvetil: "Líšky majú svoje skrýše a nebeské vtáky hniezda, ale Syn človeka nemá kde hlavu skloniť."**“ (Ev. podľa Matúša 8:20)

Taktiež: „**Syn človeka síce ide, ako je o ňom napísané.**“ (Ev. podľa Marka 14:21)

Tóra spomína: „**Boh nie je človek, aby klamal, nie je syn človeka, aby ľutoval. Povie azda a nespraví? Sľúbi a nesplní?**“ (Numeri 23:19) Ježiš teda nie je Boh.

¹ <http://biblehub.com/greek/3816.htm>

² Charles Guignebert: Ancient, medieval and Modern Christianity (Strokové, Stredoveké a Moderné Kresťanstvo), str. 36

³ Páter Matta Al-Meskín: The Gospel According to Matthew's commentary (Evanjelium podľa Matúšovho výkladu), str. 147. Originál v arabčine.

Prečo zatajil Ježiš túto záležitosť, prečo nám neodhalil svoju identitu, prečo tajil svoju údajnú božskosť prostredníctvom tohto titulu? Tým, ktorí hlásajú jeho božskosť, tieto skutočnosti jasne naznačujú, že bol človekom a synom človeka!

V Biblii je mnoho synov Božích

Pomenovanie „Syn Boží“, ktoré bolo adresované Ježišovi, bolo taktiež prisúdené mnohým iným, ktorí neboli považovaní za bohov. Avšak ich synovstvo bolo metaforické vo význame „veriaci, spravodliví“. Podľa Biblie sú synmi Boha nasledujúci: Adam bol synom Božím: „**on Enosa, on Seta, on synom Adama, ktorý bol od Boha.**“¹ (Ev. podľa Lukáša 3:38)

Dávid bol synom Boha: „**Zvestujem Pánovo rozhodnutie: Pán mi povedal: ,Ty si môj syn. Ja som ťa dnes splodil...**“ (Žalmy 2:7)

Šalamún bol synom Božím: „**On mi postaví dom a ja upevním jeho kráľovstvo naveky. Ja mu budem otcom a on mi bude synom a neodním mu svoju milosť, ako som ju odňal tomu, ktorý bol pred tebou.**“ (Prvá kniha kroník 17:12-13)

Evanjelium podľa Lukáša pomenúva takto anjelov, pretože toto použitie bolo bežné: „**Už ani umrieť nemôžu, lebo sú ako anjeli a sú Božími synmi, pretože sú synmi vzkriesenia.**“ (Ev. podľa Lukáša 20:36)

V ďalších pasážach sú aj iní nazývaní synmi Boha alebo sa v nich píše, že Boh je ich otcom. Učeníci boli synmi Božími, ale nikto z kresťanov nepovedal, že by boli bohmi: „**Povedz im: ,Vystupujem k môjmu Otcovi a vášmu Otcovi, k môjmu Bohu a vášmu Bohu.**““ (Ev. podľa Jána 20:17)

Dokonca aj Ježiš povedal svojim učeníkom: „**Vy teda buďte dokonalí, ako je dokonalý váš nebeský Otec.**“ (Ev. podľa Matúša 5:48)

Ježiš ich učil takto: „**Ale keď sa ty ideš modliť, vojdí do svojej izby, zatvor za sebou dvere a modli sa k svojmu Otcovi, ktorý je v skrytosti. A tvoj Otec ťa odmení, lebo on vidí aj v skrytosti.**“ (Ev. podľa Matúša 6:6)

¹ Citácia je z Ekumenického a Katolíckeho prekladu, ale v anglickom preklade Biblie je napísané: „**The son of Adam, the son of God (Syn Adama, syn Boha)**“. V Roháčkovom preklade je: „**ktorý bol Adamov, ktorý bol Boží**“. Podľa Botekovho prekladu: „**on syn Adama, ktorý bol Boží.**“

„Vy sa budete modliť takto: Otče náš, ktorý si na nebesiach, posväť sa tvoje meno“ (Ev. podľa Matúša 6:9)

„Lebo ak vy odpustíte ľuďom ich poklesky, aj váš nebeský Otec vám odpustí.“ (Ev. podľa Matúša 6:14)

Ján hovoril: **„Pozrite, akú veľkú lásku nám daroval Otec: voláme sa Božími deťmi a nimi aj sme.“ (Prvý Jánov list 3:1)**

Všetci Židia sú tiež deťmi Boha: **„Vy robíte skutky svojho otca. Povedali mu: ‚My sme sa nenarodili zo smilstva; máme len jedného otca, Boha.‘“ (Ev. podľa Jána 8:41)**

V knihe proroka Ozeáša: **„I bude počet synov Izraela ako piesku morského, ktorý nemožno odvážiť ani zrátať. Vtedy miesto toho, že by im vraveli: ‚Vy ste Nie môj ľud,‘ budú im hovoriť: ‚Synovia živého Boha.‘“ (Ozeáš 1:10)**

„Keď bol Izrael mladý, miloval som ho a z Egypta som povolal svojho syna.“ (Ozeáš 11:1)

Taktiež je uvedené, že Izrael bol prvým synom Boha: **„Potom povieš faraónovi: Toto hovorí Pán: ‚Izrael je môj prvorodený syn.‘ Povedal som ti: ‚Prepusť môjho syna, aby mi slúžil! Ty si však odmietol prepustiť ho. Preto ja usmrťím tvojho prvorodeného syna.‘“ (Exodus 4:22)**

Dávid im povedal: **„Vzdávajte Pánovi, synovia Boží, vzdávajte Pánovi slávu a moc.“ (Žalmy 29:1)**

Podobné nájdeme aj v Žalmoch a Jóbovi: **„Lebo kto nad oblakmi je roveň Pánovi? Kto sa z Božích synov podobá Pánovi?“ (Žalmy 89:7)**

„Tu v ktorýsi deň prišli Boží synovia a postavili sa pred Pána.“ (Jób 1:6)

I zmierovatelia boli pomenovaní synmi Boha: **„Blahoslavení tí, čo šíria pokoj, lebo ich budú volať Božími synmi.“ (Ev. podľa Matúša 5:9)**

Pavol o veriacich povedal: „**Ked' sme teda Božím pokolením, nemáme si myslieť, že božstvo sa podobá zlatu, striebriu alebo kameňu, výtvoru ľudského umenia a dômyslu.**“ (Skutky apoštolov 17:29) Pavol teda pomenoval veriacich synmi Božími, čo znamená milujúci a oddaní Bohu.

V Tóre taktiež bolo toto pomenovanie dané mocným a vznešeným ľudom a ani kresťania, ani nikto iný ich nepovažoval za bohov: „**Boží synovia videli, že ľudské dcéry sú pekné, a brali si z nich za ženy, koľko len chceli... V tom čase boli na zemi obri - ba aj neskôr -, a keď Boží synovia obcovali s ľudskými dcérami, ony im rodili obrov. To sú hrdinovia dávných čias, slávni mužovia.**“ (Genezis 6:2/4)

Vzhľadom k tomu, nemôžu kresťania tieto úryvky považovať za dôkaz Ježišovej božskosti a zamedziť užívaniu toho istého pre Adama, Šalamúna a ostatných. Ak by tak chceli, museli by uviesť jasný a dôveryhodný dôkaz.

Keď chceli Židia vykonštruovať žalobu proti Ježišovi, tvrdili, že sa rúha, keď vraví, že je synom Boha a keď to tak naozaj myslí. Ježiš ich napomenul a vysvetlil im, že to bolo myslené obrazne a nie doslovne tak, ako to bolo aj v ich knihách, keď boli židia pomenovaní synmi Božími.

„**Židia mu odpovedali: ‚Nekameňujeme ťa za dobrý skutok, ale za rúhanie, preto, že hoci si človek, robíš sa Bohom.‘** Ježiš im vravel: ‚**A nie je napísané vo vašom zákone: ‚Ja som povedal: Ste bohmi?‘ Nuž ak nazval bohmi tých, ktorým bolo dané Božie slovo - a Písmo nemožno zrušiť! -, prečo vy hovoríte tomu, ktorého Otec posvätil a poslal na svet: ‚Rúhaš sa‘ za to, že som povedal: Som Boží Syn?! Ak nekonám skutky môjho Otca, neverte mi.**“ (Ev. podľa Jána 10:35-37) Je to v nasledovnom význame: Ak vás vaša kniha nazýva „synmi Boha“ metaforicky a mňa taktiež, tak tvrdím, že sme si rovní a aj ja som „syn Boží“ metaforicky.

Pravý význam „Synovstva“

Význam synovstva Ježiša a ostatných má prenesené a metaforické významy, ktorými sú: Bohu milý a Bohu oddaný alebo v Boha veriaci.

Keď Marek rozprával o stotníkovi, ktorý videl ukrižovanú osobu, povedal: „**Keď stotník, čo stál naproti nemu, videl, ako vykrikol a skončil, povedal: ,Tento človek bol naozaj Boží Syn.**““ (Ev. podľa Marka 15:39)

Keď Lukáš spomenul tú istú udalosť, rovnakú myšlienku vyjadril inými slovami: „**Keď stotník videl, čo sa stalo, oslavoval Boha, hovoriac: ,Tento človek bol naozaj spravodlivý.**““ (Ev. podľa Lukáša 23:47)

Ten istý význam nájdeme aj v Evanjeliu podľa Jána, keď rozprával o veriacich: „**Ale tým, ktorí ho prijali, dal moc stať sa Božími deťmi: tým, čo uverili v jeho meno.**“ (Ev. podľa Jána 1:12)

Pavol vyjadril to isté, keď povedal: „**Veď všetci, ktorých vedie Boží Duch, sú Božími synmi.**“ (List Rimanom 8:14)

V Jánovi podobne nájdeme: „**Kto je z Boha, počúva Božie slová.**“ (Ev. podľa Jána 8:47)

Tento prenesený význam je bežný vo svätých knihách, ktoré rozprávajú o deťoch diabla a deťoch sveta: „**Vaším otcom je diabol a vy chcete plniť túžby svojho otca.**“ (Ev. podľa Jána 8:44)

„**Lebo synovia tohto sveta sú voči sebe navzájom predvídavejší ako synovia svetla.**“ (Ev. podľa Lukáša 16:8)

Keď diabli spomenuli skutočný význam synovstva Ježišovi, pohrozil im: „**Z mnohých vychádzali aj zlí duchovia a kričali: ,Ty si Boží Syn.‘ On im pohrozil a nedovolil im hovoriť, lebo vedeli, že on je Mesiáš.**“ (Ev. podľa Lukáša 4:41)
On je totiž Kristus a nie Syn Boha.

Tvrdil Ježiš, že je skutočným synom Boha a že Mu je rovný?

Jedným z tvrdení kresťanov o Kristovej božskosti je, že on sám o sebe vyhlásil, že je rovným Bohu, berúc do úvahy Evanjelium podľa Jána: „**Preto sa Židia ešte väčšmi usilovali zabiť ho, lebo nielenže porušoval sobotu, ale aj Boha nazýval svojím Otcom a robil sa rovným Bohu.**“ (Ev. podľa Jána 5:18)

Niet pochýb o tom, že ak by sme čítali tento úryvok vytrhnutý z kontextu, mohli by sme to pochopiť ako dôkaz Ježišovho tvrdenia, že je skutočným synom Boha.

Aby sme porozumeli tomuto úryvku, musíme si ho prečítať v kontexte. Ježiš liečil chorú osobu počas soboty, čo ale Židia považovali za zlé: „**A Židia Ježiša prenasledovali za to, že robil takéto veci v sobotu.**“ (Ev. podľa Jána 5:16)

Ale on im vysvetlil, prečo tak konal: „**Ježiš im povedal: „Môj Otec pracuje doteraz, aj ja pracujem.**“ (Ev. podľa Jána 5:17) Znamená to, že Boh pracuje počas všetkých dní a on tiež koná dobrý skutok.

Židia, ktorí chceli spôsobiť Ježišovi ťažkosti, posúdili jeho slová „**Môj Otec pracuje**“ ako samochválu a potvrdenie skutočného božského synovstva. Považovali toto synovstvo, ktoré bolo bežne používané obrazne, za rúhanie, keďže to znamenalo, že sa robil Bohu rovným. Z tohto dôvodu sa ešte viac snažili zabiť ho: „**Preto sa Židia ešte väčšmi usilovali zabiť ho, lebo nielenže porušoval sobotu, ale aj Boha nazýval svojim Otcom a robil sa rovným Bohu.**“ (Ev. podľa Jána 5:18)

Dlhým a účelným prejavom im Ježiš odpovedal, vysvetľujúc a vyvracajúc ich tvrdenia a dokazujúc kresťanom ich dnešné chybné ponímanie (Ev. podľa Jána 5:19-47) Tematicky zosumarizujeme dôležité body jeho prejavu:

1. Ježiš potvrdil, že kráča po ceste Božej, keď pracoval v sobotu, keďže nevykonával nič, čo by nebolo v súlade s Božím nariadením: „**Ježiš im vravel: „Veru, veru, hovorím vám: Syn nemôže nič robiť sám od seba, len to, čo vidí robiť Otca. Čo robí Otec, to robí podobne aj Syn...**“ (Ev. podľa Jána 5:19)
2. Hovoril o mnohých úžasných veciach, ktoré mu Boh dal: „**Lebo ako Otec kriesi mŕtvych a oživuje, tak aj Syn oživuje, koho chce. A Otec nikoho ani nesúdi, ale všetok súd odovzdal Synovi, aby si všetci ctili Syna tak, ako si ctia Otca. Kto si nectí Syna, nectí si ani Otca, ktorý ho poslal. Veru, veru, hovorím vám: Kto počúva moje slovo a verí tomu, ktorý ma poslal, má večný život a nepôjde na súd, ale prešiel zo smrti do života. Veru, veru,**

hovorím vám: Prichádza hodina, ba už je tu, keď mŕtvi počujú hlas Božieho Syna a tí, čo ho počujú, budú žiť. Lebo ako Otec má život sám v sebe, tak dal aj Synovi, aby mal život sám v sebe. A dal mu aj moc súdiť, pretože je Synom človeka.“ (Ev. podľa Jána 5:21-27) Všetky tieto dary boli od Boha a neznamenajú, že by Ježiš bol Bohom, keďže Boh môže všetko vykonať sám a nepotrebuje, aby Mu niekto niečo dával.

Ježiš vysvetlil svoje počínanie. Bolo to preto, že Boh mu dal tieto dary, berúc do úvahy jeho ľudskosť a nie jeho božskosť: „**A dal mu aj moc súdiť, pretože je Synom človeka**“ (Ev. podľa Jána 5:17)

Vyhlásil, že nemá moc a že by nemohol nič vykonať bez toho, aby mu to Boh dovolil: „**Ja nemôžem nič robiť sám od seba. Súdim, ako počujem. A môj súd je spravodlivý, lebo nehľadám svoju vôľu, ale vôľu toho, ktorý ma poslal.**“ (Ev. podľa Jána 5:30)

Toto je dôkazom toho, že je v skutočnosti synom človeka a nie synom Boha a nie je teda druhou osobou Trojice, ako to schválili cirkevné koncily.

Veľké zázraky dal Boh Ježišovi z dvoch dôvodov:

(1) ako on sám povedal: „**Veď Otec miluje Syna a ukazuje mu všetko, čo sám robí; a ukáže mu ešte väčšie skutky ako tieto, aby ste sa čudovali.**“ (Ev. podľa Jána 5:20)

(2) aby dosvedčil jeho proroctvo a aby v neho ľudia uverili: „**aby si všetci ctili Syna tak, ako si ctia Otca. Kto si nectí Syna, nectí si ani Otca, ktorý ho poslal.**“ (Ev. podľa Jána 5:23)

„**Ja mám väčšie svedectvo, ako je Jánovo: skutky, ktoré mi dal vykonať Otec. Tieto skutky, ktoré konám, svedčia o mne, že ma poslal Otec.**“ (Ev. podľa Jána 5:36)

3. Ježiš sa jasne vyjadril, že Boh potvrdzuje jeho čestnosť. Povedal: „**Ak vydávam svedectvo o sebe len ja sám, moje svedectvo nie je pravdivé... A sám Otec, ktorý ma poslal, vydal o mne svedectvo. Vy ste nikdy nepočuli jeho hlas, ani jeho tvár ste nevideli.**“ (Ev. podľa Jána 5:31/37)

Zmienka o tomto svedectve sa nachádza v posvätných knihách, ktoré o ňom predpovedali: „**Skúmate Písma, lebo si myslíte, že v nich máte večný život, a práve ony svedčia o mne.**“ (Ev. podľa Jána 5:39)

„**Lenže keby ste verili Mojžišovi, verili by ste aj mne, lebo on o mne písal.**“ (Ev. podľa Jána 5:47)

Mojžišove knihy, ktoré Ježiš a Židia schvaľujú, vôbec neobsahujú proroctvo o vtelenom alebo ukrižovanom Bohu. Hlásajú príchod vznešeného proroka. Netvrdia snáď kresťania, že Mojžiš prorokoval Ježiša, keď povedal: „**Vzbudím im proroka spomedzi ich bratov, ako si ty, svoje slová vložím do jeho úst a bude im hovoriť všetko, čo mu prikážem**“ (Deuteronomium 18:18)?

Jedným z ľudí, ktorí svedčili o Ježišovi, je Ján Krstiteľ. Ježiš sa však vyjadril, že nepotrebuje Jánovo svedectvo, keďže on sám má väčšie svedectvo priamo od Boha: „**Vy ste poslali k Jánovi a on vydal svedectvo pravde. Lenže ja neprijímam svedectvo od človeka, ale toto hovorím preto, aby ste vy boli spasení. On bol lampa, ktorá horí a svieti, a vy ste sa chceli chvíľu veseliť v jeho svetle. Ja mám väčšie svedectvo, ako je Jánovo: skutky, ktoré mi dal vykonať Otec. Tieto skutky, ktoré konám, svedčia o mne, že ma poslal Otec.**“ (Ev. podľa Jána 5:33-36)

V Krstiteľových slovách sa nenachádza nič, čo by svedčilo o božskosti Krista, keďže poslal k jeho učeníkom, aby sa spýtali Ježiša, či je očakávaným prorokom alebo nie: „**Opýtať sa: ,Ty si ten, ktorý má prísť, alebo máme čakať iného?‘**“ (Ev. podľa Matúša 11:3)

4. Ježiš vyhlásil, že medzi ním a Bohom je rozdiel, keď povedal: „**Ved' Otec miluje Syna a ukazuje mu všetko, čo sám robí.**“ (Ev. podľa Jána 5:20)
„**Ale je niekto iný, čo svedčí o mne.**“ (Ev. podľa Jána 5:32)
„**A sám Otec, ktorý ma poslal, vydal o mne svedectvo.**“ (Ev. podľa Jána 5:37)
„**Nemyslite si, že ja budem na vás u Otca žalovať.**“ (Ev. podľa Jána 5:45)

Toto všetko dokazuje, že Ježiš nie je Bohom, pretože milujúci nie je ako milovaný, svedok nie je ako ten, v prospech koho je podávané svedectvo, odosielateľ nie je ako prijímateľ a žalobca nie je ako sudca.

5. Ježiš povedal Židom, že cestou k večnému životu je veriť v neho a jeho slová: **„Veru, veru, hovorím vám: Kto počúva moje slovo a verí tomu, ktorý ma poslal, má večný život a nepôjde na súd, ale prešiel zo smrti do života.“** (Ev. podľa Jána 5:24)

Ježiš opisuje tých, ktorí v neho neuverili, nasledovne: **„Lenže vy nechcete prísť ku mne, aby ste mali život. Slávu od ľudí neprijímam. Ale vás poznám, že nemáte v sebe Božiu lásku. Ja som prišiel v mene môjho Otca, a neprijímate ma. Keby prišiel niekto iný v svojom vlastnom mene, toho by ste prijali. Ako môžete veriť vy, ktorí sa navzájom oslavujete, a nehľadáte slávu, ktorú dáva len Boh?!“** (Ev. podľa Jána 5:40-44)

Z hore uvedeného je zrejmé, že Ježiš netvrdil, že je rovný Bohu, a ani netvrdil, že právomoc, ktorú má, je jeho, ale vyhlásil, že ho Boh pociť a dal mu ju.

Prvorodený spomedzi mnohých bratov

Kresťania vidia zvláštnosť Krista v jeho prvorodenosti spomedzi mnohých bratov, ale veria v prenesený význam synovstva, ak ide o iné stvorenia.

Avšak hlavný rozpor tkvie v rôznych opisoch Ježiša, v ktoré kresťania veria v doslovnom, neprenesenom význame:

- Prvorodený syn: **„A znova, keď uvádza prvorodeného na svet, hovorí: ‚Nech sa mu klaňajú všetci Boží anjeli.‘“** (List Hebrejom 1:6)
- Jednorodný syn: **„...pretože neuveril v meno Jednorodného Božieho Syna.“** (Ev. podľa Jána 1:18)
- Syn Najvyššieho: **„... a bude sa volať synom Najvyššieho.“** (Ev. podľa Lukáša 1:32)

„**A ty, chlapček, budeš sa volat' prorokom Najvyššieho...**“ (Ev. podľa Lukáša 1:76)

Všetky prívlastky boli pripisované aj iným deťom, ale kresťania ich nikdy nepovažovali za bohov alebo synov Boha, ako napríklad:

- Izrael bol opísaný ako prvorodený: „**Potom povieš faraónovi: Toto hovorí Pán: „Izrael je môj prvorodený syn.”** Povedal som ti: Prepust' môjho syna, aby mi slúžil! Ty si však odmietol prepustiť ho. Preto ja usmrťím tvojho prvorođeného syna.““ (Exodus 4:22-23)
- Taktiež Efraim: „... **lebo som Izraelov otec a Efraim je môj prvorodený.**“ (Jeremiáš 31:9)
- Tiež bol prvorodeným nazvaný aj Dávid: „**On bude volat' ku mne: ,Ty si môj otec, môj Boh a útočisko mojej spásy.**‘ A ja ho ustanovím za prvorođeného, za najvyššieho medzi kráľmi zeme.“ (Žalmy 89:27-28)
- I všetky deti Izraela sú synmi: „**I povedal som: "Ste bohmi, všetci ste synmi Najvyššieho.**“ (Žalmy 82:6)
- Aj Ježišovi učenici boli opísaní nasledovne: „**Ale milujte svojich nepriateľov, dobre robte, požičiavajte a nič za to nečakajte! Tak bude vaša odmena veľká a budete synmi Najvyššieho, lebo on je dobrý aj k nevďačným a zlým.**“ (Ev. podľa Lukáša 6:35)

Syn, ktorý zostúpil z nebies

Kresťania veria, že by sme mali rozlíšiť synovstvo Ježiša od synovstva iných. Uznávajú, že spomenuté pasáže ohľadom synovstva iných sú metaforické, ale tvrdia, že Ježiš je skutočným Synom Božím, lebo je jediným, ktorý bol zoslaný z nebies: „**Kto prichádza zhora, je nad všetkých...**“ (Ev. podľa Jána 3:31)

Veria, že znak jeho božskosti žiari v jeho výpovedi: „**On im povedal: ,Vy ste zdola, ja som zhora. Vy ste z tohto sveta, ja nie som z tohto sveta...**“ (Ev. podľa

Jána 8:23) Toto poukazuje podľa kresťanov na to, že je jedinečným Božím Synom a nie je ako ostatní synovia.

Pri tomto nebeskom zostúpení ide o Božie zoslanie znamení a zákonov a nejde o zostúpenie samotnej osoby. Preto je Ježiš taký istý, ako sú ostatní proroci. Ján Krstiteľ je jedným z nich. Ježiš sa opýtal židov: „**Odkiaľ bol Jánov krst? Z neba, či od ľudí? Oni rozmýšľali a hovorili si: ‚Ak povieme: ‚Z neba,‘ povie nám: ‚Prečo ste mu teda neuverili?‘ Ale ak povieme: ‚Od ľudí,‘ máme sa čo obávať zástupu, lebo Jána pokladajú všetci za proroka.**““ (Ev. podľa Matúša 21:25-26)

Musíme spomenúť, že podľa Biblie zostúpili z neba viacerí, ale kresťania ich nepovažujú za bohov.

Anjel Boží zostúpil z nebies: „... **lebo z neba zostúpil Pánov anjel.**“ (Ev. podľa Matúša 28:2)

Aj Henoch šiel na oblohu: „**Henoch chodil s Bohom a nebolo ho, lebo Boh ho vzal.**“ (Genezis 5:24)

Znáмым je tiež, že: „**Nik nevystúpil do neba, iba ten, čo zostúpil z neba, Syn človeka.**“ (Ev. podľa Jána 3:13) Henoch teda šiel do neba a vrátil sa odtiaľ, no kresťania to nikdy nepovažovali za dôkaz jeho božskosti!

I Eliáš vystúpil do neba: „... **a Eliáš vystúpil vo víchrici do neba.**“ (Druhá kniha kráľov 2:11)

Učeníci boli taktiež zhora od Boha, ako sa spomína v evanjeliu, keďže uverili v jeho meno: „**Ale tým, ktorí ho prijali, dal moc stať sa Božími deťmi...**“ (Ev. podľa Jána 1:12)

Toto je duchovným zrozením, ktoré dáva srdcu hriešnika veľkú, úplnú a nepretržitú premenu, keď sa znovuzrodí, a to sa udeje, keď jeden uverí alebo učiní pokánie.

Veriaci v Ježiša sú narodení zhora vierou, ktorú im dal Boh. Sú rovnakí ako všetci ostatní veriaci, ako povedal Ježiš: „**Ježiš mu odpovedal: ,Veru, veru, hovorím ti: Ak sa niekto nenarodí zhora, nemôže uzrieť Božie kráľovstvo.**““ (Ev. podľa Jána 3:3)

„**Každý, kto verí, že Ježiš je Kristus, narodil sa z Boha. A každý, kto miluje Boha ako Otca, miluje aj toho, kto sa z neho narodil.**“ (Prvý Jánov list 5:1)

„**Ak viete, že je spravodlivý, vedzte, že každý, kto koná spravodlivo, z neho sa narodil.**“ (Prvý Jánov list 2:29)

Ježiš povedal: „**ja nie som z tohto sveta.**“ (Ev. podľa Jána 8:23) To však nie je dôkazom jeho božskosti v žiadnom smere, keďže mal na mysli, že nie je ako ostatní ľudia, lebo odmieta svetský život, pre ktorý iní ľudia žijú.

Povedal to isté aj o svojich učeníkoch, keď cítil, že chcú večný život, opúšťajúc ten svetský: „**Keby ste boli zo sveta, svet by miloval, čo je jeho, ale preto, že nie ste zo sveta, že som si vás ja vyvolil zo sveta, svet vás nenávidí.**“ (Ev. podľa Jána 15:19)

V inom úryvku povedal: „**Dal som im tvoje slovo a svet ich znenávidel, lebo nie sú zo sveta, ako ani ja nie som zo sveta.**“ (Ev. podľa Jána 17:14)

Povedal o svojich učeníkoch to, čo hovoril aj o sebe, teda to, že nie sú z tohto sveta. Ak by mali tieto slová z neho urobiť Boha, mali by tak isto urobiť bohov aj z jeho učeníkov, ale jeho vyjadrenie bolo prenesené, ako keby sme povedali „táto osoba nie je z tohto sveta“ a mysleli by sme tým, že ten človek netúži po tomto materialistickom svete, ale túži po Božej láske a večnom živote po smrti.

VERŠE OHĽADOM JEŽIŠOVHO BOŽSKÉHO VTELENIA

Kresťania veria, že niektoré pasáže vykresľujú Ježišovo božské vtelenie: „... **aby ste poznali a vedeli, že vo mne je Otec a ja v Otcovi!**“ (Ev. podľa Jána 10:38)

„**Kto vidí mňa, vidí Otca.**“ (Ev. podľa Jána 14:9)

„**Neveríš, že ja som v Otcovi a Otec vo mne? Slová, ktoré vám hovorím, nehovorím sám zo seba, ale Otec, ktorý ostáva vo mne...**“ (Ev. podľa Jána 14:10)

Ježišove slová: „**Ja a Otec sme jedno.**“ (Ev. podľa Jána 10:30) prezentujú kresťania ako najlepší dôkaz Kristovej božskosti. Tieto verše podľa kresťanov jasne vyhlasujú, že Ježiš je samotným Bohom a že Boh je v ňom vtelený.

Božie metaforické vtelenie do Jeho stvorenia

Učenci analyzovali tieto pasáže a preukázali, že ich kresťania nepochopili. Kresťania chápu pasáže ohľadom Božieho vtelenia do Krista úplne nesprávne. Je nepopierateľným faktom, že Božie vtelenie do Jeho stvorenia je len metaforickým vtelením, a toto platí aj pre Ježiša.

V Biblii sa Boh vtelil do mnohých, čím sa však myslí vtelenie Božích darov a nie Boha samotného: „**Kto vyzná: ‚Ježiš je Boží Syn,‘ ostáva v ňom Boh a on v Bohu. A my, čo sme uverili, spoznali sme lásku, akú má Boh k nám. Boh je láska; a kto ostáva v láske, ostáva v Bohu a Boh ostáva v ňom.**“ (Prvý Jánov list 4:15-16)

Božie vtelenie alebo zotrvanie v tých, ktorí veria v Ježiša, teda nie je doslovným vtelením Boha samotného, inak by aj všetci ostatní boli bohmi!

Boh sa vtelí do niekoho alebo prežíva v niekom, kto zachováva jeho prikázania, ale to neznamená, že by sa tá osoba stávala Bohom: „**Kto zachováva jeho prikázania, ostáva v Bohu a Boh v ňom. A že v nás ostáva, poznáme z Ducha, ktorého nám dal.**“ (Prvý Jánov list 3:24)

Význam týchto slov je prenesený a znamená, že Božie usmernenie a Jeho podpora sú s nimi.

Podobne to je u ľudí, ktorí sa majú radi kvôli Bohu: „**Boha nikto nikdy nevidel; ale keď sa milujeme navzájom, Boh ostáva v nás a jeho láska v nás je dokonalá. A že ostávame v ňom a on v nás, poznávame podľa toho, že nám dal zo svojho Ducha.**“ (Prvý Jánov list 4:12-13)

To isté nájdeme v Ježišovom vyjadrení o jeho učeníkoch: „**A slovu, ktoré si dal mne, ja som dal im, aby boli jedno, ako sme my jedno.**“ (Ev. podľa Jána 17:22)

Pavol podobne hovorí o veriaciach: „... **A vy ste chrám živého Boha, ako hovorí Boh: "Budem v nich prebývať a medzi nimi chodiť, budem ich Bohom a oni budú mojim ľudom. A preto vyjdite spomedzi nich, oddel'te sa..."**“ (Druhý list Korint'anom 6:16-17)

Taktiež hovorí: „**Vy ste Kristovo telo a jednotlivo ste údy...**“ (Prvý list Korint'anom 12:27)

Z týchto veršov jasne vyplýva, že Božie vtelenie platí pre všetkých veriaciach, ale ide bezpochyby o vtelenie v prenesenom význame. To isté pravdaže platí aj pre Ježiša.

V Tóre sa dokonca spomína ozajstné vtelenie do stvorených vecí, ale kresťania ich nepovažujú za bohov: „**Voviedol si ich a osadil si ich na svojom vlastnom vrchu, na mieste, ktoré si prichystal za bývanie sebe.**“ (Exodus 15:17)

„**Prečo vy, strmé štíty, závidíte vrchu, na ktorom sa Bohu zapáčilo prebývať? Ved' Boh tam bude bývať naveky.**“ (Žalmy 68:16) Napriek tomu nikto nevelebí túto horu.

Existujú dve dôležité pasáže ohľadom vtelenia:

- „**Ja a Otec sme jedno.**“ (Ev. podľa Jána 10:30)
- „**Kto vidí mňa, vidí Otca.**“ (Ev. podľa Jána 14:9)

Dokazujú azda tieto verše Ježišovu božskosť?

A. „Ja a Otec sme jedno“ (Ev. podľa Jána 10:30)

Táto veta, ktorá je venovaná Ježišovi, je veľmi dôležitou pre tých, ktorí veria v Ježišovu božskosť. Rozumejú tomu tak, že medzi ním a Bohom je skutočná jednota, ktorú on sám potvrdil pred Židmi, skutočne poukazujúc na svoju božskosť.

Aby sme pochopili túto pasáž, mali by sme si ju prečítať od začiatku. Počas Sviatkov posvätenia chrámu, keď kráčal Ježiš v Šalamúnovom stĺporadí, prišli Židia a povedali mu: „**Obstúpili ho Židia a hovorili mu: ‚Dokedy nás chceš držať v neistote?! Ak si Mesiáš, povedz nám to otvorene.‘**“ (Ev. podľa Jána 10:24)

Ježiš im odpovedal: „**Ježiš im odvetil: ‚Už som vám povedal, a neveríte. Svedčia o mne skutky, ktoré konám v mene svojho Otca, ale vy neveríte, lebo nie ste z mojich oviec. Moje ovce počúvajú môj hlas, ja ich poznám a ony idú za mnou. Ja im dávam večný život. Nezahynú nikdy a nik mi ich nevytrhne z ruky. Môj Otec, ktorý mi ich dal, je väčší od všetkých a nik ich nemôže Otcovi vytrhnúť z ruky. Ja a Otec sme jedno.‘**“ (Ev. podľa Jána 10:25-30)

Od začiatku sa táto pasáž vyjadruje metaforicky. Kňaz James Anis konštatuje, že celá kapitola je plná metaforických veršov, ktoré nemožno chápať doslovne. Prečo teda chápať tento verš doslovne a nechápať ho metaforicky?¹ Jeho ovečky, teda jeho učeníci, ho budú nasledovať, a tak im dá večný život, teda raj, a nikto mu jeho ovce nezoberie, teda neodchýli z jeho cesty a vedenia, lebo mu ich dal Boh a nikto nevezme od Boha, ktorý je najvyšší. Boh a Ježiš chcú dobro pre tieto ovečky; jednota teda je v zámere a nie v podstate.

Židia v Šalamúnovom stĺporadí nepochopili Ježišove slová presne tak ako kresťania, preto: „**Židia znova zdvihli kamene a chceli ho kameňovať.**“ (Ev. podľa Jána 10:31)

Potom im Ježiš povedal: „**Ukázal som vám veľa dobrých skutkov od Otca. Pre ktorý z nich ma kameňujete?!**“ (Ev. podľa Jána 10:32)

¹ James Anis: Methodical Divinity Science (Metodická teológia), str. 713. Originál v arabčine.

Židia odpovedali Ježišovi: „**Nekameňujeme ťa za dobrý skutok, ale za rúhanie, preto, že hoci si človek, robíš sa Bohom.**“ (Ev. podľa Jána 10:33)

Ježiš si uvedomil ich nepochopenie a bol prekvapený, ako si mohli zle vysvetliť jeho slová, keďže dobre poznali biblický metaforický jazyk: „**Ježiš im vravel: „A nie je napísané vo vašom zákone: „Ja som povedal: Ste bohmi“?**“ (Ev. podľa Jána 10:34)

Na mysli mal: „**I povedal som: „Ste bohmi, všetci ste synmi Najvyššieho.**““ (Žalmy 82:6)

Na mysli však mal toto: prečo by vás mali zarážať moje slová, keď sú bežné vo vašej knihe, ktorá prenesene spravila zo všetkých izraelitov bohov? Ježiš si teda zaslúži byť bohom v metaforickom zmysle viac ako všetci izraeliti: „**Nuž ak nazval bohmi tých, ktorým bolo dané Božie slovo - a Písmo nemožno zrušiť! -, prečo vy hovoríte tomu, ktorého Otec posvätil a poslal na svet: “Rúhaš sa” za to, že som povedal: Som Boží Syn?!**“ (Ev. podľa Jána 10:35-36)

Týmto veršom zo Žalмов Ježiš poopravil nesprávne chápanie židov a kresťanov ohľadom svojej totožnosti s Bohom.

Tento spôsob vyjadrenia o podobnosti úmyslu a cieľa je bežným v kresťanských svätých písomnostiach, najmä v Evanjeliu podľa Jána. Cítujúc Ježiša o učeníkoch, Ján povedal: „... **aby všetci boli jedno, ako ty, Otče, vo mne a ja v tebe, aby aj oni (učenici) boli v nás jedno, aby svet uveril, že si ma ty poslal.**“ (Ev. podľa Jána 17:21)

„**A slovu, ktoré si dal mne, ja som dal im, aby boli jedno, ako sme my jedno.**“ (Ev. podľa Jána 17:22)

„... **ja v nich a ty vo mne.**“ (Ev. podľa Jána 17:23) Táto jednota a toto vtelenie je metaforické; inak by sme mali všetkých učeníkov považovať za bohov.

Pasáž používa slovo „ako“, ktoré vyjadruje podobnosť medzi dvoma stranami, jednota Ježiša a Otca, Ježiša a učeníkov a jednota medzi učeníkmi, Ježišom a Otcem značí podobnosť zámeru a nie ozajstnú fyzickú podobnosť, keďže žiaden kresťan nerozpráva o skutočnej zhode Ježiša a jeho učeníkov.

V inej pasáži Ježiš spomenul ten istý význam. O učeníkoch povedal: „**Svätý Otče, zachovaj ich vo svojom mene, ktoré si ty dal mne, aby boli jedno ako my.**“ (Ev. podľa Jána 17:11) To znamená: Inými slovami: Naša jednota spočíva v jednote zámeru a ich jednota by mala byť taká ako naša.

Podobný verš je i v inej kapitole: „**V ten deň spoznáte, že ja som v svojom Otcovi, vy vo mne a ja vo vás.**“ (Ev. podľa Jána 14:20)

„**Jeden je Boh a Otec všetkých, ktorý je nad všetkými, preniká všetkých a je vo všetkých.**“ (List Efezanom 4:6)

Pavol tiež povedal: „**Ja som sadil, Apollo polieval, ale vzrast dal Boh. A tak ani ten, čo sadi, nie je nič, ani ten, čo polieva, ale Boh, ktorý dáva vzrast. Kto sadi i kto polieva, sú jedno, ale každý dostane vlastnú odmenu podľa toho, ako pracoval. Lebo my sme Boží spolupracovníci.**“ (Prvý list Korint'anom 3:6-9) Pavlova jednota s Appolom je taktiež jednotou zámeru.

Podobne povedal Ježiš svojim učeníkom: „**Ja som vinič, vy ste ratolesti. Kto ostáva vo mne a ja v ňom, prináša veľa ovocia; lebo bezo mňa nemôžete nič urobiť.**“ (Ev. podľa Jána 15:) Myslel tým nasledovné: kto ho miluje, nasleduje a počúva, prinesie veľa ovocia, teda veľa prospechu.

Opisujúc vzťah medzi manželom a manželkou, Tóra hovorí: „**Preto muž opustí svojho otca i svoju matku a prilipne k svojej manželke a budú jedným telom.**“ (Genezis 2:24)

A podobne: „**Preto muž opustí otca i matku a pripúta sa k svojej manželke a budú dvaja v jednom tele?**“ (Ev. podľa Matúša 19:5) To znamená, že sú rovnakí, a nie, že by sa dve telá stali jedným telom.

Podobne: „... **tak aj my mnohí sme jedno telo v Kristovi a jednotlivo sme si navzájom údmi.**“ (list Rimanom 12:5)

„**Vari neviete, že vaše telá sú Kristovými údmi? Môžem teda vziať Kristove údmi a urobiť ich údmi neviestky?**“ (Prvý list Korint'anom 6:15)

„**Vy ste Kristovo telo a jednotlivito ste údy.**“ (Prvý list Korint'anom 12:27)

„**Vy ste moji bratia, vy ste moja kosť a moje telo, nuž prečo ste poslední, čo chcú kráľa priviesť naspät'?**“ (Druhá kniha Samuelova 19:12)

Preto by sme nemali chápať tieto verše plytko a doslovne a taktiež musíme správne chápať Ježišove slová „**Ja a Otec sme jedno.**“

B. „Kto vidí mňa, vidí Otca“ (Ev. podľa Jána 14:9)

Toto je ďalšou dôležitou pasážou, ktorú kresťania považujú za dôkaz Ježišovej božskosti. Chápu ju tak, že Otec a Ježiš sú jedno a že kto vidí Ježiša, v skutku vidí Boha.

Toto povrchné chápanie je úbohé, nesprávne a chabé a vyvoláva mnoho problémov zahŕňajúcich rúhanie sa Bohu, ktorý je nad všetkými problémami a akýmkoľvek ľudskými chybami. Ak uzretie Ježiša je považované za uzretie Otca, je nutné zväziť aj udieranie a pľuvanie Ježišovi do tváre: „**Pľuli naňho, brali mu trstinu a bili ho po hlave.**“ (Ev. podľa Matúša 27:30) Bolo by to ako udieranie a pľuvanie na Otca Samotného, Boha, Stvoriteľa nebies a zeme!

Podobne i Ježišova nevedomosť o Súdnom dni by musela byť považovaná za neznalosť Božiu: „**Ale o tom dni a o tej hodine nevie nik, ani anjeli v nebi, ani Syn, iba Otec. Majte sa na pozore, bdejte, lebo neviete, kedy príde ten čas.**“ (Ev. podľa Marka 13:32-33)

Podobne by platilo pre prípad, keď Ježiš jedol a pil: „**Oni mu podali kúsok pečenej ryby. I vzal si a jedol pred nimi...**“ (Ev. podľa Lukáša 24:42-43) Na základe takéhoto chabého chápania by to muselo byť považované za jedenie a pitie Otca.

Vie si niekto predstaviť, že Boh, ktorý všetko stvoril, je, pije, močí a vyprázdňuje sa?

Aby sme porozumeli tejto pasáži správne, čítajme od začiatku: „**Ked' odídem a pripravím vám miesto, zasa prídem a vezmem vás k sebe, aby ste aj vy boli tam, kde som ja.**“ (Ev. podľa Jána 14:3) Miesto, ktoré má na mysli, je kráľovstvo.

Tomáš neporozumel a povedal: „**Pane, nevieme, kam ideš. Akože môžeme poznať cestu?!**“ (Ev. podľa Jána 14:5)

Myslel si, že Ježiš rozpráva o skutočnej ceste a skutočnom cestovaní. Aby ho Ježiš opravil a usmernil ho, že ide o duchovnú cestu, povedal: „**Ja som cesta, pravda a život. Nik nepríde k Otcovi, iba cezo mňa.**“ (Ev. podľa Jána 14:6) Myslel tým, že jedine nasledovanie Božích prikázaní a Božieho náboženstva, k čomu on sám vyzýval, povedie ľudí do kráľovstva nebeského.

Potom ho Filip vyzval, aby im ukázal Boha: „**Pane, ukáž nám Otca a to nám postačí.**“ (Ev. podľa Jána 14:8)

Nato ho Ježiš zahriakol hovoriac: „**Filip, toľký čas som s vami a nepoznáš ma?! Kto vidí mňa, vidí Otca. Ako môžeš hovoriť: ‚Ukáž nám Otca?!‘**“ (Ev. podľa Jána 14:9)

Inými slovami: Ako sa môžeš spýtať na takúto vec, keď si Žid a vieš, že Boha nemožno vidieť? Kto videl mňa, videl Otca, keďže bol svedkom Božích skutkov - zázrakov, ktoré som vykonal.

Táto pasáž je rovnaká ako tá v Matúšovi: „**Potom Kráľ povie tým, čo budú po jeho pravici: ‚Pod'te, požehnaní môjho Otca, zaujmite kráľovstvo, ktoré je pre vás pripravené od stvorenia sveta. Lebo som bol hladný a dali ste mi jesť; bol som smädný a dali ste mi piť; bol som pocestný a pritúlili ste ma; bol som nahý a priodeli ste ma; bol som chorý a navštívili ste ma; bol som vo väzení a prišli ste ku mne.‘ Vtedy mu spravodliví povedia: ‚Pane, a kedy sme ťa videli hladného a nakrmili sme ťa, alebo smädného a dali sme ti piť? Kedy sme ťa videli ako pocestného a pritúlili sme ťa, alebo nahého a priodeli sme ťa? Kedy sme ťa videli chorého alebo vo väzení a prišli sme k tebe?‘ Kráľ im odpovie: ‚Veru, hovorím vám: Čokoľvek ste urobili jednému z týchto mojich najmenších bratov, mne ste urobili.‘**“ (Ev. podľa Matúša 25:34-40) Nikto

nevraží, že hladným, smädným a chorým bol kráľ; toto je len podobenstvo a metafora.

Podobne: „**Potom vzal dieťa, postavil ho medzi nich, objal ho a povedal im: "Kto prijme jedno z takýchto detí v mojom mene, mňa prijíma. A kto prijíma mňa, nie mňa prijíma, ale toho, ktorý ma poslal."**“ (Ev. podľa Marka 9:36-37)
Táto pasáž neznamena, že chlapcom by bol Ježiš samotný alebo že by bol Ježiš samotným Bohom. Znamená to, že ak niekto robí dobré skutky pre deti, je to, akoby robil dobré skutky pre neho a podriaďuje sa Bohu a Jeho nariadeniam.

Taktiež, ak niekto videl Ježiša, je to, akoby videl Boha, a ak niekto prijíma Ježiša a jeho učeníkov, je to, akoby prijal Boha, a ak niekto odmietne ich poslanstvo, je to, akoby v skutku odmietli Boží zákon. Preto Ježiš povedal: „**Kto vás počúva, mňa počúva, a kto vami pohŕda, mnou pohŕda. Kto však pohŕda mnou, pohŕda tým, ktorý ma poslal.**“ (Ev. podľa Lukáša 10:16)

Potvrdil to opäť, keď povedal: „**Kto vás prijíma, mňa prijíma. A kto prijíma mňa, prijíma toho, ktorý ma poslal.**“ (Ev. podľa Matúša 10:40)

Podobne, keď niekto videl Ježiša, je to, akoby videl Boha. V súvislosti s týmto povedal: „**... slová, ktoré vám hovorím, nehovorím sám zo seba, ale Otec, ktorý ostáva vo mne, koná svoje skutky.**“ (Ev. podľa Jána 14:10)

A keď Pavol prenasledoval učeníkov, tvrdil, že v sne videl Ježiša a povedal mu: „**Všetci sme padli na zem a ja som počul hlas, ktorý mi po hebrejsky hovoril: „Šavol, Šavol, prečo ma prenasleduješ? Ťažko ti proti ostňu sa vzpierať.“ Ja som sa spýtal: „Kto si, Pane?“ A Pán povedal: „Ja som Ježiš, ktorého ty prenasleduješ.“**“ (Skutky apoštolov 26:14-15) Lenže Pavol neprenasledoval skutočného Ježiša. Prenasledovať učeníkov je ako prenasledovať Ježiša a prijať ich je ako prijať ich učiteľa a ich Boha, ktorý ich poslal.

Na podobnom princípe je prípad, keď Peter hovoril s Ananiášom ohľadom peňazí za pozemok: „**Peter povedal: „Ananiáš, prečo ti satan naplnil srdce, aby si luhal Duchu Svätému a stiahol z peňazí za pozemok? Azda nebol tvoj, kým si ho mal? A keď si ho predal, nebolo v tvojej moci, čo si zaň dostal? Prečo si**

prepožičal svoje srdce na túto vec? Neluhal si ľudom, ale Bohu!“ (Skutky apoštolov 5:3-4) Klamať ľudom je vskutku ako klamať Bohu, ale to neznamená, že ľudia a Boh sú rovnakí resp. totožní.

Ktokoľvek prijme alebo poprie Ježiša, ako keby prijal alebo poprel Boha. Toto metaforické vyjadrenie sa spomína v Starom zákone, keď deti Izraela opovrhli Samuelom: „**A povedali mu: ,Ty si ostarel a tvoji synovia nekráčajú po твоjich cestách. Nuž ustanov nám kráľa, nech panuje nad nami, ako je to u všetkých národov!**“ Ale Samuelovi sa nepáčilo, keď mu hovorili: „**Daj nám kráľa, nech panuje nad nami!**“ Preto sa Samuel modlil k Pánovi. A Pán povedal Samuelovi: „**Vypočuj hlas ľudu vo všetkom, čo ti povedia, ved' nie tebou opovrhli, opovrhli mnou.**“ (Prvá kniha Samuelova 8:5-7)

Vzhľadnutie vo výpovedi „Kto videl mňa, ako keby videl Otca“ je metaforické, vo význame vnútorného videnia a nie vzhľadnutia, a toto vnútorné videnie je pre všetkých veriacich, ktorí sú od Boha. Ježiš povedal: „**Nie že by bol niekto videl Otca; iba ten, ktorý je od Boha, videl Otca.**“ (Ev. podľa Jána 6:46)

A všetci veriaci sú od Boha: „**Každý, kto verí, že Ježiš je Kristus, narodil sa z Boha.**“ (Prvý Jánov list 5:1)

Ďalším dôkazom je to, čo povedal Ježiš potom: „**Ešte chvíľku a svet ma už neuvidí, ale vy ma uvidíte...**“ (Ev. podľa Jána 14:19) Nehovorí tu o skutočnom vzhľadnutí, keďže tu hovorí o svojom nanebovstúpení a v tom čase ho svet a učenici nevidia. Hovorí tu o viere a duchovnom videní, v ktorom veriaci a učenici ho budú schopní vidieť a cítiť, ale ostatní nie.

Je to podložené i slovami v Evanjeliu podľa Matúša: „**Môj Otec mi odovzdal všetko. A nik nepozná Syna, iba Otec, ani Otca nepozná nik, iba Syn...**“ (Ev. podľa Matúša 11:27)

Ďalšia pasáž, podobná tomuto, je v Evanjeliu podľa Jána: „**Ježiš zvolal: ,Kto verí vo mňa, nie vo mňa verí, ale v toho, ktorý ma poslal. A kto vidí mňa, vidí toho, ktorý ma poslal... slovo, ktoré som hovoril, bude ho súdiť v posledný deň. Lebo ja som nehovoril sám zo seba, ale Otec, ktorý ma poslal, ten mi prikázal,**

čo mám povedať a čo mám hovoriť. A viem, že jeho príkaz je večný život. Čo teda hovorím, hovorím tak, ako mi povedal Otec.“ (Ev. podľa Jána 12:44-51)

To znamená preniknutie do podstaty vecí.

Jeho výrok, „A kto vidí mňa, vidí toho, ktorý ma poslal...“ neznamená, že kto videl poslaného – Syna – videl vysielajúceho – Otca – ledaže by boli jeden.

Toto však jasne vyvracia jeho výpoveď: **„Počuli ste, že som vám povedal: Odchádzam a prídem k vám. Keby ste ma milovali, radovali by ste sa, že idem k Otcovi, Otec je väčší ako ja.“** (Ev. podľa Jána 14:28)

„Môj Otec, ktorý mi ich dal, je väčší od všetkých a nik ich nemôže Otcovi vytrhnúť z ruky.“ (Ev. podľa Jána 10:29)

Kresťania nikdy netvrdia, že Otec je syn, ale hovoria, že sú to odlišné osoby, napriek tomu, že tvrdia, že syn a Otec sú jednotní.

V knihe „Komentáre k Jánovmu evanjeliu“ kňaz Matta El-Meskín povedal: „Kresťanská viera spočíva v tom, že hypostáza Boha je rôzna. Otec nie je Synom, ani Syn nie je Otcom a každá hypostáza má svoje vlastné božské vlastnosti.¹“ Teda, kto nevidel Syna, nevidel ani Otca.

Podobne je to spomenuté aj v Matúšovi: **„Nie každý, kto mi hovorí: ‚Pane, Pane,‘ vojde do nebeského kráľovstva, ale iba ten, kto plní vôľu môjho Otca, ktorý je na nebesiach.“** (Ev. podľa Matúša 7:21)

Spása prichádza teda skrze dobré skutky a spravodlivosť: **„Preto vám hovorím: Ak vaša spravodlivosť nebude väčšia ako spravodlivosť zákonníkov a farizejov, nevojdete do nebeského kráľovstva.“** (Ev. podľa Matúša 5:20)

Koniec koncov, podľa Biblie nemožno vidieť Boha na tomto svete: **„Boha nikto nikdy nevidel. Jednorodný Boh, ktorý je v lone Otca, ten o ňom priniesol zvest.“** (Ev. podľa Jána 1:18)

¹ Kňaz Matta Al-Meskín: The Gospel According to John (Komentáre k Jánovmu evanjeliu), zv. i. str. 35. Originál v arabčine.

Pavol taktiež povedal: „... **jeho nik z ľudí nevidel, ani vidieť nemôže. Jemu česť a večná vláda.**“ (Prvý list Timotejovi 6:16)

Preto považovanie verša „**A kto vidí mňa, vidí Otca**“ za dôkaz Ježišovej božskosti je slabé a chabé, ako bolo spomenuté skôr.

C. Ježišova večná prítomnosť

Tí, ktorí tvrdia, že Ježišova božkosť spočíva v niektorých jeho slovách, keď hovorí o svojej prítomnosti s jeho učeníkmi a ich nasledovníkmi v evanjeliu, veria, že je to večná prítomnosť. Pri nanebovstúpení povedal: „... **a naučte ich zachovávať všetko, čo som vám prikázal. A hľa, ja som s vami po všetky dni až do skončenia sveta.**“ (Ev. podľa Matúša 28:20)

Ježiš taktiež povedal: „**Lebo kde sú dvaja alebo traja zhromaždení v mojom mene, tam som ja medzi nimi.**“ (Ev. podľa Matúša 18:20)

Porozumeli tomu ako fyzickú prítomnosť a považujú to za dôkaz jeho božskosti, takže Ježiš je prítomný všade a v každom čase, ako je aj Boh prítomný všade a v každom čase.

Biblia nehovorí o skutočnej fyzickej prítomnosti Boha ani Ježiša, keďže Boh sa nevetľuje do Svojich stvorení a ani v nich neprebýva. Jeho prítomnosť je obrazná; ide skôr o prítomnosť vo forme podpory a správneho vedenia a to isté platí aj pre Ježiša a jeho ukazovanie správnej cesty a učenie.

Biblických pasáží, ktoré obsahujú tieto druhy prítomnosti, je nespočetné množstvo: „**Vašou úlohou nebude bojovať. Pevne sa postavte a pozerajte sa na pomoc, ktorú vám poskytne Pán. Júda a Jeruzalem, nebojte sa a nestrachujte sa! Zajtra im vyjdite naproti a Pán bude s vami!**“ (Druhá kniha kroník 20:17)

Podobne Mojžiš povedal: „... **ved' Pán, váš Boh, je uprostred vás a on bude za vás bojovať proti vašim nepriateľom, aby vás zachránil.**“ (Deuteronomium 20:4)

Boh je s nimi skrze Svoju spásu a podporu, neprišiel však z nebies, aby sa fyzicky zúčastnil boja.

Božia prítomnosť si vyžaduje odozvu od Židov, teda to, že prijmú Jeho zákon a budú Ho velebiť: „...**Pán je s vami, kým ste vy s ním**, a ak ho hľadáte, dá sa vám nájsť. Ale ak ho opustíte, opustí vás.“ (Druhá kniha kroník 15:2)

Podobne: „**Potom povedal Izrael Jozefovi: „Ja už iste zomriem, ale Boh bude s vami a opäť vás zavedie do krajiny vašich otcov.“**“ (Genezis 48:21)

„**Tu im on povedal: „Nech je tak s vami Boh, ako vás ja nechám odísť s vašimi deťmi...“**“ (Exodus 10:10)

„**Či je Pán, váš Boh, nie s vami?! Ved' vám zo všetkých strán zaistil pokoj...**“ (Prvá kniha kroník 22:18)

„**Nebojte sa babylonského kráľa, pred ktorým máte strach; nebojte sa ho - hovorí Pán, ved' som s vami ja, aby som vás chránil a aby som vás vyslobodil z jeho ruky.**“ (Jeremiáš 42:11) Tieto verše dokazujú, že ide o prítomnosť v prenesenom zmysle.

Čo sa týka tvrdení o skutočnej prítomnosti Ježiša, sám Ježiš to poprel a vyvrátil toto tvrdenie, keď povedal svojim učeníkom, že odchádza z tohto sveta a nebude už medzi nimi: „... **ved' chudobných máte vždy medzi sebou, ale mňa nemáte vždy.**“ (Ev. podľa Matúša 26:11)

„**Tu Ježiš povedal: „Ešte chvíľku som s vami, potom pôjdem k tomu, ktorý ma poslal.“**“ (Ev. podľa Jána 7:33)

Jeho prítomnosť s nimi bola duchovná, ako Pavol povedal vo svojich apoštolských listoch Kolosanom a Korint'anom: „**Lebo aj keď som telom vzdialený, duchom som s vami a radujem sa, keď vidím váš poriadok a pevnosť vašej viery v Krista.**“ (List Kolosanom 2:5)

„**Ja som už, hoci telom vzdialený, no duchom prítomný, rozhodol ako prítomný...**“ (Prvý list Korint'anom 5:3)

D. Kristus, obraz Boží

Kresťania ako dôkaz Ježišovej božskosti okrem iného prezentujú aj Pavlove slová o ňom: „... **aby im nezažiarilo svetlo evanjelia o Kristovej sláve, ktorý je obrazom Boha.**“ (Druhý list Korint'anom 4:4)

„On, hoci má božskú prirodzenosť, nepridržiaval sa svojej rovnosti s Bohom, ale zriekol sa seba samého, vzal si prirodzenosť sluhu, stal sa podobný ľuďom; a podľa vonkajšieho zjavu bol pokladaný za človeka.“ (List Filipanom 2:6-7)

„On je obraz neviditeľného Boha, prvorodený zo všetkého stvorenia...“ (List Kolosanom 1:15)

To sú slová Pavla - človeka, ktorý nemal tú česť stretnúť sa s Ježišom ani sa uňho učiť. Učenci vôbec nespomínajú takéto slová a to je postačujúce ako dôkaz pochybnosti a nedôveryhodnosti Pavlových slov.

Obraz je navyše odlišný od Boha samotného. Boží obraz tu značí zástupcu ohlasujúceho Jeho Zákon, ako Pavol povedal v inej pasáži: **„Muž si nemusí zahal'ovať hlavu, lebo je obrazom a slávou Boha, no žena je slávou muža.“** (Prvý list Korint'anom 11:7) Znamená to, že Boh mužovi udelil väčšiu právomoc ako žene.

Ježiš ako obraz Boží nedokazuje jeho božskosť, keďže aj Adam – podľa Biblie – bol stvorený na obraz Boží: **„Nato Boh povedal: ‚Urobme človeka na náš obraz a podľa našej podoby!... A stvoril Boh človeka na svoj obraz, na Boží obraz ho stvoril...“** (Genezis 1:26-27)

E. Klaňanie sa Ježišovi

Evanjeliá spomínajú, že Ježišovi sa klaňali niektorí ľudia, ktorí mu boli blízki. Kresťania veria, že klaňanie sa mu je dôkazom jeho božskosti a že je hodným uctievania.

Otec krvácajúceho dievčaťa tak raz učinil: **„Ako im toto hovoril, pristúpil k nemu istý popredný muž, poklonil sa mu...“** (Ev. podľa Matúša 9:18)

Malomocný sa mu tiež poklonil: „**Tu prišiel k nemu istý malomocný, poklonil sa mu...**“ (Ev. podľa Matúša 8:2)

I mudrci sa mu poklonili, keď bol ešte dieťaťom: „**Vošli do domu a uvideli dieťa s Máriou, jeho matkou, padli na zem a klaňali sa mu...**“ (Ev. podľa Matúša 2:11)

Peter odmietol Kornéliovo padnutie na kolená a poklonu a povedal mu: „**Keď Peter prichádzal, Kornélius mu vyšiel v ústrety, padol mu k nohám a poklonil sa. Ale Peter ho zdvihol a povedal mu: ,Vstaň, aj ja som len človek.**“ (Skutky apoštolov 10:25-26)

Peter považoval poklonu jemu za druh uctievania a to by malo patriť jedine Bohu samotnému.

Keďže Ježiš neodmietol poklonu, kresťania to vnímajú ako dôkaz jeho božskosti. Niet pochyb o tom, že klaňanie sa je znakom uctievania, ale neznamená to, že všetky druhy poklôn musia znamenať aj uctievanie.

Poklonou totiž možno preukázať i rešpekt či poctu; ako keď sa Abrahám uklonil Hetejcom na znak úcty: „**Tu Abrahám vstal, hlboko sa poklonil pred obyvateľmi krajiny, pred Hetejcami...**“ (Genezis 23:7)

Jakub a jeho rodina sa uklonili Esauovi, synovi Izáka, keď ho stretli: „**Sám išiel napred a sedem ráz sa poklonil, kým nedošiel celkom blízko k svojmu bratovi... Tu predstúpili slúžky a ich deti a poklonili sa. Potom podišla aj Lia a jej deti a tiež sa poklonili a napokon predstúpil Jozef a Ráchel a uklonili sa.**“ (Genezis 33:3-7)

Mojžiš sa poklonil svojmu svokrovi, keď ho prišiel navštíviť z Midjánu: „... **vybral sa Mojžiš a šiel svojmu test'ovi naproti, poklonil sa mu a pobožkal ho.**“ (Exodus 18:7)

I Jozefovi sa poklonili jeho bratia, nie aby ho uctievali, ale aby si ho uctili: „**A Jozef bol tým vládárom nad zemou, ktorý všetkým národom zeme predával obilie. Keď ta teda bratia došli, poklonili sa mu až po zem.**“ (Genezis 42:6)

Tento zvyk pokračuje aj u detí: „**Po Jojadovej smrti prišli júdske kniežatá, poklonkovali kráľovi a kráľ ich poslúchol.**“ (Druhá kniha kroník 24:7)

Všetky tieto príklady a mnoho ďalších neznamenaajú nič viac ako úctu a to isté platí aj pre poklonu Ježišovi.

Peter odmietol poklonu od pohanov, pretože takáto poklona mohla znamenať velenie a nie úctu, a to hlavne preto, že videli zázraky učeníkov.

VERŠE PRIPISUJÚCE BOŽIE ATRIBÚTY JEŽIŠOVI

Ježišova večnosť

Kresťania hovoria o Ježišovi ako o Bohu, ktorý existoval pred stvorením, a uvádzajú mnohoraké dôkazy. Jeden z týchto dôkazov je v Evanjeliu podľa Jána, podľa ktorého Ježiš údajne povedal: „**Váš otec Abrahám zaplesal, že uvidí môj deň; i videl a zaradoval sa. Židia mu vraveli: ‚Ešte nemáš ani päťdesiat rokov a videl si Abraháma?‘ Ježiš im povedal: ‚Veru, veru, hovorím vám: Prv ako bol Abrahám, Ja Som.**““ (Ev. podľa Jána 8:56-58) Kresťania to nesprávne chápu tak, že Ježiš existoval pred Abrahámom, čo podľa nich znamená, že je večný.

Podporujú tento dôkaz výpoveďou Jána o Ježišovi: „**Hľa, prichádza s oblakmi a uvidí ho každé oko, aj tí, čo ho prebodli, a budú nad ním nariekať všetky kmene zeme. Tak je. Amen. Ja som Alfa a Omega, hovorí Pán Boh, ktorý je, ktorý bol a ktorý príde, Všemohúci.**“ (Zjavenie Jána 1:7-8)

Začiatok Evanjelia podľa Jána naznačuje večnú existenciu Ježiša spred stvorenia sveta: „**Na počiatku bolo Slovo a Slovo bolo u Boha a to Slovo bolo Boh. Ono bolo na počiatku u Boha.**“ (Ev. podľa Jána 1:1-2) Tieto pasáže podľa kresťanov dosvedčujú večnosť a nesmrteľnosť Ježiša; má to byť i dôkazom jeho božskosti.

Učenci sa nestotožňujú s názorom kresťanov. Existencia Ježiša pred Abrahámom neznamená jeho skutočnú existenciu, ale existenciu Božieho rozhodnutia a jeho výberu. To znamená, že Boh si ho vybral dlho pred tým, než ho stvoril, ako povedal Pavol: „**On bol vopred vyhliadnutý, ešte pred stvorením sveta, zjavil sa však až v posledných časoch kvôli vám.**“ (Prvý Petrov list 1:20)

Pavol povedal to isté o sebe a jeho nasledovníkoch: „**Ved' v ňom si nás ešte pred stvorením sveta vyvolil, aby sme boli pred jeho tvárou svätí a nepoškvrnení v láske...**“ (List Efezanom 1:4) To znamená, že Boh si ich vybral Svojím rozhodnutím tak, ako si vybral Ježiša, a to nenaznačuje jeho existenciu v tom danom čase.

Táto minulé existencia Ježiša, ktorá je Božou vôľou a láskou voči nemu, je slávou, ktorú Boh dal Ježišovi. Ježiš to potvrdil slovami: „**A teraz ty, Otče, osláv mňa pri sebe slávou, ktorú som mal u teba skôr, ako bol svet.**“ (Ev. podľa Jána 17:5)

Táto sláva, ktorú vzdal Ježiš svojim učeníkom, keď si ich zvolil za svojich nasledovníkov, je taká istá sláva, ktorú dal Boh Ježišovi, keď ho poveril oznámením posolstva: „**Otče, chcem, aby aj tí, ktorých si mi dal, boli so mnou tam, kde som ja, aby videli moju slávu, ktorú si mi dal, lebo si ma miloval pred stvorením sveta.**“ (Ev. podľa Jána 17:24)

Na to, aby sme niečo milovali, nepotrebujeme, aby to existovalo. Milovať môžeme aj niečo, čo nikdy neexistovalo ani existovať nebude.

Abrahámovo poznanie Ježiša ešte pred jeho pozemskou existenciou a pred stvorením neznamená, že by ho bol poznal osobne, keďže ho nikdy nevidel. Jeho slová: „**i videl a zaradoval sa**“ znamenajú videnie v prenesenom význame, teda oboznámenie sa. Inak by museli kresťania dokázať, že Abrahám videl Syna, druhú osobu Trojice, alebo dokázať Ježišovu fyzickú existenciu v čase Abrahámovho života.

Ježiš hovorí: „**Prv ako bol Abrahám, Ja Som...**“ (Ev. podľa Jána 8:56-58)

To však nedokazuje jeho existenciu na počiatku ani jeho večnosť. Pri doslovnom chápaní tejto pasáže, by to znamenalo, že Ježiš existoval od čias Abraháma, no ani existencia od tých čias neznamená večnosť.

Navyše, ak by bol Ježiš pred Abrahámom a všetkými stvoreniami, tak aj prorok Jeremiáš by mal podobnú existenciu. Boh poznal Jeremiáša a zasvätil ho pred jeho narodením. On sám o sebe povedal: „**Pán prehovoril ku mne takto: „Skôr, než som ťa utvoril v matkinom živote, poznal som ťa, skôr, než si vyšiel z lona, zasvätil som ťa, za proroka pre pohanov som ťa ustanovil.**““ (Jeremiáš 1:4-5)

A Sirach povedal vo svojej múdrosti: „**Vladárstvo svoje prenechali iným a svoju slávu (prepustili) cudziemu národu.**“ (Kniha Sirachovcova 49:7) Toto Božie poznanie Jeremiáša je bezpochyby staršie a váženejšie ako Abrahámovo poznanie Ježiša, no neznamená jeho skutočnú existenciu na tomto svete.

Medzi tými, ktorí sa delia s Ježišom o nesmrteľnosť, je i Melchizedech, ktorý bol svätý v Abrahámových časoch. Pavol tvrdil, že Melchizedech nemá ani otca, ani matku, ani počiatok, ani koniec, čo znamená, že je večný. Pavol povedal: „**Tento Melchizedech, kráľ Salema, kňaz najvyššieho Boha, vyšiel totiž v ústrety Abrahámovi, ktorý sa vracal z porážky kráľov, a požehnal ho. A Abrahám mu odovzdal desiatok zo všetkého. Jeho meno sa prekladá najprv ako kráľ spravodlivosti, ale potom aj kráľ Salema, čo znamená kráľ Pokoja. Je bez otca, bez matky, bez rodokmeňa, ani jeho dni nemajú začiatku, ani jeho život nemá konca. A tak pripodobnený Božiemu Synovi zostáva kňazom naveky.**“ (List Hebrejom 7:1-3)

Prečo ho teda kresťania nepovažujú za Boha, keďže sú si v mnohom podobní so Synom Božím? Je nadradeným Ježišovi, o ktorom kresťania tvrdia, že bol ukrižovaný, zomrel, mal matku a dokonca aj otca podľa Matúša a Lukáša, kým Melchizedech je vysoko nad týmto všetkým.

Ba čo viac, medzi tými, ktorí boli pred Abrahámom, ak si teda vysvetľujeme pasáže doslovne, je aj ľudská múdrosť alebo rozumný prorok Šalamún. Povedal o sebe a o múdrosti, ktorú mali aj mnohí iní ľudia, nasledovné: „**Ja, múdrosť, bývam s rozumnosťou a dosahujem hlbavé poznanie... Pán vládol nado mnou od počiatku svojich ciest, prv ako stvoril od pradávna čokoľvek. Od večnosti som ustanovená, od počiatku, prv ako povstal svet. Nebolo ešte morských prehlbní, keď som sa ja už zrodila, nebolo ešte žriedel obťažných vodami. Prv ako sa vrchy vhrúžili, pred pahorkami som sa zrodila,**“ (Príslovia 8:12-25) Teda Šalamún, najmúdrejší z ľudí – podľa doslovného aj obrazného chápania – je Božím Kristom naveky.

Kresťania nemajú žiaden dôkaz na to, aby tvrdili, že tieto pasáže v Prísloviach hovoria o Ježišovi. Šalamún napísal Príslovia, ako sa uvádza v úvode: „**Príslovia Šalamúna syna Dávidovho, kráľa izraelského.**“ (Príslovia 1:1)

Mnohé pasáže v Prísloviach naznačujú, že Šalamún pokračoval v rozprávaní týchto úryvkov, keď povedal: „**Syn môj, všimaj si moju múdrosť a k mojej rozumnosti nakláňaj svoj sluch,**“ (Príslovia 5:1)

Taktiež v nasledovných veršoch je rozprávačom Šalamún a stelesnená múdrosť v ňom: Príslovia 1:8, 3:1, 3:21, 7:1, atď.

Biblia opisuje Šalamúna ako múdreho muža. No o akú múdrosť tu vlastne šlo? Bola to Božia múdrosť, ktorú v ňom uzreli tí, ktorí boli okolo neho? „**Celý Izrael sa do počul o rozsudku, ktorý vyniesol kráľ, a báli sa kráľa, lebo vedeli, že je v ňom Božia múdrosť, keď vynáša rozsudok.**“ (Prvá kniha kráľov 3:28)

I Kniha kráľov vykresľuje Božiu múdrosť, ktorá bola stelesnená v Šalamúnovi: „**Boh uštedril Šalamúnovi múdrosť a rozvahu vo veľmi veľkej miere, aj šírku srdca, ako je piesku na morskom brehu. Šalamúnova múdrosť bola väčšia ako múdrosť všetkých synov Východu a všetka múdrosť Egypta. Bol múdrejší od všetkých ľudí, od Ezrahitu Etana, od Hemana, od Maholových synov Chalkola a Dordu, takže sa o ňom hovorilo u všetkých okolitých národov. Povedal tritisíc prísloví a piesní mal tisíc a päť. Hovoril o stromoch, od libanonského cédru až po yzop, ktorý vyrastá z múru, hovoril tiež o zvieratách, o vtákoch, o plazoch a o rybách. Zo všetkých národov prichádzali počúvať Šalamúnovu múdrosť, od všetkých kráľov zeme, ktorí počuli o jeho múdrosti.**“ (Prvá kniha kráľov 5:9)

Taktiež v Knihe kroník : „**Ďalej hovoril Hiram: ,Nech je zvelebený Pán, Boh Izraela, ktorý urobil nebesá i zem, lebo dal kráľovi Dávidovi múdreho, vtípného, chápaného a rozumného syna, ktorý postaví dom Pánovi a dom kráľovský.**“ (Druhá kniha kroník 2:11) Tým múdрым mužom je Šalamún, ktorý postaví dom Pánovi.

Pre doplnenie, táto pasáž hovorí o stvorenej múdrosti, hoci bola stará, ako sama povedala: „**Pán vládol nado mnou od počiatku svojich ciest, prv ako stvoril od pradávna čokoľvek. Od večnosti som ustanovená, od počiatku, prv ako povstal svet. Nebolo ešte morských prehlbní, keď som sa ja už zrodila, nebolo ešte žriedel obtiažených vodami. Prv ako sa vrchy vhrúžili, pred pahorkami som sa zrodila...**“ (Príslovia 8:22-25) Múdrosť je teda stará entita, dokonca ešte pred stvorením hôr a kopcov.

V Sirachovcovej múdrosti: „Prv, ako (to) všetko, bola stvorená múdrosť...“
(Kniha Sirachovcova 1:4)

Podobne: „**Od počiatku a pred vekmi stvoril ma (Boh), takže naveky už nikdy nepominiem.**“ (Kniha Sirachovcova 24:14)

Nie je to teda Božia večná múdrosť, ale múdrosť, ktorú On dal ľuďom a ktorú do nich vteli. Prvým z nich bol Šalamún, o ktorom sa píše: „**vedeli, že je v ňom Božia múdrosť.**“ (Prvá kniha kráľov 3:28)

Ktokoľvek si prečíta túto pasáž hlbavo, nebude mať problém s porozumením toho, o akú múdrosť išlo. Je to hodnotná múdrosť: „**Lebo múdrosť je cennejšia ako koraly a nevyrovnejú sa jej nijaké drahocennosti.**“ (Príslovia 8:11)

Je ľudská: „... **ústa spravodlivého rodia múdrosť, lež jazyk úlisný odrežú.**“ (Príslovia 10:31)

Prvým stupňom ľudskej múdrosti je bázeň pred Bohom: „**Počiatok múdrosti je bázeň pred Pánom a poznať Najsvätejšieho je rozumnosť.**“ (Príslovia 9:10)

Je to Boží dar ľuďom: „**Bo múdrosť udeľuje Pán, z jeho úst (pochádzajú) poznanie a rozumnosť.**“ (Príslovia 2:6)

Múdrosť sa vždy spája s rozumnosťou, ako sa píše: „**Povedz múdrosti: ‚Ty si moja sestra‘ a dôvernica volaj rozumnosť, aby ťa zachránila od manželky blížneho, od cudzinky, čo zalieča sa liškavými rečami.**“ (Príslovia 7:4-5)

Skrze múdrosť mali králi, bohatí a sudcovia právomoc nad ostatnými: „**Ja, múdrosť, bývam s rozumnosťou a dosahujem hlbavé poznanie. (Bázeň pred Pánom je nenávidieť zlo.) Oproti pýche, nadutosti, ceste zlej a ústam, ktoré prekrúcajú, prechovávam nenávisť. U mňa je rada, u mňa je rozumnosť, u mňa je umnosť, u mňa sila (hrdinská). (Ja som tá), skrze ktorú králi (dobře) kraľujú a podľa práva rozhodujú vladári. (Ja som tá), skrze ktorú kniežatá sú kniežatami a vysluhujú právo mocnári. Ja svojich milovníkov milujem, nachádzajú ma tí, čo ma včas a pilne hľadajú. U mňa je bohatstvo a česť, trvalá zámožnosť a blahobyť. Lepší než zlato a než rýdze zlato je môj plod a**

to, čo donášam, je (lepšie) ako striebro najlepšie. Chodievam po ceste spravodlivosti, prostriedkom chodníkov, (jak vyžaduje) súd, aby som nadelila svojim milovníkom imania a ponapíňala ich pokladnice.“ (Príslovia 8:12-22)

Ktokoľvek si toto prečíta uvážlivo, bezpochyby si uvedomí, že táto múdrosť nepatrí k večným Božím atribútom, ktoré v Ňom existujú, keďže Jeho múdrosť sa nevyrovňajú žiadne drahokamy ani peniaze a Jeho múdrosť neprináša žiadne bohatstvo, silu alebo autoritu. Okrem toho Božia múdrosť nevychádza z úst ľudí a ako Boží atribút samozrejme nezahŕňa „bázeň pred Bohom“.

Múdrosť je opisovaná takto: **„ja som bola uňho chovankou, bola som deň po deň, jeho rozkošou a hrala som sa pred ním v každý čas; hrávala som sa na okruhu jeho zeme a moja rozkoš (je byť) medzi synmi ľudskými.“** (Príslovia 8:30-31) Toto nevraví nič o múdrosti, ktorá by tvorila, ale o detskej múdrosti, ktorá sa začína v detstve a rastie spolu s osobnosťou.

Alfa i omega

Text v Knihe zjavenia, ktorý tvrdí, že Kristus je Alfou a Omegou, prvým a posledným, nie je dôkazom Ježišovej večnosti.

Učenec Deedat povedal, že nič, čo bolo spomenuté v tejto Knihe, nemôže byť považované za dôveryhodné, keďže sú to len akési Jánove nezrozumiteľné sny a nočné mory. Je to zmes snov, aké mávajú všetci ľudia. Ján videl: **„a pred trónom bolo čosi ako sklené more podobné krištáľu. A v strede pred trónom i okolo trónu boli štyri živé bytosti, plné očí spredu i zozadu. Prvá bytosť sa podobala levovi, druhá bytosť sa podobala býkovi, tretia bytosť mala tvár ako človek a štvrtá bytosť sa podobala letiacemu orlovi. A každá z týchto štyroch bytostí mala šesť krídel, dookola i zvnútra boli plné očí.“** (Zjavenie Jána 4:6-8)

Na konci tejto kapitoly je aj pár veršov o Ježišovi, vypovedaných jedným z anjelov, ako vyplýva z kontextu: **„Ja, Ján, som to počul a videl. A keď som to počul a videl, padol som k nohám anjela, ktorý mi toto ukázal, a chcel som sa mu klaňať. Ale on mi povedal: „Pozor, nerob to! Som spoluslužobník tvoj a tvojich bratov prorokov a tých, čo zachovávajú slová tejto knihy. Bohu sa**

**klaňaj!‘ Potom mi povedal: ‚Nezapečaťuj prorocké slová tejto knihy, lebo čas je blízko! Kto škodí, nech škodí ďalej, kto je špinavý, nech sa špiní ďalej, spravodlivý nech ďalej koná spravodlivo a svätý nech sa ďalej posväčuje. Hľa, prídem čoskoro a moja odplata so mnou; odmením každého podľa jeho skutkov. Ja som Alfa a Omega, Prvý a Posledný, Počiatok a Koniec...‘
(Zjavenie Jána 22:8-13)**

Celý text bol vypovedaný anjelom a nie je žiaden dôkaz, že by to bol býval Ježiš sám o sebe tvrdil! Ak anjel povedal o sebe to, čo Ján povedal o Ježišovi, veria teda kresťania v božskosť anjela? Či to chápu v prenesenom význame? Vtedy by to ale muselo platiť aj pre slová ohľadom Ježiša!!

Začiatok Evanjelia podľa Jána

Začiatok Evanjelia podľa Jána sa považuje, za dôkaz Ježišovej večnosti: „**Na počiatku bolo Slovo a Slovo bolo u Boha a to Slovo bolo Boh. Ono bolo na počiatku u Boha. Všetko povstalo skrze neho a bez neho nepovstalo nič z toho, čo povstalo.**“ (Ev. podľa Jána 1:1-3) Učenci majú k tejto záležitosti pár dôležitých poznámok:

Učenci nám dávajú do pozornosti, že autor tohto evanjelia odpísal túto pasáž od filozofa Filóna Alexandrijského. Felicien Chollay¹ hovorí: „*Myšlienka Slova (logos) pochádza od stoických filozofov a židovského filozofa (Filóna Alexandrijského) a z ich učenia a teórie si túto myšlienku prepožičal svätý Justín a autor prvých veršov evanjelia, ktoré sú pripisované svätému Jánovi.*“²

Učenci veria, že výraz „**slovo**“ s jeho filozofickou štruktúrou je odlišný od Ježišovej kultúry, jednoduchosti jeho slov a jazyka jeho učeníkov, najmä od prejavu Jána, ktorého Skutky apoštolov opisujú ako nevzdelaného a používajúceho jednoduchý nespisovný jazyk: „**Ked’ videli Petrovu a Jánovu odvahu a zbadali, že sú to ľudia neučení a prostí, veľmi sa čudovali; spoznali ich, že boli s Ježišom.**“ (Skutky apoštolov 4:13)

¹ Asi 20 pred Kr. – † 50 po Kr.

² Felicien Chollay: Petite histoire des grandes religions (Stručné dejiny hlavných náboženstiev), str. 247

Učenec Deedat spomenul, že v anglickom preklade, ktorý je podkladom pre ďalšie preklady Biblie, sa nachádzajú výmysly.

Aby sme mohli porozumieť tejto pasáži jasne, nám tento prominentný učenec detailnejšie vysvetlí význam slov v pôvodnom Gréckom kódexe.

Presný preklad tejto pasáže je: „**Na počiatku bolo Slovo a Slovo bolo u Boha**”. Grécky preklad používa slovo „*hotheos*“, ktoré sa prekladá ako „Boh“, v slovenčine s veľkým písmenom B, aby bolo jasné, že ide o skutočného Boha.

Úryvok ďalej pokračuje: „**a to Slovo bolo Boh**.“ Grécky originál tu však používa slovo „*tontheos*“. Preklad by teda mal byť „**boh**“ s malým písmenom, keďže toto slovo vyjadruje prenesenú božskosť, akú Biblia používa na mnohých miestach, napr.: „**Pán však povedal Mojžišovi: ,Pozri, dávam ťa faraónovi za božstvo a tvoj brat Áron bude tvojím prorokom...**“ (Exodus 7:1)

Pavol podobne nazval diabla „**boh tohto veku**“, ktorý zaslepil mysle neveriacich: „**Im, neveriacim, boh tohoto veku zaslepil mysle, aby im nezažiarilo svetlo evanjelia o Kristovej sláve, ktorý je obrazom Boha.**“ (Druhý list Korint'anom 4:4)

Grécky originál v Pavlovom apoštolskom liste použil slovo „*tontheos*“, ktorého význam v angličtine je „a god“ čiže „(nejaký) boh“.

Anglickí prekladatelia Biblie pozmenili pasáž z Jánovho evanjelia, keď použili slovo „Boh“ s veľkým písmenom vo význame skutočného Boha namiesto slova „boh“ s malým písmenom v prenesenom význame, čo v tejto pasáži viedlo k zmätku, a bezpochyby ide o prekrútenie významu.

Niektoré preklady si túto chybu uvedomili a použili správnu formu slova; jedným z nich je aj *Preklad nového sveta svätých písniem*¹, v ktorom je pasáž preložená ako „**Na počiatku bolo Slovo a Slovo bolo u Boha a Slovo bolo bohom.**“

¹ Je to preklad Biblie, ktorý vydali Jehovovi svedkovia.

Spomínaný preklad obsahuje navyše špeciálny dodatok, ktorý poukazuje na prekrútenie významu v mnohých iných prekladoch. V tomto dodatku sa píše napríklad: „Jánove slová o tom, že slovo resp. logos bolo bohom, božské či ako boh, neznamenajú, že Boh bol s Bohom, ale ide len o charakteristiku slova resp. loga a nejde o jeho stotožnenie s Bohom samotným.“

Phillip Horner napísal: „*Myslím si, že slová v Jánovi 1:1 sú také zrejmé, že je jasné, že logos nemôže byť Boh v doslovnom zmysle.*“¹

Aj keby toto všetko učenci ignorovali, ani mnohé ďalšie veci v pasáži nemôžu kresťania použiť ako dôkaz Ježišovej večnosti:

Po prvé:

Čo značí slovo „počiatok“? Kresťania vravia, že je to „večnosť“.

Toto nie je silným dôkazom, keďže slovo „počiatok“ sa nachádza v Biblii v mnohých iných významoch:

Označuje počiatok stvorenia: „**Na počiatku stvoril Boh nebo a zem.**“ (Genezis 1:1)

Ježiš opísal diabla a povedal, že existoval od počiatku: „**Vaším otcom je diabol a vy chcete plniť túžby svojho otca. On bol vrah od počiatku a nezotrval v pravde, lebo v ňom pravdy niet.**“ (Ev. podľa Jána 8:44)

Matúš citoval Ježiša, ktorý diskutoval so Židmi: „**Povedali mu: ‚Prečo potom Mojžiš rozkázal dať priepustný list a prepustiť?‘ Odpovedal im: ‚Mojžiš vám pre tvrdosť vášho srdca dovolil prepustiť vaše manželky; ale od počiatku to nebolo tak...‘**“ (Ev. podľa Matúša 19:7-8)

V tejto pasáži je to myslené vo význame: „Toto nebolo dovolené na počiatku stvorenia.“ Počiatok stvorenia je momentom stvorenia a nie večnosťou, ktorá pretrváva v každom čase.

¹ Holy Bible Literature Magazine (Biblického literárneho časopisu), číslo 92/87

Slovo „*počiatok*“ tiež znamená dobu, ako sa spomína v Lukášovi: „... **ako nám ich odovzdali tí, čo ich od začiatku¹ sami videli a boli služobníkmi slova.**“ (Ev. podľa Lukáša 1:2)

Podobne ako aj v Jánovej výpovedi: „**Milovaní, nepíšem vám nové prikázanie, ale staré prikázanie, ktoré ste mali od začiatku [počiatku]²: staré prikázanie je slovo, ktoré ste počuli.**“ (Prvý Jánov list 2:7)

Ježiš podobne odpovedal Židom, ktorí sa ho pýtali: „**Pýtali sa ho teda: ,Kto si ty? Ježiš im odpovedal: ,Od počiatku³ to, čo vám hovorím.**““ (Ev. podľa Jána 8:25) Slovo „*počiatok*“ tu neznamená „večnosť“, ale znamená „špecifický stvorený čas.“

Kresťania preto nemôžu jednoznačne tvrdiť, že by slovo „*počiatok*“ znamenalo „večnosť“.

Po druhé:

Čo je „Slovo“? Označuje azda Ježiša alebo má aj nejaké iné významy?

V skutočnosti Biblia spomína „Slovo“ v rôznych významoch:

Biblia ho používa vo význame Božích kníh či Jeho vnuknutia: „**Za veľkňazov Annáša a Kajfáša zaznel na púšti Boží hlas [slovo]⁴ nad Jánom, synom Zachariáša.**“ (Ev. podľa Lukáša 3:2)

„**On im odvetil: ,Mojou matkou a mojimi bratmi sú tí, čo počúvajú Božie slovo a uskutočňujú ho.**““ (Ev. podľa Lukáša 8:21)

„**Ale nie že by bolo zlyhalo Božie slovo. Ved' nie všetci, čo sú z Izraela, sú Izrael.**“ (List Rimanom 8:6)

¹ Podľa Ekumenického, Katolíckeho a Botekovho prekladu. V Roháčkovom preklade je „*prvopočiatku*“, kým v Evanjelickom preklade je „*počiatku*“

² „*Začiatku*“ podľa Ekumenického a Katolíckeho prekladu. „*Počiatku*“ v Roháčkovom, Botekovom a Evanjelickom preklade.

³ Podľa Katolíckeho, Botekovho a Evanjelického prekladu. V Ekumenickom preklade je „*začiatku*.“

⁴ Ekumenický a Botekov: „*Božie slovo*“, Katolícky preklad: „*Boží hlas*“, Roháčkov preklad: „*slovo Božie*.“

Používa sa aj na označenie Božích príkazov a právomoci, ktoré stvorili stvorenia: **„Pánovým slovom povstali nebesia a dychom jeho úst všetky ich voje. Ako do vreca hromadí morské vody, ako do nádrží zlieva oceány. Celá zem nech má bázeň pred Pánom, pred jeho tvárou nech sa chvejú všetci obyvatelia sveta. Lebo on riekol a stalo sa, on rozkázal a všetko bolo stvorené.“** (Žalmy 33:6-9)

Ježiš bol nazvaný slovom, lebo bol stvorený skrze Boží príkaz, bez akéhokoľvek ľudského pričinenia (bez otca), alebo preto, že ohlasoval Božie slová.

Božie slovo môže označovať i Jeho prisľub. Prorok Jeremiáš povedal o izraelitoch a ich žiadosti o urýchlenie príchodu dňa prekliatia a trestu, ktorý im Boh sľúbil: **„Hľa, títo mi vravia: ‚Kdeže je Pánovo slovo? Nech príde!‘ Ja som však nebol zahanbený, keď som išiel za tebou, pastierom, a po dni človeka som netúžil. Ty vieš, čo vychádza z mojich úst, je správne pred tvou tvárou.“** (Jeremiáš 17:15-16)

Ježiš je podľa tohto Božím slovom, prisľúbeným slovom resp. dobrou zvesťou, ktorú hlásali Jeho proroci.

„Slovo“ resp. „Logos“ v kresťanskom ponímaní, teda vo význame druhej osoby Trojice, neexistuje ani v jednej z kníh prorokov.

Po tretie:

Veta **„a to Slovo bolo Boh“**, značí, že Ježiš bol nazývaný Bohom, rovnako ako aj sudcovia v Tóre: **„Vstáva Boh v zhromaždení Božom, uprostred bohov koná súd. Dokedy ešte chcete súdiť nespravodlivo a nadržiavať hriešnikom?“** (Žalmy 82:1-2)

Boh povedal Mojžišovi o Áronovi: **„On bude namiesto teba hovoriť ľudu; a tak on bude tvojimi ústami, kým ty budeš preň ako Boh“**, (Exodus 4:16) a rovnako aj iným, ako už bolo uvedené skôr.

Po štvrté:

Vo výraze **„a Slovo bolo u Boha“** je „u“ predložkou; neznamená ani rovnakosť, ani rovnosť. Znamená to, že Boh stvoril slovo.

PRIPISOVANIE BOŽÍCH SKUTKOV JEŽIŠOVI

Pripísanie Božieho stvorenia, Ježišovi

Niektoré pasáže pripisujú Božie stvorenie Ježišovi; kresťania to pokladajú za dôkaz jeho božskosti.

Medzi týmito pasážami sú i Pavlove slová: „... **lebo v ňom bolo stvorené všetko na nebi a na zemi, viditeľné i neviditeľné, tróny aj panstvá, kniežatstvá aj mocnosti. Všetko je stvorené skrze neho a pre neho. On je pred všetkým a všetko v ňom spočíva.**“ (List Kolosanom 1:16-17)

V inej pasáži povedal: „... **a všetkým oznámiť, aký je plán tajomstva od vekov skrytého v Bohu, ktorý všetko stvoril.**“ (List Efezanom 3:9)

To isté sa spomína aj v Evanjeliu podľa Jána: „**Bol na svete a svet povstal skrze neho, a svet ho nepoznal.**“ (Ev. podľa Jána 1:10)

Taktiež i v liste Hebrejom: „**V týchto posledných dňoch prehovoril k nám v Synovi, ktorého ustanovil za dediča všetkého a skrze ktorého stvoril aj svet.**“ (List Hebrejom 1:2) Podobné slová sú i v mnohých iných pasážach.

Všimnime si, že Biblia pripisuje stvorenie výlučne Bohu. Kniha Genezis hovorí: „**Na počiatku stvoril Boh nebo a zem.**“ (Genezis 1:1)

Nespomína sa tu žiaden iný stvoriteľ, ktorý by sa podieľal spolu s Bohom na tomto stvorení alebo by bol dôvodom tohto stvorenia. V knihe Izaiáša sa dočítame: „**Tak hovorí Boh, Pán, ktorý stvoril nebesá a rozostrel ich, ktorý upevnil zem a jej rastlinstvo, ktorý na nej dáva dych ľudu a vzduch tým**“ (Izaiáš 42:5)

Pre doplnenie uvedieme, že Pavol a Barnabáš povedali ľuďom Lystry: „**Hlásame vám evanjelium, aby ste sa od týchto márností obrátili k živému Bohu, ktorý stvoril nebo a zem i more a všetko, čo je v nich.**“ (Skutky apoštolov 14:15)

Biblia nikdy nespomína iného stvoriteľa než Boha.

Pavlove a Jánove slová hovoria, že Boh stvoril veci skrze Ježiša tak, že mu umožnil robiť zázraky: „**Mužovia, Izraeliti, počujte tieto slová: Boh u vás**

potvrdil muža, Ježiša Nazaretského, mocnými činmi, divmi a znameniami, ktoré, ako sami viete, Boh skrze neho medzi vami urobil.“ (Skutky apoštolov 2:22) Nespomína sa tu ale, že by bol býval Ježiš stvoriteľom.

Významom všetkých týchto pasáží, ak ich považujeme za autentické, je, že Boh stvoril všetky stvorenia skrze Ježiša.

Kňaz James Anis povedal: *„Příkladom rozlíšenia ich skutkov je, že Otec stvoril svet skrze Syna.“*

Toto je zvláštny význam, ktorý nikdy nespomínali ani starozákonní proroci, ani sám Ježiš. Spomínajú to však Pavlove listy a Jánovo filozofické evanjelium, ktoré bolo založené na Platónovej filozofii a gnosticizme. Gnostici veria, že Boh je príliš vážený na to, aby sám stvoril, a preto poveril Ježiša alebo anjelov, aby konali v Jeho mene.

Ba čo viac, Ježiš nemôže byť Stvoriteľom nebies a zeme, keďže on sám je stvorením. Napriek tomu, že kresťania tvrdia, že on bol prvým stvorením, stále je stvorením a stvorenie je odlišné od Stvoriteľa: **„On je obraz neviditeľného Boha, prvorodený zo všetkého stvorenia.“** (List Kolosanom 1:15)

Navyše on, ktorý sám seba nemohol vzkriesiť po tom, čo zomrel, nemôže byť predsa Stvoriteľom nebies a zeme, ba ani jeho prostredníctvom: **„Tohoto Ježiša Boh vzkriesil a my všetci sme toho svedkami...“** (Skutky apoštolov 2:32) Ak by ho Boh nebol vzkriesil, nebol by povstal z mŕtvych.

Podobne: **„Zabili ste pôvodcu života, ale Boh ho vzkriesil z mŕtvych; a my sme toho svedkami.“** (Skutky apoštolov 3:15)

Pavol hovorí: **„... ale Ježišom Kristom a Bohom Otcom, ktorý ho vzkriesil z mŕtvych.“** (List Galat'anom 1:1)

Veríme, že slovo „stvorenie“ v týchto pasážach označuje stvorenie vedenia a vodcovstva a nie skutočné stvorenie z ničoho, keďže toto prislúcha len Bohu. Stvorenie, ktoré učinil Ježiš, je novým stvorením, stvorením vedenia, o ktorom

hovoril Dávid vo svojej modlitbe k Bohu: „**Bože, stvor vo mne srdce čisté a v mojom vnútri obnov ducha pevného**“ (Žalmy 51:12)

Pavol povedal to isté o tých, ktorí veria v Ježiša: „**Kto je teda v Kristovi, je novým stvorením.**“ (Druhý list Korint'anom 5:17)

Tiež povedal: „**Lebo ani obriezka nie je nič, ani neobriezka, ale nové stvorenie.**“ (List Galat'anom 6:15)

Ako aj: „**obliecť si nového človeka, ktorý je stvorený podľa Boha v spravodlivosti a pravej svätosti.**“ (List Efezanom 4:24)

Na základe toho Jakub považoval učeníkov za prvé stvorenia, keď povedal: „**On nás zo svojej vôle zrodil slovom pravdy, aby sme boli ako prvotiny jeho stvorenia.**“ (Jakubov list 1:18)

Myslel tým prvých vedených, ktorí podstúpili nové stvorenie. Teda Ježišovo tvorenie bytostí je duchovným tvorením, keďže Boh mu dal schopnosť prebúdzat tých so zatvrdnutým srdcom.

Niektorí môžu chápať tieto pasáže, že stvorenie nebies a zeme bolo skrze Ježiša. Tí, ktorí nie sú až tak dobre oboznámení s biblickými výrazmi, to nedokážu pochopiť v zmysle tohto nového stvorenia, ktoré sme vysvetlili vyššie.

Tí, ktorí sú oboznámení s biblickými výrazmi, považujú tieto pasáže za bežné zveličovanie v Starom či Novom zákone. Spomeniem niektoré z týchto opisov nižšie:

Nový zákon opisuje Ježiša a učeníkov ako svetlo sveta. Ján povedal: „**A Ježiš im zasa povedal: „Ja som svetlo sveta. Kto mňa nasleduje, nebude chodiť vo tmách, ale bude mať svetlo života.**““ (Ev. podľa Jána 8:12)

Ježiš povedal svojim učeníkom: „**Vy ste svetlo sveta.**“ (Ev. podľa Matúša 5:14)

Ako už vieme, oni všetci boli svetlom, ktoré ukázalo veriacim správnu cestu a bolo odmietané tými, ktorí mali zatemnené srdcia.

Kresťania nemôžu tvrdiť, že toto svetlo je pre zvieratá a neživé bytosti, keďže Ján opisuje Ježiša a jeho učeníkov ako svetlo sveta a oni neosvetlili srdcia nikoho iného, len veriacich. Ježiša opísal ako prostriedok tohto nového stvorenia sveta, čím mienil len veriacich.

Rovnako tak povedal aj Pavol¹ o zmierení cez Ježišovu krv: „... **a aby skrze neho zmieril všetko so sebou, keď pre jeho krv na križi priniesol pokoj všetkému, čo je na zemi aj čo je na nebi.**“ (List Kolosanom 1:20) Toto zmierenie bolo určené výlučne pre ľudí a nie pre zvieratá či iné stvorenia. Z pasáže by sme však mohli chybné usúdiť, že sem boli zahrnuté aj zvieratá či iné stvorenia.

V Liste Efezanom hovoril Pavol o tých, pre ktorých poslal Boh Ježiša, aby ich vykúpil: „... **uskutočniť v plnosti času: zjednotiť v Kristovi ako v hlave všetko, čo je na nebi aj čo je na zemi.**“ (List Efezanom 1:10)

Kňaz James Anís povedal: „slovo ‚všetko‘ neznamená vesmír so živými a neživými entitami, ako napríklad slnko, mesiac, hviezdy, pretože tie nemôžu byť zmierené s Bohom. Z rovnakého dôvodu sa tým nemyslia ani žiadne zvieratá a stvorenia, lebo Ježiš neprišiel vykúpiť anjelov: „**Ved’ sa neujíma anjelov, ale ujíma sa Abrahámovho potomstva.**“ (List Hebrejom 2:16) Neoznačuje to však ani všetkých ľudí, pretože Kniha vie, že nie všetci môžu byť zmierení s Bohom.“²

Podobná je aj Pavlova výpoveď: „**Ved’ ako všetci umierajú v Adamovi, tak zasa všetci ožijú v Kristovi.**“ (Prvý list Korint’anom 15:22)

Ak by smrť zahŕňala všetkých ľudí kvôli Adamovmu hriechu, boli by veriacimi potom len tí, ktorých Ježiš priviedol k životu, nie všetci, ktorí umreli pre Adamov hriech.

V týchto pasážach nachádzame všeobecný význam slova „stvorenie“, ktoré nebolo myslené ako skutočné stvorenie. Úmyslom bolo špeciálne stvorenie, ktoré je vlastne stvorením vedenia, ktoré je len pre veriacich.

¹ Táto dôležitá pasáž prichádza po dvoch riadkoch po jeho slovách: „**lebo v ňom bolo stvorené všetko na nebi a na zemi, viditeľné i neviditeľné, tróny aj panstvá, kniežatstvá aj mocnosti. Všetko je stvorené skrze neho a pre neho. On je pred všetkým a všetko v ňom spočíva.**“ (List Kolosanom 1:16)

² Dr. James Anís: Methodical Theology (Metodická teológia), str. 724. Originál v arabčine.

Pripisovanie sudcovstva Ježišovi

Biblia hovorí o Ježišovi ako o sudcovi všetkých stvorení v Súdny deň. Pavol povedal: „**Zaprisahávam ťa pred Bohom a Kristom Ježišom, ktorý bude súdiť živých i mŕtvych, pre jeho príchod a jeho kráľovstvo.**“ (Druhý list Timotejovi 4:1)

Kresťania predkladajú tieto pasáže ako dôkaz jeho božskosti, pretože Tóra vraví: „**A nebesia zvestujú jeho spravodlivosť, veď sudcom je sám Boh.**“ (Žalmy 50:6)

Avšak iný odsek dokazuje opak a zbavuje Ježiša pozície sudcu: „**Lebo Boh neposlal Syna na svet, aby svet odsúdil, ale aby sa skrze neho svet spasil.**“ (Ev. podľa Jána 3:17) Ježiš teda nikoho súdiť nebude.

Ján to potvrdil znova vo svojej výpovedi: „**Ak niekto počúva moje slová a nezachováva ich, ja ho nesúdim, lebo som neprišiel svet súdiť, ale svet spasiť. Kto mnou pohŕda a neprijíma moje slová, má svojho sudcu: slovo, ktoré som hovoril, bude ho súdiť v posledný deň.**“ (Ev. podľa Jána 12:47-48)

Ježiš, ktorý je podľa kresťanov sudcom všetkých, nemôže zaručiť nebo pre svojich bratrancov, učeníkov a synov Zebedejových, lebo mu Boh nedal na to právomoc. Ten, kto tak nemôže učiniť, nemôže byť absolútnym sudcom. Matka Zebedejových synov prišla k Ježišovi: „**On sa jej opýtal: ‚Čo chceš?‘ Vravela mu: ‚Povedz, aby títo moji dvaja synovia sedeli v tvojom kráľovstve jeden po tvojej pravici a druhý po ľavici.‘** Ježiš odpovedal: „**Neviete, čo žiadate. Môžete piť kalich, ktorý mám ja piť?‘** Oni mu vraveli: „**Môžeme.**“ **On im povedal: ‚Môj kalich budete piť, ale dať niekomu sedieť po mojej pravici alebo ľavici nepatrí mne; to dostanú tí, ktorým to pripravil môj Otec.‘“** (Ev. podľa Matúša 20:20-22)

Ak by však kresťania stále trvali na tom, že súdenie je jedným z Ježišových činov, tak potom je mnoho ďalších, ktorí sa s ním o to delia. Medzi nimi sú aj dvanásť učeníci, zahŕňajúc zradcu Judáša: „**Ježiš im povedal: ‚Veru, hovorím vám: Pri obnovení sveta, keď Syn človeka zasadne na trón svojej slávy, aj vy, čo ste išli za mnou, zasadnete na dvanásť trónov a budete súdiť dvanásť kmeňov Izraela.‘“** (Ev. podľa Matúša 19:28)

Podobne aj: „... **aby ste jedli a pili pri mojom stole v mojom kráľovstve, sedeli na trónoch a súdili dvanásť kmeňov Izraela.**“ (Ev. podľa Lukáša 22:30)

Pavol a ďalší svätci budú podľa tohto súdiť nielen ľudí, ale aj anjelov a taktiež aj celý svet. Povedal: „**Vari neviete, že svätí budú súdiť svet?! A ak vy máte súdiť svet, nie ste hodni rozsúdiť maličkosti?! Neviete, že budeme súdiť anjelov? O čo viac potom veci všedného dňa!**“ (Prvý list Korint'anom 6:2-3)

Budú súdiť anjelov a celý svet, ale nie sú bohmi, teda súdenie nemôže byť považované za dôkaz božskosti, iba ak by sme aj všetkých spomenutých mohli považovať za bohov.

Stojí za zmienku tu spomenúť, že Ježišovo súdenie ľudí - ak by bolo pravdivé - je Božím darom Ježišovi ako človeku; vykonáva ho ako ľudská bytosť: „**A dal mu aj moc súdiť, pretože je Synom človeka.**“ (Ev. podľa Jána 5:27)

Ježišovo odpúšťanie hriechov

Medzi dôkazmi, ktoré kresťania považujú za dôkaz Ježišovej božskosti, sú aj slová evanjelia ohľadom odpustenia hriechov ochrnutému a hriešnej žene. Odpúšťanie, ako veria, je Božou charakteristikou; Ježiš je teda Bohom, ktorý odpúšťa, ako povedal Márii Magdaléne: „**A jej povedal: ,Tvoje hriechy sú odpustené.**“ (Ev. podľa Lukáša 7:48)

Ochrnutému povedal: „**Keď Ježiš videl ich vieru, povedal ochrnutému: ,Dúfaj, synu, odpúšťajú sa ti hriechy.**“ (Ev. podľa Matúša 9:2) Toto bol moment, keď ho Židia obvinili z rúhania sa: „**Vtedy si niektorí zákonníci povedali: ,Tento sa rúha.**“ (Ev. podľa Matúša 9:3) Chápali to tak, že potvrdzuje svoje božstvo, keď odpúšťa ľuďom.

Ak si prečítame príbehy týchto udalostí, pri ktorých odpúšťal ľuďom, uvedomíme si jasne, že Ježiš nebol tým, kto im odpúšťal. V príbehu o hriešnici, keď ľudia podozrievali Ježiša, potom ako jej povedal: „**Tvoje hriechy sú odpustené**“,

vysvetlil nedorozumenie, keďže bol len človekom, a povedal tejto žene, že je to jej viera, ktorá ju zachránila.

Príbeh podľa Lukáša je nasledovný: „... **hlavu si mi olejom nepomazal. Ona mi voňavým olejom nohy natrela. Preto ti hovorím: Odpúšťajú sa jej mnohé hriechy, lebo veľmi miluje. Komu sa menej odpúšťá, menej miluje.**‘ A jej povedal: **‘Tvoje hriechy sú odpustené.**‘ Vtedy tí, čo s ním stolovali, začali si hovoriť: **‘Ktože je to, že aj hriechy odpúšťá?’** On však povedal žene: **‘Tvoja viera ťa zachránila. Chod’ v pokoji!’**“ (Ev. podľa Lukáša 7:46-50)

Je nutné tu spomenúť, že Ježiš netvrdil, že by bol tým, kto jej odpustil. Boh jej odpustil kvôli jej viere a Ježiš jej povedal, že sa nad ňou Boh zľutoval. Taktiež to objasnil ľuďom, ktorí boli prítomní, že on sa nerúha a že netvrdí, že by bol tým, ktorý odpúšťá hriechy.

Podobne Ježiš ani netvrdil, že by bol on tým, ktorý odpustil ochrnutému. Povedal mu: **„Dúfaj, synu, odpúšťajú sa ti hriechy.“**

Keď si Židia mysleli, že Ježiš sa rúha, on ich napomenul a poopravil ich hriechne myšlienky. Vysvetlil im, že toto odpustenie neprichádza od neho, ale je z Božej právomoci, a že to Boh mu povolil takto konať, keď mu povolil vykonať všetky jeho zázraky. Pochopili, čo tým myslí, a ich nedorozumenie pominulo.

Celý príbeh znie nasledovne: **„Tu mu priniesli ochrnutého človeka, ktorý ležal na lôžku. Keď Ježiš videl ich vieru, povedal ochrnutému: ‚Dúfaj, synu, odpúšťajú sa ti hriechy.‘** Vtedy si niektorí zákonníci povedali: **‘Tento sa rúha.’** Keďže Ježiš poznal ich myšlienky, povedal: **‘Prečo myslíte zlé vo svojich srdciach? Čo je ľahšie - povedať: ‚Odpúšťajú sa ti hriechy,‘ alebo povedať: ‚Vstaň a chod’?‘** Ale aby ste vedeli, že Syn človeka má na zemi moc odpúšťať hriechy‘ - povedal ochrnutému: **‘Vstaň, vezmi si lôžko a chod’ domov!’** A on vstal a odišiel domov. Keď to zástupy videli, s bážňou oslavovali Boha, ktorý dal takú moc ľuďom.“ (Ev. podľa Matúša 9:2-8)

Táto právomoc nepatrí medzi Ježišove vlastnosti; to Boh mu dal povolenie, ktoré mu dal. Ak by bol Ježiš Bohom, patrilo by to k jeho vlastnostiam a jeho vlastnej

moci, ale on nemôže vykonávať nič, iba ak mu to Boh dovolí. On je služobníkom Božím, ako to aj povedal: „**Môj Otec mi odovzdal všetko.**“ (Ev. podľa Lukáša 10:22)

Ježiš nemá moc bez Boha. Inde povedal: „**Ježiš pristúpil k nim a povedal im: "Daná mi je všetka moc na nebi i na zemi.**“ (Ev. podľa Matúša 28:18)

O svojej schopnosti povedal: „**Ja nemôžem nič robiť sám od seba.**“ (Ev. podľa Jána 5:30) Bez Božieho dovolenia a bez právomoci od Neho by nebol schopný odpúšťať.

Židia sa opýtali Ježiša: „**Povedz nám: Akou mocou toto robíš alebo kto je ten, čo ti dal túto moc?**“ (Ev. podľa Lukáša 20:2)

Ježiš netvrdil, že koná z vlastnej právomoci skrze jeho večnú božskosť. Pýtal sa ich však, odkiaľ má Ján Krstiteľ moc odpúšťať: „**On im povedal: „Aj ja sa vás na niečo spýtam. Povedzte mi: Jánov krst bol z neba, či od ľudí?“**“ (Ev. podľa Lukáša 20:3-4)

To znamená, že všetko, čo robil, odpúšťanie a mnohé iné veci boli tou istou mocou, akú dostal aj Ján Krstiteľ; táto moc bola len prorockým poverením.

Odpúšťanie neprislúchalo len Ježišovi, ale prináležalo aj jeho učeníkom. Ježiš im dal jasnú moc odpustiť akýkoľvek hriech, keď povedal: „**Komu odpustíte hriechy, budú mu odpustené, komu ich zadržíte, budú zadržané.**“ (Ev. podľa Jána 20:23) Z toho vyplýva, že boli ako Ježiš, ale nikto ich nepovažoval za bohov.

Cirkev si sama udelila právomoc Petra a učeníkov. Kňazi odpúšťali hriešnikom spoveďou alebo odpustkami tvrdiac, že túto moc zdedili od Petra: „**Tebe dám kľúče od nebeského kráľovstva: čo zviažeš na zemi, bude zviazané v nebi, a čo rozviažeš na zemi, bude rozviazané v nebi.**“ (Ev. podľa Matúša 16:19)

Ak teda Peter, či jeho nástupca – pápež – odpustili niekomu hriechy, ten bude mať odpustené, ale toto nerobí z Petra ani z pápeža bohov.

Táto moc nebola daná len Petrovi a jeho nástupcom, ale tiež všetkým učeníkom: „**Veru, hovorím vám: Čo zviažete na zemi, bude zviazané v nebi, a čo**

rozviažete na zemi, bude rozviazané v nebi. A zasa vám hovorím: Ak budú dvaja z vás na zemi jednomyseľne prosit' o čokoľvek, dostanú to od môjho Otca, ktorý je na nebesiach.“ (Ev. podľa Matúša 18:18-20)

Samozrejme to ale neznamená, že títo všetci sú bohmi, pretože to nie je ich vlastná právomoc, ale Boží dar im a ich učiteľovi Ježišovi, ako to tvrdí Biblia.

Ježiš poprosil Boha, aby odpustil Židom: „**Ježiš povedal: ,Otče, odpusť im, lebo nevedia, čo robia.**““ (Ev. podľa Lukáša 23:34)

Ak by ale bolo odpúšťanie v Ježišovej moci, prečo by prosil Boha, aby Židom odpúšťal? Prečo im on sám neodpustil?

JEŽIŠOVE ZÁZRAKY AKO DÔKAZ JEHO BOŽSKOSTI

Evanjeliá spomínajú tridsaťpäť zázrakov, ktoré vykonal Ježiš a ktoré kresťania považujú za dôkaz jeho božskosti. Medzi tieto zázraky patrí jeho narodenie bez otca, prinavracanie života mŕtvym, uzdravovanie chorých a rozprávanie o nevídaných veciach.

Zázraky sú darom od Boha

Korán sa zmieňuje o Ježišovi a potvrdzuje, že Ježiš vykonával veľké zázraky. Potvrdzuje však, že tieto zázraky vykonal s dovolením Božím: „**A učiní ho poslom k Synom Izraela (a povie im): ‚Prišiel som k vám so znamením Pána vášho. Vytvorím vám z hliny podobu vtáka a vdýchnem mu život, a stane sa skutočným vtákom s dovolením Božím. A vyličím slepého i malomocného a vzkriesim mŕtvych s dovolením Božím. A poviem vám, čo jete a čo zhromažďujete v príbytkoch svojich. A veru je v tomto pre vás znamenie, ak ste veriaci.‘**“ (Korán 3:49)

Pasáže z evanjelií to potvrdzujú a jasne hovoria, že Ježiš pri činení zázrakov vyhlasoval, že sú od Boha. Nepripisoval ich sebe. Ježiš povedal: „**Ale ak ja Božím Duchom vyhánam zlých duchov, potom k vám prišlo Božie kráľovstvo.**“ (Ev. podľa Matúša 12:28)

Taktiež povedal: „**Ale ak ja Božím prstom vyhánam zlých duchov, potom k vám prišlo Božie kráľovstvo.**“ (Ev. podľa Lukáša 11:20)

Keď prišiel vzkriesiť Lazara: „**Ježiš pozdvihol oči k nebu a povedal: ‚Otče, ďakujem ti, že si ma vypočul. A ja som vedel, že ma vždy počuješ, ale hovorím to kvôli ľudu, čo tu stojí, aby uverili, že si ma ty poslal.‘**“ (Ev. podľa Jána 11:41-42)

Poďakoval Bohu za vypočutie jeho modlitieb a prosieb. Keď pozdvihol zrak k Bohu, Boh mu odpovedal tým, že dal Lazarovi život.

Tiež sa modlil k Bohu, aby mu pomohol nasýtiť dav piatimi bochníkmi a dvoma rybami: „**Vzal päť chlebov a dve ryby, pozdvihol oči k nebu, dobrorečil, lámal chleby a dával učeníkom.**“ (Ev. podľa Matúša 14:19)

Keď uzdravil hluchého, taktiež sa modlil k Bohu: „**Potom pozdvihol oči k nebu, vzdychol a povedal mu: ‚Effeta,‘ čo znamená: ‚Otvor sa!‘**“ (Ev. podľa Marka 7:34) Boh ho nikdy nesklamal v jeho modlitbách a prosbách o pomoc.

Ohľadom svojich zázrakov a divov Ježiš povedal: „**Ježiš pristúpil k nim a povedal im: ‚Daná mi je [od Boha] všetka moc na nebi i na zemi...‘**“ (Ev. podľa Matúša 28:18)

Všetko čo mal, bol dar od Boha. Ak by bol ale Bohom, všetky jeho zázraky by pochádzali z jeho prirodzeného božstva a nepotreboval by od nikoho žiadne dovoľenie a žiadnu právomoc.

Navyše, rovnaká právomoc bola daná aj diablovej bez toho, aby sa stal Bohom. Snažil sa Ježiša zviest' do bludu tým, že by mu dal všetok majetok a všetku moc i slávu na svete: „**Potom ho diabol vyzdvihol, v jedinom okamihu mu ukázal všetky kráľovstvá sveta a vravel mu: ‚Dám ti všetku ich moc a slávu, lebo som ju dostal a dám ju, komu chcem...‘**“ (Ev. podľa Lukáša 4:6)

Ježiš vyhlásil, že by bol neschopný čokoľvek urobiť bez Božieho dovoľenia, Jeho právomoci a Jeho podpory: „**Ja nemôžem nič robiť sám od seba.**“ (Ev. podľa Jána 5:30)

Tieto zázraky boli Božími darmi, ktoré dokazujú iba jeho prorocké poslanie: „**Ja mám väčšie svedectvo, ako je Jánovo: skutky, ktoré mi dal vykonať Otec. Tieto skutky, ktoré konám, svedčia o mne, že ma poslal Otec. A sám Otec, ktorý ma poslal, vydal o mne svedectvo. Vy ste nikdy nepočuli jeho hlas, ani jeho tvár ste nevideli.**“ (Ev. podľa Jána 5:36-37)

Svedkovia Ježišových zázrakov navyše vedeli, že to, čo činil, sú zázraky, ktoré Boh dal svojim poslom. Nikto ich nepovažoval za dôkaz jeho božstva. Keď sa chlapec zotavil z posadnutia nečistým duchom, všetci boli ohromení veľkosťou Boha: „**A všetci strpli nad veľkou Božou mocou.**“ (Ev. podľa Lukáša 9:43)

Podobne, keď vyliečil hrbatú ženu, ona sa vzpriamila a vzývala Boha: „... **a vložil na ňu ruky. Ona sa hneď vzpriamila a oslavovala Boha.**“ (Ev. podľa Lukáša 13:13)

Keď davý videli Ježiša, ako uzdravuje ochrnutých, boli ohromení a oslavovali Boha, ktorý dal človeku takú moc: **„Keď to zástupy videli, s bázňou oslavovali Boha, ktorý dal takú moc ľuďom.“** (Ev. podľa Matúša 9:8)

Pokladali Ježiša za jedného z ľudí, človeka, nie Boha a jeho schopnosti uzdravovať boli od Boha, Liečiteľa.

Slepý muž, ktorého uzdravil Ježiš, podľa Jánovho evanjelia povedal, že Ježiš je iba človek: **„Pýtali sa ho teda: ‚Ako to, že sa ti otvorili oči?‘ On odpovedal: ‚Človek, ktorý sa volá Ježiš...‘“** (Ev. podľa Jána 9:10-11) Tí, ktorí vyvodili Ježišovo božstvo z jeho uzdravenia slepého muža, poznajú a milujú Ježiša azda viac ako ten samotný uzdravený muž?

Keď Ježiš napomenul vietor a more a ony ho uposlúchli, svedkovia to nepovažovali za Ježišovu božskosť napriek úžasnému zázraku, ale žasli nad mocou Ježiša - človeka: **„Ľudia žasli a hovorili: ‚Ktože je to [Aký je to človek]‘¹, že ho i vietor i more poslúchajú?“** (Ev. podľa Matúša 8:27)

Keď Lazárova sestra Marta poprosila Ježiša, aby vzkriesil jej brata, uistila ho, že si je vedomá, že zázraky sú od Boha, ktorý ich dáva Ježišovi, aby mu pomohol a podporil ho. Povedala: **„Ale aj teraz viem, že o čokoľvek poprosíš Boha, Boh ti to dá.“** (Ev. podľa Jána 11:22)

To isté potvrdil Peter, vodca učencov, keď povedal zástupu: **„Boh u vás potvrdil muža, Ježiša Nazaretského, mocnými činmi, divmi a znameniami, ktoré, ako sami viete, Boh skrze neho medzi vami urobil.“** (Skutky apoštolov 2:22)

Nikodém si uvedomil tajomstvo Ježišových veľkých zázrakov a to, že sú od Boha a vďaka Jeho pomoci a podpore Ježišovi. Ježišovi povedal: **„On prišiel v noci k Ježišovi a povedal mu: ‚Rabbi, vieme, že si prišiel od Boha ako učiteľ, lebo nik nemôže robiť také znamenia, aké ty robíš, ak nie je s ním Boh.“** (Ev. podľa Jána 3:2)

¹ Ekumenický a Katolícky preklade: „**Ktože je to**“, Evanjelický preklade: „**Aký je to človek**“, Roháčkov preklade: „**Jaký je toto človek**“, Botekov: „**Kto je to**“. V anglickom preklade sa taktiež spomína slovo „človek“.

Inokedy sa ho farizeji pýtali na znamenia, ale on ich nemohol ukázať ani ich nevykonal: „Prišli k nemu farizeji a začali sa s ním hádať. Žiadali od neho znamenie z neba, aby ho pokúšali. On si v duchu vzdychol a povedal: **Prečo toto pokolenie žiada znamenie? Veru, hovorím vám: Toto pokolenie znamenie nedostane.**‘ Nechal ich tam, znova nastúpil na loď a odišiel na druhý breh.“ (Ev. podľa Marka 8:11-13)

Keď sa zástup Židov zoskupil prosiac ho o znamenie, nereagoval. Namiesto toho im povedal: „Vtedy mu povedali niektorí zákonníci a farizeji: **Učiteľ, chceme vidieť nejaké znamenie od teba.**‘ On im povedal: **Zlé a cudzoložné pokolenie žiada znamenie. Ale znamenie nedostane, iba ak znamenie proroka Jonáša...**“ (Ev. podľa Matúša 12:38-39)

Naviac, ak by to, čo Ježiš robil a vykonával, bolo dôkazom jeho božstva, prečo by prosil ľudí, aby to skrývali aj napriek tomu, že to bol spôsob, akým ľudia poznali jeho identitu? Ježiš povedal malomocnému, ktorého vyliečil: „**Daj si pozor a nikomu nič nehovor...**“ (Ev. podľa Marka 1:44)

Ohľadom dvoch slepých uzdravených osôb: „**A oči sa im otvorili. Ježiš im pohrozil: "Ale nech sa to nik nedozvie!"**“ (Ev. podľa Matúša 9:30)

Tretiemu slepcovi, keď ho uzdravil, povedal: „**I poslal ho domov so slovami: ,Ale do dediny nechod’!**““ (Ev. podľa Marka 8:26)

Vravieval to často: „**Ježiš to vedel, preto odtiaľ odišiel. Mnohí šli za ním a on ich všetkých uzdravil, len im pohrozil, aby ho neprezradili.**“ (Ev. podľa Matúša 12:15-16)

Zázraky podľa Biblie nedokazujú ani prorocké poslanie, ani božskosť

Je zvláštne, že kresťania považujú Ježišove zázraky za dôkaz jeho božskosti, keď Biblia hlása, že aj iní ľudia vykonávali veľké zázraky, ale to už bez toho, aby ich niekto považoval za dôkaz božskosti.

Biblia priznáva tieto zázraky a mnohé iné veľkolepé zázraky všetkým tým, ktorí veria v Ježiša. Ježiš povedal: „**Veru, veru, hovorím vám: Aj ten, kto verí vo mňa, bude konať skutky, aké ja konám, ba bude konať ešte väčšie, lebo ja idem k Otcovi.**“ (Ev. podľa Jána 14:12)

To znamená, že tí, ktorí veria v Boha môžu uzdravovať chorých, dať mŕtvym život a vykonávať ešte niečo väčšie; teda nie je to dôkazom božskosti.

Konanie zázrakov nemožno podľa Biblie považovať za dôkaz skutočnej viery alebo úprimnosti konateľa zázraku. Ako to teda môže byť dôkazom prorockého poslania či dokonca božskosti? Ježiš spomenul, že klamári môžu vykonávať zázraky tvrdiac, že to vykonávajú v jeho mene.

Citujúc Ježiša, Matúš povedal: „**Nie každý, kto mi hovorí: ‚Pane, Pane,‘ vojde do nebeského kráľovstva, ale iba ten, kto plní vôľu môjho Otca, ktorý je na nebesiach. Mnohí mi v onen deň povedia: ‚Pane, Pane, či sme neprorokovali v tvojom mene? Nevyháňali sme v tvojom mene zlých duchov a neurobili sme v tvojom mene veľa zázrakov?‘ Vtedy im vyhlásim: Nikdy som vás nepoznal; odíd'te odo mňa vy, čo páchate nepravosť!**“ (Ev. podľa Matúša 7:21-23)

Títo pokrytci a klamári vykonávali zázraky, ale to nedokazovalo ich úprimnosť, prorocké poslanie či božkosť.

Navyše, podľa Biblie dokonca aj hriešnik môže vykonávať zázraky a divy a to ešte nedokazuje jeho úprimnosť a božkosť, lebo takýto človek vykonáva tieto zázraky a divy za pomoci satana a jeho moci. Pavol povedal: „... **toho, ktorý príde pôsobením satana so všetkou mocou, znameniami a klamnými zázrakmi.**“ (Druhý list Solúnčanom 2:9)

Ďalší, ktorí taktiež mali Ježišovu moc robiť zázraky

Učenci si po prečítaní Biblie všimli, že poslovia a ďalší iní taktiež mali Ježišovu moc konať zázraky ako on a kresťania nepovažujú týchto ľudí za bohov. Toto naznačuje, že tieto zázraky sú svedectvom a dôkazom toho, že sú prorokmi, inak by kresťania museli pripísať božkosť všetkým tým, ktorí konali rovnaké zázraky ako Ježiš.

I. Pôrod panny

Ježišovo narodenie bez otca bolo jedným z jeho najväčších zázrakov. Tí, ktorí v jeho božskosť veria, to používajú ako dôkaz. Pápež Atanáz Alexandrijský¹ povedal: „*Kto vidí ako telo vychádza z panny bez muža, uvedomí si, že ten, kto sa v tom tele zjavil, musí byť Pán a Stvoriteľ všetkých ostatných tiel.*“²

Je faktom, že Ježiš bol len človekom; dôkazom toho je, že aj iní taktiež činili veľké zázraky ako on. Pôvod všetkých stvorení, zahŕňajúc ľudí, je bez otca a matky. Stvorenie Adama, ktorý bol úplným a dokonalým stvorením, je väčším a úžasnejším stvorením, než bolo to Ježišovo, ktorý bol prv plodom v maternici svojej matky, narodil sa a potom vyrástol.

Niet pochýb o tom, že narodiť sa bez otca je zázrakom, ale nepotvrďuje to božskosť dotyčného. Ak by tomu tak bolo, museli by sme pripísať božskosť mnohým zvieratám a taktiež Adamovi a Eve, keďže Adam sa narodil bez otca a matky a Eva vzišla z Adama bez matky.

Ohľadom toho nám Boh v Koráne hovorí: „**Prípado Ježiša u Boha je ako prípad Adama: On stvoril ho z prachu a potom mu povedal: „Bud’!“ a on bol.**“ (Korán 3:59)

Napriek podobnosti medzi Ježišom a Adamom v ich narodení je Adam na vyššej pozícii než Ježiš podľa nasledovných bodov:

- Adam neprišiel na tento svet z lona matky pokrytý krvou.
- Boh prikázal anjelom, aby sa mu poklonili, Boh ho naučil mená všetkého a nebesá boli jeho domovom.
- Navyše k nemu hovoril priamo samotný Boh, a to bez sprostredkovateľa.

Je mnoho ďalších vecí, ktoré nemal ani Ježiš, ani ostatní. Teda, ak Adam má všetky tieto vlastnosti, prečo ho potom kresťania nepovažujú za Boha?!

Podľa Biblie nemal Melchizedech ani otca, ani matku, ani začiatok a ani koniec: „**Tento Melchizedech, kráľ Salema, kňaz najvyššieho Boha, vyšiel totiž v**

¹ Svätý Atanáz Alexandrijský (gr. Αθανάσιος Αλεξανδρείας, asi 296 – asi 373) bol kresťanský teológ, cirkevný otec, hlavný obhajca trinitárstva proti arianizmu a známy egyptský vodca vo 4. storočí.

² Svätý Atanáz, Alexandrijský patriarcha: On the Incarnation of the Word (O vtelení Slova), str. 15

ústretý Abrahámovi, ktorý sa vracal z porážky kráľov, a požehnal ho. A Abrahám mu odovzdal desiatok zo všetkého. Jeho meno sa prekladá najprv ako kráľ spravodlivosti, ale potom aj kráľ Salema, čo znamená kráľ Pokoja. **Je bez otca, bez matky, bez rodokmeňa, ani jeho dni nemajú začiatku, ani jeho život nemá konca.** A tak pripodobnený Božiemu Synovi zostáva kňazom naveky.“ (List Hebrejom 7:1-3) Prečo sa teda v kresťanstve Melchizedech nepovažuje za Boha, ak nemá ani matku, ani otca?!

To isté platí aj pre anjelov, ktorých Boh stvoril bez otca a bez matky. Neboli stvorení ani z blata, lenže kresťania ich nepovažujú za bohov. Teda ani pôrod panny nemôže byť považovaný za dôkaz božskosti napriek tomu, že je to unikátna udalosť v histórii ľudstva.

II. Kriesenie mŕtvych

Darovať život mŕtvemu nepochybne patrí medzi najväčšie zázraky spomedzi tých, ktoré Ježiš vykonal. Korán ich potvrdzuje a hovorí nám, že boli od Boha: „**vzkriesim mŕtvych s dovolením Božím.**“ (Korán 3:49)

Avšak kresťania odmietajú pripísať Ježišovu moc Božej vôli a veria, že všetko vykonával sám a zo svojej vlastnej vôle. Jedným z ich odôvodnení je, že povedal: „**Lebo ako Otec kriesi mŕtvych a oživuje, tak aj Syn oživuje, koho chce. A Otec nikoho ani nesúdi, ale všetok súd odovzdal Synovi, aby si všetci ctili Syna tak, ako si ctia Otca. Kto si nectí Syna, nectí si ani Otca, ktorý ho poslal.**“ (Ev. podľa Jána 5:21-27)

Ak si prečítame túto pasáž pozorne, zistíme, že rozpráva o Božích daroch, ktoré boli dané Ježišovi: „**odovzdal Synovi**“, ktorý nemá žiadnu moc konať alebo mať niečo bez toho, aby mu to Boh dal.

Ak budú kresťania pokračovať v čítaní, nájdu jednoznačnú, potvrdzujúcu odpoveď priamo v Ježišových slovách. Povedal: „**Ja nemôžem nič robiť sám od seba.**“ (Ev. podľa Jána 5:30)

Pokračoval ďalej a vysvetlil im, že jeho vôľa, keď dáva život mŕtvym, závisí od Božej vôle: „... **lebo nehľadám svoju vôľu, ale vôľu toho, ktorý ma poslal.**“ (Ev. podľa Jána 5:30)

Kresťania trvajú na tom, že kriesenie mŕtvych je dôkazom Ježišovej božskosti, a ignorujú mnoho odsekov, ktoré pripisujú tieto skutky iným. Prečo ich kresťania teda nepovažujú za bohov?

Nevôľa pripísať božskosť tým ostatným je dôkazom ich nepravdivého tvrdenia. Podobne, ako Ježiš dal život Lazarovi (Ev. podľa Jána 11:40-44), prorok Eliáš dal život synovi vdovy: „**Eliáš jej povedal: ‚Daj mi svojho syna!‘ Potom jej ho vzal z lona a vyniesol ho do hornej izby, v ktorej býval, uložil ho na svoje lôžko a takto volal k Pánovi: ‚Pane, môj Bože, chceš aj ženu, u ktorej som hosťom, urobiť nešťastnou, že usmrčuješ jej syna?‘ Potom sa tri razy vystrel nad chlapca, volal k Pánovi a hovoril: ‚Pane, môj Bože, nech sa, prosím, vráti duša tohto chlapca do jeho tela!‘ Pán vyslyšal Eliášov hlas, chlapcova duša sa vrátila do jeho tela a ožil. Potom Eliáš chlapca vzal, zniesol ho z hornej izby do domu, odovzdal ho jeho matke a povedal jej: ‚Pozri, tvoj syn žije!‘ Žena vravela Eliášovi: ‚Teraz už viem, že si Boží muž a že Pánovo slovo, ktoré máš v ústach, je pravdivé.‘“ (Prvá kniha kráľov 17:19-24)**

Preto mu Jozua, syn Siracha, povedal: „**Priviedol si mŕtveho z podsvetia.**“ (Kniha Sirachovcova 48:5)

Elizeus - s Božou vôľou - taktiež vzkriesil dvoch ľudí. Jedného vzkriesil počas svojho života a druhého po smrti. Dal život synovi izraelskej ženy, ktorá za ním prišla: „**Keď Elizeus vošiel do domu, hľa, chlapec ležal mŕtvy na jeho posteli! Vošiel teda, zavrel za nimi dvoma dvere a modlil sa k Pánovi. Potom vyšiel hore, ľahol si na chlapca, ústa si položil na jeho ústa, oči na jeho oči, ruky na jeho ruky. Keď sa tak naň sklonil, chlapcovo telo sa rozohrialo. Vrátil sa, prešiel sa raz sem i tam po dome, išiel hore a vystrel sa nad neho. Nato chlapec sedem ráz kýchol a otvoril oči. Vtedy zavolał Gieziho a povedal: ‚Zavolaj tú Sunamitku!‘ I zavolał ju. Keď vošla k nemu, povedal jej: ‚Vezmi si svojho syna!‘“ (Druhá kniha kráľov 4:32-36)**

Nielenže Elizeus vzkriesil mŕtveho muža, keď bol nažive, ale posmrtno dokonca i jeho kosti darovali život inému mŕtvemu mužovi. Príbuzní vložili mŕtveho do Elizeovho hrobu. Keď sa dotkol Elizeových kostí, ožil a postavil sa: „**Potom Elizeus zomrel a pochovali ho. V tom roku však prichádzali do krajiny moabskí lupiči. Keď raz pochovávali akéhosi muža, zazreli lupičskú bandu a hodili toho muža do Elizeovho hrobu. Len čo sa ten muž dotkol Elizeových kostí, ožil a stal si na nohy.**“ (Druhá kniha kráľov 13:20-21)

Je zvláštne, ako kresťania používajú Ježišove zázraky – špeciálne kriesenie mŕtvych - ako dôkaz jeho božskosti napriek tomu, že veria, že i učeníci mohli konať rovnako. V Skutkoch apoštolov sa dočítame o tom, ako Peter prinavrátil život Tabite, po tom, čo zomrela a jej rodina ju očistila: „**V Joppe žila učeníčka menom Tabita, čo v preklade znamená Srnka. Robila mnohé dobré skutky a štedro dávala almužny. Práve v tých dňoch však ochorela a zomrela. Poumývali ju a vystreli ju v sieni na poschodí. Pretože Lydda je blízko Joppy a učeníci sa dopočuli, že je tam Peter, poslali k nemu dvoch mužov so žiadosťou: Bez meškania príď k nám! Peter teda vstal a šiel s nimi. Keď ta prišiel, zaviedli ho do siene na poschodí. Tu ho obstúpili všetky vdovy, plakali a ukazovali mu sukne a šaty, ktoré im urobila Srnka, kým bola medzi nimi. Peter poslal všetkých von, klakol si a pomodlil sa. Potom sa obrátil k mŕtvej a povedal: Tabita, vstaň! Ona otvorila oči a keď uvidela Petra, posadila sa.“ (Skutky apoštolov 9:36-41)**

Zamyslíme sa, aký je vlastne rozdiel medzi Ježišovými a Petrovými zázrakmi? Oba tieto zázraky boli z Božej vôle a pomoci.

Podľa Biblie boli všetci učeníci schopní prinavrátiť život mŕtvemu. Ježiš povedal: „**Chodte a ohlasujte: Priblížilo sa nebeské kráľovstvo. Chorých uzdravujte, mŕtvych krieste, malomocných očisťujte, démonov vyhánajte. Zadarmo ste dostali, zadarmo dávajte.**“ (Ev. podľa Matúša 10:7-8). Sú potom teda všetci títo bohmi?

Kresťania, ktorí rozprávajú o Ježišovej božskosti, ignorujú pasáže, ktoré hovoria o jeho smrti a jeho neschopnosti uniknúť jej. Nebol schopný prinavrátiť svoj život späť, až kým mu ho neprinavrátil Boh a nevzkriesil ho z mŕtvych.

„**Tohto Ježiša Boh vzkriesil a svedkami toho sme my všetci.**“ (Skutky apoštolov 2:23)

„**a Pôvodcu života ste zabili. Boh ho však vzkriesil z mŕtvych a my sme toho svedkami.**“ (Skutky apoštolov 3:15)

„**V mene Ježiša Krista Nazaretského, ktorého ste vy ukrižovali a ktorého Boh vzkriesil z mŕtvych!**“ (Skutky apoštolov 4:10)

Preto tento úžasný zázrak, akým je prinavrátanie života zomrelému, nemôže byť použitý ako dôkaz Ježišovej božskosti, ale je to dozaista vzácny zázrak, ktorým Boh dal Ježišovi schopnosť vykonávať to ako dôkaz svojho prorockého poslania.

III. Liečenie chorých

Kresťania vyvodzujú svoju vieru v Ježišovu božskosť z jeho zázraku, ktorým uzdravoval chorých. Pápež Atanáž povedal: *„Kto by ho videl liečiť všetky choroby, ku ktorým má ľudstvo sklón, a napriek tomu by ho považoval za obyčajného človeka a nie Boha? On očistil malomocných, nechal chromého chodiť, hluchých počuť a slepých vidieť, nebola žiadna choroba alebo slabosť, ktorú by neodohnal.“*¹

Ježiš vyliečil malomocného (Ev. podľa Matúša 8:3), ale i Elizeus vyliečil malomocného. Pre doplnenie uvediem, že i zapríčinil iným aj svojim potomkom malomocenstvo: **„Elizeus poslal k nemu posla s odkazom: ‚Chod’ a okúp sa sedem ráz v Jordáne, potom ti telo ozdravie a budeš zasa čistý... Ale Námanovo malomocenstvo sa bude držať i teba, i tvojho potomstva naveky.‘ I odišiel od neho malomocný ako sneh.“** (Druhá kniha kráľov 5:10-27)

IV. Predpovedanie skrytých a nepoznaných udalostí

Ježiš predpovedal mnoho skrytých a nepoznaných udalostí a stalo sa, ako to povedal. Svojim dvom učeníkom, ktorých poslal obetovať k Veľkej noci, predpovedal, čo sa stane: **„Prvý deň sviatku nekvasených chlebov, keď sa zabíjal veľkonočný baránok, hovorili učeníci Ježišovi: Kde chceš, aby sme šli**

¹ Svätý Atanáž, Alexandrijský patriarcha: On the Incarnation of the Word (O vtelení Slova), str. 15

pripraviť veľkonočného baránka? Kde ho chceš jesť? Poslal dvoch svojich učeníkov a povedal im: Chod'te do mesta. Tam vás stretne človek, ktorý bude niesť krčah vody. Chod'te za ním. A pánovi domu, do ktorého vojde, povedzte: Učiteľ odkazuje: Kde je miestnosť, v ktorej budem s učeníkmi jesť veľkonočného baránka? A on vám ukáže zariadenú a pripravenú veľkú hornú sieň. Tam nám nachystajte. Učeníci odišli. Keď prišli do mesta, našli všetko tak, ako im povedal, a pripravili veľkonočného baránka.“ (Ev. podľa Marka 14:12-16)

Navyše Peter povedal Ježišovi: „... a odpovedal mu: Pane, ty vieš všetko.“ (Ev. podľa Jána 21:17)

Ježiš taktiež vedel o priviazanom osliatku v Betfage, na ktorom ešte nikto nesedel: „... a povedal im: **„Chod'te do dediny, čo je pred vami. A len čo do nej vojdete, nájdete priviazané osliatko, na ktorom ešte nijaký človek nesedel...“**“ (Ev. podľa Marka 11:2)

Ježiš nebol ale jediným, ktorý predvídala nepoznané. Jakub predpovedal skryté ešte pred Ježišom, keď povedal svojim deťom: „**Potom Jakub zavola svojich synov a povedal: „Zhromaždite sa, aby som vám oznámil, čo na vás čaká v ďalekých dňoch!...“**“ (Genezis 49:1-27)

To isté sa stalo Samuelovi: „**Keď pôjdeš dnes odo mňa, pri hrobe Ráchel na rozhraní Benjamína stretneš napoludnie dvoch mužov, ktorí ti povedia: „Našli sa oslice, ktoré si šiel hľadať. Lenže tvoj otec už nedbá o oslice, ale je ustarostený o vás a hovorí: „Čo mám urobiť pre svojho syna?“ Keď odtiaľ pôjdeš ďalej a prídeš k dubu Tábor, stretneš troch mužov, ktorí budú vystupovať k Bohu do Betela. Jeden bude niesť tri kozľatá, druhý bude niesť tri pecne chleba a tretí poniesie mech vína. Pozdravia ťa a dajú ti dva chleby; prijmi ich z ich ruky! Potom pôjdeš k Božej Gabae, kde je posádka Filištíncov. Keď tam budeš vchádzať do mesta, narazíš na zástup prorokov, ktorí budú zostupovať z výšiny; pred nimi budú harfy, bubny, flauty a citary a oni budú vo vytržení... A keď sa obrátil a odchádzal od Samuela, Boh mu premenil srdce na inakšie a v ten deň sa splnili všetky tieto znamenia.“**“ (Prvá kniha Samuelova 10:2-9)

Podobne sa stalo Eliášovi: „**Hľa, ja privediem na teba nešťastie. Pozametám za tebou a vyhubím v Izraeli z Achaba všetko, čo je rodu mužského, otroka i slobodného.** S tvojím rodom naložím, ako som naložil s rodom Nabatovho syna Jeroboama a s rodom Ahiášovho syna Básu pre dráždenie, ktorým si ma popudzoval, a preto, že si zviedol na hriech Izrael. **Ale aj o Jezabel hovorí Pán: ‚Psy budú trvať Jezabel na jezraelskom poli.‘**“ (Prvá kniha kráľov 21:21-22)

A jeho predpoveď ohľadom Achaba sa naplnila: „**Presvedčte sa teda, že nič nepadlo na zem z Pánových slov, ktoré hovoril Pán proti Achabovmu domu. Pán splnil všetko, čo povedal prostredníctvom svojho sluhu Eliáša.‘ Potom Jehu pobil všetkých, čo ešte ostali z Achabovho domu v Jezraeli, jeho veľmožov, dôverníkov i kňazov, takže neostal po ňom nik.**“ (Druhá kniha kráľov 10:10-11)

Takže sa naplnila jeho predpoveď ohľadom Jezabely, ktorú Jehu prikázal zhodiť z okna: „**Keď ju však išli pochovať, našli z nej iba lebku, nohy a konce rúk. Vrátili sa a oznámili mu to. On však povedal: ‚To je Pánovo slovo, ktoré povedal prostredníctvom svojho sluhu Tesbana Eliáša: ‚Psy budú žrať telo Jezabel na jezraelskom poli...‘**“ (Druhá kniha kráľov 9:35-36)

Podobné pasáže nájdeme vo svätých knihách: „**Išiel do Najotu pri Ráme, ale aj na neho zostúpil Boží duch, takže kráčal vo vytržení, až došiel do Najotu pri Ráme. Aj on si vyzliekol šaty, aj on bol pred Samuelom vo vytržení nahý celý ten deň a celú noc. Preto sa hovorí: ‚Vari je aj Šaul medzi prorokmi?‘**“ (Prvá kniha Samuelov 19:23-24)

V príbehu o Sunamitke, ktorá nemala žiadneho syna, jej Elizeus predpovedal, že do roka počne a porodí syna: „**On povedal: ‚Na rok o tomto čase budeš nosiť v živote syna.‘ Ona odpovedala: ‚Nie, môj pane, Boží muž, nezavádzaj svoju služobnicu!‘ A žena počala a porodila syna o rok v tom čase, ktorý jej povedal Elizeus. Keď chlapec dorástol, išiel jedného dňa za svojim otcom k žencom.**“ (Druhá kniha kráľov 4:8-18)

Tak isto aj: „**Ale jeden z nich, Kajfáš, ktorý bol veľkňazom toho roka, im povedal: ‚Vy neviete nič. Neuvedomujete si, že je pre vás lepšie, ak zomrie jeden človek za ľud, a nezahynie celý národ.‘ Toto však nepovedal sám od seba, ale ako veľkňaz toho roka prorokoval, že Ježiš má zomrieť za národ, a nielen za národ, ale aj preto, aby zhromaždil vedno rozpytlené Božie deti. A od toho dňa boli rozhodnutí, že ho zabijú.**“ (Ev. podľa Jána 11:49-52)

Biblia o Balámovi hovorí: „**Je to výrok toho, čo načúva slová Božie, toho, čo hľadá na tvár Všemohúceho, zajatý vytržením**“ (Numeri 24:16)

Na druhej strane, napriek tomu, že Ježiš predpovedal niečo nepoznané, nevedel predpovedať iné.

Nevedel o počte chlebov: „**Ježiš sa ich opýtal: ‚Koľko máte chlebov?‘ Oni odpovedali: ‚Sedem a zopár rybiek.‘**“ (Ev. podľa Matúša 15:34)

Ježišova neznalosť o Súdnom dni: „**Ale o tom dni a o tej hodine nevie nik, ani anjeli v nebi, ani Syn, iba Otec. Majte sa na pozore, bďte, lebo neviete, kedy príde ten čas.**“ (Ev. podľa Marka 13:32-33)

V. Moc nad zlými duchmi

Ježiš mal moc a kontrolu nad zlými duchmi: „**Ak ja vyhánam zlých duchov mocou Belzebula, čou mocou ich vyhánajú vaši synovia? Preto oni budú vašimi sudcami. Ale ak ja Božím Duchom vyhánam zlých duchov, potom k vám prišlo Božie kráľovstvo.**“ (Ev. podľa Matúša 12:27-28) Takýto zázrak však robili aj iní.

Keď ho židia obvinili z toho, že vyháňa zlých duchov za pomoci démona Belzebula, povedal im: „**Ak ja vyhánam zlých duchov mocou Belzebula, čou mocou ich vyhánajú vaši synovia?**“ (Ev. podľa Matúša 12:27)

Ježiš nás varoval pred luhármi, ktorí budú schopní vyháňať zlých duchov. Povedal: „**Mnohí mi v onen deň povedia: ‚Pane, Pane, či sme neprorokovali v tvojom mene? Nevyhánali sme v tvojom mene zlých duchov a neurobili sme v tvojom**

mene veľa zázrakov?‘ Vtedy im vyhlásim: Nikdy som vás nepoznal; odídte odo mňa vy, čo páchate nepravosť!’“ (Ev. podľa Matúša 7:22-23)

Falošní proroci sú schopní vyháňať zlých duchov, ale to ešte nedokazuje ich prorocké poslanie, česťnosť či božskosť.

VI. Ostatné zázraky

Evanjeliá spomínajú mnohé ďalšie Ježišove zázraky. Pápež Atanáž povedal: *„kto vidí, ako sa voda premení na víno, uvedomí si, že ten, ktorý to vykonal, je Pán a Stvoriteľ tejto vody... keď nasýtil mnohých kúskom jedla, dal im veľa z ničoho, nasýtil päťtisíc ľudí piatimi bochníkmi. Nepotvrďuje to, že nie je nikým iným než samotným Pánom, ktorého poznanie stojí za všetkým?“¹*

Všetky tieto divy sú podľa kresťanov dôkazom jeho božskosti a toho, že je Božím synom.

1. Ježiš premenil vodu na víno: **„Ježiš im povedal: ‚Naplníte nádoby vodou!‘ A naplnili ich až po okraj. Potom im povedal: ‚Teraz načrite a zaneste starejšiemu!‘ A oni zanesli. Keď starejší ochutnal vodu premenenú na víno...“ (Ev. podľa Jána 2:7-9)**

Mojžiš premenil vodu na krv: **„A ak by neverili ani týmto dvom zázrakom a nepočúvali by tvoj hlas, potom vezmi trochu vody z Nílu a vylej ju na suchú zem. A voda, ktorú vezmeš z Nílu, premení sa na suchej zemi na krv.“ (Exodus 4:9)**

Takisto aj Elizeus vykonal ohromnejší zázrak, ako je tento. Naplnil prázdne nádoby olejom: **„Povedal jej: ‚Chod’, vypýtaj si zvonku od susediek nádoby, nádoby prázdne a nie málo! Potom chod’, zavri za sebou a za svojimi synmi dvere a nalievaj do tých nádob, plné však odkladaj!‘. Odišla od neho, zavrela za sebou a za svojimi synmi dvere, oni jej podávali a ona nalievala. Keď boli nádoby plné, povedala svojmu synovi: ‚Podaj mi ešte nádobu!‘ A on odpovedal: ‚Už niet viac nádob.‘ Vtom olej zastal. Potom išla a oznámila**

¹ Svätý Atanáž, Alexandrijský patriarcha: On the Incarnation of the Word (O vtelení Slova), str. 15

to Božiemu mužovi. On jej povedal: ‚Chod‘, predaj olej a vyplat‘ svojho veriteľa! Ty však a tvoji synovia žite z ostatku!‘“ (Druhá kniha kráľov 4:3-7)

2. Ježiš nasýtil päťsto ľudí piatimi chlebmi a dvomi rybami: **„Potom rozkázal, aby si zástupy posadali na trávnu. Vzal päť chlebov a dve ryby, pozdvihol oči k nebu, dobrorečil, lámal chleby a dával učeníkom a učeníci zástupom. Všetci jedli a nasýtli sa, ba ešte nazbierali dvanásť plných košov zvyšných odrobín. A tých, čo jedli, bolo asi päťtisíc mužov, okrem žien a detí.“** (Ev. podľa Matúša 14:19-21)

Mojžiš nasýtil deti Izraela, ktorých bolo okolo šesťstotisíc, mannaou a medom počas štyridsiatic rokov, a to všetko s požehnaním od Boha: **„A Izraeliti jedli mannu štyridsať rokov, kým neprišli do obývanej krajiny. Jedli mannu, dokiaľ neprišli k hraniciam krajiny Kanaán. Gomer je desatina efy.“** (Exodus 16:35-36)

3. Ježiš nechal vyschnúť figovník: **„Keď sa ráno vracal do mesta, pocítil hlad. Pri ceste videl figovník. Išiel k nemu, ale nenašiel na ňom nič, len lístie. Preto mu povedal: ‚Nech sa na tebe už nikdy neurodí ovocie.‘ A figovník hned’ vyschol.“** (Ev. podľa Matúša 21:18-19)

Mojžiš premenil palicu na hada: **„Keď bude faraón od vás žiadať: ‚Nože, urobte zázrak!‘, povieš Áronovi: ‚Vezmi svoju palicu a hod’ ju pred faraóna!‘, a premení sa na hadiu potvoru.“** (Exodus 7:9)

Toto je dozaista veľkolepejšie. Vyschnutie stromu môžeme pripísať zákonom prírody, ale premena palice na hada je zázrakom v každom smere.

4. Ako tvrdia kresťania, počas Ježišovho ukrižovania nastalo zatmenie: **„Od dvanástej hodiny nastala tma po celej zemi až do tretej hodiny popoludní.“** (Ev. podľa Matúša 27:45)

Nie je to však nič oproti trojdňovému zatmeniu, ktoré nastalo v Egypte, keď Egypťania nechceli uveriť Mojžišovi: **„I vystrel Mojžiš ruku k nebu a v celej egyptskej krajine nastala hustá trojdňová tma. Nik nevidel druhého a tri**

dni sa nemohol nik pohnúť zo svojho miesta. Izraeliti však mali všetci svetlo vo svojich príbytkoch.“ (Exodus 10:22-23)

Podobné sa stalo aj, keď sa Jozue bil s Amoritmi a bola sobota večer. Modlil sa k Bohu a povedal: „... **a povedal pred Izraelitmi: ‚Slnko, zastav sa nad Gabaonom a mesiac, nad údolím Ajalon!‘ A slnko zostalo stát’ i mesiac sa zastavil, kým sa ľud nevypomstil na svojich nepriateľoch. Či to nie je napísané v ‚Knihe spravodlivých‘? Slnko sa zastavilo uprostred neba a neponáhľalo sa zapadnúť skoro celý deň.**“ (Jozue 10:12-13)

Čo sa stalo v tento deň, nijako nenaznačuje Jezuovu božskosť napriek tomu, že je to významnejšie než to, čo sa stalo počas ukrižovania. Ak by slnko zašlo na tri hodiny, mohlo to byť aj kvôli mrakom a to je bežným úkazom, no pozastavenie rotácie Zeme je niečím nevídaným.

Prorok Izaiáš vykonal ešte niečo ohromnejšie. Boh vrátil kvôli nemu Slnko späť, aby vypočul jeho modlitbu a aby dokázal kráľovi Ezechiášovi pravdu a správnosť Božích nariadení: „**Ezechiáš povedal: ‚Lahko je tóni ísť napred o desať stupňov! Nie! Nech sa tóna vráti o desať stupňov nazad!‘. Vtedy prorok Izaiáš volal k Pánovi a on vrátil tónu na stupňoch, po ktorých zostúpila - na Achazových stupňoch -, o desať stupňov.**“ (Druhá kniha kráľov 20:10-11)

Potvrdil to aj Sirach: „**Za jeho života ustúpil späť (tieň) slnka a (Boh) predĺžil život panovníkovi.**“ (Kniha Sirachovcova 48:26),). Napriek tomu nikto netvrdí, že Izaiáš je boh.

5. Takisto vyvodzujú kresťania Ježišovu božskosť z toho, že sa mu podradili vietor i more, a z toho, že mal silu nad prírodou: „**Potom nastúpil na loďku a jeho učenci ho nasledovali. Na mori sa zrazu strhla taká búrka, že sa vlny prevaľovali cez loďku; a on spal. Pristúpili k nemu a zobudili ho slovami: ‚Pane, zachráň nás, hynieme!‘. On im povedal: ‚Čo sa bojíte, vy maloverní?!‘ Potom vstal, pohrozil vetru i moru a nastalo veľké ticho. Ľudia žasli a hovorili: ‚Ktože je to, že ho i vietor i more poslúchajú?‘“ (Ev. podľa Matúša 8:23-27)**

Kto ovláda vietor a moria? Kresťania nemajú odpoveď a na základe ich prostého chápania tvrdia, že to je Ježiš.

Mnohí iní proroci boli tiež schopní ovládať prírodu. Eliášovi sa poddal oheň. Biblia hovorí: „**Eliáš však odpovedal päťdesiatnikovi: „Ak som ja Boží muž, nech zostúpi z neba oheň a nech strávi teba i tvojich päťdesiatich!“ Vtom zostúpil z neba oheň a strávil jeho i jeho päťdesiatich.**“ (Druhá kniha kráľov 1:9-11)

Taktiež sa i more poddalo Eliášovi: „**Vtom vzal Eliáš svoj plášť, zvinul ho, udrel vodu, tá sa rozdelila na dve strany a obaja prešli po suchu.**“ (Druhá kniha kráľov 2:8)

6. Ježiš sa postil počas štyridsiatich dní a nepocítil hlad. Toto je nadpozemské a žiaden človek to nedokáže, preto je toto podľa kresťanov ďalším dôkazom toho, že Ježiš je Bohom: „**A keď sa štyridsať dní a štyridsať nocí postil, napokon vyhladol.**“ (Ev. podľa Matúša 4:2)

Ak jeho postenie a trpezlivosť naznačujú jeho božskosť, tak jeho hlad to popiera a dokazuje jeho ľudskosť!

Chceme vám, milí čitatelia, pripomenúť, že Mojžiš a Eliáš sa taktiež postili počas štyridsiatich dní a štyridsiatich nocí. Mojžiš povedal: „**vtedy, keď som ja vystúpil na vrch, aby som prevzal dve kamenné tabule, tabule zmluvy, ktorú s vami Pán uzavrel, a keď som štyridsať dní a štyridsať nocí ostal na vrchu bez toho, žeby som bol jedol chlieb a pil vodu.**“ (Deuteronomium 9:9)

Ohľadom Eliáša: „**Vstal teda a jedol a posilnený týmto pokrmom išiel štyridsať dní a štyridsať nocí až k Božiemu vrchu Horeb.**“ (Prvá kniha kráľov 19:7)

7. Ježiš bol vzatý na nebesia a sedel po pravici Boha: „**Keď im to Pán Ježiš povedal, vzatý bol do neba a zasadol po pravici Boha.**“ (Ev. podľa Marka 16:19)

Podobne aj Eliáš bol vzatý na nebesia, a to bez ukrižovania, bez pohlavkov a bez akéhokoľvek násilia: „**A ako išli v rozhovore, zrazu ich oddelil od seba ohnivý voz a ohnivé kone a Eliáš vystúpil vo víchrici do neba. Keď to Elizeus videl, zvolal: ,Otče môj, otče môj! Voz Izraela a jeho pohonič!‘ A viac ho nevidel. Nato si chytil odev a roztrhol si ho na dva kusy.**“ (Prvá kniha kráľov 2:11-12)

VERŠE VYVRACAJÚCE JEŽIŠOVU BOŽSKOSŤ

Učenci sa zhodli na tom, že ľudské skutky, ktoré Ježiš konal celý svoj život, popierajú a vyvracajú to, že by sme ho mali nazývať Bohom či synom Božím. Je nemožné a nesprávne veriť, že Boh sa narodil, bol obrezaný, bitý a potom zomrel.

Argumentácia kresťanov, že to bola jeho ľudská stránka a nie tá božská, je neprijateľná, keďže neveria, že Božie vtelenie do Ježiša je ako odev, ktorý si môže niekedy obliecť a inokedy vyzliecť.

To, čo konal, muselo byť od vteleného Boha, ako tvrdia. Inak by museli súhlasiť, že bol človekom, čo je zrejmosťou skutočnosťou.

V liste Theodosiovi Caesarovi napísal biskup Cyril Alexandrijský¹: *„Neoddeľujeme ľudskú časť Ježiša od tej božskej, tak ako ani neoddeľujeme slovo od ľudskej časti v rámci tej nepoznanej jednoty, ktorú si nevieme vysvetliť. Vyznávame, že Ježiš je z dvoch vôlí, ktoré sa spojili, pričom sa dve prirodzenosti nezničili ani nezmiešali, ale sa zjednotili v nádhernú a vznešenú jednotu.“*

Pápež Atanáž povedal: *„Tento jeden Boh je synom Boha duchovne a synom človeka telom, ale to neznamená, že by mal jediný syn dve prirodzenosti, jednu božskú a jednu ľudskú, má len jednu prirodzenosť vteleného Božieho slova, ktorému sa klaniame tak isto, ako sa klaniame Ježišovi.“*

Výklad vety: **„Toto je môj milovaný Syn.“** (Ev. podľa Matúša 3:17), Svätý Gregorius povedal: *„Ak vidím, že môj syn je hladný, smädný, ospalý alebo unavený...nemyslíte si, že prináleží jeho telu bez jeho božskosti. Ak ho vidíte uzdravovať chorých, očisťovať malomocných a vytvárať oči z blata, nemyslíte si, že tak koná svojou božskou časťou bez tej ľudskej, pretože veľké skutky nepatria jednému a pokorné inému.“*

¹ Cyril Alexandrijský (gr. Κύριλλος Ἀλεξανδρείας, asi 376 - 444) bol alexandrijský patriarcha. Bol uvedený do úradu, keď bolo mesto na vrchole svojho vplyvu a moci v rámci Rímskej ríše. Cyril patrí medzi cirkevných otcov a učiteľov cirkvi, ale rímsky cisár Theodosius II ho odsúdil za to, že sa správal ako „hrdý faraón“, a nestoriánski biskupi ho na Efezskom koncile vyhlásili za kacira a označili za "monštrum".

Túto takzvanú jednotu ľudskej a božskej časti Ježiša pochopíme, keď si uvedomíme dva rozdielne skutky, ktoré vykonával. Jeden konal cez svoju ľudskú časť a druhý cez tú božskú. V príbehu krvácajúcej ženy sa dočítame: „**Pristúpila odzadu, dotkla sa obruby jeho šiat a hneď prestala krváčať. Ježiš sa spýtal: ‚Kto sa ma to dotkol?‘ Keď to všetci popierali, ozval sa Peter: ‚Učiteľ, ved’ sa tlačia zástupy a tisnú t’a!‘. Ale Ježiš povedal: ‚Nieкто sa ma dotkol, lebo som pocítil, že zo mňa vyšla sila.‘ Žena, vidiac, že sa neutají, prišla s chvením, padla pred neho a pred všetkým ľudom sa priznala, prečo sa ho dotkla a ako hneď ozdravela.**“ (Ev. podľa Lukáša 8:44-47)

V tomto okamihu kresťania združili úplnú božskosť s úplnou ľudskosťou; Ježišova ľudská časť nevedela, kto sa ho dotkol, a jeho božská časť ju uzdravila - a to všetko v jednom okamihu!

Desiatky pasáží z evanjelií hovoria o Ježišových ľudských slabostiach, čo vyvracia jeho božskosť, a dokazujú omyl tých, ktorí hlásajú jeho božskosť. Tieto pasáže spadajú do štyroch kategórií:

Prvá kategória

Patria sem verše a pasáže, ktoré hlásajú jeho neschopnosť a slabosť. Takže nemôže byť súčasne úplným človekom i úplným bohom, ako to tvrdia kresťania, ale len človekom.

Ježiš nevedel o mnohých veciach. Jednou z nich, a to veľmi dôležitou, je aj Súdny deň. Povedal: „**Ale o tom dni a o tej hodine nevie nik, ani anjeli v nebi, ani Syn, iba Otec.**“ (Ev. podľa Marka 13:32) Ako teda môžu tvrdiť, že je Boh, keď jeho nevedomosť nepoznaného to popiera?

Nielenže Ježiš nevedel čas Súdneho dňa, ale nevedel ani o ničom inom, len o tom, čo mu Boh ukázal. Vidieť to, keď chcel vzkriesiť Lazara: „**Keď Ježiš videl, ako plače a ako plačú aj Židia, čo s ňou prišli, zachvel sa v duchu a vzrušený sa opýtal: ‚Kde ste ho uložili?‘**“ (Ev. podľa Jána 11:33-34)

Keď prišiel za Ježišom muž a poprosil ho, aby vyliečil jeho pomäteného syna, Ježiš nevedel, ako dlho je tento syn chorý: „**Ježiš sa opýtal jeho otca: ,Odkedy sa mu to stáva?‘ On odpovedal: ,Od detstva...‘**“ (Ev. podľa Marka 9:21)

Ježiš taktiež poukázal na to, že zázraky, ktoré konal, by sa nestali, bez vôle a pomoci Boha. Povedal: „**Ja nemôžem nič robiť sám od seba. Súdim, ako počujem. A môj súd je spravodlivý, lebo nehľadám svoju vôľu, ale vôľu toho, ktorý ma poslal.**“ (Ev. podľa Jána 5:30)

Potvrdil to aj ďalšími slovami: „**Ježiš im teda povedal: ,Keď vyzdvihnete Syna človeka, poznáte, že Ja Som a že nič nerobím sám od seba, ale hovorím tak, ako ma naučil Otec. A ten, ktorý ma poslal, je so mnou. Nenechal ma samého, lebo ja vždy robím, čo sa páči jemu.**“ (Ev. podľa Jána 8:28)

V inej pasáži povedal Židom: „**Ježiš im vravel: ,Veru, veru, hovorím vám: Syn nemôže nič robiť sám od seba, len to, čo vidí robiť Otca. Čo robí Otec, to robí podobne aj Syn...‘**“ (Ev. podľa Jána 5:19)

Navyše, Ježiš nemal žiadnu právomoc nad dobrým, zlým či dokonca nad sebou, leda z Božej vôle. Keď matka Zebedejových synov, ktorí boli jeho učeníkmi, za ním prišla: „**On sa jej opýtal: ,Čo chceš?‘ Vravela mu: ,Povedz, aby títo moji dvaja synovia sedeli v tvojom kráľovstve jeden po tvojej pravici a druhý po ľavici‘. Ježiš odpovedal: ,Neviete, čo žiadate. Môžete piť kalich, ktorý mám ja piť?‘ Oni mu vraveli: ,Môžeme‘. On im povedal: ,Môj kalich budete piť, ale dať niekomu sedieť po mojej pravici alebo ľavici nepatrí mne; to dostanú tí, ktorým to pripravil môj Otec.**“ (Ev. podľa Matúša 20:21-23)

Biblia tiež v mnohých pasážach opisuje Ježiša ako služobníka Božieho.

„**Hľa, môj služobník, ktorého som si vyvolil.**“ (Ev. podľa Matúša 12:18)

„**Boh Abraháma, Boh Izáka a Boh Jakuba, Boh našich otcov, oslávil svojho Služobníka Ježiša.**“ (Skutky apoštolov 3:13)

„**Boh predovšetkým vám vzbudil svojho Služobníka a poslal ho...**“ (Skutky apoštolov 3:26)

„**Vystri svoju ruku, aby sa skrze meno tvojho svätého Služobníka Ježiša diali uzdravenia, znamenia a divy.**“ (Skutky apoštolov 4:30)

Druhá kategória

Ide o verše, ktoré svedčia o jeho ľudských skutkoch, ktoré sú rovnaké ako skutky akéhokoľvek iného človeka.

Učenci študovali život Ježiša - ako je spomenutý v evanjeliách - a prišli na to, že nie je odlišný od iných ľudských bytostí. Skúmali jeho život od chvíle, keď anjel zvestoval dobrú zvesť jeho matke, cez jeho narodenie, prebaľovanie, obriezku, dospievanie a vzdelávanie sa s deťmi, krst Jánom Krstiteľom, až po jeho predpokladanú smrť po tom, čo sa zarmútený modlil k Bohu, aby ho zachránil.

Tak ako aj my ostatní, aj on sa narodil, vyrastal, jedol, spal a zomrel. Tak čo ho teda robí odlišným a božským?

Zakrvavený sa narodil z matkinho lona: „**Kým tam boli, nadišiel jej čas pôrodu.**“ (Ev. podľa Lukáša 2:6)

Bol dojčený: „**Ako to hovoril, akási žena zo zástupu pozdvihla svoj hlas a povedala mu: ,Blahoslavený život, ktorý ťa nosil, a prsia, ktoré si požíval.**““ (Ev. podľa Lukáša 11:27)

Niekomu sa možno núka otázka, či Mária vôbec vedela o tom, že jej dieťa, ktoré vzišlo z jej lona a o ktoré sa starala, je Bohom, ako to tvrdia kresťania?

Obrezali ho, keď mal osem dní: „**Po ôsmich dňoch, keď ho bolo treba obrezať, dali mu meno Ježiš.**“ (Ev. podľa Lukáša 2:21)

Vedela osoba, ktorá ho obrezala, že obrezáva Boha, a čo sa stalo s tým kúskom mäsa z tela vteleného Boha?

Ján Krstiteľ pokrstil Ježiša v rieke Jordán: „**Vtedy Ježiš prišiel z Galiley k Jordánu za Jánom, aby sa mu dal pokrstiť.**“ (Ev. podľa Matúša 3:13) Vedel Krstiteľ, že krstí Boha?

Krstenie je k pokániu a očisteniu sa od hriechov: „**Vyznávali svoje hriechy a dávali sa mu krstiť v rieke Jordán... Ja vás krstím vodou na pokánie...**“ (Ev. podľa Matúša 3:6-13) Bol teda Boh hriešnikom hľadajúcim niekoho, kto by Mu odpustil?

Ba čo viac, Ježiš robil to, čo potrebujú aj ostatní ľudia.

Spal: „... **že sa vlny prevaľovali cez loďku; a on spal.**“ (Ev. podľa Matúša 8:24)
Cítil únavu tak ako každý človek: „**Ježiš unavený z cesty sadol si k studni.**“ (Ev. podľa Jána 4:6)

Potreboval oslíka, na ktorom sa prevážal, a preto poslal svojich učeníkov, aby ho priviedli: „**Chod'te do dediny, čo je pred vami. A len čo do nej vojdete, nájdete priviazané osliatko, na ktorom ešte nijaký človek nesedel. Odviažte ho a prived'te. A keby vám niekto hovoril: ‚Čo to robíte?‘, povedzte: ‚Pán ho potrebuje a hneď ho zasa sem vráti.‘**“ (Ev. podľa Marka 11:3)

Tiež pociťoval úzkosť: „**Vzal so sebou Petra, Jakuba a Jána. I dol'ahla naňho hrôza a úzkosť.**“ (Ev. podľa Marka 14:33)

Niekedy sa cítil smutno a úzkostlivo: „**Vzal so sebou Petra a oboch Zebedejových synov. I dol'ahli naňho smútok a úzkosť.**“ (Ev. podľa Matúša 26:37)

Plač je jedným z prejavov ľudí, ktorý nás sprevádza, keď máme problémy alebo sme smutní, a tak to bolo aj u Ježiša: „**A Ježiš zaslzil...**“ (Ev. podľa Jána 11:35)

Diabol sa ho pokúšal zviest', no nemohol. Vzal Ježiša na vysokú horu a ukázal mu celý svet: „**Potom ho diabol vyzdvihol, v jedinom okamihu mu ukázal všetky kráľovstvá sveta a vravel mu: ‚Dám ti všetku ich moc a slávu, lebo som ju dostal a dám ju, komu chcem. Ak sa mi teda budeš klaňať, všetka bude tvoj.‘** Ježiš mu povedal: „**Je napísané: ‚Pánovi, svojmu Bohu sa budeš klaňať a jedine jemu budeš slúžiť.‘**“ (Ev. podľa Lukáša 4:6-8)

Ľudia ho bili a kričali naňho: „**Ako to povedal, jeden zo sluhov, čo tam stál, udrel Ježiša po tvári a povedal: ‚Tak odpovedáš veľ'kňazovi?‘**“ (Ev. podľa Jána 18:22)

Nevedel sa obrániť, jedine ak len slovami, keďže bol zviazaný: „**Kohorta, veliteľ a židovskí sluhovia Ježiša chytili, zviazali ho.**“ (Ev. podľa Jána 18:12)

Cítil hlad a hľadal nejaké jedlo: „**Keď sa ráno vracal do mesta, pocítil hlad...**“ (Ev. podľa Matúša 21:18)

Býval smädný: „**Potom Ježiš vo vedomí, že je už všetko dokonané, povedal, aby sa splnilo Písmo: ‚Žiznim.‘**“ (Ev. podľa Jána 19:28)

Tak jedol a pil: „**Oni mu podali kúsok pečenej ryby. I vzal si a jedol pred nimi.**“ (Ev. podľa Lukáša 24:42-43)

Potreboval jedlo a pitie, aby mohol fyzicky a psychicky dorásť: „**Chlapec rástol a mocnel, plný múdrosti.**“ (Ev. podľa Lukáša 2:40)

Jedlo mu pomohlo dorásť fyzicky a učenia od učiteľov a starejších dorásť rozumovo: „**A Ježiš sa vzámahal v múdrosti, veku a v obľube u Boha i u ľudí.**“ (Ev. podľa Lukáša 2:52)

„**Po troch dňoch ho našli v chráme. Sedel medzi učiteľmi, počúval ich a kládol im otázky.**“ (Ev. podľa Lukáša 2:46)

Keď hovoríme o Bohu, nemali by sme ani spomenúť, že jedlo a pitie majú za následok ľudské potreby, ako sú močenie a vyprázdňovanie (Boh nám odpust' a ochráň nás od toho).

Evanjeliá tiež spomínajú Ježišov smútok počas udalostí ukrižovania: „**Vtedy im povedal: ‚Moja duša je smutná až na smrť. Ostaňte tu a bdejte!‘**“ (Ev. podľa Marka 14:34)

Keď bol unavený, anjel z nebies ho prišiel posilniť: „**Tu sa mu zjavil anjel z neba a posilňoval ho. A on sa v smrteľnej úzkosti ešte vrúcnejšie modlil.**“ (Ev. podľa Lukáša 22:43)

Podľa evanjelií, keď bol na kríži, bol unavený, plakal a povedal: „**O tretej hodine zvolal Ježiš mocným hlasom: ‚Heloi, heloi, lema sabakthani?‘, čo v preklade znamená: ‚Bože môj, Bože môj, prečo si ma opustil?‘**“ (Ev. podľa Marka 15:34)

Nielenže Ježiš učinil spomenuté veci, ale podľa evanjelií dokonca zomrel: „**Ale Ježiš zvolal mocným hlasom a vydýchol.**“ (Ev. podľa Marka 15:37) Ako by si niekto vedel predstaviť mŕtveho Boha?

Pri pokusoch odpovedať na túto otázku tým, že umrela jeho ľudská časť a nie tá božská a že Boh je nesmrteľný, si dovoľím čitateľovi pripomenúť, že osoba, ktorá zomrela na kríži, bol Syn Boha a nie syn človeka: „**Ved' Boh tak miloval svet, že dal svojho jednorodeného Syna, aby nezahynul nik, kto v neho verí, ale aby mal večný život.**“ (Ev. podľa Jána 3:17)

Evanjeliá taktiež spomínajú Ježišovu modlitbu a prosbu k Bohu: „**Trochu poodišiel, padol na tvár a modlil sa: ,Otče môj, ak je možné, nech ma minie tento kalich. No nie ako ja chcem, ale ako ty.**““ (Ev. podľa Matúša 26:39)
„**Včasráno, hneď na úsvite, vstal a vyšiel von. Utiahol sa na púste miesto a tam sa modlil.**“ (Ev. podľa Marka 1:35)

Lukáš opísal Ježišovu modlitbu: „**Sám sa od nich vzdialil asi toľko, čo by kameňom dohodil, kľakol si a modlil sa...**“ (Ev. podľa Lukáša 22:41)
„**V tých dňoch vyšiel na vrch modliť sa a strávil celú noc v modlitbe s Bohom.**“ (Ev. podľa Lukáša 6:12)

Tu sa ale môžeme opýtať, ku komu sa Ježiš v tú noc modlil? Modlil sa azda sám k sebe samému alebo k Bohu, ktorý v ňom prebýva? Prečo sa ľudia odvracajú od uctievania uctievaného (Boha) a uctievajú uctievaného (Ježiša)?

Lukáš tiež spomenul, že Ježišov pot bol ako kvapky krvi: „**A on sa v smrteľnej úzkosti ešte vrúcnejšie modlil, pričom mu pot stekal na zem ako kvapky krvi. Keď vstal od modlitby a vrátil sa k učeníkom.**“ (Ev. podľa Lukáša 22:44)

Ježišove slová, keď vzkriesil Lazara, zaznamenané v evanjeliu poukazujú na slabosť a potrebu Božej pomoci: „**Ježiš pozdvihol oči k nebu a povedal: ,Otče, ďakujem ti, že si ma vypočul. A ja som vedel, že ma vždy počuješ, ale hovorím to kvôli ľudu, čo tu stojí, aby uverili, že si ma ty poslal.**““ (Ev. podľa Jána 11:41-42)

Modlitba a velebenie sú znakmi služobníkov a je neprípustné pripisovať tieto skutky Bohu alebo osobe, v ktorej je Boh vtelený.

Pavol spomenul Ježišovo víťazstvo nad všetkým vrátane smrti, ale spomenul taktiež aj jeho slabosti a úplné oddanie sa Bohu. Povedal: „**A keď mu bude všetko podrobené, vtedy sa aj sám Syn podrobí tomu, ktorý mu všetko podrobil, aby bol Boh všetko vo všetkom.**“ (Prvý list Korint'anom 15:28)

Nakoniec, dôkazom toho, že Ježiš je človekom, je to, čo on sám povedal o nanebovstúpení, ktoré Boh pripravil Svojim oddaným veriacim, a o skutočnosti, že Ježiš bude jesť a piť so svojimi učeníkmi, ktorí patria medzi veriacich: „**V dome môjho Otca je mnoho príbytkov. Keby to tak nebolo, bol by som vám povedal, že vám idem pripraviť miesto?!. Keď odídem a pripravím vám miesto, zase prídem a vezmem vás k sebe, aby ste aj vy boli tam, kde som ja.**“ (Ev. podľa Jána 14:2-3)

„**Hovorím vám: ,Odteraz už nebudem piť z tohoto plodu viniča až do dňa, keď ho budem piť s vami nový v kráľovstve svojho Otca.**“ (Ev. podľa Matúša 26:29)

Kráľovstvom Božím sú nebesia, kde sa Ježiš stretne so svojimi učeníkmi a bude s nimi piť. Bude sa azda Syn opäť vteľovať na onom svete? Príde späť ako človek? Bude žiť na Božích nebesiach s veriacimi?

Ako záverečné zhrnutie faktov nám poslúžia slová Ježiša samotného: „**No vy ma chcete zabiť - človeka, ktorý vám povedal pravdu, čo som počul od Boha.**“ (Ev. podľa Jána 8:40)

Nemali by sme azda zvážiť jeho svedectvo? Ak by bol Bohom, určite by túto skutočnosť nezatajoval jasnou výpoveďou dokazujúcou, že bol iba človekom.

Keď kresťania trvajú na jeho božskosti, ignorujú tým slová Ježiša a jeho učeníkov a odmietajú všetky pasáže, ktoré nehovoria o žiadnom vtelenom Bohu ani o človeku, v ktorom by bol vtelený Boh.

Kresťania teda spadajú pod Pavlovo varovanie: „**Hoci Boha poznali, neoslavovali ho ako Boha, ani mu nevzdávali vd'aky; ale stratili sa vo svojich myšlienkach a ich nerozumné srdce sa zatemnilo. Hovorili, že sú múdri, a stali sa hlupákmi. Slávu nesmrteľného Boha zamenili za podoby zobrazujúce smrteľného človeka, vtáky, štvornožce a plazy. Preto ich Boh vydal nečistote**

podľa žiadostí ich srdca; a tak hanobili svoje vlastné telá tí, čo Božiu pravdu zamenili za lož, uctievali stvorenia a slúžili radšej im ako Stvoriteľovi, ktorý je zvelebený naveky. Amen“ (List Rimanom 1:21-25)

Tretia kategória

Spadajú sem verše a pasáže, ktoré dokazujú, že Ježišovi učeníci, jeho súčasníci a ani jeho nepriatelia nepoznali pojem božskosti. Dokazujú, že Ježiš ani jeho učeníci nemali nič spoločné s pojmom božskosti, ale že je to výmysel, ktorý sa zjavil oveľa neskôr po jeho živote. A to je postačujúce na vyvrátenie argumentov. Takýchto pasáží a veršov je mnoho; spomenuté sú len niektoré príklady.

1. Ježišova matka, Panna Mária, nemala znalosť ohľadom jeho božskosti. Keď sa Ježiš vracal späť k svojej matke a Jozefovi tesárovi, stalo sa niečo, čo vypovedá o neznalosti jeho božskosti. Ak sama jeho cnostná matka nevedela o jeho božskosti, tak kto potom?

V Evanjeliu podľa Lukáša sa dočítame: „**Jeho rodičia chodievali každý rok do Jeruzalema na veľkonočné sviatky. Keď mal dvanásť rokov, tiež išli, ako bývalo na sviatky zvykom. A keď sa dni slávností skončili a oni sa vracali domov, zostal chlapec Ježiš v Jeruzaleme, čo jeho rodičia nezbadali. Nazdávali sa, že je v sprievode. Prešli deň cesty a hľadali ho medzi príbuznými a známymi. No nenašli. Vrátili sa teda do Jeruzalema a tam ho hľadali. Po troch dňoch ho našli v chráme. Sedel medzi učiteľmi, počúval ich a kládol im otázky. Všetci, čo ho počuli, žasli nad jeho rozumnosťou a odpoveďami. Keď ho zazreli, strpli od údivu a Matka mu povedala: „Syn môj, čo si nám to urobil? Pozri, tvoj otec i ja sme ťa s bolesťou hľadali!““ (Ev. podľa Lukáša 2:41-48) Obavy o Ježiša by boli zbytočné, ak by vedeli, že je Boh.**

Ježiš odpovedal svojej matke na otázku: „**Prečo ste ma hľadali? Nevedeli ste, že mám byť tam, kde ide o môjho Otca?**“ (Ev. podľa Lukáša 2:49)

Vari si vysvetlili z jeho slov, že má na mysli, že je Bohom alebo ozajstným synom Božím? Samozrejme že nie, keďže ani netušili o takomto zvláštnom

presvedčení: „**Ale oni nepochopili slovo, ktoré im hovoril.**“ (Ev. podľa Lukáša 2:50)

Keď vzal Šimon do náručia dieťa Ježiša a velebil Boha, pretože videl Mesiáša, jeho matka uzrela radosť na jeho tvári. Ani ona, ani tesár Jozef ale nerozumeli tomu, čo povedal, a boli prekvapení a zmätení: „**Jeho otec a matka divili sa tomu, čo sa o ňom hovorilo.**“ (Ev. podľa Lukáša 2:33)

2. Šimon Peter, ktorý bol najbližšie Ježišovi, kým bol podporený Duchom svätým, povedal: „**Mužovia, Izraeliti, počujte tieto slová: Boh u vás potvrdil muža, Ježiša Nazaretského, mocnými činmi, divmi a znameniami, ktoré, ako sami viete, Boh skrze neho medzi vami urobil. A vy ste ho, vydaného podľa presného Božieho zámeru a predvídania, rukami bezbožníkov pribili na kríž a zavraždili.**“ (Skutky apoštolov 2:22-23)

Vo svojej dôležitej reči, podporený Duchom svätým, nespomenul nič o božskom človeku ani o vtelenom Bohu.

3. Keď sa Ježiš zjavil – po jeho predpokladanom ukrižovaní – dvom z jeho priateľov, ktorí boli smutní z klebiet o jeho ukrižovaní, a spýtal sa ich na dôvod ich smútku, povedali: „**No s Ježišom Nazaretským, ktorý bol prorokom, mocným v čine i v reči pred Bohom aj pred všetkým ľudom; ako ho veľkňazi a naši poprední muži dali odsúdiť na smrť a ukrižovali...**“ (Ev. podľa Lukáša 24:19-20)

Nenájeme v ich odpovedi nič o zavraždenom boho-človeku ani nič o vtelenom Bohu, ktorý by okúsil smrť. Videli v ňom výlučne človeka, záchrancu, ktorý bol očakávaným Mesiášom a ktorého predpovedali proroci.

4. Keď boli jeho učeníci svedkami zázrakov, bývali prekvapení. Ak by ho ale považovali za Boha, neboli by prekvapení z vykonávania týchto zázrakov. Keď Ježiš prechádzal popri figovníku a nenašiel na ňom žiadne ovocie, povedal: „**Nech sa na tebe už nikdy neurodí ovocie. A figovník hneď vyschol. Keď to učeníci videli, zadivili sa a povedali: ,Ako to, že figovník tak naraz vyschol?‘**“ (Ev. podľa Matúša 21:19-20)

Ich prekvapenie je znakom toho, že nie je pravda nič z toho, čo dnešní kresťania tvrdia, pretože nie je prekvapujúce, ak Boh nechá vyschnúť zelený strom.

Učeníci a Ježišovi nasledovníci ho nepovažovali za niečo viac ako Mesiáša, veľmi očakávaného proroka. Ani len nepomysleli na jeho božskosť a vôbec ho nepovažovali za Božieho syna.

5. Ján Krstiteľ poslal poslov ku Kristovi po jeho pokrstení, aby sa ho opýtali: „**Ján bol v žalári. Keď počul o Kristových skutkoch, poslal k nemu svojich učeníkov opýtať sa: ‚Ty si ten, ktorý má prísť, alebo máme čakať iného?‘ Ježiš im odpovedal: ‚Chodte a oznámte Jánovi, čo počujete a čo vidíte: Slepí vidia, chromí chodia, malomocní sú čistí, hluchí počujú, mŕtvi vstávajú a chudobným sa hlása evanjelium. A blahoslavený je, kto sa na mne nepohorší.‘**“ (Ev. podľa Matúša 11:2-6)

Takže Ján Krstiteľ neveril v Ježiša ako Boha, ale ako v prisľúbeného proroka.

6. Vidiac Ježišove zázraky, Samaritánka povedala: „**Pane, vidím, že si prorok.**“ (Ev. podľa Jána 4:19)

Nedoplnila žiadne iné slovo. Ježišova reakcia na to, čo povedala, neboli ani nadávky, ani ju neopravil, pretože to bolo to, v čo ľudia - vrátane jeho učeníkov - verili.

To isté sa stalo, aj keď Ježiš uzdravil slepého muža, ktorý bol svedkom Božej moci, a oči sa mu otvorili. Ľudia sa ho opýtali: „**Ako to, že sa ti otvorili oči? On odpovedal: ‚Človek, ktorý sa volá Ježiš.‘**“ (Ev. podľa Jána 9:10-11)

Avšak kresťania veria na základe tohto skutku v niečo viac než muž, ktorý dosvedčil, že Ježiš bol len človekom.

7. Zástupy, ktoré vidali Ježiša v Jeruzaleme a išli ho privítať, keď tam vstúpil ako hrdina, ho považovali za človeka a proroka: „**A zástupy hovorili: ‚To je ten prorok, Ježiš z galilejského Nazareta.‘**“ (Ev. podľa Matúša 21:11)

Aj jeho židovskí nepriatelia si o ňom mysleli to isté. Pýtali si znamenie, ale on im na to odpovedal, že uvidia znamenie, len také ako znamenie Jonáša: „**Vtedy mu povedali niektorí zákonníci a farizeji: ‚Učiteľ, chceme vidieť nejaké**

znamenie od teba.‘ On im povedal: ‚Zlé a cudzoložné pokolenie žiada znamenie. Ale znamenie nedostane, iba ak znamenie proroka Jonáša...‘‘
(Ev. podľa Matúša 12:38-39)

Bezpochyby títo Židia prosili Ježiša o znamenie, aby dokázal svoje prorocké poslanie a nie svoju božskosť. Ak by Ježiš tvrdil svoje božstvo - čo netvrdil – Židia by neakceptovali znamenie, ale by ho požiadali o zázraky, ktoré sú väčšie než tie Jonášove, alebo od iných prorokov.

8. Pochybujúc o Ježišovom prorockom poslaní, pozoroval farizej Ježiša, keď plačúca hriešnica prišla k nemu a očistila mu nohy svojimi vlasmi, pobozkala ich a dala na nich parfum. Povedal: **„Keď to videl farizej, ktorý ho pozval, povedal si v duchu: ‚Keby tento bol prorokom, vedel by, kto a aká je to žena, čo sa ho dotýka, že je to hriešnica.‘‘** (Ev. podľa Lukáša 7:39)

Vo svojom srdci farizej poprel Ježišovo prorocké poslanie, keďže Ježiš nepoznal identitu tej ženy, čo dokazuje, že mohol byť iba prorokom a nie Bohom?

9. Na dôvažok ho Židia chceli zabiť, pretože ho považovali za zločinca a obvinili ho z tvrdenia, že je prorok a nie Boh. Povedali Nikodémovi: **„Odvrávali mu: ‚Nie si aj ty z Galiley?! Skúmaj a uvidíš, že z Galiley prorok nepovstane.‘‘** (Ev. podľa Jána 7:52)

Vinili ho z klamstva o tom, že povedal, že je prorok, keďže žiaden prorok nepovstal z Galiley.

10. Ani diabol nepovažoval Ježiša za viac než človeka. Opovážil sa ho zvádzať; vzal ho na horu na štyridsať dní bez jedla a pitia - skúšajúc, zvádžajúc a sľubujúc mu svet, ak sa mu čo len raz pokloní: **„Potom ho diabol vzal do svätého mesta, postavil ho na vrchol chrámu a vravel mu: ‚Ak si Boží Syn, vrhni sa dolu, veď je napísané: ‚Svojim anjelom dá príkaz o tebe a vezmú ťa na ruky, aby si si neuderil nohu o kameň.‘‘**

Ježiš mu povedal: ‚Ale je aj napísané: ‚Nebudeš pokúšať Pána, svojho Boha.‘‘

A zasa ho diabol vzal na veľmi vysoký vrch, ukázal mu všetky kráľovstvá sveta a ich slávu a vravel mu: ‚Toto všetko ti dám, ak padneš predom mnou a budeš sa mi klaňať.‘

Vtedy mu Ježiš povedal: ‚Odíd’, satan, lebo je napísané: ‚Pánovi, svojmu Bohu, sa budeš klaňať a jedine jemu budeš slúžiť.’““ (Ev. podľa Matúša 4:5-10)

Sľuboval diabol Bohu – ktorý všetko vlastní a ktorému všetko patrí - tento svet?

Ba čo viac, ak by Ježiš bol Bohom, ako si potom vysvetlíme Judášovu zradu? Môže azda niekto zradiť Boha?

Ako môže niekto vysvetliť Petrovo zapretie - trikrát - a zavrnutie Ježiša v noc jeho zatknutia? Čo sa hovorí o Ježišovej božskosti resp. o tom, že je Boh, vyvoláva mnoho otázok, ktoré ostanú nezodpovedané.

Nakoniec, nielen jeho súčasníci o ňom povedali, že bol človekom, ale taktiež predchádzajúce proroctvá, ktoré, ako veria kresťania, potvrdzujú to isté. Povedal, že naplnil proroctvá, ale, ako všetci vieme, tieto proroctvá nepredpovedali prichádzajúceho Boha, ale vznešeného a spravodlivého proroka.

Štvrtá kategória

Tieto verše a pasáže objasňujú Ježišovo prorocké poslanie a taktiež obsahujú aj viacero dôkazov proti jeho božskosti.

Ježišovi súčasníci potvrdzovali jeho prorocké poslanie a poslanstvo, pri čom ide o ľudské vlastnosti a nie Božie. V Jánovom evanjeliu sa dočítame: „**Vy ma oslovujete: ‚Učiteľ’ a: ‚Pane’ a dobre hovoríte, lebo to som.**“ (Ev. podľa Jána 13:13)

Tu Ježiš prijal a potvrdil ich vieru, keď ho nazvali pánom a učiteľom. V tých časoch bolo takéto oslovenie úplne bežné: „**Ale on mu povedal: ‚Učiteľ, toto všetko som zachovával od svojej mladosti...**““ (Ev. podľa Marka 10:20)

Bolo etické nenazvať ho „Bohom“ a použiť namiesto toho prostý titul „učiteľ“?

Ježiš začal svoju misiu ako prorok, keď mal tridsať rokov: „**Keď Ježiš začal účinkovať, mal asi tridsať rokov.**“ (Ev. podľa Lukáša 3:23)

Bola i doba, keď mu nebol daný Duch svätý: „**To povedal o Duchu, ktorého mali dostať tí, čo v neho uverili. Lebo ešte nebolo Ducha, pretože Ježiš ešte nebol oslávený.**“ (Ev. podľa Jána 7:39)

Okrem toho sám Ježiš dosvedčil, že jeho Boh je len jeden a že on je len poslom: „**A večný život je v tom, aby poznali teba, jediného pravého Boha, a toho, ktorého si poslal, Ježiša Krista.**“ (Ev. podľa Jána 17:3)

Podobne povedal: „**A pohoršovali sa na ňom. Ale Ježiš im povedal: Proroka si všade uctia, len nie v jeho vlasti a v jeho dome.**“ (Ev. podľa Matúša 13:57)
Považoval sám seba za rovnakého proroka, ako boli ostatní proroci.

Keď sa mu farizeji vyhrážali Herodesom, znova o sebe vyhlásil, že je len prorokom. Povedal: „**Ale dnes, zajtra a pozajtra musím ísť ďalej, lebo nie je možné, aby prorok zahynul mimo Jeruzalema**”. **Jeruzalem, Jeruzalem, ktorý zabíjaš prorokov a kameňuješ tých.**“ (Ev. podľa Lukáša 13:33-34)

Dosvedčil svoje proctvo a bál sa zabitia tak ako ostatní proroci, takže odišiel z Jeruzalema, nazývajúc ho „... **ktorý zabíjaš prorokov...**“ a nie „ktorý zabíjaš Bohov“.

Keď vykonával zázraky, modlieval sa k Bohu, spájajúc svoje zázraky so svojim poslanstvom a prorockým poslaním: „**A ja som vedel, že ma vždy počuješ, ale hovorím to kvôli ľudu, čo tu stojí, aby uverili, že si ma ty poslal.**“ (Ev. podľa Jána 11:42)

Židia sa ho pokúsili zabiť a on jasne dosvedčil, že je človekom a poslom Božím: „**No vy ma chcete zabiť - človeka, ktorý vám povedal pravdu, čo som počul od Boha.**“ (Ev. podľa Jána 8:40)

Svojim učeníkom mnohokrát potvrdil, že je len poslom a jeho slová sú neomylné, lebo rozpráva z vnuknutia Božieho: „**A znova im povedal: Pokoj vám! Ako mňa poslal Otec, aj ja posielam vás.**“ (Ev. podľa Jána 20:21)

Znova to potvrdil, keď povedal: „**Lebo ja som nehovoril sám zo seba, ale Otec, ktorý ma poslal, ten mi prikázal, čo mám povedať a čo mám hovoriť.**“ (Ev. podľa Jána 12:49)

Povedal tiež: „**A slovo, ktoré počujete, nie je moje, ale Otcovo, toho, ktorý ma poslal.**“ (Ev. podľa Jána 14:24)

Ďalej povedal: „**Ježiš im povedal: ,Moje učenie nie je moje, ale toho, ktorý ma poslal...‘**“ (Ev. podľa Jána 7:16)

Okrem toho ešte povedal: „**Veru, veru, hovorím vám: Sluha nie je väčší ako jeho pán, ani posol nie je väčší ako ten, kto ho poslal.**“ (Ev. podľa Jána 13:16)

Všetci v tých časoch v neho verili ako v proroka a on proti tomu nenamietal. Aj to je ďalším dôkazom toho, že bol iba prorokom: „**Tu sa všetkých zmocnil strach, vebili Boha a hovorili: ,Veľký prorok povstal medzi nami‘ a: ,Boh navštívil svoj ľud.**“ (Ev. podľa Lukáša 7:16)

Keď nasýtil dav piatimi bochníkmi a dvomi rybami, ľudia povedali: „**Keď ľudia videli, aké znamenie urobil, hovorili: ,Toto je naozaj ten prorok, ktorý má prísť na svet.**“ (Ev. podľa Jána 6:14)

Dokonca aj Pavol pripustil, že Ježiš bol človek: „**Lebo jeden je Boh a jeden prostredník medzi Bohom a ľuďmi - človek Kristus Ježiš...**“ (Prvý list Timotejovi 2:5)

V knihe „Odhaľujúci sa vesmír“ mal Arthur Findlay¹ pravdu, keď povedal: „*Ježiš nebol Boh alebo záchranca, ale bol posol od Boha, ktorý počas svojho krátkeho života slúžil, uzdravoval chorých a rozprával pravdu o posmrtnom živote. Učil, že tento pozemský život je len prípravou na Kráľovstvo nebeské, ktoré je lepším životom pre všetkých spravodlivých.*“

¹ Arthur Findlay (1883 – 1964) bol spisovateľ, účtovník, maklér a významná osobnosť v dejinách spiritualizmu.

DÔVOD VTELENIA

Kresťania veria, že Boh bol vtelený do Ježiša, a ich dôkazy vychádzajú z toho, čo sa dočítame v evanjeliu podľa Jána: „**A Slovo sa telom stalo a prebývalo medzi nami.**“ (Ev. podľa Jána 1:14)

Na pochopenie tejto pasáže si prečítajme, čo o vtelení múdrosti, ktoré sa nachádza v Prísloviach 8:22, napísali teológovia z Rádu jezuitov¹: „*Myšlienka vtelenej múdrosti, ktorá je len súčasťou umeleckej literatúry, ako napr. v Prísloviach 14:1, sa vyvinula v Izraeli v čase zajatia, keď uctievanie modiel už prestalo byť hrozbou pre pravé náboženstvo. Vo všetkých pasážach, ktoré spomínajú vtelenie múdrosti, slova či ducha, je ťažko rozpoznateľné, či ide o poéziu, vieru starého náboženstva alebo o nové vnuknutie.*“

Preto je možné, že pasáž ohľadom vtelenia slova je len literárnym kúskom, ktorý sa podobá obraznému vteleniu múdrosti, ktorá vyšla von: „**Múdrost' sa prihovára na ulici hlasito, na priestranstvách miest vydáva svoj hlas...**“ (Príslovia 1:20)

Platí to aj pre považovanie bláznovstva za neviazanú ženu: „**Bláznovstvo je ako neviazaná žena, zvádza a nepozná hanbu...**“ (Príslovia 9:13)²

Ako aj: „**Múdrost' vdychuje život svojim synom, prijíma tých, ktorí ju hľadajú, a ide pred nimi na spravodlivej ceste...**“ (Kniha Sirachovcova 4:12)

Podobne: „**Múdrost' si postavila dom; na siedmich stĺpoch spočíva. Pozabíjala svoj dobytok, namiešala víno a prestrela svoj stôl...**“ (Príslovia 9:1-6) Biblia zahŕňa mnoho ďalších metaforických veršov.

¹ Spoločnosť Ježišova (lat. Societas Jesu – skratka SJ) alebo Rád jezuitov alebo Jezuiti je najväčší rímskokatolícky rehoľný rád. V súčasnosti má okolo 20000 členov. Jej činnosť sa sústreďuje na oblasť misií, vedy a pastorácie. Rehoľníci zo Spoločnosti Ježišovej na Slovensku si za meno píšu skratku SJ (vo svete sa používa aj SI a v Česku TJ). Táto mužská rehoľa nemá paralelnú ženskú vetvu.

² Tento verš je podľa slovenského Evanjelického prekladu, ktorý je najbližšie k anglickému i arabskému prekladu. Ostatné slovenské preklady však dávajú úplne odlišný význam! Ekumenický preklad: „**Pani Hlúposť je nepokojná, neviazaná, ničomu nerozumie**“, a Katolícky preklad: „**Pochabou ženou vašeň lomcuje a vyzná sa len v zvädzaní.**“

V tomto zmysle sa mnohí učitelia pýtajú na dôvod vtelenia Syna. Prečo tu nie je vtelenie Otca či Ducha svätého? Taktiež sa pýtajú, prečo sa Boh musel vteliť do ľudskej podoby: zostúpiť zo Svojho najvyššieho trónu, vstúpiť do lona ženy a nakoniec sa z nej narodiť?

Klerici sa usilovne snažia zodpovedať tieto otázky, ale keďže nenachádzajú odpovede vo svojich knihách, prichádzajú s vlastnými myšlienkami. Dôsledkom toho sú samozrejme rôzne názory. Keďže sa im nedarí dokázať Pavlovo tvrdenie ohľadom Božieho vtelenia, tak nenachádzajú ani žiaden dôvod takéhoto vtelenia. Ich odpovede a závery sú nasledovné:

Prvé:

Je to záhada, ktou nepochopíme, ale musíme v ňu veriť.

Druhé:

Vtelenie vzájomne zblízuje Boha a ľudí a poskytuje zmierenie sa s Bohom.

Tretie:

Vtelenie je cestou k tomu, aby sa ľudia prinavrátili k Bohu, vlebili Ho a upustili od uctievania modiel a iných stvorení. Boh sa teda vteliť do ľudskej podoby, aby ho uctievali. Svätý Efrém povedal: „Boh (ľudí) videl, ako vlebíme modly a stvorenia, a preto sa odel do stvoreného tela, aby nás hnal k tomu, aby sme Ho vlebili.“¹

Štvrté:

Vtelenie je nevyhnutné k zmiereniu medzi Božou spravodlivosťou a Jeho milosťou, lebo Jeho spravodlivosť ustanovila smrť ľuďom a jeho milosť ustanovila život; preto bol Ježiš obetou.

Atanáž Alexandrijský, jeden z najdôležitejších ľudí na Nicejskom koncile, sa v tejto veci vyjadril nasledovne: „*Toto je dôvodom, prečo muselo Božie slovo priviesť hriešnika k spravodlivosti. Súčasne muselo naplniť, čo požadoval otec, a*

¹ Biskup Ghebrial Abdel Masih: The Frank Opinion about the Will and the Nature of Christ (Úprimný názor ohľadom Kristovej vôle a jeho charaktere), str. 59. Originál v arabčine.

keďže on – Ježiš- je slovom Božím, bol jediným vhodným na obnovu všetkého a znášanie bolesti namiesto všetkých ostatných pred otcom.

*Preto zostúpil na tento svet bez tela, čistý a bez hriechu. Uniesol bolesť smrti, aby uchránil ľudí pred smrťou, pretože inak by boli otcove stvorenia stratené. Vzal na seba telo ako to naše. Ak by medzi nás neprišiel a nežil by medzi nami, bol by to koniec ľudstva.*¹

Zmenila azda Ježišova smrť nejakú ľudskú alebo umierajú ľudia doteraz?

Atanáž na túto otázku odpovedal nasledovne: *„Smrť vstúpila na tento svet z diablovej závidi. Ľudia začali hrešiť a umierať; diabol mal viac právomoci, než mal mať, pretože prišiel ako dôsledok Božej hrozby v prípade hriechu.*“²

Môžeme sa opýtať, aká je prirodzená právomoc smrti? Aký je rozdiel medzi úmrtiami ľudí pred Ježišom a po Ježišovi? Máme právo sa spýtať, čo je tajomstvom smrti v odoberaní života ľuďom?

Atanáž taktiež spomenul iný dôvod Božieho vtelenia, ktorým je utešenie ľudí. Povedal: *„Keď Všemohúci Boh stvoril ľudí skrze Svoje vlastné Slovo, vedel, že vzhľadom na ich obmedzenú podstatu nemajú sami o sebe nijaké vedomosti o ich Neohraničenom, Nestvorenom Stvoriteľovi. Mal s nimi preto súcit a neopustil ich bez toho, aby mali o Ňom poznanie, aby svoju existenciu nepovažovali za bezvýznamnú. Načo potom slúži stvorenej bytosti existencia, ak by nepoznala svojho Stvoriteľa?“*³

Podľa toho je dôvodom Božieho vtelenia to, aby ľudia poznali Boha a aby sa odstránila priepasť medzi Stvoriteľom a stvoreniami. Práve to spomenul John Stott⁴ vo svojej knihe „Pôvodné kresťanstvo“: *„Existuje nekonečne veľká priepasť, ... Naviac, ak by Boh nezačal a nedoplnil túto záležitosť, bola by ostala*

¹ Svätý Atanáž, Alexandrijský patriarcha: On the Incarnation of the Word (O vtelení Slova), str. 7 - 8

² Svätý Atanáž, Alexandrijský patriarcha: On the Incarnation of the Word (O vtelení Slova), str. 5

³ Svätý Atanáž, Alexandrijský patriarcha: On the Incarnation of the Word (O vtelení Slova), str. 10

⁴ **John Robert Walsley Stott** (1921 - 2011) bol anglický kresťanský vodca a anglikánsky duchovný, ktorý bol známy ako vodca celosvetového evanjelického hnutia. Časopis Time zaradil Stotta medzi 100 najvplyvnejších ľudí na svete.

*rovnaká. Ľudia by boli bezmocní, zmätení, ale Boh prehovoril a objasnil Sám Seba.*¹

Divíme sa: Aké bolo spojenie medzi prorokmi a ich Bohom s takou veľkou priepasťou?

Poznali svojho Boha s dostatočnou znalosťou, ktorá ich viedla k Jeho uctievaniu a podriadeniu sa Mu?

Bola ich viera v Boha slabá a nepravdivá?

Aké zmeny nastali pre ľudí po Božom vtelení? Uverili všetci ľudia v Boha a spoznali Ho? Zmizol ateizmus z tohto sveta?

Čo je to za radosť, keď ľudia vidia, ako ich Boha udierajú po tvári, bijú Ho a bičujú? Toto obmedzuje vieru v Boha v ich myšliach, keďže ľudia boli stvorení s horlivosťou a zvedavosťou, túžiac po poznaní neviditeľného, nevidaných vecí. Ak by o nich vedeli, keby bolo nepoznané odhalené, nebola by tam už viac dychtivosť a zmenšila by sa ich túžba po poznaní toho, čo tak úpenlivo a ťažko hľadali.

Ako je to potom s ostatnými generáciami, ktoré nemali toľko šťastia, aby uzreli vteleného Boha? Bolo by správne im to odoprieť? Ako by potom poznali svojho Boha, ak Ho nevideli?

Charles Guignebert² má taký istý názor - súhlasí so slabosťou týchto argumentov. Potvrdzuje, že práve Pavol vytvoril pojem vteleného Boha. Vysvetľuje dôvody, ktoré Pavla k tomuto činu dovedli. Pavol prišiel s nápadom o vtelení po tom, čo si uvedomil nasledovné: *„Pavol si tiež uvedomil, že konvertiti z pohanstva by len tak neprijali „škandál kríža“. Pre Ježišovu hanebnú smrť, ktorú neveriaci nezabudnú zdôrazniť, musí byť nejaké dobré vysvetlenie, ktoré by postačovalo zmeniť to z nevýhody k niečomu prijateľnejšiemu.*

Apoštol uvažoval nad týmto dvojitým problémom... Našiel riešenie, v ktorom odignoroval nazaretské učenie, ktoré bolo pre dvanástich apoštolov také dôležité.

¹ Abdul Karim Al-Chatib: Christ in the Quran, the Torah and the Gospel (Kristus v Koráne, Tóre a Evanjeliiu), str. 130-132, 160-170. Originál v arabčine.

² **Charles Guignebert** (1867 – 1939) bol francúzsky učenec a historik náboženstiev, špecialista na históriu kresťanstva, žiak francúzskeho učenca a filozofa Jozefa Ernesta Renana. Bol tiež profesorom dejín kresťanstva na Sorbonne.

Spomenul len ukrižovaného Ježiša, predstavujúc ho ako božskú osobu, ktorá existovala už pred stvorením sveta, a opisujúc ho ako vtelenie Božieho Ducha. Potrebné väzby v tomto celom reťazci špekulácií sa dostavili k apoštolovi pravdepodobne bez akéhokoľvek úsilia a spontánnym zábleskom pamäte alebo prelomom mysle zrazu pochopil toto tajomstvo...“¹

Pavol narazil na ďalší problém pri finalizácii ukrižovania vteleného Boha, a tým bolo, čo povie o Ježišovej smrti na kríži, keďže Tóra hlása, že každý ukrižovaný človek je prekliaty: „... **jeho mŕtve telo nesmie ostať na dreve, ale ešte v ten deň ho pochovajú, lebo je prekliaty od Boha ten, čo visí na dreve...**“ (Deuteronomium 21:23) Teda takáto hanebná smrť bola ponížením Ježiša a spravila z neho prekliateho podľa židovského práva.

Aby vyriešil tento sporný bod, rozhodol sa Pavol zmeniť prekliateho na vzorovú obeť a spravil z neho Boha, ktorý zostúpil a vtelil sa, aby vykúpil ľudské hriechy. Sám sa stal prekliatim, aby ich vykúpil z prekliatia práva: „**Ale Boh dokazuje svoju lásku k nám tým, že Kristus zomrel za nás, keď sme boli ešte hriešnici. Tým skôr sa teda skrze neho zachránime od hnevu teraz, keď sme už ospravedlnení jeho krvou! Lebo ak sme boli zmierení s Bohom smrťou jeho Syna vtedy, keď sme boli nepriateľmi, tým skôr už ako zmierení budeme spasení jeho životom.**“ (List Rimanom 5:8-10)

Nakoniec, čo kresťania hovoria o Božej mnohopočetnosti a Jeho vtelení, je ľudská nerozumnosť a je to jasnou urážkou Boha. Konvertita Mohammad Madždi Muržán túto vec prirovnal k sochárovi: „*Keď robí sochu, môže ju zničiť a nikto nemôže povedať, že socha bude tvrdiť, že bola vyrobená z rovnakej substancie ako jej stvoriteľ alebo že je jeho súčasťou.*

Bezmocný človek, ktorý je jedným z Božích stvorení, sa opovážil uraziť svojho Stvoriteľa; stal sa z neho arogantný ignorant a potom obrátil fakty naruby. Pretvoril Stvoriteľa a na základe svojej vlastnej predstavivosti Ho rozdelil na tri časti, kde každá časť je Bohom, a tak jedného jediného Boha pretvoril na troch. Taktiež prerozdelil prácu a bremeno pomedzi týchto troch bohov. Zľutoval sa nad

¹ Charles Guignebert: Ancient, medieval and Modern Christianity (Strované, Stredoveké a Moderné Kresťanstvo), str. 101

*jediným Bohom, aby nemusel niesť všetky tieto bremená Sám. Aký úbohý je človek!*¹

V skutočnosti je myšlienka vtelenia jedným z najväčších dôvodov, prečo sa rozšíril ateizmus medzi kresťanmi. Ľudské bytosti majú tendenciu velebiť a ctiť si svojho Stvoriteľa vlastnými dušami a inštinktnými a považujú Ho za najúžasnejšieho, neporovnateľného s nikým iným. Kresťanstvo zatiaľ robí z Boha človeka, ktorý vzišiel z lona matky-izraelskej ženy.

Jednou z nevýhod učenia o vtelení je, že oslabuje morálne princípy a zásady, ktoré Ježiš učil a pre ktoré bol dobrým príkladom pre svojich nasledovníkov. Hlásanie Ježišovej božskosti má vplyv na všetky tieto veci, pretože ľudia nemôžu nasledovať a konať to, čo robil Boh.

Autori publikácie „Encyclopedia Americana“ uviedli: „*Ak by bol Ježiš Boh, tak potom morálne princípy a zásady, ktoré dodržiaval a dal nám počas svojho skromného života, by boli nedocenené, lebo on má silu, ktorú my nemáme, a ľudia nemôžu napodobňovať Boha.*“

Ak by Ježiš bol Boh, tak potom ho nikto nemôže nasledovať, ani nasledovať jeho učenie.

¹ Mohammad Madždi Muržán: Allah One or Three (Alláh jeden či traja), str.125. Originál v arabčine.

JE JEŽIŠ BOH?

Muslimovia sa čudujú tomu, ako kresťania urobili z Boha ľudskú bytosť. Boh je večný, neprepadne Ho driemota ani spánok a nepotrebuje ani jesť, ani piť.

Aj biblické verše dokazujú, že Ježiš nie je Bohom a že sú medzi nimi jasné rozdiely.

Ježiš sa narodil žene, a preto jednoznačne nemôže byť Bohom: „**A nad kým nevychádza jeho svetlo? Je človek spravodlivý pred Bohom, čistý, koho porodila žena? Ak jasne nesvieti už ani mesiac, ani hviezdy nie sú v jeho očiach čisté, o čo menej človečik, ten chrobák, človeka syn, tento červíček!**“ (Jób 25:3-6)

Je človekom, synom človeka: „**No vy ma chcete zabiť - človeka, ktorý vám povedal pravdu, čo som počul od Boha...**“ (Ev. podľa Jána 8:40), kým Boh: „**Boh nie je ako človek, že by luhal, ani ako syn človeka, že by ťutoval!**“ (Numeri 23:19)

Ježiš zaspal na lodi: „**On bol v zadnej časti lode a spal na poduške...**“ (Ev. podľa Marka 4:38), kým Boh: „**Nedrieme veru, ani nespí ten, čo stráži Izraela.**“ (Žalmy 121:4)

Ježiš bol viditeľným, kým Boha nevidieť: „... **jeho nik z ľudí nevidel, ani vidieť nemôže. Jemu česť a večná vláda...**“ (Prvý list Timotejovi 6:16). Aj Ján povedal: „**Boha nikto nikdy nevidel...**“ (Ev. podľa Jána 1:18)

Ján taktiež povedal: „**Boh je duch**“ (Ev. podľa Jána 4:24), čo znamená, že nie je hmatateľný alebo hmotný, kým Ježiš bol hmatateľný a mal ľudskú podobu: „**Zmätení a naľakaní si mysleli, že vidia ducha. On im povedal: ‚Čo sa ľakáte a prečo vám srdcia zachvacujú také myšlienky? Pozrite na moje ruky a nohy, že som to ja! Dotknite sa ma a presvedčte sa! Ved' duch nemá mäso a kosti - a vidíte, že ja mám.**‘ Ako to povedal, ukázal im ruky a nohy.“ (Ev. podľa Lukáša 24:37-40)

Nikto nie je schopný vidieť Boha okrem toho, kto už zomrel: „**Lebo keď sa mi ukážeš na oči, budeš synom smrti!**“ (Exodus 10:) Ako teda potom môžu kresťania tvrdiť, že ľudia videli Boha?

Ježišov hlas bol počutý, ale evanjeliá tvrdia, že Boha nikto nemôže počuť alebo vidieť: „**A sám Otec, ktorý ma poslal, vydal o mne svedectvo. Vy ste nikdy nepočuli jeho hlas, ani jeho tvár ste nevideli.**“ (Ev. podľa Jána 5:37)

Ani nebesia, ani zem nie sú dost' veľké na to, aby uniesli Boha: „**Či naozaj bude Boh bývať na zemi? Ved' nebesá a nebesá nebies ťa nemôžu obsiahnuť, o koľko menej potom tento dom, ktorý som postavil!**“ (Prvá kniha kráľov 8:27)
Tak ako by potom mohol byť Boh vtelený?

Ježiš bol ukrižovaný – ako to spomínajú evanjeliá – a zomrel, ale Boh o Sebe povedal: „**Žiť budem naveky.**“ (Deuteronomium 32:40) Tiež je napísané: „**On jediný má nesmrteľnosť a prebýva v neprístupnom svetle...**“ (Prvý list Timotejovi 6:16)

Ježiš tiež povedal, že nevie o Súdnom dni a že Boh je jediný, kto o ňom vie: „**Ale o tom dni a o tej hodine nevie nik, ani nebeskí anjeli, ani Syn, iba sám Otec...**“ (Ev. podľa Matúša 24:36)

Ježiš o sebe povedal: „**Ja nemôžem nič robiť sám od seba. Súdim, ako počujem...**“ (Ev. podľa Jána 5:30)

Pavol spomenul, že Ježiš má druhov: „**Preto ťa Boh, tvoj Boh, pomazal olejom plesania viac ako tvojich druhov...**“ (List Hebrejom 1:9) Podieľajú sa azda Ježišovi spoločníci na jeho božskosti?

Okrem toho Biblia spomína, že Ježiš uctieval Boha a modlil sa k inému Bohu, než bol on sám, modlil sa teda k jednému jedinému Bohu: „**V tých dňoch vyšiel na vrch modliť sa a strávil celú noc v modlitbe s Bohom.**“ (Ev. podľa Lukáša 6:12)

Evanjelisti spomenuli, že Ježiš hlasno zvolal a volal na Boha, keď bol na kríži: „**Zvolal Ježiš mocným hlasom: ‚Eli, Eli, lema sabakthani?‘, čo znamená: ‚Bože môj, Bože môj, prečo si ma opustil?‘**“ (Ev. podľa Matúša 27:46)

Svojim učeníkom povedal: „**Vystupujem k môjmu Otcovi a vášmu Otcovi, k môjmu Bohu a vášmu Bohu.**“ (Ev. podľa Jána 20:17)

Taktiež sa Ježiš modlil k Bohu v tú noc, keď ho zatkli vojaci: „**Trochu poodišiel, padol na tvár a modlil sa: ,Otče môj, ak je možné, nech ma minie tento kalich. No nie ako ja chcem, ale ako ty.**““ (Ev. podľa Matúša 26:39)

Ak teda je Ježiš Bohom, tak potom ku komu sa vlastne Ježiš modlil? Modlí sa azda Boh k Bohu? Prosi Boh Boha? A odpovedá potom Boh Bohu?

Keď satan povedal Ježišovi, aby sa mu uklonil, ten mu odpovedal: „**Odíd', satan, lebo je napísané: ,Pánovi, svojmu Bohu, sa budeš klaňať a jedine jemu budeš slúžiť.**““ (Ev. podľa Matúša 4:10)

Desiatky veršov spomínajú, že Ježiša poslal Boh a že Ten, kto ho posielal, je iný než ten, ktorý bol poslaný:

„**A slovo, ktoré počujete, nie je moje, ale Otcovo, toho, ktorý ma poslal.**“ (Ev. podľa Jána 14:24)

„... **aby svet uveril, že si ma ty poslal. A slovu, ktoré si dal mne, ja som dal im.**“ (Ev. podľa Jána 17:21-22)

„... **že Boh poslal svojho jednorodeného Syna na svet.**“ (Prvý Jánov list 4:9)

Medzi Otcom a synom sú značné odlišnosti a nie sú si rovní ani rovnakí: „**Lebo ja som nehovoril sám zo seba, ale Otec, ktorý ma poslal, ten mi prikázal, čo mám povedať a čo mám hovoriť.**“ (Ev. podľa Jána 12:49)

Ak je teda syn rovný Otcovi vo všetkom, prečo potom nerozprával zo svojej vlastnej právomoci? Prečo bol syn poverený Bohom, ktorý ho poslal a dal mu právomoc hovoriť?

A Ježiš povedal: „... **ale svet má poznať, že milujem Otca a robím, ako mi prikázal Otec.**“ (Ev. podľa Jána 14:31)

Takže Ten, kto dáva príkazy, nie je ako ten, kto príkazy dostáva.

Ježiš tiež povedal: „... **čo som počul od svojho Otca.**“ (Ev. podľa Jána 15:15)

Teda Ten, kto rozpráva, nie je ako ten, kto počúva!

Niektoré texty hovoria o Ježišovi po jeho zmŕtvychvstaní: „... **vzatý bol do neba a zasadol po pravici Boha.**“ (Ev. podľa Marka 16:19)

Podobne: „**Kristus sedí po pravici Boha!**“ (List Kolosanom 3:1)

Rozumieme z toho, že ten, ktorý je po pravici, je odlišný od Toho, ktorý je naľavo!

On povedal Márii Magdaléne: „**Vystupujem k môjmu Otcovi a vášmu Otcovi, k môjmu Bohu a vášmu Bohu.**“ (Ev. podľa Jána 20:17)

Takže ten, ktorý vystúpil (Ježiš), je odlišný od Toho, ku ktorému vystúpil (Boh)!

Mnoho veršov nám hovorí o tom, že Otec a syn si nie sú rovní:

„**Že idem k Otcovi, lebo Otec je väčší ako ja.**“ (Ev. podľa Jána 14:28)

„**Môj Otec, ktorý mi ich dal, je väčší od všetkých.**“ (Ev. podľa Jána 10:29)

„**Veru, veru, hovorím vám: Sluha nie je väčší ako jeho pán, ani posol nie je väčší ako ten, kto ho poslal.**“ (Ev. podľa Jána 13:16)

„**Veru, veru, hovorím vám: Syn nemôže nič robiť sám od seba, len to, čo vidí robiť Otca.**“ (Ev. podľa Jána 5:19)

Pavol potvrdil, že Ježiš sa nakoniec podrobil Bohu: „**A keď mu bude všetko podrobené, vtedy sa aj sám Syn podrobí tomu, ktorý mu všetko podrobil, aby bol Boh všetko vo všetkom.**“ (Prvý list Korint'anom 15:28)

Bez pochyb je Ježiš menší a nie je rovný Bohu, keďže sám seba Ježiš podrobil Bohu. Sú teda tieto dve hypostázy (osoby) rovnaké alebo odlišné?

Ako dodatok, rovnako sú aj odlišnosti medzi synom (Ježišom) a Duchom Svätým a nie sú si rovní, lebo Ježiš povedal: „**Ak niekto povie niečo proti Synovi človeka, odpustí sa mu to. Kto by však povedal niečo proti Duchu Svätému, tomu sa neodpustí ani v tomto veku, ani v budúcom.**“ (Ev. podľa Matúša 12:32)

Verš dokazuje, že Duch Svätý je lepší než Ježiš.

Keď čítame: „**počala z Ducha Svätého...**“ (Ev. podľa Matúša 1:18), môžeme teda povedať, že syn a Duch Svätý sú jedno a sú podstatou jednoty a teda potom je i pravdou, že Mária počala zo syna alebo otca, no to už je presne to, čo kresťania odmietajú a popierajú.

Nakoniec, niet toho, kto by sa vyrovnal Bohu ani na nebesiach, ani na zemi:
„Pane, Bože Izraela, niet tebe podobného Boha ani na nebi, ani na zemi.“
(Druhá kniha kroník 6:14)

„Lebo kto nad oblakmi je roveň Pánovi? Kto sa z Božích synov podobá Pánovi?“ (Žalmy 89:7)

PÔVOD PREDSTAVY JEŽIŠOVEJ BOŽSKOSTI

Kresťanské vierovyznanie bolo zavŕšené vo štvrtom storočí po zbožštení Ježiša i Ducha Svätého a schválení finálnej podoby Biblie. Pavol založil nové kresťanstvo po Ježišovi. Odkiaľ teda vzali Pavol a neskoršie cirkevné koncily tieto nové presvedčenia?

Odpoveď na túto otázku budeme citovať od Charlesa Guignebert napísal: „*Detailnejšie štúdium Pavlových dlhších epístol potvrdilo výsledky o zmiešaní neobvyklých ideí zo židovských a gréckych modlárskeho ponímaní.*“¹

Aby sme to mohli vysvetliť a bližšie objasniť, prejdeme si niektoré staršie náboženstvá pred kresťanstvom, aby sme si ukázali nadväznosť medzi starovekým pohanstvom a kresťanským pohanstvom. Tieto podobnosti sa dotýkajú základov a odvetví kresťanského učenia a na základe toho môžeme spoznať pôvod a zdroj, z ktorého kresťania berú svoje učenie a presvedčenie.

Prvé: Božie vteľovanie v starovekých pohanských náboženstvách

Nepoškvrené počatia a zostúpenia z nebies boli pre starovekých ľudí bežné. Ak sa niekto medzi ľuďmi vyznamenal výnimočnými činmi, bol mu pripísaný nadprirodzený pôvod. Bohovia zostupovali z neba a vteľovali sa do ľudí a ľudia zo zeme vystupovali a usádzali sa medzi bohov.

V Indii jestvuje niekoľko vtelení Višnu² a najdôležitejšie z nich je Krišna. Rev. D. O. Allen³ napísal: „*Krišna je najväčším zo všetkých vtelených bohov a je nadradený všetkým, lebo ostatní boli len sčasti božskí, ale on (Krišna) sa ako boh zjavil v ľudskej podobe.*“⁴

¹ Charles Guignebert: Ancient, medieval and Modern Christianity (Strokové, Stredoveké a Moderné Kresťanstvo), str. 121

² **Višnu** (v sanskrite विष्णु) je hlavné mužské božstvo v hinduizme. Spolu s Brahmom a Šivom je súčasťou hinduistickej trojice (*Trimúrti*). Staroveké hinduistické texty však uvádzajú aj iné trojice bohov a bohýň. Má 9 pozemských vtelení, medzi ktoré patria Rama, Krišna, Budha, atď.

³ Člen Americkej misionárskej spoločnosti, bol 25 rokov v Indii.

⁴ Rev. D. O. Allen: India: Ancient and Modern (India: Staroveká a moderná), str. 379. 1856.

Krišna sa narodil z nepoškvrnenej panny zvanej Devakí¹, ktorá bola pre svoju počestnosť vyvolená ako „matka Božia“.

V indickej knihe „Bhágavata Purána²“, sa spomína, že Višnu povedal: „*Vtelím sa v (meste) Mathura do rodu Jáduovcov a narodím sa ako smrteľník z lona (ženy zvanej) Devakí ... nadišiel čas, aby som ukázal svoju moc a oslobodil svet od bremena.*“³

„*Pomyslel si: ,Ten, kto teraz vošiel do lona Devakí, je určite Pán...*“ {Canto 10, 2:20}⁴

Preto ho hinduisti považujú za božské vtelenie, skrze ktoré sa stal hodný uctievania.

Popredný historik T. W. Doane o Budhovi napísal: „*Ďalší dôležitý medzi indickými spasiteľmi, ktorých splodil Boh a ktorí sa narodili z panny, je Budha, ktorý sa narodil z panny (zvanej) Mája alebo Mária. Z milosrdenstva opustil raj a zostúpil na zem, pretože bol naplnený súcitom voči hriechom a utrpeniu ľudstva. Snažil sa ich viesť po lepších cestách.*“⁵

Historik T. W. Doane tiež spomína, že prví Európania, ktorí navštívili Kanyakumari, najjužnejší výbežok indického polostrova, boli prekvapení, keď videli, že jeho obyvatelia uctievali Pána a Spasiteľa, ktorého nazývajú „Šáliváhana“. Tvrdili, že jeho otec sa volá „Tajšaka“ a že je božským dieťaťom, ktoré sa narodilo z panny a ktoré je vskutku vtelením Najvyššieho Višnu.⁶

¹ **Devakí** (देवकी) je manželkou Vasudevú (वसुदेव) a matkou Krišnu (कृष्ण). Jej chrám sa nachádza v juhozápadnom indickom federálnom štáte Goa.

² **Bhágavata Purána** (भागवतपुराण) v preklade znamená „Staroveké príbehy o Pánových nasledovníkoch“. Je jednou z osemnástich hinduistických veľkých *purán*. Pôvodne napísaná v sanskrite a dostupná vo väčšine indických jazykov. Jej hlavnou témou je *bhakti* (oddanosť) Krišnovi, ktorý je vtelením Višnu.

³ Maurice (Thomas): History of Hindostan (Dejiny Hindustanu), zv. ii. str. 327

⁴ www.bhagavad.com

⁵ T. W. Doane: Bible Myths and their Parallels in other Religions (Biblické mýty a ich paralely v iných náboženstvách), str. 115, 1882.

⁶ T. W. Doane: Bible Myths and their Parallels in other Religions (Biblické mýty a ich paralely v iných náboženstvách), str. 119, 1882.

Vieru v bohočloveka narodeného z panny možno nájsť aj v náboženstvách Číny. Ako poznamenal Sir John Francis Davis¹: „Čína má spoločnú mytológiu s inými národmi a podľa toho musíme posudzovať osoby zvané Fusi, Šen-nung, Huang-te, Lao-c', Yu, Háu-ki a ich bezprostredných nástupcov, ktorí, rovnako ako polobohovia...“²

Môžeme teda povedať, že Božie vtelenie existovalo už v pohanských starovekých náboženstvách pred kresťanstvom a že z nich Pavol a cirkevné koncily prebrali vieru v Ježišovu božskosť.

Druhé: Vtelenie kvôli odpusteniu a spásu

Myšlienka odpustenia hriechov a zmierenia nakoniec vyústila do presvedčenia, že vtelený Boh medzi nami má zachrániť ľudstvo od Božieho prekliatia. Človek zhrešil a Boh nemohol odpustiť bez zmierujúcej obete. Božie prekliatie musí byť sňaté z hriešnikov a niekto bezhriešny musí poniesť bremeno prekliatia. Dospelo sa k záveru, že Božia spravodlivosť si vyžaduje KRV.

Viera vo vykúpenie z hriechov skrze utrpenie božského vtelenia (skrže smrť na kríži alebo iným spôsobom) bola všeobecne populárna medzi pohanmi už stáročia pred Ježišom. Táto dogma, nech je už akokoľvek posvätná a utešujúca, pochádza z pohanských čias a bola zakomponovaná do základov kresťanskej viery.

O Krišnovi hovorievali, že sa narodil z panny, že je samotným božským Višnuom, že nemá počiatok, stred ani koniec, že zo súcitu chcel zbaviť zem jej bremena, že zostúpil na zem a vykúpil ľudí skrze svoje utrpenie, čím ich zachránil.³

To isté bolo zaznamenané o Budhovi: „Z milosrdenstva opustil raj a zostúpil na zem, pretože bol naplnený súcitom voči hriechom a utrpeniu ľudstva. Snažil sa ich viesť k odčineniu hriechov a zmierneniu trestu, ktorý by inak nevyhnutne zakúsili.“¹

¹ T. W. Doane: Bible Myths and their Parallels in other Religions (Biblické mýty a ich paralely v iných náboženstvách), str. 119, 1882.

² T. W. Doane: Bible Myths and their Parallels in other Religions (Biblické mýty a ich paralely v iných náboženstvách), str. 119, 1882.

³ **John Francis Davis** (1795 – 1890) bol britský diplomat a sinológ (bádateľ zaoberajúci sa čínskym jazykom, literatúrou a kultúrou), ktorý pôsobil ako druhý guvernér Hongkongu od roku 1844 do roku 1848.

Nazývali ho „Veľký lekár“, „Spasiteľ sveta“, „Požehnaný“, „Boh medzi bohmi“, „Kristus“, „Jednorodený“, atď.²

Francúzsky misionár P. Andrada la Crozius, jeden z prvých Európanov, ktorí išli do Nepálu a Tibetu, ohľadom boha zvaného „Indra“³, ktorého tam uctievali, povedal, že tamojší ľudia tvrdili, že tento boh preliat svoju krv pre spásu ľudského pokolenia a že jeho telo bolo prepichneté kľincami.⁴

T. W. Doane spomína že „Bakchus“⁵ je potomkom Jupitera a Semely. Nazývali ho „Spasiteľ“⁶ a „Vykupiteľ“.⁷

Usir⁸ a Hor⁹, egyptskí bohovia narodení z panny, zomreli.¹⁰ Oboch bohov nazývali „Spasiteľ“¹¹, „Večný Pán života“ a taktiež „Jednorodený“.¹²

Aj Herkules, syn Dia (Zeusa)¹³, bol nazývaný „Spasiteľom“.¹⁴ Mitra bol zasa osobitým bohom Peržanov, ktorí verili, že trpel pre ich spásu, a preto ho taktiež nazývali „Spasiteľom“.¹⁵

¹ T. W. Doane: Bible Myths and Their Parallels in Other Religions (Biblické mýty a ich paralely v iných náboženstvách), str. 115 a Child (L. M.): The Progress of Religions (Vývoj náboženských predstáv), zv. i. str. 86

² T. W. Doane: Bible Myths and Their Parallels in Other Religions (Biblické mýty a ich paralely v iných náboženstvách), str. 188, 1882.

³ **Indra** (v sanskrite इंद्र) je v hinduizme devom (boh) dažd'a a búrky.

⁴ Godfrey Higgins: Anacalypsis, zv. ii. str. 118

⁵ **Bakchus** (grécky: Βάκχος) je iným pomenovaním **Dionýza** (grécky: Διόνυσος). Bol to boh vína, vinohradníctva, úrody, plodnosti, zábavy, divadla a náboženskej extázy v gréckej mytológii.

⁶ Godfrey Higgins: Anacalypsis, zv. ii. str. 102

⁷ T. W. Doane: Bible Myths and Their Parallels in Other Religions (Biblické mýty a ich paralely v iných náboženstvách), str. 193, 1882.

⁸ **Usir** (iné názvy Osiris, Oziris, Usiris) bol staroegyptský boh posmrtného života, podsvetia a mŕtvych resp., vhodnejšie vyjadrené, bol bohom prechodu, vzkriesenia a obnovy.

⁹ **Hor** (iný tvar Hórus) bol jedným z najdôležitejších staroegyptských božstiev. Mal mnoho funkcií, bol najmä bohom neba, vojny a poľovníctva.

¹⁰ Renouf: Religions of Ancient Egypt (Náboženstvá starovekého Egypta), str. 178

¹¹ Alexandar Murray: Manual of Mythology (Príručka k mytológii), str. 348

¹² Dunlap: Mysteries of Adoni (Tajomstvá Adonisa), str. 88

¹³ **Zeus** (gr. Ζεύς) bol v antickom gréckom náboženstve bohom nebies a hromu a bol zároveň kráľom bohov na Olympe.

¹⁴ Godfrey Higgins: Anacalypsis, zv. ii. str. 322

¹⁵ Godfrey Higgins: Anacalypsis, zv. ii. str. 99

To isté platí i pre Quetzalcóatla (Bacoba)¹ - mexického ukrižovaného boha, a pre iných, o ktorých ich nasledovníci verili, že boli bohmi, vtelenými kvôli odpusteniu hriechov.²

Tretie: Vtelenie Boha a stvorenie:

Podobne, ako je to u kresťanskej viery, že Ježiš je synom Stvoriteľa, je to aj u viery starovekých náboženstiev a u ich vtelených bohov. Podľa hinduizmu je Krišna, Syn a druhá osoba požehnanej Trojice, pôvodcom a koncom všetkých svetov a celý vesmír vznikol skrze neho, večného Tvorcu.³

V knihe „Bhagavad Gíta“⁴ Krišna povedal svojmu študentovi Argonovi: „Ja som pán všetkých stvorených bytostí,“ a „Ľudstvo som stvoril ja ... poznajte ma teda ako Stvoriteľa ľudstva, nestvoreného a nezaniknuteľného.“

Čiňania verili v jedného najvyššieho Boha – „Boha Otca“. Nevyobrazovali ho žiadnym spôsobom a nebol stvoriteľom. Podľa ich teológie a mytológie bol „Natigai“ Stvoriteľom tohto sveta.⁵ Mal sochy a modly. „Lanthus“ sa narodil z „čistej, nepoškvrnenej panny“. Jeho nasledovníci verili, že je Stvoriteľom všetkého.⁶

Podľa dávnej perzskej mytológie existuje jedna najvyššia podstata nazývaná Zervan Akarana⁷. Z nej vzišiel Ormuzd⁸, Kráľ svetla a prvorodený Večného.

¹ **Quetzalcóatl**: „Quetzal“ znamená chvostové perie vtáka quetzal a „cóatl“ znamená had. Je jedným z hlavných božstiev starého mexického panteónu.

² T. W. Doane: Bible Myths and Their Parallels in Other Religions (Biblické mýty a ich paralely v iných náboženstvách), str. 144, 1882.

³ Rev. D. O. Allen: India: Ancient and Modern (India: Staroveká a moderná), str. 137 a 380

⁴ Bhagavad gíta (भगवद्गीता) je jedna z najvýznamnejších posvätných kníh hinduizmu a je napísaná v sanskrite. Dohromady má 700 veršov. Je vlastne súčasťou rozsiahleho staroindického eposu Mahábhárata (konkrétne kapitoly 25-42 šiestej knihy *Mahábháraty*).

⁵ Godfrey Higgins: Anacalypsis, zv. ii. str. 48

⁶ Bell J.: Bell's New Pantheon (Bellov nový panteón), zv. ii. str. 35

⁷ Zervan Akarana (alternatívne Zurvan Akarana) je v zoroastrijskej literatúre Boh nekonečného času.

⁸ **Ormuzd** je meno Stvoriteľa a jediného Boha zoroastrizmu, starých Médov a perzského náboženstva. Táto viera bola rozšírená po celej Ázii už pred Kristom.

Veľká časť posvätnej knihy Zend-Avesta¹ obsahuje modlitby k Ormuzdovi: „Modlím sa k Ormuzdovi, Stvoriteľovi všetkého, ktorý vždy bol, ktorý je a ktorý bude naveky, ktorý je múdry a mocný, ktorý učinil veľký oblúk neba, slnko, mesiac, hviezdy, vietor, oblaky, vodu, zem, oheň, stromy, zvieratá a človeka ...“²

V náboženstve starovekých Asýrčanov bol „Narduk“ nazývaný Slovom, najstarším synom „Hea“, Milosrdným, Darcom života, Stvoriteľom nebies, zeme a všetkého v nich. Podobnú vieru majú tí, ktorí zbožšťujú Adonisa³, ukrižovaného spasiteľa Prometea⁴, staroegyptského boha Atuma⁵ a iných.

Štvrté: Večnosť a nesmrteľnosť vtelených bohov

Ján v Zjavení opísal Ježiša ako prvého i posledného, ako alfu i omegu. Tento opis plne súhlasí s opismi modloslužobníkov ohľadom ich vtelených bohov, o ktorých veria, že sú veční a nesmrteľní.

V indickej knihe „Bhagavad Gíta“ Krišna povedal: „Ja som nikdy nebol neprítomný,“ „Som večnosť a nevečnosť,“ „Som pred všetkými vecami, Mocný vládca vesmíru,“ a „Som začiatok, stred a koniec všetkých vecí.“⁶

V tej istej knihe sa Ardžuna modlí ku Krišnovi: „Ty si prvotný Boh a človek, najstarší z tohto vesmíru ...“⁷

O Budhovi sa hovorilo, že on je „Alfa a Omega, bez začiatku či konca,“ „Všemohúci a Večný a hodný rozjímania,“ a „Najvyššia Bytosť, Večný.“¹

¹ Zend-Avesta resp. Avesta je posvätná kniha zoroastrizmu pojednávajúca o kozmogónii, práve a liturgii. Zend je jedným z východoiránskych jazykov.

² Child: The Progress of Religious Ideas (Vývoj náboženských predstáv), zv. i. str. 207 a T. W. Doane: Bible myths and their parallels in other religions (Biblické mýty a ich paralely v iných náboženstvách), str. 249, 1882.

³ Adonis (starogr. Ἄδωνις) bol boh krásy a túžby. Pôvodne bol uctievaný v oblasti Fenície (terajší Libanon), ale neskôr ho prijali Gréci. Vid' Dunlap, Mysteries of Adoni (Tajomstvá Adonisa), str. 156.

⁴ Prometheus (starogr. Προμηθεύς) bol známy ako božstvo v gréckej mytológii, bol tvorcom ľudstva a jeho najväčší dobrodinec, ktorý ukradol oheň z Olympu a dal ho ľuďstvu. Vid' Bulfinch, Age of Bable (Babylonská doba).

⁵ Atum je jedným z najdôležitejších a často uvádzaných božstiev v egyptskej mytológii od najstarších čias, o čom svedčia časté spomienky o ňom v textoch v pyramídach, kde je zobrazený ako stvoriteľ i otec kráľa.

⁶ T. W. Doane: Bible Myths and Their Parallels in Other Religions (Biblické mýty a ich paralely v iných náboženstvách), str. 250, 1882.

⁷ <http://gita.srimadbhagavatam.org>

To isté sa hovorilo o ďalších bohoch narodených z panny, napr. o čínskom bohovi Lao-c', ktorý bol asi šesťsto rokov pred Ježišom, Ormuzdom, Diom (Zeusom), Bakchusom, atď.²

Piate: Dátumy Božieho narodenia

Vianoce, teda 25. december, je deň, ktorý kresťanská cirkev vyhradila na oslavu narodenia svojho Pána a Spasiteľa Ježiša Krista. Väčšina ľudí tento deň považuje za reálny dátum Ježišovho narodenia. Prvé kresťanské cirkvi neboli jednotné v oslavovaní jeho narodenia. Ani rok, ani mesiac, ani deň jeho narodenia vôbec nie sú isté.

Od ráňajších hodín 25. decembra takmer všetky národy zeme oslavujú, akoby to bolo po vzájomnej dohode.

V Indii sa v tomto období všade radujú. Je to čas veľkého náboženského sviatku. Ľudia zdobia svoje domy girlandami a priateľom a príbuzným dávajú darčeky.³

Budha, syn panny Máje, sa narodil presne v rovnaký deň, teda 25. decembra.⁴

U starých Peržanov boli najskvostnejšie oslavy na počesť ich Pána a Spasiteľa Mítru. Jeho narodeniny veľkolepo oslavovali 25. decembra.⁵

U starých Egyptanov panna Eset porodila Spasiteľa Hora na konci decembra.⁶

Prekvapivo sa aj Usir¹, Herkules², Bakchus³, Adonis⁴ a iní narodili v rovnaký deň, 25. decembra. Iné dávne národy, napr. starí Rimania, starí Germáni, starí

¹ T. W. Doane: Bible Myths and Their Parallels in Other Religions (Biblické mýty a ich paralely v iných náboženstvách), str. 250, 1882.

² T. W. Doane: Bible Myths and Their Parallels in Other Religions (Biblické mýty a ich paralely v iných náboženstvách), str. 251, 1882.

³ Child (L. M.): The Progress of Religions (Vývoj náboženských predstáv), zv. i. str. 126

⁴ Lillie: Buddha and Buddhism (Budha a budhizmus), str. 73

⁵ Lundy: Monumental Christianity (Veľkolepé kresťanstvo), str. 167 a Rev. Joseph B. Gross: Heathen Religion (Pohanské náboženstvo), str. 287

⁶ Higgins: Anacalypsis, zv. ii. str. 99

Škandinávci a starí Mexičania, slávil tento deň mnoho rokov pred príchodom Ježiša.⁵

Takéto jasné podobnosti však neboli náhodné. Kresťanského kňaza Sv. Gregora (3. stor.) poverili ďalší kňazi, aby pohanské sviatky zmenil na kresťanské, aby tak pohanov priblížili ku Kristovmu náboženstvu.

Cirkev sa vždy snažila vyjsť v ústrety pohanom tým, že im umožnila zachovať ich sviatky, na ktoré boli zvyknutí, tak, že im dala kresťanskú formu alebo im pripísala kresťanský význam.

Pri tomto sa však kresťanskí kňazi namiesto priblíženia pohanov ku kresťanstvu sami priblížili k pohanstvu.

¹ Higgins: Anacalypsis, zv. ii. str. 99

² Jane Harrison: Religion of Ancient Greece (Náboženstvo antického Grécka), str. 215

³ Higgins: Anacalypsis, zv. ii. str. 102 a S. Baring-Gould: The Origin and development of Religious Belief (Pôvod a vývoj náboženskej viery), zv. i. str. 322

⁴ T. W. Doane: Bible Myths and Their Parallels in Other Religions (Biblické mýty a ich paralely v iných náboženstvách), str. 364, 1882.

⁵ T. W. Doane: Bible Myths and Their Parallels in Other Religions (Biblické mýty a ich paralely v iných náboženstvách), str. 366, 1882.

ZDROJ JEŽIŠOVEJ BOŽSKOSTI

Dôležitosť Pavla v kresťanstve

Pavol je najznámejší z autorov Nového zákona a je jednoznačne najdôležitejším evanjelistom. Napísal štrnásť epištol, ktoré predstavujú takmer polovicu Nového zákona, a jedine v týchto listoch nájdeme mnoho kresťanských dogiem. Pavol je zakladateľom kresťanstva a tvorcom jeho dogiem a je jediným evanjelistom, ktorý hlásal o sebe, že je prorokom.

Pavlove listy sú podporným pilierom zmeneného kresťanstva. Jeho epištoly boli najskoršími dokumentmi v Novom zákone a sú trochu podobné ostatným, najmä Evanjeliu podľa Jána. Cirkev odmietla a vyradila mnoho iných listov, ktoré neboli v súlade s Pavlovým ponímaním kresťanstva, a týmto zatajila pôvodné kresťanstvo, ktoré hlásali Ježiš a jeho učeníci.

Pavlov vplyv na kresťanstvo je nepopierateľný. Preto Michael Hart vo svojom slávnom diele „100 najvplyvnejších ľudí v histórii“ zaradil Pavla medzi najvplyvnejších ľudí histórie. Umiestnil Ježiša na tretie miesto a Pavla na šieste.

Proroka Muhammada umiestnil na prvé miesto, hoci Ježiš má na zemi najviac nasledovníkov. Michael Hart to vysvetlil nasledovne: „*Kresťanstvo nebolo založené jednou osobou, ale dvomi: Ježišom a Pavlom. Teda pocta za založenie musí byť rozdelená medzi oboch. Ježiš ustanovil morálne princípy kresťanstva a pohľad na ich duchovno a všetko, čo sa týka ľudského správania. Pavol zasa vytvoril kresťanskú teológiu a je zodpovedný za Ježišovu Božskosť.*“¹

Ježiš podľa Harta nikdy nehlásal svoju božskosť, ktorú však hlásal Pavol.

Upriamujeme tiež vašu pozornosť na to, že Pavol nepoužíval výraz „Syn človeka“, ktorým sa zvykol sám Ježiš nazývať v mnohých udalostiach počas jeho života.²

¹ Michael Hart Citadel: The 100 - Ranking of Most Influential Persons in History (*100 najvplyvnejších ľudí v histórii*) str. 17

² „Son of Man,“ Encyclopedia of Judaism (Židovská encyklopédia).

Vo svojej knihe „Rozšírený vesmír“ Sir Arthur Findlay napísal: „Pavol bol tým, kto založil náboženstvo zvané kresťanstvo.“

Pavlova a Ježišova božskosť

Kým evanjeliá - okrem Jánovho - nemajú žiaden dôkaz o Ježišovej božskosti, Pavlove listy sú plné pasáží, ktoré zveličujú o Ježišovi a ktoré ho považujú za zvláštnu a unikátnu bytosť.

Čo potom vyplýva z toho, čo Pavol povedal o Ježišovi? Za koho ho vlastne považoval - za proroka, vteleného boha alebo....?

Keď si prečítame Pavlove listy pozorne, nájdeme v každom protirečenia, kde jedna pasáž hlása jeho ľudskosť a druhá zasa jeho božskosť.

Vznikli azda tieto protirečenia kvôli Pavlovým nestálym zmenám v závislosti od jeho poslucháčov alebo kvôli vývinu jeho myslenia ohľadom Ježiša, či to bolo kvôli zmenám a výmyslom v týchto listoch? Toto sú pravdaže len možnosti a úvahy.

V rámci pasáží, ktoré hovoria o Ježišovi ako o služobníkovi Božom, ktorý však bol odlišný od iných ľudí, lebo bol milovaný a vyvolený Bohom, Pavol povedal: „... **lebo jeden je Boh a jeden prostredník medzi Bohom a ľuďmi — človek Kristus Ježiš.**“ (Prvý list Timotejovi 2:5)

Dosvedčujúc jedinosť a jedinečnosť Boha, Pavol povedal: „**Plň si poslanie bez poškrvny a bez úhony až do zjavenia sa nášho Pána Ježiša Krista, ktoré v stanovenom čase ukáže blahoslavený a jediný Panovník, Kráľ kraľujúcich a Pán panujúcich, on, ktorý jediný má nesmrteľnosť a prebýva v neprístupnom svetle, ktorého nikto z ľudí nevidel a ani nemôže vidieť. Jemu česť a večná moc.**“ (Prvý list Timotejovi 6:14-16) Teda Ježiš je pán, ale jedine Boh je Pán pánov.

Tieto i mnohé iné pasáže hovoria o Ježišovi ako o ľudskej bytosti, no však odlišnej od ostatných, pretože ho Boh miloval a vybral si ho, aby zvestoval Jeho posolstvo.

Ježiš je osobitým človekom: „... keď ho Boh vyhlásil za veľkňaza na spôsob Melchisedeka.“ (List Hebrejom 5:10)

Pavol o Ježišovi povedal: „**On v dňoch svojho pozemského života so silným výkrikom a so slzami prednášal prosby a modlitby tomu, ktorý ho mohol zachrániť od smrti; a bol vyslyšaný pre svoju bohabojnosť.**“ (List Hebrejom 5:7)

Pavol porovnával Ježiša aj s ostatnými stvoreniami: „... ale vidíme, že ten, ktorý bol stvorený len o niečo menší od anjelov, Ježiš, bol ovenčený slávou a ct'ou, lebo pretrpel smrť, aby z Božej milosti okúsil smrť za všetkých.“ (List Hebrejom 2:9)

A inokedy s prorokom: „**Preto, bratia, ktorí ste svätí a máte účasť na nebeskom povolaní, pozorne sa zahľad'te na Ježiša, apoštola a veľkňaza nášho vyznania. On je verný tomu, ktorý ho ustanovil, ako aj Mojžiš bol verný v celom jeho dome. On je však hoden o toľko väčšej slávy ako Mojžiš, o koľko má väčšiu česť staviteľ domu ako dom. Ved' každý dom musí niekto postaviť; a ten, kto postavil všetko, je Boh. Aj Mojžiš bol verný v celom jeho dome ako služobník, čím dosvedčil to, čo sa neskoršie malo hlásať. No Kristus ako Syn je nad celým jeho domom. A jeho domom sme my, ak si zachováme pevnú dôveru a nádej, ktorou sa chválime.**“ (List Hebrejom 3:1-6)

Ďalšie pasáže sú zasa plné zveličovania o Ježišovi, ktoré z neho takmer urobili skutočného syna Božieho. Toto môže vyvolať pocit, že je rozdiel medzi synovstvom Ježiša a inými synovstvami v Biblii. Toto je ale jasné z niektorých iných odsekov, ktoré Ježiša opisujú ako obraz Boží alebo ako vteleného Boha.

Pavol povedal: „... keď poslal svojho Syna v podobe hriešneho tela...“ (List Rimanom 8:3)

„... ktorý neušetril vlastného Syna, ale vydal ho“ (List Rimanom 8:32)

Doplnil: „Boh poslal svojho Syna narodeného zo ženy...“ (List Galaťanom 4:4)

„Mnoho ráz a rozličným spôsobom hovoril kedysi Boh otcom skrze prorokov. V týchto posledných dňoch prehovoril k nám v Synovi...“ (List Hebrejom 1:1-4)

To naznačuje skutočné synovstvo Ježiša, lebo všetci veriaci sú Božími synmi – metaforicky – a narodili sa zo ženy.

Pavol povedal o Ježišovi: „**On je obraz neviditeľného Boha, prvorođený zo všetkého stvorenia...**“ (List Kolosanom 1:15)

Taktiež povedal: „**On, hoci má božskú prirodzenosť, nepridžal sa svojej rovnosti s Bohom, ale zriekol sa seba samého, vzal si prirodzenosť sluhu, stal sa podobný ľuďom; a podľa vonkajšieho zjavu bol pokladaný za človeka.**“ (List Filipanom 2:6-7)

Ba čo viac, tvrdil aj, že Ježiš je Bohom: „... **veľké je tajomstvo nábožnosti: On sa zjavil v tele...**“ (Prvý list Timotejovi 3:16)

Pavol tiež povedal: „... **ale v určenom čase zjavil svoje slovo v kázaní, ktoré mi bolo zverené na rozkaz Boha, nášho spasiteľa...**“ (List Títovi 1:3) Pavol je teda jediným z autorov Nového zákona, ktorý hovorí o Ježišovej božskosti.

Učenci vysvetlili okolnosti, pod vplyvom ktorých Pavol hlásal Ježišovu božskosť, a poukázali na zdroje, z ktorých Pavol odvodil túto vieru.

Oblasti, v ktorých Pavol kázal, boli plné mýtov, ktoré sa šírili a boli akceptované prostomyseľnými ľuďmi, ktorých bola v tej dobe väčšina. Navyše boli tieto komunity aj modloslužobníkmi; verili vo viacerých bohov, ich prevteľovanie a ich smrť. Na ceste do Lystry Pavol a Barnabáš vykonali zázraky: „**Keď zástupy videli, čo Pavol urobil, po lykaonsky kričali: ‚Zostúpili k nám bohovia v ľudskej podobe‘. Barnabáša nazvali Jupiterom a Pavla Merkúrom, lebo on viedol reč.**“ (Skutky apoštolov 14:11-12)

Jupiter a Merkúr sú podľa Slovníka Svätej Biblie mená dvoch gréckych bohov; prvým je veľký boh a druhým je boh výrečnosti.

Títo jednoduchí ľudia verili, že Pavol a Barnabáš boli bohmi len preto, že učinili nejaké zázraky. V Skutkoch apoštolov sa dokonca spomína, že kňazi im ponúkli obeť, ale neobetovali, lebo Pavol a Barnabáš to odmietli: „**A kňaz Jupiterovho chrámu na predmestí priviedol k bráne býkov s vencami a chcel s ľuďmi obetovať. Keď sa o tom dopyčuli apoštolí Barnabáš a Pavol, roztrhli si šaty,**

vybehli medzi zástup a kričali: **„Mužovia, čo to robíte? Aj my sme smrteľní ľudia ako vy. Hlásame vám evanjelium, aby ste sa od týchto márností obrátili k živému Bohu, ktorý stvoril nebo a zem i more a všetko, čo je v nich. On v minulých pokoleniach nechal všetky národy ísť svojou cestou, ale bez svedectva o sebe samom neostával, lebo dobre robil: z neba vám dával dážď a úrodné časy a naplňal vaše srdcia pokrmom a radosťou.“** Toto hovorili a len-len že utíšili zástupy, aby im neobetovali.“ (Skutky apoštolov 14:13-18)

Čo by títo ľudia povedali o Ježišovi, ktorý kriesil mŕtvych, sám vstal z mŕtvych a vykonal mnoho ďalších zázrakov?

Myšlienka vtelenia bohov bola prijateľná pre pohanov, ktorí si sami určili dátumy a oslavy pre narodenie, smrť a vzkriesenie týchto vtelených bohov. Pavol medzi Rimanmi rozšíril príbeh o Božom zostúpení na zem, keďže takýto príbeh im bol blízky.

Kresťania sa pokúšajú pripísať myšlienku Ježišovej božskosti Ježišovi samotnému a slovám jeho učeníkov, neviniac Pavla, čo znamená, že Peter by mal byť prvým, ktorý spomenul Ježišovu božskosť: **„Odpovedal Šimon Peter: ‚Ty si Mesiáš, Syn živého Boha.‘ Ježiš mu povedal: ‚Blahoslavený si, Šimon, syn Jonášov...“** (Ev. podľa Matúša 16:16-17)

Niektorí učenci vravia, že Matúšove slová sú skreslené vzhľadom na protirečenia v tej istej výpovedi od iných evanjelistov: **„Odpovedal mu Peter: ‚Ty si Mesiáš.‘“** (Ev. podľa Marka 8:29)

Taktiež: **„Odpovedal Peter: ‚Za Božieho Mesiáša.‘“** (Ev. podľa Lukáša 9:20)

Vidíme tu, že Matúš pozmenil vyhlásenie, ktoré prevzal od Mareka. Navyše to, čo spomína Matúš, nie je akceptovateľné, keďže to stratilo svoj hebrejský pôvod a nemôžeme vedieť, aký precízny bol prekladateľ.

Ak by sme ale predpokladali, že Petrova odpoveď **„Syn živého Boha“** je pravdivá, nedokazuje to ešte Ježišovu božskosť, keďže by sme museli uveriť aj v božskosť ostatných: **„I bude počet synov Izraela ako piesku morského, ktorý nemožno**

odvážiť ani zrátať. Vtedy miesto toho, že by im vraveli: ‚Vy ste Nie môj ľud,‘ budú im hovoriť: ‚Synovia živého Boha.‘“ (Ozeáš 1:10)

Ako sa izraelský národ nazýva „**Synovia živého Boha**“, presne tak aj Peter nazval Ježiša, nemieniac tým jeho božskosť.

BOŽSKOŠT DUCHA SVÄTÉHO

Korán nazýva anjela Gabriela Duchom Svätým. Boh hovorí: „**Povedz (Muhammad): „Duch svätý (Gabriel) ho (Korán) priniesol od Pána tvojho s pravdou, aby posilnil tých, ktorí uverili, a ako správne usmernenie a radostnú zvesť pre tých, ktorí sú Bohu oddaní (muslimovia).“**“ (Korán 16:102)

Boh taktiež hovorí: „**A (spomeň im, že) keď povie Boh: „Ježiš, syn Márie! Spomeň dobrodenie Moje, ktoré som preukázal tebe i matke tvojej, keď podporil som ťa duchom svätým (Gabrielom).“**“ (Korán 5:110)

Ba aj vnuknutie prorokom nazýva Boh v Koráne duchom. Boh hovorí: „**Takto sme ti (Muhammad) vnukli ducha (Korán) z príkazu nášho.**“ (Korán 42:52)

Ďalej hovorí: „**Je (Boh) na vysokých stupňoch, majúc Trón. Vrhá ducha (zjavenie) z príkazu Svojho na svojich služobníkov, ktorých chce (na poslov a prorokov), aby varovali pred Dňom stretnutia (Súdny dňom).**“ (Korán 40:15)

Je dôležité spomenúť, že slová Koránu o Duchu Svätom nie sú až tak vzdialené tomu, čo o ňom hovorí Biblia, avšak nie sú v súlade s výkladom Konštantínopolského koncilu.

Biblia spomína, že mnohé stvorenia sú nazývané „Duch Svätý“:

1. Ľudský duch, ktorého Boh stvoril vo Svojich stvoreniach, je Božím duchom, ktorého v nich stvoril.

„... **k duchom spravodlivých, ktorí už dosiahli dokonalosť...**“ (List Hebrejom 12:23)

„... **odnímaš im dych a hneď hynú a vracajú sa do prachu. Keď zošleš svojho ducha, sú stvorené a obnovuješ tvárnosť zeme...**“ (Žalmy 104:29-30)

Boh dal život Adamovi tým istým duchom: „**Vtedy Pán, Boh, utvoril z hlíny zeme človeka a vdýchol do jeho nozdier dych života. Tak sa stal človek živou bytosťou.**“ (Genezis 2:7)

Tento duch sa nazýva „duch Boží“, pretože pochádza od Boha a k Nemu sa prinavrátia: „**A navráti sa prach do zeme, čím bol aj (predtým); a duch sa vráti k Bohu, ktorý ho dal.**“ (Kniha Kazateľ 12:7)

2. Vnuknutie, ktoré anjeli priniesli prorokom.

„**Ved' sám Dávid hovorí vo Svätom Duchu...**“ (Ev. podľa Marka 12:36)

Podobne: „**Jeho otca Zachariáša naplnil Duch Svätý a takto prorokoval.**“
(Ev. podľa Lukáša 1:67)

Peter povedal: „**Bratia, muselo sa splniť Písmo, kde predpovedal Duch Svätý ústami Dávida o Judášovi...**“ (Skutky apoštolov 1:16)

Boh nazýval prorokov a to, čo im bolo vnuknuté, Duchom Svätým, keď karhal ľudí Izraela: „**Vy, tvrdošíjní s neobrezaným srdcom a ušami, vy vždy odporujete Duchu Svätému; vy takisto ako vaši otcovia.**“ (Skutky apoštolov 7:51)

3. Duch Svätý je tiež pomenovaním pomoci a múdrosti, ktorú dal Boh Svojim prorokom a iným a ktorú môžu odovzdať anjeli či iní.

Ježiš povedal: „**Ale ak ja Božím Duchom vyhánam zlých duchov.**“ (Ev. podľa Matúša 12:28)

Faraón povedal svojim služobníkom, keď hľadal múdreho človeka: „**A faraón povedal svojim služobníkom: „Možno nájsť človeka, ako je tento, v ktorom je duch Boží?“**“ (Genezis 41:38)

Podobne: „**V Jeruzaleme žil vtedy muž menom Simeon, človek spravodlivý a nábožný, ktorý očakával potechu Izraela, a Duch Svätý bol na ňom**“ (Ev. podľa Lukáša 2:25)

Svätý Duch taktiež podporil učeníkov na päťdesiaty deň: „**Všetkých naplnil Duch Svätý a začali hovoriť inými jazykmi, ako im Duch dával hovoriť**“ (Skutky apoštolov 2:4)

Prorok Aggea povedal: „... **a môj duch ostane medzi vami, nebojte sa!**“ (Kniha proroka Aggea 2:5)

4. Silný vietor sa taktiež nazýval Duchom Svätým.

Tóra hovorí: „**Duch Boží sa vznášal nad vodami...**“ (Genezis 1:1-2) Tu ale došlo k nesprávnemu prekladu v tejto pasáži, ktorá viedla k zmätkom. Táto pasáž, znamená, že prišiel silný vietor od Boha a ukončil temnotu.

Navyše, spojenie ducha s Bohom v poslednej pasáži znamená velebenie a úctu a nie zbožštenie, ako je to v nasledovnom výraze: „**Božie výšiny...**“ (Žalmy 36:7)

Tí, ktorí vedia Svätého ducha, však neakceptujú významy, ktoré sme uviedli. Neprijímajú myšlienku, že Duch Svätý je len silou, či anjelom od Boha.

Podľa kresťanského pojatia je Duch Svätý bohom a tretou hypostázou trojice. Čo vlastne je Duch Svätý v ich ponímaní? Aký dôkaz vlastne majú na to, že ho považujú za boha? Kedy sa to stalo?

V roku 381 na príkaz cisára Theodosia¹ bol zvolaný Konštantínopolský koncil, aby prediskutovali to, v čo veril biskup Macedonius². On popieral božstvo Ducha Svätého a veril v to, čo o ňom tvrdili sväté knihy.

Veril, že Duch Svätý je Božou prácou rozšírenou po svete, nie božskou osobou, ktorá by bola odlišná od Otca a Syna.

Taktiež veril, že je ako všetky ostatné stvorenia a vnímal ho, ako služobníka Syna, ako jedného z anjelov.

Stopäťdesiat kňazov sa zišlo na tomto zasadnutí a rozhodli sa, že zbavia Macedonia jeho funkcie, a taktiež rozhodli o niečom, čo dovtedy v cirkvi nikto neurobil, a tým bolo vyhlásenie Ducha Svätého za Boha. Považovali ho za súčasť Trojice. Povedali: „*Nie je žiadny iný význam pre Ducha Svätého než Boží Duch, Boh je len jeho životom a tvrdiť, že Duch Svätý je stvorením, je rovnaké ako tvrdiť, že Boh je stvorením.*“³

¹ **Theodosius I.**, známy aj ako Theodosius Veľký, bol rímskym cisárom od roku 379 do roku 395. Theodosius bol posledným cisárom, vládnucom nad východnou i západnou časťou Rímskej ríše.

² **Macedonius** bol gréckym biskupom Konštantínopolu v rokoch 342 až 346 a 351 až 360. Ním bol inšpirovaný vznik macedonianizmu, sekty neskôr vyhlásenej za kacírsku.

³ People of the Book, Let Us Come to a Common Term (Ľudia Knihy, podľa k spravodlivému slovu), Rauf Šalaby, str. 218 -221. Originál v arabčine.

Kňaz Yasin Mansor povedal: „*Duch Svätý je večným Bohom, existoval pred stvorením a on je stvoriteľom všetkého, schopný urobiť čokoľvek. Je všadeprítomný, večný a neobmedzený.*“

Taktiež povedal: „*Duch Svätý je treťou hypostázou Trojice. Nie je len silou a vlastnosťou, ale skutočnou a žijúcou osobou a osobitou božskou bytosťou. Nie je oddelený, je božskou jednotkou, odlišnou od Otca a Syna, ale je im rovný, čo sa týka sily a pozície, zdieľajúc s nimi základnú a rovnakú božskosť.*“¹

Vyvrátenie dôkazov o božskosti Ducha Svätého

Domnievame sa, že to, čo sme uviedli o význame Ducha Svätého v Biblii, je postačujúce na vyvrátenie tejto zvláštnej viery.

Navyše v Biblii neexistuje samotný význam slov „*Duch Svätý*“, v ktorý kresťania veria. Ak si však pozorne preštudujeme pasáže, ktoré spomínajú Ducha Svätého, s určitosťou pochopíme zvláštnosť tejto viery.

Duch Svätý sa prevteľoval do rôznych podôb - jednou z nich je holubica, ktorá zostúpila na Ježiša, keď sa modlil: „... **zostúpil na neho Duch Svätý v telesnej podobe ako holubica.**“ (Ev. podľa Lukáša 3:22) Bol týmto holubom azda Boh?

Inokedy prišiel ako ohnivé jazyky, keď zatienil učencov na päťdesiaty deň: „**Tu sa náhle strhol hukot z neba, ako keď sa ženie prudký vietor, a naplnil celý dom, v ktorom boli. I zjavili sa im akoby ohnivé jazyky, ktoré sa rozdelili, a na každom z nich spočinul jeden. Všetkých naplnil Duch Svätý a začali hovoriť inými jazykmi, ako im Duch dával hovoriť.**“ (Skutky apoštolov 2:2-4)

Prečo odmietajú kresťania akceptovať, že by Duch Svätý mohol byť Gabriel alebo Boží anjel, ako sa to spomína v ich svätej knihe? Duch Svätý prišiel ku Kornéliovi a Petrovi a bol jedným z Božích anjelov: „**Ako Peter premýšľal o videní, Duch mu povedal: ‚Hľaďajú ťa traja muži. Vstaň teda, zíd' dolu a bez váhania choď s nimi, lebo som ich ja poslal.** Peter zišiel k mužom a povedal: „Ja som ten,

¹ Mohammad Maždí Moržan: Allah One or Three (Alláh - jeden či traja), str. 116 – 125. Originál v arabčine.

ktorého hľadáte. Kvôli čomu ste prišli?“. Oni povedali: „Stotník Kornélius, spravodlivý a bohabojný muž, ktorému celý židovský národ vydáva svedectvo, dostal pokyn od svätého anjela, aby si ťa pozval do domu a vypočul tvoje slová.““ (Skutky apoštolov 10:19-22)

Nepriateľom Izraelitov spomedzi anjelov je Gabriel. On je duchom Svätým, ktorý ich zachránil mnohokrát, a potom, keď zotrvali v neviere, nahneval sa, trápil ich a stal sa ich nepriateľom: „... **vo všetkom ich súžení. Nie posol ani anjel, ale vyslobodil ich sám. Vo svojej láske a útrpnosti ich sám vykúpil, zdvihol ich a nosil ich po všetky dávne dni. Ale oni sa búrili a zarmucovali jeho ducha svätého; preto sa im zmenil na nepriateľa, a sám bojoval proti nim.**“ (Izaiáš 63:9-10) Zarmútili Božieho Ducha Svätého, anjela, teda obrátili jeho lásku v nepriateľstvo.

Duch Svätý bol s ľudom Izraela, keď vyšiel z Egypta: „Spomenul si však na dávne dni, na Mojžiša a jeho ľud: „**Kde je ten, ktorý vyviedol z mora pastiera svojho stáda? Kde je, ktorý vložil doň svojho ducha svätého...**““ (Izaiáš 63:11)

Duch Svätý bol anjel, nie božská osoba: „**Hľa, ja pošlem pred tebou svojho anjela, aby ťa ochraňoval na ceste a dovedol ťa na miesto, ktoré som ti pripravil.**“ (Exodus 23:20-21) Duch Svätý je anjel, ktorý bol s nimi.

Boží duch nie je výlučne pomenovaním Gabriela ale aj mnohých iných anjelov: „**I videl som v strede medzi trónom a štyrmi bytosťami uprostred starcov stát Baránka, ktorý bol ako zabitý. Mal sedem rohov a sedem očí, čo je sedem Božích duchov, poslaných na celú zem.**“ (Zjavenie Jána 5:6) Duchovia, ktorých Ján videl, neboli bohovia; inak by kresťanská trojica nebola zložená z troch, ale z desiatich.

Sedem duchov Božích sa spomína aj v dvoch ďalších odsekoch: „**Z trónu vychádzali blesky, hukot a hrmenie; pred trónom horelo sedem lúčov, čo je sedem Božích duchov.**“ (Zjavenie Jána 4:5)

„**Anjelovi sardskej cirkvi napíš: Toto hovorí Ten, čo má sedem Božích duchov a sedem hviezd...**“ (Zjavenie Jána 3:1)

Nech už bol Duch Svätý kýmkoľvek, určite však nie je Boh. Ak by bol Bohom, mal by všetko vykonávať samostatne, ale to nemôže. Peter povedal: „**Lebo proroctvo nikdy nevzišlo z ľudskej vôle, ale pod vedením Ducha Svätého prehovorili ľudia poslaní od Boha.**“ (Druhý Petrov list 1:21) Ak by Duch Svätý bol nekonečným Bohom a rovným Otcovi vo všetkom, nechal by ľudí prehovoriť jeho vlastnými slovami.

Podobne, ako to je v prípade ostatných, nevedomosť Ducha Svätého o čase Súdneho dňa vyvracia jeho božskosť, keďže nikto o ňom nevie, iba Otec: „**Ale o tom dni a o tej hodine nevie nik, ani anjeli v nebi, ani Syn, iba Otec.**“ (Ev. podľa Marka 13:32)

Ďalším faktom popierajúcim božskosť Ducha Svätého je to, že pasáže o ňom rozprávajú ako o Božom dare ľuďom, ako povedal Ježiš: „**Keď teda vy, hoci ste zlí, viete dávať dobré dary svojim deťom, o čo skôr dá nebeský Otec Ducha Svätého tým, čo ho prosia!**“ (Ev. podľa Lukáša 11:13) Nedáva to vôbec žiaden zmysel, aby Boh ako tretia božská osoba bol ako dar daný ľudu do vlastníctva.

Navyše, ak by Duch Svätý bol Boh, mali by sme aj ľudí, na ktorých zostúpil, považovať za bohov. Zostúpil na mnohých, napríklad na Dávida: „... **A od toho dňa pôsobil na Dávida Pánov duch...**“ (Prvá kniha Samuelova 16:13)

Tiež na Šimona: „**Duch Svätý bol na ňom...**“ (Ev. podľa Lukáša 2:25)

Zostúpil na učeníkov: „... **ale keď zostúpi na vás Svätý Duch, dostanete silu a budete mi svedkami v Jeruzaleme i v celej Judei aj v Samárii a až po samý kraj zeme.**“ (Skutky apoštolov 1:8)

Slová učeníkov prišli od Ducha Svätého: „**Až vás povedú, aby vás vydali, nestarajte sa dopredu, čo budete hovoriť, ale hovorte, čo vám bude dané v tú hodinu. Ved' to už nie vy budete hovoriť, ale Duch Svätý.**“ (Ev. podľa Marka 13:11)

A nakoniec zostúpil aj na Korint'anov, ktorí uverili v Pavla. Pavol povedal: „**A neviete, že vaše telo je chrámom Ducha Svätého, ktorý je vo vás...**“ (Prvý list Korint'anom 6:19)

Všetci títo sú potom hodní velebenia, ak Boh - Svätý duch - je v nich a naplnil ich.

Nielenže Biblia považuje tých, ktorí uverili v Ducha Svätého, za veriacich, ale dokonca považuje za veriacich aj tých, ktorí o Duchu Svätom nikdy nepočuli. Okrem toho ich považuje za učeníkov napriek tomu, že nepoznajú tohto údajného Boha: „**Kým bol Apollo v Korinte, Pavol pochodil po horných krajoch a prišiel do Efezu. Tam našiel akýchsi učeníkov a povedal im: ‚Dostali ste aj Ducha Svätého, keď ste uverili?‘ Oni mu odvetili: ‚Ani sme nepočuli, že je Duch Svätý.‘ On sa opýtal: ‚Ako ste teda boli pokrstení?‘ Oni odpovedali: ‚Jánovým krstom.‘ Pavol povedal: ‚Ján krstil krstom pokánia a hovoril ľudu, aby uverili v toho, ktorý prichádzal po ňom, to jest v Ježiša.‘ Keď to počuli, dali sa pokrstiť v mene Pána Ježiša.**“ (Skutky apoštolov 19:1-5)

Kresťania sa ohľadom božskosti Ducha Svätého odvolávajú na nasledovný verš: „**Boh je duch.**“ (Ev. podľa Jána 4:24) Je to však nesprávne. Pasáž nehovorí o podstate Boha, ale o jednej z Jeho charakteristík, ako napríklad: „**Boh je láska**“ (Prvý Jánov list 4:16), „**Boh je svetlo.**“ (Prvý Jánov list 1:5)

Ján tým myslel, že nikto nemôže vidieť Boha všemohúceho, pretože On nemá hmatateľné telo, mäso a krv, a Lukáš to potvrdil, keď povedal: „**Ved' duch nemá mäso a kosti.**“ (Ev. podľa Lukáša 24:39)

K podpore tohto významu si odpovedzme na otázku: prečo ľudia hovoria, že Boh je duch?

Odpovedajú: „*Hovorí sa, že je duch, lebo je vysoko nad materiálnosťou a je nezničiteľný.*“¹

Preto učenci veria, že Duch Svätý nie je Boh a koncept Trojice je vymyslené učenie, vytvorené cirkevnými koncilmi podľa prania pápežov a vládcov. Je to

¹ Kňaz Dr. Andrew Watson a kňaz Dr. Ibrahim Saïd: Explanation of the Basic of Belief (Vysvetlenie základov viery), str. 28. Originál v arabčine.

dogma, ktorá nie je podložená žiadnymi dôkazmi, o ktorej nepočul žiaden prorok a ktorá nebola nikdy spomenutá ani Ježišom a nebola známa ani učeníkom.

Moderná katolícka encyklopédia má pravdu, keď tvrdí, že rozdelenie jedného Boha na tri osoby bolo uvedené do kresťanskej viery až pred koncom štvrtého storočia.

Koncept Trojice

PÔVOD TROJICE V KREŠŤANSTVE

Existuje mnoho názorov ohľadom pôvodu Trojice. Jedným z dôležitých názorov je ten, že Justín Mučeník¹ bol kresťanský konvertita z platónskej školy, ktorý asi v polovici druhého storočia ako prvý propagoval názor, že Ježiš Nazaretský, „Syn Boží“, je druhá osoba v Božstve a Stvoriteľ všetkých hmotných vecí. Je prvým autorom, u ktorého možno nájsť takýto názor.²

Taktiež sa verí, že prvým, kto uviedol výraz Trojica do kresťanstva, bol raný cirkevný otec Tertullianus³ (okolo roku 200) ako sa to spomína v Slovníku Svätej Biblie. Mnohí cirkevní otcovia a kňazi boli v tom čase proti nemu, napr. Areios z Alexandrie.⁴

Konvertovaním Konštantína na kresťanstvo vo štvrtom storočí vymenila Trojica monoteistickú doktrínu, ktorá predstavovala vieru kresťanov pred Tertullianom.

Ježišova božkosť sa stala oficiálnou vierou kresťanstva po Prvom nicejskom koncile a Prvý konštantínopolský koncil doplnil Trojicu, keď pojali Ducha Svätého za Boha.

1. Prvý nicejský koncil

V roku 325 bol na rozkaz pohanského cisára Konštantína, ktorý päť rokov predtým deklaroval právo náboženskej slobody v ríši, zvolaný Nicejský koncil (prvý ekumenický koncil kresťanstva).

¹ **Justín Mučeník:** (gr. Ιουστίνος ο Μάρτυρας) (známy aj ako Justinus, Justín Martýr a Justín Filozof) bol raný kresťanský apologet a je považovaný za popredného vykladača teórie Loga v 2. storočí. Za svätého ho považuje rímsko-katolícka cirkev, anglikánska cirkev a východná pravoslávna cirkev.

² Godfrey Higgins: *Anacalypsis*, zv. i. str. 116 a T. W. Doane: *Bible myths and their parallels in other religions* (Biblické mýty a ich paralely v iných náboženstvách), str. 380, 1882.

³ **Tertullianus:** je prvým kresťanským autorom, ktorý vytvoril rozsiahly korpus latinskej kresťanskej literatúry. Nazývali ho „otcom latinského kresťanstva“ a „zakladateľom západnej teológie“. Dal vznik novej teológie, ktorú predstavil ranej cirkvi. Možno je najznámejší práve tým, že bol prvým latinským spisovateľom, ktorý použil výraz Trojica (lat. Trinitas).

⁴ **Arius:** (gr. Ἀρειος) (250–336) bol kresťanský presbyter a kňaz v egyptskej Alexandrii, v cirkvi vo štvrti Baukalis. Bol vyhlásený za bludára na Prvom ekumenickom koncile v Nicei v roku 325. Jeho učenie o podstate Božstva zdôrazňovalo, že Boh Syn a Boh Duch Svätý sú podriadení Bohu Otcovi v podstate i v jestvovaní (subordinacionizmus).

Konštantín I. Veľký si uvedomil, že konflikt medzi kresťanskými cirkvami bol ovplyvnení ľuďmi v ríši a bol hrozbou pre stabilitu krajiny. Rozhodol sa preto zvolať všeobecný koncil, združujúci všetky kresťanské strany. On osobne zvolal koncil, na ktorom bolo prítomných 2048 kňazov z rôznych cirkví. Jednania pretrvávali tri mesiace bez akejkol'vek úspešnej dohody čo i len o jednom názore!

Účastníci koncilu boli rozdelení do troch skupín:

1. Unitaristi popierajúci Ježišovu božskosť: Areios z Alexandrie, Eusebios a okolo tisíc biskupov.
2. Iní verili, že Ježiš je jednorodným synom Otca a je súpodstatným (gr. *homóiosios*) s Otcom (tzn. má rovnakú podstatu ako Otec) napriek tomu, že je odlišnou a nezávislou osobou. Ak by Ježiš nebol týmto všetkým, nemohol by byť naším spasiteľom.
Na čele skupiny bol alexandrijský biskup Alexander a Atanáž Alexandrijský¹, ktorý bol s Alexandrom na Nicejskom koncile, patril medzi kňazov, ktorí na koncile sformovali vyznanie viery, a bol patriarchom po Alexandrovej smrti koncom roku 329.
3. Niektorí kňazi skombinovali obe predchádzajúce myšlienky a verili, že Ježiš nebol stvorený a je večný s Bohom. Má teda tú istú podstatu ako Boh. Patril k nim Eusebios z Kaisareie.

Ako vidieť, názor tretej skupiny, ktorá tvrdila kombináciu, nie je až tak odlišný od Atanážovho názoru.

Konštantín si zvolil a odsúhlasil tretí názor, ktorý bol odhlasovaný len 318 kňazmi, a ignoroval názory ostatných účastníkov koncilu, väčšina ktorých súhlasila s Areiom.

Týchto 318 kňazov vydalo oficiálne dokumenty koncilu. Medzi dôležité rozhodnutia patria nasledovné:

¹ **Svätý Atanáž Alexandrijský**: (gr. Αθανάσιος Ἀλεξανδρείας) bol dvadsiatym alexandrijským biskupom (ako Atanáž I.). Bol kresťanským teológom, cirkevným otcom, hlavným obhajcom trinitarizmu voči arianizmu a známym egyptským vodcom vo štvrtom storočí.

- Vložili nebiblické slovo „*homoúsios*“ (súpodstatný, jednej podstaty) do nicejského vyznania viery, aby deklarovali absolútnu rovnosť medzi synom Ježišom a Otcom.
- Nutnosť spáliť a zničiť knihy a Biblie, ktoré boli v rozpore s ustanoveniami koncilu, spolu s Areiovými knihami.
- Pozbavenie funkcie a zavrnutie Areia a jeho nasledovníkov.

Nicejský koncil nerokoval o Duchu Svätom a jeho božskosti. Jednania o ňom pokračovali medzi cirkvami, až kým sa situácia neustálila na Prvom carihradskom koncile.

2. Prvý carihradský (konštantínopolský) koncil

Prvý konštantínopolský koncil bol zvolaný v roku 381 nášho letopočtu za účelom prerokovať názory carihradského biskupa Macedonia, stúpenca arianizmu, ktorý popieral božskosť Ducha Svätého. Veril, že Duch Svätý je Božím pôsobením na svete, nie božskou osobou, ktorá by bola odlišná od Otca a Syna.

Prof. William R. Cook¹ píše: „*Carhradský koncil potvrdil nicejské vyznanie viery a zdôraznil, že Duch Svätý je vskutku Bohom – nepochybné potvrdenie Trojice.*“²

Koncil bol zvolaný na podnet Theodosia³ I. 150 biskupov bolo prítomných, rozhodujúc o nasledovných témach:

- Duch Svätý je Božím duchom a Jeho životom a je tretou hypostázou Trojice. Do nicejského vyznania viery doplnili túto záležitosť a Trojica sa tak stala oficiálnou dogmou kresťanstva.
- Anulovať Arianovu náuku a sprísniť tresty pre jeho nasledovníkov.
- Prekliatie Macedonia a jeho nasledovníkov.

¹ Dr. William R. Cook je prominentným profesorom dejín na Newyorkskej štátnej univerzite v Geneseo, kde vyučuje od roku 1970. Profesor Cook vyučuje starovekú a stredovekú históriu, renesanciu a obdobie reformácie a taktiež Bibliu a kresťanstvo.

² Prof. William R. Cook: *The Catholic Church: A History* (Katolícka cirkev: Dejiny). str. 20

³ Theodosius I., známy aj ako Theodosius Veľký, bol rímskym cisárom od roku 379 do roku 395. Theodosius bol posledným cisárom, vládnucom nad východnou i západnou časťou Rímskej ríše.

Vidíme teda, že Ježiš Nazaretský bol „samotným Bohom v ľudskej podobe“, „jednou z osôb Najsvätejšej Trojice“, ktorý „nemá začiatok a nebude mať koniec“, a že „Duch Svätý bol zbožštený“ jednoducho preto, lebo väčšina účastníkov týchto koncilov sa k tomu priklonila a rozhodla sa tak.¹

¹ Konalo sa mnoho ďalších koncilov, ktoré dali vznik modernej kresťanskej doktríne. Bolo ich 21, prvých 8 koncilov sa nazývali východnými a zvyšok západnými. Na prvom koncile bol Ježiš zbožštený, na druhom koncile bol zbožštený i Duch Svätý, na treťom koncile sa podobné udialo v súvislosti s Máriou a stala sa Bohorodičkou, na dvanástom koncile dostala cirkev právomoc odpúšťať hriechy a na dvadsiatom koncile bol pápež vyhlásený za neomylného. Viac o všetkých 21 konciloch viď Appendix I.

FAKTY O KREŠŤANSKEJ TROJICI

Ak chceme hovoriť o najdôležitejšom učení kresťanstva, ktorým je Trojica, mali by sme byť schopní nájsť dôkazy v mnohých pasážach vypovedaných prorokmi, Ježišom a jeho učeníkmi.

Avšak, ak si pozorne preštudujeme Bibliu, nenájdeme žiaden jasný dôkaz, ktorý hľadáme, ani v Starom, ani v Novom zákone. Nie je správne uponáhľane odsudzovať. Prečítajme si teda, čo sa v Biblii píše o tejto dôležitej viere.

Prvé: Tóra a Trojica

Kresťania sa odvolávajú na niektoré pasáže z Tóry a tvrdia, že sú Božími znameniami ohľadom Trojice. V jednej pasáži je hebrejský výraz pre Boha - Eloah (אלוה) - použitý v tvare množného čísla Elohim (אלהים): „**Na počiatku stvoril Boh¹ nebo a zem.**“ (Genezis 1:1)

Podobne sú na niektorých miestach v množnom čísle popísané Božie činy: „**Podme, zostúpme a pomäťme tam ich jazyk...**“ (Genezis 11:7)

Sú aj ďalšie pasáže, na ktoré sa kresťania odvolávajú ako na znamenia ohľadom Trojice v Tóre. Anjeli hovoria: „**A jeden druhému volal: ,Svätý, svätý, svätý je Pán zástupov...**“ (Izaiáš 6:3)

Podobne aj zvieratá, ktoré videl Ján v svojom Zjavení, povedali: „**Svätý, svätý, svätý Pán Boh všemohúci.**“ (Zjavenie Jána 4:8)

A. Kritika pasáží z Tóry

Kresťania priznávajú, že nie je v týchto pasážach nič, čo by bolo zjavným dôkazom Trojice, ktorú jasné monoteistické odseky vyvracajú. Na druhej strane čitatelia Starého zákona, počnúc od skorších prorokov po deti Izraela, nechápali tieto pasáže ako náznaky Trojice, ako to chápu teraz kresťania.

¹ Boh (hebr. אלוהים – Elohim – tvar množného čísla.)

Kňaz Potter to priznáva: „Po tom, čo Boh stvoril svet a dokončil ho stvorením ľudských bytostí, počas určitej doby o Sebe nič nevyhlásil okrem monoteizmu, ako sa spomína v Tóre. Za týmto monoteizmom sú však mnohé náznaky, pretože ak čítate pozorne, nájdete výrazy ako Božie slovo, Božia múdrosť a Boží duch. Tí, ktorým bola Tóra poslaná, sa dozvedeli o zamýšľanom význame len z Evanjelia... keďže to, čo Tóra naznačovala, Evanjelium jasne vyhlásilo a vysvetlilo.“¹

Niekoľko by sa ale mohol čudovať nad tým, prečo Boh zatajil Trojicu pred Mojžišom a Izraelitmi? Prečo ich zavádzal a klamal mnohými monoteistickými pasážami, ktoré z nich urobili odporcov Trojice? Odpustí im aj ostatným, že nespoznali pravý význam týchto hádaniek?

Učenci analyzovali tvrdenie kresťanov a zistili, že je klamné a neakceptovateľné inteligentnou myslou a neodpovedá skutočnému významu v kontexte. Tieto pasáže hovoria o mnohých bohoch, a to bez špecifikácie troch či štyroch.

Množné číslo použité v Tóre (napr. Elohim, poďme, zostúpme, atď.) sa používa ako prejav úcty. V jazykoch mnohých národov sa na znak úcty používa sloveso v množnom čísle. Niekoľko môže o sebe povedať „my, veríme, prikázali sme“. Poslucháč však chápe, že ten človek hovorí len o sebe a nie o sebe i ostatných.

Ako prejav úcty sa v rôznych jazykoch, vrátane slovenského, používa forma *vykania*. Pri vykaní v slovenčine je sloveso v druhej osobe množného čísla. V nemčine je zasa sloveso v tretej osobe množného čísla. Forma vykania sa používa pri komunikácii s človekom, ktorému chceme prejavovať patričnú úctu. Je preto dôležité pochopiť kontext a samotnú komunikáciu, aby sa predišlo myšlienke, že sa to týka skupiny ľudí namiesto jedného človeka.

Trojnásobné opakovanie, aké učinili anjeli a zvieratá, ktoré Ján videl, nemôže byť v žiadnom prípade použité ako dôkaz. Ak by sme to považovali za dôkaz, našli by sme tak mnoho ďalších bohov.

Biblia spomína slovo „svätý“ trikrát na dvoch miestach; taktiež ho spomína ako jedno slovo štyridsaťkrát. Takéto opakovanie sa používa len pre opätovné uistenie

¹ Mohammad Abu Zahra: Speeches on Christianity (Prednášky o kresťanstve), str. 121. Originál v arabčine.

sa a vyskytuje sa v mnohých pasážach v Evanjeliu a Tóre: „**Nespoliehajte sa na takéto klamlivé reči: ,Chrám Pánov, chrám Pánov, chrám Pánov je toto!**“ (Jeremiáš 7:4)

Taktiež: „**Zem, zem, zem, počuj slovo Pánovo...**“ (Jeremiáš 22:29)

Podobne aj Židia povedali: „**Ale oni vykrikovali: ,Ukrižuj! Ukrižuj ho!**“ (Ev. podľa Lukáša 23:21)

Aj keď sa Ježiš spýtal Petra, on to zopakoval trikrát: „**Keď sa najedli, Ježiš sa opýtal Šimona Petra: Šimon, syn Jánov, miluješ ma väčšmi ako títo?**“ **Odpovedal mu: Áno, Pane, ty vieš, že ťa mám rád.**“ Ježiš mu povedal: „**Pas moje baránky**“. Opýtal sa ho aj druhý raz: „**Šimon, syn Jánov, miluješ ma?**“ **On mu odpovedal: Áno, Pane, ty vieš, že ťa mám rád.**“ Ježiš mu povedal: „**Pas moje ovce!**“. Pýtal sa ho tretí raz: „**Šimon, syn Jánov, máš ma rád?**“ Petra zarmútilo, že sa ho tretí raz spýtal: „**Máš ma rád?**“, a povedal mu: „**Pane, ty vieš všetko, ty dobre vieš, že ťa mám rád.**“ Ježiš mu povedal: „**Pas moje ovce!**“ (Ev. podľa Jána 21:15-17)

Druhé: Evanjeliá a Trojica

Kresťania veria, že v Novom zákone je veľa dôkazov, ktoré sú omnoho jasnejšie ako tie v Tóre. Prezentujú pasáže ako: „**Keď bol Ježiš pokrstený, hneď vystúpil z vody. Vtom sa mu otvorilo nebo a on videl Božieho Ducha, ktorý ako holubica zostupoval a prichádzal nad neho. A z neba zaznel hlas: ,Toto je môj milovaný Syn, v ktorom mám zaľúbenie.**“ (Ev. podľa Matúša 3:16-17) Táto pasáž zahŕňa Otca, milovaného Syna a Ducha, ktorý zostúpil v podobe holubice.

V inom odseku Pavol povedal: „**Milost' Pána Ježiša Krista a Božia láska i spoločenstvo Svätého Ducha nech je s vami všetkými.**“ (Druhý list Korint'anom 13:13)

Ktokoľvek si prečíta pasáž z Matúša pozorne, nájde v nej tri rôzne bytosti s rôznymi menami a činmi. Ide o samostatné bytosti; jedna vystúpila z vody po

krste, druhá zostúpila ako holubica a tretia je na nebesiach a hovorí: „**Toto je môj milovaný syn.**“ Ako po tomto môže niekto tvrdiť, že sú jednou bytosťou?

Navyše ešte kresťania veria, že Ježiš je Syn. Tento odsek ale naznačuje, že Duch sa vtelil do Ježiša, a je to potvrdené aj na mnohých iných miestach: „**Vložím na neho svojho Ducha.**“ (Ev. podľa Matúša 12:18)

Iné pasáže zasa tvrdia, že je v ňom vtelený Otec: „**Neveríš, že ja som v Otcovi a Otec vo mne?**“ (Ev. podľa Jána 14:10) Ktorá božská hypostáza je teda vtelená v Ježišovi?

Biblia nespomína tri hypostázy Trojice spolu okrem dvoch pasáží: v pasáži o troch svedkoch v Prvom Jánovom liste a na konci Evanjelia podľa Matúša.

A. Pasáž o troch svedkoch

Je to jeden z najdôležitejších a jasných textov: „**Lebo traja sú, ktorí vydávajú svedectvo na nebi: Otec, Slovo a Duch Svätý, a títo traja jedno sú...**“ (Prvý list Jánov 5:7)

Tento verš sa spomína v evanjelickom, Roháčkovom i v anglickom preklade Biblie – v Preklade kráľa Jakuba. Táto pasáž jasne svedčí o tom, že traja predstavujú len jedného Boha.

Tento text však prekvapujúco neexistuje v starých zväzkoch Biblie, ba ani neexistuje v prvej knižnej verzii, ani v niektorých slovenských (Botekov, Katolícky, Rómsky a Ekumenický), arabských či anglických prekladoch Biblie. Bolo to pridané až neskôr.

Navyše tento verš o „troch svedkoch v nebi“ neexistuje v najstarších kódexoch na svete - v Sinajskom kódexe¹, Alexandrijskom kódexe², Vatikánskom kódexe¹ a

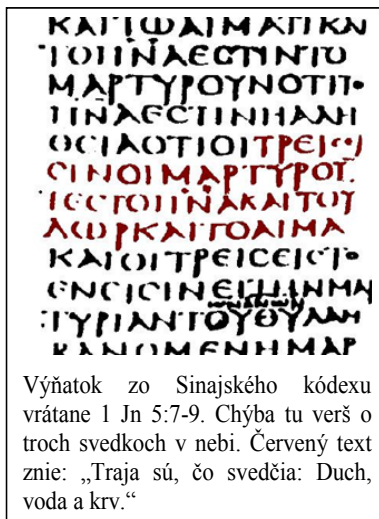
¹ **Sinajský kódex** (gr. Σιναιτικός Κώδικας) je jedným zo štyroch veľkých uncíálnych kódexov, je starobyľou, ručne písanou kópiou gréckej Biblie. Kódex je slávnym historickým pokladom.

² **Alexandrijský kódex alebo Codex Alexandrinus** z 5. storočia je jeden z najstarších, najcennejších a najúplnejších biblických rukopisov na svete.

iných. V nich sa nachádza verš: „μαρτυροῦντες, τὸ πνεῦμα καὶ τὸ ὕδωρ καὶ τὸ αἷμα”, ktorého preklad znie: „**Lebo traja sú, čo svedčia: Duch, voda a krv; a títo traja sú zajedno.**“

Tento verš taktiež chýba v mnohých raných prekladoch, napr. v preklade Klementa Alexandrijského, v sýrskom preklade a v koptskom preklade, pričom posledné dva preklady začlenili tento verš do svojich moderných tlačných vydání.

Mnohí raní cirkevní autori mlčia ohľadom verša o troch svedkoch v nebi. Odporcovia jeho pravosti - Klement Alexandrijský², Tertullianus, Atanáž Alexandrijský, Irenej z Lyonu³ a Svätý Cyprián⁴ - k tomuto veršu pridávajú osobitnú poznámku. Dokonca ani Svätý Augustín⁵, keď diskutoval vo štvrtom storočí s tými, ktorí boli proti Trojici, nespomenul túto pasáž. Ba čo viac, nespomenul to ani vo svojich desiatich dizertáciách s výkladom Jánovho listu.

Kresťanskí učitelia priznávajú, že to tam bolo pridané. Patrí k nim Matthew Henry⁶ a Thomas Scott¹, ktorí sú autormi diela *Henry and Scott Commentary (Komentár Henryho a Scotta)* a Adam Clarke².

¹ **Vatikánsky kódex** je jedným z najstarších existujúcich rukopisov gréckej Biblie (Starého a Nového zákona), jedným zo štyroch veľkých unciálnych kódexov.

² **Klement Alexandrijský** vlastným menom Titus Flavius Clemens (gr. Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς) (150 – 215) bol kresťanský teológ a vzdelaný muž, ktorý poznal klasickú grécku filozofiu a literatúru. Koptskí kresťania, etiópski kresťania a anglikáni ho uctieujú ako svätého. V minulosti bol uctievaný aj v rímskokatolíckej cirkvi.

³ **Irenej z Lyonu** (gr. Εἰρηναῖος) bol biskupom v galskom Lugdune vo vtedajšej Rímskej ríši (v dnešnom francúzskom Lyone). Bol raným cirkevným otcom a apologétom a jeho diela mali vplyv na raný vývoj kresťanskej teológie.

⁴ **Svätý Cyprián** (lat. Thascus Cæcilius Cyprianus) bol biskup Kartága a dôležitý staroveký kresťanský spisovateľ. Narodil sa na začiatku 3. storočia v severnej Afrike. Vyobcoval z Cirkvi bludárskeho kňaza Nováta. Po vypuknutí a rozšírení moru sám išiel príkladom a pomáhal, ako sa dalo.

⁵ **Svätý Augustín z Hippa** (lat. Aurelius Augustinus Hipponensis) (354 - 430), učiteľ cirkvi, Doctor Gratiae, bol raný kresťanský teológ a filozof, ktorého dielo ovplyvnilo vývoj západného kresťanstva a západnej filozofie.

⁶ **Matthew Henry** (1662 - 1714) bol nekonformným kňazom a autorom, narodeným vo Walese.

Sir Isaac Newton je v súčasnosti známy najmä pre svoj prínos v oblasti matematiky a fyziky. Je však taktiež autorom rozsiahlych diel o biblických záležitostiach. V svojej rozprave z roku 1690 pod názvom „*An Historical Account of Two Notable Corruptions of Scripture*“ (Historické zhodnotenie dvoch výrazných narušení Písma) zhrnul históriu verša o troch svedkoch a vyjadril svoju vlastnú domnienku, že tento verš bol začlenený, úmyselne alebo náhodou, do latinského textu počas 4. alebo 5. storočia.

Biblickí učitelia zhrnuli dôvody, prečo verš o „troch v nebi“ nemôže byť biblickým veršom:

- Táto pasáž sa nenachádza v žiadnej latinskej verzii napísanej pred 16. storočím.
- Tento text chýba v ostatných starostlivo preskúmaných prekladoch vytlačených v ranom období.
- Nikdy sa naň neodvolávali starovekí teológovia či cirkevní historici.
- Otcovia protestantskej cirkvi ho buď vylúčili alebo ho označili za pochybný.

Aký je dôvod toho, že v niektorých verziách tie isté verše figurujú a v niektorých nie? Existuje azda lepší dôkaz toho, že preklad Biblie pozmeňovali samotní autori a prekladatelia pridaním alebo vymazaním nejakých veršov?

B. Posledné verše Matúšovho evanjelia

Druhým odsekom, ktorý kresťania považujú za dôkaz Trojice, je Matúšov verš v jeho poslednej kapitole. Tento verš hovorí o Ježišovi, ako pred svojím nanebovstúpením kázal svojim učeníkom: „**Ježiš pristúpil k nim a povedal im: Daná mi je všetka moc na nebi i na zemi. Chod'te teda, učte všetky národy a krstíte ich v mene Otca i Syna i Ducha Svätého a naučte ich zachovávať**“

¹ **Thomas Scott** (1747 - 1821) bol vplyvným kazateľom a autorom, ktorý je známy hlavne pre svoje najpredávanejšie dielo *Komentár k celej Biblii a Sila pravdy* a taktiež ako jeden zo zakladateľov Cirkevnej misijnej spoločnosti.

² **Adam Clarke** (1760 – 1832) bol britský metodistický teológ a biblista. Spomína sa najmä v súvislosti so svojím komentárom k Biblii, ktorého napísanie mu trvalo 40 rokov a ktorý bol primárnym zdrojom metodistickej teológie počas dvoch storočí.

všetko, čo som vám prikázal. A hľa, ja som s vami po všetky dni až do skončenia sveta.“ (Ev. podľa Matúša 28:18-20)

Prvým kritickým bodom tohto odseku napriek tomu, napriek tomu, že je veľmi dôležitý, je to, že zvyšné tri evanjeliá ho vôbec nespomínajú. Tieto evanjeliá sa zhodujú na tom, že Ježiš vstúpil do Jeruzalema na oslíkovi. Bolo teda to, že šiel na oslovi dôležitejšie než Trojica, ktorú nikto iný okrem Matúša nespomenul?

Ba čo viac, na konci evanjelia podľa Marka, keď dal Ježiš príkaz učeníkom, nespomenul Trojicu. Marek povedal: „**A povedal im: "Chod'te do celého sveta a hlásajte evanjelium všetkému stvoreniu. Kto uverí a dá sa pokrstiť, bude spasený; ale kto neuverí, bude odsúdený.**“ (Ev. podľa Marka 16:15-16) Toto značí doplnenie textu o Trojici v pasáži evanjelia podľa Matúša a poukazuje na to, že nie je autentické.

Táto pasáž je výmyslom, tak ako to potvrdili i západní učitelia. Neexistuje žiadny dôkaz, že apoštoli verili v Trojicu.

Adolph Harnack¹ povedal: „*Pasáž o Trojici, ktorá hovorí o Otcovi, Synovi a Duchu Svätom, je zvláštnosťou, ktorú Ježiš nikdy nespomenul, a nikdy to neexistovalo v dobe apoštolov. Iba v neskoršom učení kresťanstva zisťujeme, že Ježiš dával inštrukcie po svojom zmŕtvychvstaní, ale Pavol o tomto nič nevedel!*“²

Podľa F. C. Conybeare³ historik Eusebios citoval túto pasáž, nespomenul Otca alebo Ducha Svätého, ale povedal: „*Išli k všetkým národom, aby kázali evanjelium, spoliehajú sa na moc Ježiša, ktorý im povedal: 'chod'te a učte všetky národy v mojom mene'*“⁴

V tomto tvrdení nás navyše utvrdzuje fakt, že novo objavené pôvodné hebrejské rukopisy evanjelia podľa Matúša, túto pasáž vôbec neobsahujú.

¹ Carl Gustav Adolf von Harnack (1851 - 1930) bol nemecký luteránsky teológ a prominentný cirkevný historik. Napísal mnoho náboženských publikácií. Vyzýval kresťanov spochybňovať pravosť dogiem, ktoré vznikli v ranej kresťanskej cirkvi.

² Adolph von Harnack: History of Dogma (História dogiem), zv. I, str. 79

³ F.C. Conybeare (1856 – 1924) bol britský orientalista, akademický člen University College v Oxforde a profesor teológie na Oxfordskej univerzite.

⁴ F.C. Conybeare: History of New Testament Criticism (História novozákonnej kritiky), 1910

Toto je podľa profesora Dr. G. Reckarta¹ silným dôkazom toho, že táto pasáž je výmyslom. Povedal: „*Vskutku katolícka a pravoslávna cirkev klamú svetu ohľadom posledných veršov v Matúšovi, a tak každý, kto bol pokrstený týmto spôsobom, bol pokrstený nesprávne a zomrel bez spásy.*“²

Dr. G. Reckart nám tiež pripomína mnoho ďalších pasáží, ktoré hovoria o krste jedine v mene Ježiša Krista, čo nájdeme v slávnej Petrovej reči. Peter povedal: „**Robte pokánie a nech sa dá každý z vás pokrstiť v mene Ježiša Krista na odpustenie svojich hriechov a dostanete dar Svätého Ducha.**“ (Skutky apoštolov 2:38)

Samaritáni krstili krstom Jána Krstiteľa, keď počuli Petra: „**Keď to počuli, dali sa pokrstiť v mene Pána Ježiša.**“ (Skutky apoštolov 19:5) Peter ich neprosil, aby sa dali pokrstiť v mene Otca a Ducha Svätého.

Podobne: „**A rozkázal ich pokrstiť v mene Ježiša Krista. Potom ho prosili, aby u nich niekoľko dní zostal.**“ (Skutky apoštolov 10:48)

Rovnako aj: „... **lebo na nikoho z nich ešte nezostúpil; boli iba pokrstení v mene Pána Ježiša.**“ (Skutky apoštolov 8:16)

História učeníkov nás ubezpečuje o tom, že nevedeli nič o tejto pasáži. Nešli kázať všetkým ľuďom, ako im to vraj povedal Ježiš v pochybnej pasáži. Ba naopak, prikázal im, aby sa vyhýbali kázaniu iným než Židom: „**Týchto dvanástich Ježiš vyslal a prikázal im: ,K pohanom nezabočujte a do samarijských miest nevchádzajte; chodte radšej k ovciam strateným z domu Izraela!**““ (Ev. podľa Matúša 10:5-6)³

Učeníci nasledovali to, čo im povedal Ježiš. Neodišli z Jeruzalemu, kým ich k tomu neprinútili okolnosti: „**Tí, čo sa rozprchli pred súžením, ktoré nastalo za Štefana, došli až do Fenície, na Cyprus a do Antiochie, ale nikomu**

¹ Dr. G. Reckart: Apoštolský teologický biblický inštitút v Kaufman, Texas

² www.jesus-messiah.com/apologetics/catholic/matthew-proof.html

³ Husni Al-Atír: Monotheistic Christians' Creeds Between Islam and Christianity (Vierouky monoteistických kresťanov medzi islámom a kresťanstvom), str. 230 a Ahmad Abdul Wahab: Monotheistic Christians in History (Monoteistickí kresťania v dejinách), str. 91-94. Originál v arabčine.

neohlasovali slovo, iba Židom.“ (Skutky apoštolov 11:19) Ak by však učeníci dostali príkaz od Ježiša kázať všetkým národom v mene Otca, Syna a Ducha Svätého, ochotne by nasledovali to, čo si prial, a šírili by jeho posolstvo medzi pohanmi.

Keď modlár Kornélius, po svojom obrátení na kresťanstvo, poprosil Petra, aby ho učil o kresťanstve, učeníci Petra za to vinili. Peter im potom povedal: „**Vy viete, že Žid sa nesmie spoliť ani stretnúť s cudzincom. Ale mne Boh ukázal, že nemám nikoho nazývať poškvrneným alebo nečistým človekom.**“ (Skutky apoštolov 10:28)

Všimnime si tu, že Peter nespomenul, že Ježiš ho o to požiadal, ale povedal: „...**ktorých Boh vopred určil, nám, čo sme s ním po jeho zmŕtvychvstaní jedli a pili. A prikázal nám, aby sme ľudu hlásali...**“ (Skutky apoštolov 10:42), mieniac len Židom.

Keď sa vrátil do Jeruzalema, vyslúžil si ešte viac kritiky: „**Keď Peter prišiel do Jeruzalema, tí, čo boli z obriezky, mu dohovárali: ‚Vošiel si k neobrezancom a jedol si s nimi!‘**“ (Skutky apoštolov 11:2-3)

Potom im povedal o svojom sne, ako jedol s pohanmi: „**Bol som v meste Joppe, modlil som sa a vo vytržení som mal videnie: akási nádoba ako veľké prestieradlo spúšťané za štyri rohy zostupovala z neba a prišla až ku mne. Keď som pozorne do nej pozrel, videl som pozemské štvornožce a divú zver, plazy a nebeské vtáctvo. A počul som aj hlas, ktorý mi hovoril: ‚Peter, vstaň, zabíjaj a jedz!‘ No ja som povedal: Nijakým činom, Pane, veď poškvrnené a nečisté nevošlo nikdy do mojich úst! Ale hlas mi druhý raz povedal z neba: ‚Čo Boh očistil, ty nenazývaj poškvrneným.‘ To sa opakovalo tri razy a všetko sa zasa zdvihlo do neba. Hneď nato zastali pri dome, v ktorom sme boli, traja muži, vyslaní ku mne z Cézarey.**“ (Skutky apoštolov 11:4-11)

A o tom, ako Duch Svätý k nemu prišiel a požiadal ho, aby išiel: „**A Duch mi povedal, aby som šiel bez váhania s nimi. So mnou šli...**“ (Skutky apoštolov 11:12)

Po tomto Petrovom presvedčivom vysvetlení učenici súhlasili, aby šiel kázať pohanom: „**Keď to počuli, uspokojili sa a oslavovali Boha, hovoriac: ,Teda Boh aj pohanom daroval pokánie, aby mali život.**“ (Skutky apoštolov 11:18)

Teda všetci títo ľudia spolu s Petrom nevedeli nič o pasáži z Matúša, ktorá by nebádala ku krstu národov v mene Otca, Syna a Ducha Svätého. Prečo? Pretože Ježiš to nikdy nespomenul, ani to od neho nepočuli. Ak by tak bol býval Ježiš povedal, nebolo by došlo k výčitkám.

Navyše sa dohodli s Pavlom, že on bude kázať pohanom a oni budú kázať Židom. Pavol povedal: „... **ale naopak, keď videli, že mne je zverené evanjelium pre neobrezaných, tak ako Petrovi pre obrezaných - ved' ten, ktorý pomáhal Petrovi v apoštoláte medzi obrezanými, pomáhal aj mne medzi pohanmi -, a keď poznali milosť, ktorú som dostal, Jakub, Kéfas a Ján, ktorých pokladali za stĺpy, podali mne a Barnabášovi pravicu na znak spoločenstva, že my pôjdeme medzi pohanov a oni medzi obrezaných.**“ (List Galat'anom 2:7-9) Ako by mohli neuposlúchnuť Ježišov príkaz - ak by bola teda pasáž z Matúša pravdivá - a ignorovať kázanie národom a ponechať to len na Pavla a Barnabáša?

Všetky tieto dôkazy vyvracajú pasáž z Matúša a dokazujú, že je to len výmysel. Ježiš nepovedal žiadne z týchto slov.

Aj keby sme prehliadli všetko, čo sme spomenuli, nie je v tejto pasáži nič, čo by hovorilo o Svätej Trojici ako o jednej bytosti. Hovorí o troch rôznych bytostiach za použitia spojky „a“, čo značí, že sa tu hovorí o troch rôznych veciach. Správnym významom pasáže z Matúša je choďte v mene Boha a Ježiša, Jeho posla, a v mene vnuknutia, ktoré mu Boh zoslal, s Božími príkazmi.

Verš v Matúšovi je podobný tomu, čo Pavol povedal vo svojom Liste Timotejovi. Avšak samotní kresťania sa neodvolávajú na tento verš ako na dôkaz Trojice. Pavol povedal: „**Zaprisahávam ťa pred Bohom a Kristom Ježišom a pred vyvolenými anjelmi...**“ (Prvý list Timotejovi 5:21)

Nikto túto pasáž nechápe ako dôkaz božskosti anjelov alebo žeby boli treťou hypostázou Trojice. Názor na Pavlovu pasáž je rovnaký ako ten na Matúšovu pasáž.

Kniha Exodus sa zmieňuje o rovnakej veci, keď hovorí o vyzývaní detí Izraela, aby uverili v Boha a Mojžiša, a nikto neverí, že by Boh a Mojžiš boli jedným a že by si boli rovnými: „**Lud sa bál Pána a dôveroval Pánovi i jeho služobníkovi Mojžišovi.**“ (Exodus 14:31)

KRITICKÉ SKÚMANIE TROJICE

Ak nemôžeme nájsť dôkazy Trojice, nájdeme azda v Biblii dôkazy protikladu, teda monoteizmu?

Ten, kto si preštuduje Bibliu zistí, že Trojica je zvláštnym pojmom a že Biblia je plná jasných vyjadrení hlásajúcich monoteizmus v kresťanstve. V Biblii je obsiahnutých mnoho pasáží, ktoré jasne deklarujú, že monoteizmus bol vierou Ježiša, jeho učeníkov a všetkých prorokov pred ním.

1. Monoteistické pasáže v Starom zákone

Monoteizmus je jasne viditeľný v Starom zákone. Proroci hovorili o monoteizme, mnohokrát nám ho pripomínajú a rôzne pasáže ho jasne potvrdzujú. Uvádzame niektoré z týchto pasáží:

- V Knihe Deuteronomium ohľadom Mojžišových prikázaniach, ktoré Boh spísal na dva kamenné dosky a prikázal deťom Izraela, aby ich zachovávali, a ktoré Ježiš po ňom potvrdil: „**Počuj, Izrael, Pán je náš Boh, Pán jediný! A ty budeš milovať Pána, svojho Boha, celým svojím srdcom, celou svojou dušou a celou svojou silou. A tieto slová, ktoré ti ja dnes prikazujem, nech sú v tvojom srdci, poučaj o nich svojich synov a sám uvažuj o nich, či budeš sedieť vo svojom dome, či budeš na ceste, či budeš ležať alebo stáť. Priviaž si ich ako znamenie na ruku, nech sú ako znaky medzi tvojimi očami, a napíš si ich na veraje svojho domu a na dvere.**“ (Deuteronomium 6:4-6)
- Podobne: „**Ja som Pán, tvoj Boh, ktorý ťa vyviedol z egyptskej krajiny, z domu otroctva.**“ (Deuteronomium 5:6)
- Božie prikázanie Mojžišovi a deťom Izraela: „**Ja som Pán, tvoj Boh, ktorý ťa vyviedol z egyptskej krajiny, z domu otroctva. Nebudeš mať iných bohov okrem mňa! Neurobíš si modlu, ani nijakú podobu toho, čo je hore na nebi, dolu na zemi alebo vo vode pod zemou!**“ (Exodus 20:2-4)

- Nápodobne: „... **aby sa dozvedeli všetky národy zeme, že Pán je Boh a nik iný!**“ (Prvá kniha kráľov 8:60)
- Dávid vo svojej modlitbe hovorí: „**Všetky národy, ktoré si stvoril, prídu k tebe a budú sa ti klaňať, Pane, a tvoje meno oslavovať. Lebo si veľký a robíš zázraky, iba ty si Boh.**“ (Žalmy 86:9-10) To znamená, že len On je Jedným a Jediným Bohom a nikto, ani Ježiš, sa s Ním o to nedelí.
- Dočítame sa aj: „**Vy ste mi svedkami - hovorí Pán - a môj sluha, ktorého som si zvolil, aby ste vedeli a uverili mi a pochopili, že som to ja, predomnou nebol utvorený nijaký Boh a ani po mne nebude. Ja, ja som Pán a okrem mňa niet spasiteľa. Ja som predzvestoval, spasil a oznámil a cudzieho u vás nebolo, nuž vy ste mi svedkami - hovorí Pán - ja som však Boh.**“ (Izaiáš 43:10-12)

„**Teraz však, Pane, náš Bože, vyslobod' nás z jeho rúk, nech poznajú všetky kráľovstvá zeme, že ty, Pane, si jediný.**“ (Izaiáš 37:20)

„**Toto hovorí Pán, ktorý ťa vykúpil a ktorý ťa formoval od materského lona: Ja som Pán, čo som všetko stvoril, nebesá som sám rozťahal, zem som rozprestrel vlastnou mocou...**“ (Izaiáš 44:20) Toto úplne protirečí pojmu Trojice.

Podobne: „**Ja som Pán a iného niet, okrem mňa nieto Boha.**“ (Izaiáš 45:5)

- V Izaiášovom proroctve si prečítame: „**Toto hovorí Jahve, kráľ Izraela, vykupiteľ jeho, Pán zástupov: Ja som prvý a ja som posledný, okrem mňa nieto Boha. Kto je ako ja, nech stojí a nech volá, nech to oznámi, nech mi to predloží! Kto zvestúva oddávna budúcnosť? - A to, čo má prísť, nech nám oznámia! Nože, nebojte sa a netraste sa! Či som vám nezvestoval už dávno a neoznámil som vám? Ved' vy ste mi svedkami. Či je Boh okrem mňa? Nie, nieto Skaly, nijakého nepoznám.**“ (Izaiáš 44:6-8)
- Navyše sa dočítame aj: „**Či nemáme všetci jedného otca? Či nás nestvoril jeden Boh? Prečo ste si navzájom neverní, že znesväcujete zmluvu vašich otcov?**“ (Malachiáš 2:10)

V Starom zákone je mnoho ďalších podobných pasáží.

2. Monoteistické pasáže z Nového zákona

Knihy Nového zákona jasne dosvedčujú, že Boh je jeden a jediný, je Pánom a Stvoriteľom. Autori evanjelií uvádzajú, že Ježiš a jeho učeníci vyslovili tieto slová:

- Ježiš povedal: „**Ani Otcom nevolajte nikoho na zemi, lebo len jeden je váš Otec, ten nebeský. Ani sa nedávajte volať Učiteľmi, lebo len jediný je váš Učiteľ, Kristus.**“ (Ev. podľa Matúša 23:9-10)

„Tu k nemu ktosi pristúpil a pýtal sa ho: ‚[Dobrý]¹ Učiteľ, čo dobré mám robiť, aby som mal večný život?‘ On mu povedal: **Prečo sa ma pýtaš na dobré? Len jeden je dobrý [Boh]²**“ (Ev. podľa Matúša 19:17)

- Existuje len jeden jediný pravdivý Boh: „... **tak, ako si mu dal moc nad každým telom, aby všetko, čo si dal ty jemu, im darovalo večný život. A večný život je v tom, aby poznali teba, jediného pravého Boha, a toho, ktorého si poslal, Ježiša Krista.**“ (Ev. podľa Jána 17:2-3)
- Keď diabol pokúšal Ježiša: „Vtedy mu Ježiš povedal: ‚Odíď, satan, lebo je **napísané: Pánovi, svojmu Bohu, sa budeš klaňať a jedine jemu budeš slúžiť.**‘“ (Ev. podľa Matúša 4:10) Podobne v Ev. podľa Lukáša 4:8.
- Ježiš povedal Židom: „**Vy robíte skutky svojho otca. Povedali mu: ‚My sme sa nenarodili zo smilstva; máme len jedného otca, Boha.**‘ Ježiš im odvetil: ‚**Keby bol vašim otcom Boh, milovali by ste ma, lebo ja som z Boha vyšiel a od neho prichádzam. Neprišiel som sám od seba, ale on ma poslal...**“ (Ev. podľa Jána 8:41-42)

Monoteizmus bol vierou učeníkov a taktiež ich žiakov.

¹ Slovo „Dobrý“ sa nespomína v Katolíckom preklade, v Ekumenickom preklade sa spomína v zátvorkách, v Evanjelickom preklade je „**Dobrý Majstre**“ a v Roháčekovom preklade je „**Dobrý Učiteľu**“.

² Slovo „Boh“ sa nespomína v Katolíckom preklade, v Ekumenickom preklade sa spomína v zátvorkách a v Evanjelickom preklade je toto slovo spomenuté jasne.

- Jakub povedal: „**Veríš, že Boh je jeden? Dobre robíš. Ale aj diabli veria, a trasú sa!**“ (Jakubov list 2:19) Božskosť a jedinečnosť patria len Bohu.
- Pavol povedal: „**Lebo jeden je Boh a jeden prostredník medzi Bohom a ľuďmi - človek Kristus Ježiš...**“ (Prvý list Timotejovi 2:5) Jeden Boh má posla, ktorý šíri a zvestuje Božie učenie, a tým poslom je človek Ježiš.
- Pavol tiež opísal jedinečnosť Boha: „... **ktorého v pravom čase ukáže blahoslavený a jediný vládca, Kráľ kráľov a Pán pánov. On jediný má nesmrteľnosť a prebýva v neprístupnom svetle; jeho nik z ľudí nevidel, ani vidieť nemôže. Jemu česť a večná vláda.**“ (Prvý list Timotejovi 6:15-16)
- Podobne: „**Ale niet prostredníka tam, kde ide o jedného; a Boh je jeden.**“ (List Galat'anom 3:20)

Tieto pasáže a mnohé ďalšie hovoria o jednom Bohu a nie je v nich nič také, čo by hovorilo o troch bytostiach zjednocujúcich sa v jednej osobe tak, ako to tvrdia kresťania.

TROJICA JE ZÁHADOU PRE ĽUDSKÚ MYSEĽ

Kresťanskí učenci museli dlho premýšľať nad tým, ako vyriešiť jasné protirečenie medzi rozhodnutiami cirkevných koncilov a monoteistickými biblickými pasážami. Museli vyriešiť tieto protirečenia, ktoré nemožno zosúladiť, a vysvetliť ľuďom sporný bod tvrdiaci, že traja sú jedno a jeden sú traja.

Navyše, kvôli slabosti tejto dogmy a neschopnosti ľudskej mysle pochopiť ju, nemali kresťania inú možnosť ako povedať, že Trojica je nepochopiteľným tajomstvom. Niektorí kresťania dokonca sami priznávajú, že kresťanstvo je v rozpore s myšliou.

Svätý Augustín povedal: „*Verím, pretože to je neprijateľné pre našu myseľ.*“

Søren Aabye Kierkegaard¹ povedal: „*Každý pokus urobiť z kresťanstva pochopiteľné a uveriteľné náboženstvo by vyústil do jeho záhuby.*“

V Katechizme katolíckej cirkvi sa dočítame: „*Tajomstvo Najsvätejšej Trojice je ústredným tajomstvom viery a kresťanského života. Je to tajomstvo Boha v ňom samom. Je teda prameňom všetkých ostatných tajomstiev viery.*“²

Je tiež napísané: „*Trojica je tajomstvom viery sensu stricto, v prísnom zmysle slova; je jedným z tajomstiev, skrytých v Bohu, ktoré môžeme spoznať len tak, keď sa nám zjavia zhora...*“³

Kňaz J.F. De Groot povedal: „*Najsvätejšia Trojica je tajomstvom v najprísnejšom zmysle slova. Keďže samotný rozum nie je schopný dokázať existenciu trojjediného Boha, učí ju zjavenie. Dokonca aj po odhalení existencie tohto tajomstva ľudský intelekt naďalej nedokáže pochopiť, ako majú tri osoby jednu božskú prirodzenosť.*“⁴

¹ Søren Aabye Kierkegaard (1813 - 1855): bol dánsky filozof, teológ, básnik, sociálny kritik a náboženský spisovateľ.

² Ján Pavol II: Katechizmus Katolíckej Cirkvi, bod č. 234, str. 46

³ Ján Pavol II: Katechizmus Katolíckej Cirkvi, bod č. 237, str. 47

⁴ J.F. De Groot: Catholic Teaching (Katolícka náuka), str. 101 a Kamel Sáfan: Christianity without Christ (Kresťanstvo bez Krista), str. 127. Originál v arabčine.

Sir Isaac Newton o Trojici povedal: „*Nech v tom nájdú zmysel tí, ktorí sú toho schopní. Čo sa mňa týka, ja to nechápem. Ak sa povie, že nemáme o Pisme rozhodovať skrze vlastný úsudok, ja s ním súhlasím v nesporných bodoch a v sporných bodoch sa to snažím prijať podľa svojho najlepšieho chápania...*“¹

Ohľadom Trojice Zaki Šnúda povedal: „*Je to jedna z božských záhad, ktorá je pre náš rozum nepochopiteľná.*“

Kňaz Anis Šorouš povedal: „*Jeden v troch a traja v jednom sú záhadou, ktorú nemusíme pochopiť, ale musíme ju prijať.*“

Vo svojej knihe „Večné tajomstvo“ kňaz Tawfiq Džajid napísal, že Trojicu nemožno pochopiť a nemá zmysel sa o to pokúšať, lebo: „*ktokoľvek sa ju pokúša úplne pochopiť, je ako ten, kto si chce vodu z oceánu naliať do dlani.*“²

Za všetkými týmito zavádzajúcimi náukami sa stráca pravda, že Trojica je učením nepochopiteľným, a to nie pre slabosť mysle, ale preto, že je to v rozpore so zdravým rozumom a ľudskou prirodzenosťou.

¹ A. Wallace: Anti-Trinitarian Biographies (Životopisy antitrinitárov), zv. III, str. 439, 1850

² Mohammad Wasfi: Christ Between Facts and Imagination (Kristus medzi faktami a predstavami), str. 139, Ahmad Deedat: The Debate of Time (Debata o čase), str. 105, Hashem Žodah: Christian Creeds Between the Quran and Reason (Kresťanské vierouky medzi Koránom a rozumom), str. 153, Kamel Sáfan: A Study on the Torah and the Gospel (Štúdia o tóre a evanjeliu), str. 235 a Kamel Sáfan: Christianity Without Christ (Kresťanstvo bez Krista), str. 127. Originál v arabčine.

TROJICA V STAROVEKOM POHANSTVE

Nielenže kresťania prebrali Ježišovu božskosť a Božie vtelenie od modloslužobníkov, ale od nich dokonca prebrali aj vieru v Trojicu.¹

Aby sme to mohli dokázať, nahliadneme do histórie starovekých pohanských národov spred čias Ježiša. História dokazuje, že mnohí modloslužobníci verili v Trojicu ešte pred kresťanmi. To, čo kresťania hovoria o Trojici, prevzali od týchto národov, avšak s malou úpravou osôb Trojice - zmenili len mená osôb Trojice, v ktorú verili modloslužobníci.

Viera v trojjediného Boha existovala 4000 rokov pred narodením Krista. Babylončania v to verili, keďže rozdelili bohov do troch skupín: boh nebies, boh zeme a boh mora.

Ak nahliadneme do indickej teológie, zistíme, že jej významnou črtou je náuka o božskej trojici. Táto trojica sa nazýva *Trimurti*² a patria do nej Brahma, Višnu a Šiva.³

V indických zrúcaninách sa našla modla s tromi hlavami a jedným telom symbolizujúca Trojicu.

Obyvatelia Číny a Japonska, ktorých väčšina vyznáva budhizmus, uctievať Boha vo forme Trojice. Budhu nazývajú „Fo“ a keď hovoria o Bohu, hovoria: „Fo je jedna osoba, ale má tri podoby.“

Faber hovorí: „*Medzi Číňanmi, ktorí uctievať Budhu pod menom Fo, nachádzame tohto Boha tajomne znásobeného do troch osôb.*“⁴

¹ Vid' kapitola PÔVOD PREDSTAVY JEŽIŠOVEJ BOŽSKOSTI

² Trimurti: (sanskrit त्रिमूर्ति) znamená tri podoby. Je to Najvyšší Boh v podobe Trojice v hinduizme

³ Tieto tri atribúty sú označené písmenami zodpovedajúcimi nášmu A.U.M, čo sa všeobecne vyslovuje ako ÓM. Toto mystické slovo sa vyslovuje iba v modlitbe. T. W. Doane: Bible myths and their parallels in other religions (Biblické mýty a ich paralely v iných náboženstvách), str. 369, 1882.

⁴ George Stanley Faber: Origin of Heathen Idolatry (Pôvod pohanského modlárstva), 1816.

Stúpenci Lao-c'a, taoisti, taktiež uctievaajú Trojicu.¹ V systéme filozofickej teológie Lao-c'a je ústrednou črtou skutočnosť, že Tao, večná príčina, dal vznik jednému, jeden dal vznik dvom, dve dali vznik trom a tri dali vznik všetkému.²

Trojica bola známa antickým pohanom, akými sú napríklad starí Egypťania uctievajúci Boha vo forme Trojice, ktorá bola zobrazovaná v podobe sôch v ich najstarších chrámoch. Trojicu tvorili Usir, Eset a Hórus.³

U starých Peržanov tvorili Trojicu⁴ Ormuzd (Stvoriteľ), Mitra (Syn Boží, Spasiteľ a Orodovník) a Ahriman (Ničiteľ).⁵

Starí Škandinávci uctievali trojjediné Božstvo. Trojjediná socha predstavujúca túto Trojicu v jednote bola nájdená pri meste Uppsala⁶ vo Švédsku. Sochy týchto bohov boli umiestnené v tomto chráme na troch trónoch nad sebou. Odin (najvyšší Boh) držal meč v ruke, Thor (prvorodený Syn) stál pri ľavej ruke Odina s korunou na hlave a žezlom v ruke a Frey (Pán plodnosti, pokoja a bohatstva) stál pri ľavej ruke Thora a symbolizoval obe pohlavia.⁷

Starí druidi⁸ uctievali „trojjediné Božstvo zvané Ain, ktoré tvorili Taulac, Fan a Mollac.“⁹

Dokonca aj dávni Mexičania mali svoju Trojicu. Najvyšší Boh Tezcatlipoca [Tezkatlipoka] k sebe pridružil dvoch ďalších bohov zvaných Huitzilopochtli [Vicilopochtli] a Tlaloc [Tlalok].¹⁰

¹ Bell J.: Bell's New Pantheon (Bellov nový panteón), zv. ii. str. 36 a Dunlap's Spirit History (Dunlapove Duchovné dejiny), str. 50

² Thomas Maurice: Indian Antiquities (Indické starožitnosti), zv. v. str. 41

³ Should we believe in Trinity? (Máme veriť v Trojicu?), str. 11

⁴ Thomas Maurice: Indian Antiquities (Indické starožitnosti), zv. vi. str. 346

⁵ Thomas Maurice: Indian Antiquities (Indické starožitnosti), zv. iv. str. 295

⁶ Je štvrtým najväčším mestom vo Švédsku.

⁷ Grose: The Heathen Religion (Pohanské náboženstvo), str. 210 a Thomas Maurice: Indian Antiquities (Indické starožitnosti), zv. v. str. 14

⁸ **Druid** bol členom vzdelanej, odbornej, kňazskej a vešteckej triedy medzi Keltmi v Galii a na Britských ostrovoch počas doby železnej.

⁹ Edward Davies: The Mythology and rites of the British Druids (Mytológia a rituály britských druidov), str. 448, 1809 a Godfrey Higgins: Anacalypsis, zv. i. str. 123

¹⁰ Squire: Serpent Symbol (Symbol hada), str. 179-180

Existuje ešte mnoho ďalších príkladov, na ktoré tu však nemáme priestor. Encyklopédia Britannica uvádza: „*Táto dogma sa postupne vyvíjala v priebehu niekoľkých storočí a vznikalo mnoho sporných bodov. Spočiatku sa zdalo, že monoteizmus zo Starého zákona a potreba vykladať biblické učenie grécko-rímskemu pohanstvu si vyžadujú, aby božskosť v Kristovi ako Slove resp. Logu bola podriadená Najvyššiemu ... až v 4. storočí bola odlišnosť troch a ich jednota spojená do jednej pravovernej dogmy o jednej podstate a troch osobách.*“¹

Taktiež sa spomína: „*Otázka zladenia božskej trojitej osoby s vierou v Božiu jedinečnosť, ktorá bola charakteristickým znakom rozlišujúcim židov a kresťanov od pohanov, otriasla zbožnosťou starovekého kresťanstva najhlbším spôsobom. Bola taktiež najsilnejším impulzom pre špekulatívnu teológiu - impulzom, ktorý po stáročia inšpiroval západnú metafyziku.*“²

Grécka filozofia sa šírila Alexandriou, kde pôsobil Plótinos³ z Alexandrie (207). Veril v trojicu (Boh, myseľ, duch). Alexandrijskí kresťania v ňu uverili ako prví a obhajovali ju.

Iní veria, že sa toto učenie dostalo do kresťanstva z ideológie starovekých Egyptanov vzhľadom na ich blízkosť.

Will Durant⁴ napísal: „*Kresťanstvo nezničilo pohanstvo, ale kresťanstvo ho prijalo...*“. Dodal: „*Z Egypta pochádzajú predstavy o božskej trojici, poslednom súde, nesmrteľnosti duše, odmene a treste a z Egypta pochádza i zbožšťovanie matky a dieťaťa.*“⁵

John M. Robertson verí, že tieto presvedčenia sa do Ríma dostali prostredníctvom rímskych vojakov počas ich ťaženia do Pompejí okolo roku 70 pred n.l. a prostredníctvom následne prichádzajúcich sýrskych obchodníkov.⁶

¹ Encyklopédia Britannica, Trinity (Trojica), zv. X, p.126, 1979

² Encyklopédia Britannica, Christianity (Kresťanstvo), zv. X, p.126, 1979

³ **Plotinus**: (gr. Πλωτῖνος) bol významný grécky hovoriaci filozof antického sveta.

⁴ **William James Durant**: bol americký spisovateľ, historik a filozof. Jeho najznámejšou prácou je jedenásťdielne monumentálne dielo The Story of Civilization (Príbeh civilizácie), ktoré napísal so svojou ženou Ariel Durant v rokoch 1935-1975

⁵ Will Durant: The Story of Civilization (Príbeh civilizácie), Cezár a Kristus, zv. III, str. 595

⁶ John. M. Robertson: Pagan Christs (Pohanskí Kristovia), str. 327

Ostatní veria, že sa toto učenie rozšírilo do kresťanstva od ideológie starovekých faraónov, vzhľadom k ich úzkym spojitostiam. Rozšírenie pohanstva do kresťanstva je jasným faktom, ktorý potvrdili čestní a odvážni autori.

J. M. Robertson napísal: „... dokonca i dogmy o Logu, Duchu Svätom a Trojici boli prevzaté od súdobých a starších ázijských kultov a taktiež z Egypta.“¹

Medzi takýmito autormi bol i profesor egyptológie Prof. Jaroslav Černý, ktorý napísal: „Nemožno však poprieť, že po výraznejšom vzraсте počtu kresťanov si rôzne pohanské prvky našli cestu do kresťanskej viery a náboženských praktík.“²

Vo svojej knihe „Pohanskí Kristovia“ prominentný učenec Robertson detailne rozpráva o kresťanskom prijatí pohanstva. Povedal: „Pokiaľ ide o ostatné, kritici napádajú tú či onú analógiu medzi kresťanským a pohanským systémom, to či ono tvrdenie ohľadom histórie a mnohí znevažujú všeobecnú tézu o neexistencii historickej vernosti v prípade Ježiša. Pokiaľ je mi známe, nikto sa však nepokúšal vyvrátiť ústredný argument, ktorý viedol k napádaniam. Preto usudzujem, že toto tvrdenie má istú opodstatnenosť. Pre nedostatok diskusie ho však nemôžeme považovať za nevyvrátiteľné.“³

Preto môžeme povedať, že Trojica bola prevzatá od pohanov, čo odvieadlo prirodzený inštinkt, oddialilo sa od vedenia prorokov a boli velebení iní namiesto Boha Najväčšieho.

Korán nám hovorí o pôvode zblúdenia kresťanov: „A povedali Židia: ‚Ezra je synom Božím,‘ a kresťania povedali: ‚Mesiáš je synom Božím.‘ Toto sú slová vyslovené ich ústami. Napodobňujú slová tých, ktorí odmietli veriť už predtým...“ (Korán 9:30)

¹ John. M. Robertson: Pagan Christs (Pohanskí Kristovia), str. 333

² Jaroslav Černý: Ancient Egyption religion (Náboženstvo starovekého Egypta), str. 148

³ John. M. Robertson: Pagan Christs (Pohanskí Kristovia), str. 396

Ježišovo ukrižovanie

KRITICKÉ PRESKÚMANIE PRÍBEHOV O UKRIŽOVANÍ V EVANJELIÁCH

Kresťania rozširovali príbehy o Ježišom ukrižovaní z generácie na generáciu, až kým prorok Muhammad v 7. storočí nevyhlásil nepravdivosť Ježišovho ukrižovania.

Čudujú sa tomu, ako vôbec mohol takúto vec povedať. Ako mohol apoštolov a očitých svedkov, ktorí nám sprostredkovali písané dôkazy, obviniť z klamstva?

Korán nám o židoch a kresťanoch hovorí nasledovne: „**I hovoria** (ľudia knihy): „**Nevojde do raja nikto, len ten kto je židom či kresťanom!**“ **Také je len želanie ich; povedz** (Mohamed): „**Prineste dôkazy svoje, ak ste pravdovravní!**““ (Korán 2:111) Ak sa kresťanov opýtame, ich dôkazom tejto udalosti sú štyri evanjeliá. Biblia vo viac než tisícke jazykov uvádza Ježišovo ukrižovanie a toto je ich dôkazom.

Muslimský učenec Deedat povedal, že by sme mali preskúmať tento dôkaz a taktiež aj štyroch svedkov, ktorí boli svedkami ukrižovania.

Deedat vyslovil niekoľko sporných bodov, ktoré si muslimovia všimli o týchto svedkoch:

Po prvé: je to fakt, že dvaja z týchto svedkov – Marek a Lukáš – nikdy nevideli Ježiša a ani nikdy neboli jeho učeníkmi. Ako potom mohli byť svedkami?

Po druhé: problematickým bodom je to, že títo svedkovia sa vlastne tejto udalosti nikdy nezúčastnili. Podľa Marka ho všetci opustili a zutekali: „**Vtedy ho všetci opustili a rozutekali sa.**“ (Ev. podľa Marka 14:50) Každý civilizovaný súd by odmietol výpoveď takýchto svedkov.

Tieto svedectvá sú zaznamenané vo viac než päťtisíc kópiách. Ani len dve z týchto kópií, na ktoré sú kresťania tak veľmi hrdí, nie sú identické. Ak by aj boli všetky identické, ani jedna nebola napísaná autorom, ktorého meno je na nej uvedené.¹

¹ Ahmad Deedat: Crucifixion or Cruci-Fiction (Ukrižovanie: fakt či fikcia?), str. 7

Vo svojej knihe „Vývin evanjelia“ Enoch Pawell¹ povedal: „*Príbeh Ježišovho ukrižovania sa v pôvodných kópiach evanjelií neuvádza. Opätovne bola preložená grécka kópia evanjelia podľa Matúša, čo znamená, že bolo neskôr prepísané.*“²

1. Protirečenia v príbehoch o ukrižovaní v evanjeliách

Štyri evanjeliá, ktoré sú hlavným zdrojom príbehu o ukrižovaní, uvádzajú mnoho detailov o Ježišovom ukrižovaní. Ak by boli tieto výpovede vnuknutím, tak ako to kresťania tvrdia, mali by byť identické. Avšak, ak tieto výpovede preskúmame, zistíme, že sa v nich nachádza mnoho protirečení a rozdielov. To znamená, že buď sú mnohé z týchto výpovedí chybné, alebo Matúš o niečom klame a Marek zase klame o niečom inom. Medzi týmito protirečeniami sú:

Zajali Ježiša veľkňazi?

Matúš povedal: „... **a s ním veľký zástup s mečmi a kyjmi, ktorý poslali veľkňazi a starší ľudu.**“ (Ev. podľa Matúša 26:47)

Marek doplnil, že zákonníci a starší boli medzi nimi: „... **a s ním zástup s mečmi a kyjmi, ktorý poslali veľkňazi, zákonníci a starší.**“ (Ev. podľa Marka 14:43)

Ján spomenul, že to boli rímski vojaci a služobníci veľkňazov: „**Judáš vzal kohortu³ a sluhov od veľkňazov a farizejov a prišiel ta s lampášmi, fackami a zbraňami.**“ (Ev. podľa Jána 18:3)

Žiaden z troch evanjelistov nespomenul príchod veľkňazov. Ak boli kňazi prítomní, mali by byť aj spomenutí, pretože nie sú dôležití menej ako zákonníci, starší a plebejci. Avšak Lukáš spomenul, že veľkňazi boli tými, ktorí prišli zatknúť Ježiša. Povedal: „**Potom Ježiš povedal veľkňazom, veliteľom chrámovej stráže a starším, čo prišli za ním: ,Vyšli ste s mečmi a kyjmi ako na zločinca...**“ (Ev. podľa Lukáša 22:52)

Protirečenie medzi Lukášom a ostatnými je očividné.

¹ Enoch Powell (1912 - 1998) bol britský politik, klasický učenec, lingvista a básnik. Pred vstupom do politiky bol klasický učenec a vo veku 25 rokov sa stal riadnym profesorom starej gréčtiny.

² Ahmad Othman: The Dead Sea Scrolls (Zvitky od Mŕtveho mora), str. 139-144. Originál v arabčine.

³ Oddiel vojska u Rimanov

Kedy bol Ježiš súdený?

Evanjeliá spomínajú Ježišovo súdenie. Zväčša sa zhodujú v opise toho, čo sa pri tejto príležitosti stalo. Zhodujú sa napríklad na tom, že sa veľkňaz opýtal na totožnosť obžalovaného a na jeho odpovedi a taktiež na tom, že Syn človeka bude sedieť po pravici Božej moci a prichádzať na nebeských oblakoch.

„Keď sa rozvidnilo, zišli sa starší z ľudu, veľkňazi a zákonníci, predviedli ho pred veľradu a hovorili: Ak si Mesiáš, povedz nám to! On im odpovedal: Aj keď vám poviem, neuveríte. A keď sa aj spýtam, neodpoviete mi. Ale odteraz bude Syn človeka sedieť po pravici Božej moci.“ (Ev. podľa Lukáša 22:67-69)¹

Avšak nezhodujú sa na čase obvinenia. Lukáš povedal, že to bolo ráno dňa po jeho zajatí. Povedal: **„Keď sa rozodnilo, zišli sa starší ľudu, veľkňazi a zákonníci, predviedli ho pred svoju radu a hovorili mu: ‚Ak si Mesiáš...‘“** (Ev. podľa Lukáša 22:66-67)

Zvyšní traja evanjelisti sa zhodujú na tom, že obvinenie padlo v noci, keď ho zajali. Marek povedal: **„Keď sa zvečeralo, prišiel s Dvanástimi... Ježiša privedli k veľkňazovi, kde sa zhromaždili všetci veľkňazi, starší a zákonníci...“** (Ev. podľa Marka 14:17-53)²

Koľkokrát zakikirikal kohút?

Peter zďiaľky nasledoval Ježiša, aby videl jeho odsúdenie. Ježiš mu povedal, že ho Peter zaprie trikrát predtým, než kohút zakikirika dvakrát, podľa Marka: **„Vtom kohút zaspieval druhý raz. Vtedy sa Peter rozpamätal na slovo, ktoré mu bol povedal Ježiš: ‚Skôr ako dva razy kohút zaspieva, tri razy ma zaprieš.‘ I rozplakal sa.“** (Ev. podľa Marka 14:72)

Jedenkrát podľa zvyšných troch evanjelistov. Lukáš povedal: **„Vtedy sa Pán obrátil a pozrel sa na Petra a Peter sa rozpamätal na Pánovo slovo, ako mu povedal: ‚Skôr ako dnes kohút zaspieva, tri razy ma zaprieš.‘“** (Ev. podľa Lukáša 22:61)

¹ Podobne vo verši Ev. podľa Marka 22:67-69 a Ev. podľa Matúša 26:63-64

² Podobne vo verši Ev. podľa Jána 18:12-13 a Ev. podľa Matúša 26:57-59

Ev. podľa Matúša 26:74-75 a Ev. podľa Jána 18:25-27 spomínajú len jedno kikirikanie v príbehu, nie ako Marek, ktorý spomenul dve kikirikania.

Kedy slúžka rozpoznala Petra po prvýkrát?

Kým Peter pozoroval odsúdenie, niektorí ľudia ho rozpoznali a vedeli, že bol jedným z Ježišových nasledovníkov. Preto bol prinútený poprieť to trikrát.

Evanjeliá sa zhodli na tom, že prvou osobou, ktorá ho rozpoznala, bola slúžka. Avšak nezhodujú sa na mieste, kde sa táto udalosť odohrala a v tom, čo robil Peter.

Raz sa spomína o Petrovi, že: „**Ked' bol Peter dolu na nádvorí¹, prišla jedna z veľkňazových slúžok. Len čo zbadala Petra, ako sa zohrieva, pozrela sa naňho a povedala: „Aj ty si bol s tým Nazaretčanom, Ježišom.““ (Ev. podľa Marka 14:66)**

Tiež sa spomína: „**Ked' uprostred nádvorja rozložili oheň a posadali si okolo neho, Peter si sadol medzi nich. Ako tak sedel pri svetle, všimla si ho ktorási slúžka, zahľadela sa naňho a povedala: „Aj tento bol s ním.““ (Ev. podľa Lukáša 22:55-57)**

Ján spomenul, že Peter bol pri bráne, za ktorú bola zodpovedná slúžka. Ján to potvrdil výpoveďou o tom, že jeden z Ježišových učeníkov požiadal veľkňaza, aby dovolil Petrovi vstúpiť: „**Peter však ostal vonku pri dverách**. Potom ten druhý učeník, čo sa poznal s veľkňazom, vyšiel, prehovoril s vrátničkou a voviedol ta Petra. **Tu vrátnička povedala Petrovi**: „Nie si aj ty z učeníkov toho človeka?“ **On vravel**: „Nie som.““ (Ev. podľa Jána 18:16 - 17)

Rozpoznala Petra pri dverách, alebo pri ohni?

Kto rozpoznal Petra druhý a tretí raz?

Podľa Marka tá istá slúžka, ktorá ho rozpoznala po prvýkrát, ho rozpoznala aj po druhýkrát: „**Ked' ho tam videla slúžka, znova začala vraviť okolostojacim: „Tento je z nich.““ (Ev. podľa Marka 14:69)**

¹ Podobne vo verši (Ev. Podľa Matúša 26:69)

Avšak podľa Matúša ho po druhýkrát rozpoznala iná slúžka: „**Ked' vyšiel k bráne, videla ho iná a povedala tým, čo tam boli: ‚Tento bol s Ježišom Nazaretským!‘**“ (Ev. podľa Matúša 26:71)

Lukáš s nimi nesúhlasí. Spomína, že po druhýkrát bol Peter rozpoznaný mužom z davu a nie slúžkou: „... **‚Žena, nepoznám ho.‘ O chvíľu si ho všimol iný a povedal: ‚Aj ty si z nich.‘ Peter odpovedal: ‚Človeče, nie som.‘**“ (Ev. podľa Lukáša 22:58)

Ján sa pokúsil túto nezhodu vyriešiť. Použil príbeh tretieho Petrovho zaprenia, keď ho mnohí rozpoznali, a včlenil to do druhého zaprenia. Povedal: „**Šimon Peter tam stál a zohrieval sa. I pýtali sa ho: ‚Nie si aj ty z jeho učeníkov?‘ On zaprel: ‚Nie som.‘**“ (Ev. podľa Jána 18:25)

Tento spôsob rozpoznania Petra bol však spomenutý v evanjeliu podľa Marka a Matúša ako tretie zapretie.

Marek povedal: „**Ale on opäť zapieral. O chvíľku tí, čo tam stáli, znova hovorili Petrovi: ‚Veru si z nich, veď si a Galilejčan.‘ On sa však začal zaklínať a prisahať: ‚Nepoznám toho človeka, o ktorom hovoríte.‘**“ (Ev. podľa Marka 14:70-71)

Podobne: „**O chvíľku pristúpili tí, čo tam stáli, a povedali Petrovi: ‚Veru, aj ty si z nich, veď aj tvoja reč ťa prezrádza!‘ Vtedy sa začal zaklínať a prisahať: ‚Nepoznám toho človeka.‘**“ (Ev. podľa Matúša 26:73-74)

Na druhej strane sa spomína, že po tretíkrát istý muž identifikoval Petra a nie skupina z davu: „**A keď prešla asi hodina, ktosi iný tvrdil: ‚Veru, aj tento bol s ním, veď je aj Galilejčan.‘ Peter povedal: ‚Človeče, neviem, čo hovoríš.‘**“ (Ev. podľa Lukáša 22:59-60)

Ján to potvrdil a spomenul, že ten muž bol jedným z veľkňazových sluhov: „**Jeden z veľkňazových sluhov, príbuzný toho, ktorému Peter odťal ucho, vrazil: ‚A nevidel som ťa s ním v záhrade?!‘ Peter znova zaprel**“ (Ev. podľa Jána 18:26-27)

Kto teda rozpoznal Petra po druhýkrát? Bola to tá istá slúžka či azda iná alebo dokonca muž? Zaprel Peter Ježiša po tretíkrát, pretože dav rozpoznal jeho prízvuk, alebo to bolo azda kvôli služobníkovi veľkňaza, ktorý ho videl v záhrade s Ježišovými učeníkmi?

Prečo bol Barabáš vo väzení?

Evanjeliá sa nezhodujú na dôvode jeho uväznenia.

Ján uvádza: „**A Barabáš bol zbojník...**“ (Ev. podľa Jána 18:40)

Na druhej strane bol výtržník a zaslúžil si väzenie: „**Ten bol uväznený pre akúsi vzburu v meste a pre vraždu...**“ (Ev. podľa Lukáša 23:19)¹

Taktiež: „**Vy ste zapreli Svätého a Spravodlivého a žiadali ste, aby vám prepustil vraha...**“ (Skutky apoštolov 3:14)

Kto niesol kríž, Ježiš, alebo Šimon?

Podľa evanjelií dal Pilát príkaz na Ježišovo ukrižovanie. Židia ho vzali, aby vykonali jeho príkaz. Kým ho brali, stretli muža nazývaného Šimon a poprosili ho, aby niesol kríž: „**...Potom ho vyviedli, aby ho ukrižovali. Tu prinútili istého Šimona z Cyrény, Alexandrovho a Rúfovho otca, ktorý sa tade vracal z poľa, aby mu niesol kríž. Tak ho priviedli na miesto Golgota, čo v preklade znamená Lebka.**“ (Ev. podľa Marka 15:20-22)²

Avšak Ján nesúhlasí s tým, čo títo traja evanjelisti tvrdia, ale hovorí, že si Ježiš niesol kríž sám, a žiadneho Šimona nespomenul: „**Sám si niesol kríž a vyšiel na miesto, ktoré sa volá Lebka, po hebrejsky Golgota...**“ (Ev. podľa Jána 19:17)
Kto potom teda niesol kríž, bol to Šimon alebo Ježiš?

¹ Podobne v (Ev. podľa Marka 15:7)

² Pozri tiež (Ev. podľa Lukáša 23:26) a (Ev. podľa Matúša 27:32)

Príbeh Judášovej smrti

Nový zákon spomína dva rôzne príbehy o smrti zradcu Judáša, ktorý zradil Ježiša, keď prezradil, kde je, a dostal zato 30 strieborných.

Prvý príbeh:

„Keď zradca Judáš videl, že Ježiša odsúdili, ľútosťou pohnutý vrátil tridsať strieborných veľkňazom a starším so slovami: ‚Zhrešil som, lebo som zradil nevinnú krv.‘ Ale oni odvetili: ‚Čo nás do toho? To je tvoja vec!‘ On odhodil strieborné peniaze v chráme a odišiel; a potom sa šiel obesiť. Veľkňazi vzali peniaze a povedali: ‚Neslobodno ich dať do chrámovej pokladnice, lebo je to cena krvi!‘ Dohodli sa teda a kúpili za ne Hrnčiarovo pole na pochovávanie cudzincov. Preto sa to pole až do dnešného dňa volá Pole krvi.“ (Ev. podľa Matúša 27:3-8)

Druhý príbeh:

Peter vo svojom prejave spomenul: „Bratia, muselo sa splniť Písmo, kde predpovedal Duch Svätý ústami Dávida o Judášovi, ktorý bol vodcom tých, čo zajali Ježiša; patrilo do nášho počtu a dostal podiel na tej istej službe. On nadobudol pole z odmeny za nepravosť. Spadol dolu, rozpukol sa a vyšli z neho všetky vnútornosti. Dozvedeli sa o tom všetci obyvatelia Jeruzalema, a preto pole nazvali vo svojej reči Akeldamach, to znamená Pole krvi.“ (Skutky apoštolov 1:16-19)

Tieto dve pasáže sú v mnohom odlišné:

1. Ako zomrel Judáš?

Buď „...potom sa šiel obesiť...“ alebo „Spadol dolu, rozpukol sa a vyšli z neho všetky vnútornosti.“

Nemohol zomrieť dvakrát a ani nemohol zomrieť dvoma rozličnými spôsobmi. Stojí za zmienku, že historik a kňaz Papias¹ uvádza, že Judáš zomrel po zrážke s vozom a vyšli z neho všetky vnútornosti!

¹ Papias (2. storočie) bol apoštolský otec, hieropolský biskup. Jeho fragmentárne zachovaná práca „Výklad kázni Pána“ (okolo r. 130) zhŕňa slová a skutky Ježiša Krista a jeho učeníkov.

2. Kto kúpil pole?

Judáš: „**On nadobudol pole z odmeny za nepravosť**“, alebo azda kňazi, ktorí vzali od neho peniaze: „**Dohodli sa teda a kúpili za ne Hrnčiarovo pole na pochovávanie cudzincov.**“

3. Zomrel Judáš kajúčne?

„... že Ježiša odsúdili, ľútosťou pohnutý... Zhrešil som, lebo som zradil nevinnú krv...“ Alebo potrestaný, ako uviedol Peter: „**Bratia, muselo sa splniť Písmo, kde predpovedal Duch Svätý ústami Dávida o Judášovi...**“?

4. Čo urobil Judáš s peniazmi?

„**Vrátil tridsať strieborných veľkňazom a starším...**“ alebo „**On nadobudol pole z odmeny za nepravosť.**“?

5. Kedy zomrel Judáš?

Po ukrižovaní: „... lebo som zradil nevinnú krv. Ale oni odvetili: **„Čo nás do toho? To je tvoja vec!“ On odhodil strieborné peniaze v chráme a odišiel; a potom sa šiel obesit?**“

Alebo azda umrel neskôr (len Boh vie kedy) potom, ako kúpil pole?

6. Ako sa nazývalo to pole?

Volalo sa to pole Poľom krvi, pretože bolo cenou za Ježišovu krv: „**Neslobodno ich dať do chrámovej pokladnice, lebo je to cena krvi! Dohodli sa teda a kúpili za ne Hrnčiarovo pole na pochovávanie cudzincov. Preto sa to pole až do dnešného dňa volá Pole krvi.**“

Alebo sa tak volalo kvôli Judášovej krvi: „**Spadol dolu, rozpukol sa a vyšli z neho všetky vnútornosti. Dozvedeli sa o tom všetci obyvatelia Jeruzalema, a preto pole nazvali vo svojej reči Akeldamach, to znamená Pole krvi.**“?

Čo si dvaja ukrižovaní mysleli o ukrižovanom, ktorý bol medzi nimi?

Evanjeliá sa zmieňujú o tom, že Ježiš bol ukrižovaný medzi dvoma zlodejmi, ktorí si z neho robili posmech.

„**Takisto ho tupili aj zločinci, čo boli s ním ukrižovaní.**“ (Ev. podľa Matúša 27:44)

Podobne: „**Kristus, kráľ Izraela! Nech teraz zostúpi z kríža, aby sme videli a uverili.**“ Ešte aj tí ho hanobili, čo boli s ním ukrižovaní.“ (Ev. podľa Marka 15:32)

Na druhej strane sa uvádza, že iba jeden z týchto zlodejov sa Ježišovi posmieval, ale druhý s ním nesúhlasil a okríkol ho: „**A jeden zo zločincov, čo viseli na kríži, sa mu rúhal: ‚Nie si ty Mesiáš?! Zachráň seba i nás!‘ Ale druhý ho zahriakol: ‚Ani ty sa nebojíš Boha, hoci si odsúdený na to isté? Lenže my spravodlivo, lebo dostávame, čo sme si skutkami zaslúžili. Ale on neurobil nič zlé.‘ Potom povedal: ‚Ježišu, spomeň si na mňa, keď prídeš do svojho kráľovstva.‘ On mu odpovedal: ‚Veru, hovorím ti: Dnes budeš so mnou v raji.‘“ (Ev. podľa Lukáša 23:39-43)**

Kto očakával, že Ježiš urobí zázrak na kríži?

Markovo evanjelium nám hovorí, že kým bol Ježiš na kríži, volajúc si pýtal vodu: „**Ktosi odbehol, naplnil špongiu octom, nastokol ju na trstinu, dával mu piť a hovoril: ‚Počkajte, uvidíme, či ho Eliáš príde sňať.‘“**“ (Ev. podľa Marka 15:36)

Osoba, ktorá vypovedala predchádzajúcu vetu, je tou istou osobou, ktorá dala Ježišovi napiť a ostatným povedala: „**Počkajte, uvidíme, či ho Eliáš príde sňať.**“

Na druhej strane je to však v rozpore s veršom: „**Jeden z nich hneď odbehol, vzal špongiu, naplnil ju octom, nastokol na trstinu a dával mu piť. Ale ostatní hovorili: ‚Počkaj, nech uvidíme, či ho Eliáš príde vyslobodiť.‘“** (Ev. podľa Matúša 27:48-49) Tu sa ale spomína, že to hovorili ostatní, prosiac osobu, ktorá dávala Ježišovi piť, aby počkala.

Kto teda vlastne rozprával a komu to bolo adresované?

Aké boli posledné slová Ježiša?

Evanjeliá uvádzajú posledné chvíle Ježišovho života. Pri opise tohto času sa opisy o Ježišovi rôznia. Raz ho opisujú ako slabého a zúfalo volajúceho o pomoc: „**Okolo tretej hodiny zvolal Ježiš mocným hlasom: ‚Eli, Eli, lema sabakthani‘, čo znamená: ‚Bože môj, Bože môj, prečo si ma opustil?‘**“ (Ev. podľa Matúša 27:46)¹ Následne Ježiš skonal.

Inde ho ale Lukáš opísal ako silnú osobu, ktorá prijala Božiu vôľu: „**a Ježiš zvolal mocným hlasom: ‚Otče, do tvojich rúk porúčam svojho ducha.‘ Po tých slovách vydýchol.**“ (Ev. podľa Lukáša 23:46)

Ján neopísal Ježišove pocity. Spomenul však iný údaj: „**Keď Ježiš okúsil ocot, povedal: ‚Je dokonané.‘ Naklonil hlavu a odovzdal ducha.**“ (Ev. podľa Jána 19:30)

Ktoré slová boli vlastne Ježišovými poslednými slovami a v akej bol situácii?

Kedy sa roztrhla chrámová opona?

Evanjelisti verili, že Ježišova smrť má byť nezvyčajnou, nie takou, akou je obyčajná smrť. Verili, že ju musia sprevádzať nezvyčajné udalosti, pri opisoch ktorých sa evanjelisti rôznia.

Na jednej z nich sa však zhodujú, a tou je roztrhnutie chrámovej opony, nezhodujú sa však na jej čase.

Raz sa roztrhla po Ježišovej smrti: „**Ale Ježiš zvolal mocným hlasom a vydýchol. Chrámová opona sa roztrhla vo dvoje odvrchu až dospodku.**“ (Ev. podľa Marka 15:37-38)

Inde veria, že zázrak sa stal pred Ježišovou smrťou: „**Bolo už okolo dvanástej hodiny a nastala tma po celej zemi až do tretej hodiny popoludní. Slnko sa zatmelo, chrámová opona sa roztrhla napoly a Ježiš zvolal mocným hlasom:**

¹ Podobne to opisuje (Ev. podľa Marka 15:34)

„Otče, do tvojich rúk porúčam svojho ducha.“ Po tých slovách vydýchol.“ (Ev. podľa Lukáša 23:44-46)

Táto udalosť sa stala pred Ježišovou smrťou a nie tak, ako to Marek uviedol!

2. Protirečenia v príbehoch o zmŕtvychvstaní

Všetky štyri evanjeliá spomínajú príbeh o Ježišovom zmŕtvychvstaní po jeho pochovaní. Tieto príbehy sú plné protirečení, čo z nich robí najslabšie z evanjeliových príbehov.

Kedy prišli ženy k hrobu?

K hrobu prišli po východe slnka: **„V prvý deň týždňa, skoro ráno, po východe slnka, prišli k hrobu a hovorili si: ‚Kto nám odvalí kameň od vchodu do hrobu?‘“** (Ev. podľa Marka 16:2-3)

Inokedy tam prišli včas ráno: **„V prvý deň týždňa zavčas ráno prišli k hrobu a priniesli voňavé oleje, čo si pripravili. Kameň našli od hrobu odvalený“** (Ev. podľa Lukáša 24:1-2)¹

Ján spomenul, že to bolo ešte za tmy: **„Ráno prvého dňa v týždni, ešte za tmy, prišla Mária Magdaléna k hrobu a videla, že kameň je od hrobu odvalený.“** (Ev. podľa Jána 20:1)

Kedy v nedeľu teda prišli ženy navštíviť hrob? Ráno po východe slnka alebo za tmy?

Kto navštívil hrob?

Podľa evanjelií návštevníkmi boli nasledovní:

- Mária Magdaléna bola jedinou, ktorá navštívila hrob: **„Ráno prvého dňa v týždni, ešte za tmy, prišla Mária Magdaléna k hrobu a videla, že kameň je od hrobu odvalený. Bežala teda a prišla k Šimonovi Petrovi a k inému**

¹ Taktiež vid' (Ev. podľa Matúša 28:1)

učeníkovi, ktorého mal Ježiš tak rád, a povedala im: „Odniesli Pána z hrobu a nevieme, kde ho položili.“ (Ev. podľa Jána 20:1-2)

- **Mária Magdaléna a iná neznáma Mária: „Keď sa pominula sobota, na úsvite prvého dňa v týždni prišla Mária Magdaléna a iná Mária pozrieť hrob.“** (Ev. podľa Matúša 28:1)
- **Mária Magdaléna, Jakubova matka a Salome: „Keď sa pominula sobota, Mária Magdaléna a Mária Jakubova i Salome nakúpili voňavé oleje a išli ho pomazať.“** (Ev. podľa Marka 16:1)
- Uvádza sa tiež, že návštevníkmi boli mnohé ženy a iní ľudia, ktorí s nimi prišli: **„Odprevádzali ho ženy, ktoré s ním prišli z Galiley. Pozreli si hrob aj to, ako uložili jeho telo. Potom sa vrátili domov a pripravili si voňavé oleje a masti. Ale v sobotu zachovali podľa prikázania pokoj. V prvý deň týždňa zavčas ráno prišli k hrobu a priniesli voňavé oleje, čo si pripravili. Kameň našli od hrobu odvalený.“** (Ev. podľa Lukáša 23:55-56, 24:1-2)

Títo všetci prišli počas jedinej návštevy!

Kedy bol odvalený kameň?

Našli návštevníci kameň, ktorý uzatváral hrob, už odvalený alebo bol odvalený počas návštevy?

„V tom nastalo veľké zemetrasenie, lebo z neba zostúpil Pánov anjel, pristúpil, odvalil kameň a sadol si naň.“ (Ev. podľa Matúša 28:2) Znamená to, že sa odvalenie uskutočnilo v rovnakom čase.

„V prvý deň týždňa zavčas ráno prišli k hrobu a priniesli voňavé oleje, čo si pripravili. Kameň našli od hrobu odvalený...“ (Ev. podľa Lukáša 24:1-2)¹

¹ Pozri tiež Ev. podľa Marka 16:4 a Ev. podľa Jána 20:1

Koho videli návštevníci?

Návštevníci videli mladého muža, ktorý sedel na pravej strane hrobu a bol odetý do bieleho rúcha: „**Ked' vošli do hrobu, na pravej strane videli sedieť mladíka oblečeného do bieleho rúcha a strpli.**“ (Ev. podľa Marka 16:5)

Raz tvrdia, že mladý muž bol anjelom, ktorý zostúpil z neba: „**V tom nastalo veľké zemetrasenie, lebo z neba zostúpil Pánov anjel, pristúpil, odvalil kameň a sadol si naň.**“ (Ev. podľa Matúša 28:2)

Inde ale tvrdia, že to boli dvaja muži v žiarivých odevoch: „**Ako nad tým rozpačito uvažovali, zastali pri nich dvaja mužovia v žiarivom odeve.**“ (Ev. podľa Lukáša 24:4)

Spomína sa taktiež, že tam boli dvaja anjeli v bielych odevoch. Jeden sedel pri hlave a druhý pri nohách: „... **a videla dvoch anjelov v bielom sedieť tam, kde bolo predtým uložené Ježišovo telo, jedného pri hlave, druhého pri nohách.**“ (Ev. podľa Jána 20:12)

Videli návštevníci len muža po pravej strane? Alebo anjela z nebies? Či azda dvoch mužov v žiarivých odevoch? Alebo dvoch anjelov?

Kde našla Magdaléna Ježiša a kto jej povedal o Ježišom vzkriesení?

Ján povedal, že to bolo vnútri hrobky, keď sa Magdaléna (podľa Jána jediná návštevníčka) rozprávala s anjelmí: „**Oni sa jej opýtali: ‚Žena, prečo plačeš?‘ Vravela im: ‚Odniesli môjho Pána a neviem, kde ho položili.‘ Ked' to povedala, obrátila sa a videla tam stáť Ježiša; no nevedela, že je to Ježiš. Ježiš sa jej opýtal: ‚Žena, prečo plačeš? Koho hľadáš?‘ Ona mu v domnení, že je to záhradník, povedala: ‚Pane, ak si ho ty odniesol, povedz mi, kde si ho položil, a ja si ho vezmem.‘ Ježiš ju oslovil: ‚Mária!‘ Ona sa obrátila a po hebrejsky mu povedala: ‚Rabbuni, čo znamená Učiteľ.‘“ (Ev. podľa Jána 20:13-16)**

Tu si môžeme všimnúť, že zistila, že Ježiš je nažive bez toho, aby jej to povedali anjeli. Uvidela ho a rozpoznala po tom, ako sa rozprávali.

Matúš má odlišnú odpoveď: „**Anjel sa prihovoril ženám:** ‚Vy sa nebojte! Viem, že hľadáte Ježiša, ktorý bol ukrižovaný. **Niet ho tu, lebo vstal,** ako povedal. **Pod’te, pozrite si miesto, kde ležal. A rýchlo choďte povedať jeho učeníkom: ‚Vstal z mŕtvych a ide pred vami do Galiley. Tam ho uvidíte.‘** Hľa, povedal som vám to.‘ **Rýchlo vyšli z hrobu a so strachom i s veľkou radosťou bežali to oznámiť jeho učeníkom. A hľa, Ježiš im išiel v ústrety a oslovil ich: ‚Pozdravujem vás!‘** Ony pristúpili, objali mu nohy a klaňali sa mu. Tu im Ježiš povedal: ‚Nebojte sa! Chod’te, oznámte mojim bratom, aby šli do Galiley; tam ma uvidia.‘“ (Ev. podľa Matúša 28:5-10)

Teda podľa Matúša sa toto stretnutie odohralo ďaleko od hrobu a boli to anjeli, ktorí im povedali o Ježišovej záchrane, nie samotný Ježiš, ako sa to píše v evanjeliu podľa Jána!

Otázkou je, ktorý z evanjelistov vlastne hovorí pravdu? Môže byť zdrojom takýchto príbehov Boh?

Zatajila žena túto zvest’ alebo ju odhalila?

Raz túto správu utajili: „**Vyšli a utekali od hrobu, lebo sa ich zmocnila hrôza a strach. A nepovedali nikomu nič, lebo sa báli.**“ (Ev. podľa Marka 16:8)

Inokedy ju zvestovali: „**Vrátili sa od hrobu a toto všetko zvestovali Jedenástim i všetkým ostatným.**“ (Ev. podľa Lukáša 24:9)

Koľkokrát sa Ježiš zjavil a kde sa zjavil?

Ježiš sa zjavil svojim učeníkom dvakrát: „**Večer v ten istý prvý deň v týždni,** keď boli učeníci zo strachu pred Židmi zhromaždení za zatvorenými dverami, **prišiel Ježiš,** stal si doprostred a povedal im: ‚Pokoj vám!‘ Ako to povedal, ukázal im ruky a bok. Učeníci sa zaradovali, keď videli Pána... Tomáš, jeden z Dvanástich, nazývaný Didymus, nebol s nimi, keď prišiel Ježiš. Ostatní učeníci mu hovorili: ‚Videli sme Pána.‘ Ale on im povedal: ‚Ak neuvidím na jeho rukách stopy po klincoch a nevložím svoj prst do rán po klincoch a nevložím svoju ruku do jeho boku, neverím.‘ **O osem dní boli jeho učeníci**

zasa vnútri a Tomáš bol s nimi. Prišiel Ježiš, hoci dvere boli zatvorené, stal si doprostred a povedal: „Pokoj vám!“ (Ev. podľa Jána 20:19-26)

Ostatní traja evanjelisti spomenuli, že Ježiš sa zjavil iba jediný raz: „**Kým o tom hovorili, on sám zastal uprostred nich a povedal im: „Pokoj vám.“** Zmätení a naľakaní si mysleli, že vidia ducha. On im povedal: „Čo sa ľakáte a prečo vám srdcia zachvacujú také myšlienky? Pozrite na moje ruky a nohy, že som to ja! Dotknite sa ma a presvedčte sa! Ved’ duch nemá mäso a kosti - a vidíte, že ja mám.“ Ako to povedal, ukázal im ruky a nohy... Potom ich vyviedol von až k Betánii, zdvihol ruky a požehnal ich. **Ako ich žehnal, vzdialil sa od nich a vznášal sa do neba.**“ (Ev. podľa Lukáša 24:36-51)¹

Lukáš spomenul, že prvé a posledné stretnutie medzi pánom (Ježišom) a jeho učeníkmi sa uskutočnilo v Jeruzaleme: „**A ešte v tú hodinu vstali a vrátili sa do Jeruzalema. Tam našli zhromaždených Jedenástich a iných s nimi a tí im povedali: „Pán naozaj vstal z mŕtvych a zjavil sa Šimonovi.“** Aj oni porozprávali, čo sa im stalo cestou a ako ho spoznali pri lámaní chleba. **Kým o tom hovorili, on sám zastal uprostred nich a povedal im: „Pokoj vám.“**“ (Ev. podľa Lukáša 24:33-36)

Naproti tomu ostatní evanjelisti uvádzajú, že to bolo v Galilei: „**Tu im Ježiš povedal: „Nebojte sa! Chod’te, oznámte mojim bratom, aby šli do Galiley; tam ma uvidia.“**“ (Ev. podľa Matúša 28:10)²

Koľkokrát sa teda Ježiš zjavil? Kde sa uskutočnilo prvé stretnutie, bolo to v Jeruzaleme alebo v Galilei?

Vzhľadom k týmto protirečeniam odmietame výpovede svedkov na túto tému. Akýkoľvek súd by ich považoval za falošných svedkov. Nepoznáme azda falošných svedkov na základe takýchto alebo aj menších protirečení?

¹ Vid’ tiež Ev. podľa Matúša 28:17 a Ev. podľa Marka 16:14

² Pozri tiež Ev. podľa Marka 16:7

Je čitateľ jedným z tých, ktorí ospravedľujú chyby evanjelistov v príbehu vzkriesenia, alebo zvažuje tieto protirečenia ako ďalší dôkaz falošného svedectva a odmieta protirečiaci si výpovede k takejto závažnej téme?

3. Príbehy, ktoré sú vyrozprávané iba jedným z evanjelistov

Mnoho udalostí, ktoré môžu byť dôležité, boli spomenuté iba jedným z evanjelistov a ignorované ostatnými. Niekomu však môže napadnúť, že sa to týka teórie dopĺňania v evanjeliových príbehoch. Podľa tejto teórie sa doplnenia niektorých autorov nepovažujú za protirečenia.

To však nie je pravdou. Na základe našich znalostí o spôsobe zaznamenávania evanjelií a ich histórii vieme, že neskorší evanjelisti boli závislí od tých skorších. Ak tí neskorší ignorovali niečo alebo pridali k tomu, čo spomenuli tí skorší, bolo to tak kvôli tomu, že pochybovali o príbehu či jeho súlade s vierou.

Lukáš tento bod vyjasnil vo svojich úvodných slovách: „**Preto som sa aj ja rozhodol, že ti to, vznešený Teofil, po dôkladnom preskúmaní všetkého od počiatku verne rad-radom opíšem, aby si poznal spoľahlivosť učenia, do ktorého ťa zasvätili.**“ (Ev. podľa Lukáša 1:3-4) Precízne kopíroval od predchádzajúcich autorov a ak niečo vynechal, bolo to tak, pretože pochyboval o jeho pravdivosti.

Nájdeme niektoré dôležité udalosti, ktoré boli spomenuté iba jediným autorom. Toto vyvoláva mnoho otázok, ktoré musia byť zodpovedané.

Prvý príbeh:

Lukáš spomenul mnoho vecí o noci Ježišovho zatknutia, čo ale iní evanjelisti nespomenuli vôbec. Napríklad preháňal o Ježišovej slabosti, dokým mu Boh poslal anjela, aby ho posilnil, keďže skoro skolaboval: „**Tu sa mu zjavil anjel z neba a posilňoval ho. A on sa v smrteľnej úzkosti ešte vrúcnejšie modlil, pričom mu pot stekal na zem ako kvapky krvi.**“ (Ev. podľa Lukáša 22:43-44)

Tieto dva verše sú zaznamenané v mnohých novších kópiách, avšak v starších sa vôbec nespomínajú. Exegéta¹ George Caird², ohľadom týchto veršov v evanjeliu podľa Lukáša píše: „*Tieto verše chýbajú vo Vatikánskom kódexe³ a niekoľkých ďalších rukopisoch a niektorí učenci ich považujú za pisárske „vylepšenie“.* Túto pasáž však poznali Justín Mučeník, Irenej z Lyonu⁴, Tatianos⁵ zo Sýrie a Hippolytos Rímsky v druhom storočí a nachádza sa vo väčšine rukopisov, vrátane Sinajského kódexu⁶ a Bezovho kódexu⁷. Opomenutie týchto veršov možno najlepšie vysvetliť ako prácu pisára, ktorý cítil, že predstava Ježiša zdrveného ľudskou slabosťou je nezlučiteľná s jeho vlastnou vierou v božského Syna, ktorý sa delí o všemohúcnosť so svojim Otcom.“⁸

Toto je možno aj dôvodom, prečo sa evanjelisti vyhýbali detailnému opisu. Ján nespomenul nič o Ježišovom utrpení a agónii tej noci z toho istého dôvodu.

Je zvláštne, ako Lukáš vedel, že anjel zostúpil, a ako videl Ježiša potiť sa opisovaným spôsobom. Ako to mohol vidieť, ak všetci učenci spali, tak ako to on sám uvádza vo svojej predchádzajúcej vete? „**Ked’ vstal od modlitby a vrátil sa k učeníkom, našiel ich spať od zármutku.**“ (Ev. podľa Lukáša 22:45)

Ba čo viac, Ježiš nebol pri nich, ale modlil sa ďaleko od nich: „**Sám sa od nich vzdialil asi toľko, čo by kameňom dohodil, kľakol si a modlil sa...**“ (Ev. podľa Lukáša 22:41)

¹ Podľa slovníka znamená vykladač a vysvetľovateľ textov (najmä biblických).

² George Bradford „G. B.“ Caird (1917 – 1984) bol anglický kňaz, teológ, filantrop a biblický učenec.

³ Vatikánsky kódex je jedným z najstarších existujúcich rukopisov gréckej Biblie (Starého a Nového zákona), jedným zo štyroch veľkých unciálnych kódexov.

⁴ Irenej z Lyonu (gr. Εἰρηναῖος) bol biskupom v galskom Lugdune vo vtedajšej Rímskej ríši (v dnešnom francúzskom Lyone). Bol raným cirkevným otcom a apologetom a jeho diela mali vplyv na raný vývoj kresťanskej teológie.

⁵ Tatianos zo Sýrie (gr. Τατιανός) bol sýrsky kresťanský autor a teológ v 2. storočí. Tatianovým najvýznamnejším dielom je Diatessaron (harmonizácia štyroch evanjelií do jedného súvislého diela).

⁶ Sinajský kódex (gr. Σιναϊτικὸς Κώδικας) je jedným zo štyroch veľkých unciálnych kódexov, je starobyľou, ručne písanou kópiou gréckej Biblie. Kódex je slávnym historickým pokladom.

⁷ Bezov kódex je novozákonný kódex z 5. storočia napísaný unciálami na pergamene. V gréčtine i latinčine obsahuje väčšinu zo štyroch Evanjelií a Skutkov a taktiež malý fragment 3. Jánovho listu.

⁸ G. B. Caird: The Gospel of St. Luke (Evanjeliium podľa Sv. Lukáša), str. 243 a Ahmad Abdulwahab: Christ in the Christian Creeds Resources (Kristus v zdrojoch kresťanskej viery), str. 140-143. Originál v arabčine.

Druhý príbeh:

Evanjelisti uvádzajú, že jeden z učeníkov zasiahol veľkňazovho sluhu a odťal mu ucho. Príbehy sa dopĺňajú a Ján uvádza, že meno sluhu bolo Malchus a že to bolo jeho pravé ucho. Matúš a Marek však už neuvádzajú ani meno učeníka, ktorý sluhu zasiahol mečom, ani to, o ktoré ucho išlo.

Žiaden z nich okrem Lukáša – ktorý ani nebol prítomný – nespomenul, že Ježiš vyliečil sluhovo ucho. Táto udalosť bola dozaista veľkým zázrakom, ktorý by mal pozitívny vplyv na oných neveriacich: „**Ale Ježiš povedal: ‚Nechajte to už!‘ I dotkol sa mu ucha a uzdravil ho.**“ (Ev. podľa Lukáša 22:51) Lukáš nespomenul žiadnu reakciu vojakov alebo ľudí na tento úžasný zázrak; vyzeralo to, akoby sa ani nič nestalo.

Tretí príbeh:

Pilát poslal Ježiša za Herodesom, guvernérom Galiley: „**Keď Herodes uvidel Ježiša, veľmi sa zaradoval. Už dávno ho túžil vidieť, lebo o ňom počul, a dúfal, že ho uvidí urobiť nejaký zázrak.**“ (Ev. podľa Lukáša 23:8)

Prekvapením ale je, že Herodes zomrel oveľa skôr, ešte počas Ježišovho detstva: „**Po Herodesovej smrti sa Pánov anjel zjavil vo sne Jozefovi v Egypte a povedal mu: ‚Vstaň, vezmi so sebou dieťa i jeho matku a choď do izraelskej krajiny. Tí, čo striehli na život dieťaťa, už pomreli.‘ On vstal, vzal dieťa i jeho matku a vrátil sa do izraelskej krajiny. Ale keď sa dopyčul, že v Judei kraľuje Archelaus namiesto svojho otca Herodesa, bál sa ta ísť.**“ (Ev. podľa Matúša 2:19-22)

Ak mal Matúš pravdu o Herodovej smrti počas Ježišovho detstva, tak Lukáš nehovoril pravdu, hoci vraj všetko dôkladne preskúmal.

Štvrtý príbeh:

Ako jediný opísal Matúš zázraky súvisiace s Ježišovou smrťou na kríži: „**A hľa, chrámová opona sa roztrhla vo dvoje odvrchu až dospelku. Zem sa triasla a skaly sa pukali. Otvorili sa hroby a mnohé telá zosnulých svätých vstali z**

mŕtvych. Vyšli z hrobov a po jeho vzkriesení prišli do svätého mesta a ukázali sa mnohým.“ (Ev. podľa Matúša 27:51-53) Túto udalosť ani len slovom nezaznamenal žiaden evanjelista či historik, ba nezaznamenal ju ani Lukáš, ktorý všetko dôkladne preskúmal a opísal.

Ak by bol ten príbeh pravdivý, tak by to bol Ježišov najväčší zázrak a všetci by sa o tom boli určite zmienili.

Andrews Norton¹ povedal: „*Tento príbeh je nepravdivý a pravdepodobne boli takéto príbehy bežné medzi Židmi po zničení Jeruzalema. Je možné, že niekto to zapísal na okraj hebrejského rukopisu Matúšovho evanjelia a pisári to začlenili do kontextu, a potom to grécky prekladateľ preložil tak, ako to tam bolo napísané.*“²

Tieto príbehy boli prevzaté zo starých legiend. George Caird napísal: „*V staroveku bola rozšírená viera, že veľké tragické udalosti sprevádzali zlé znamenia, akoby príroda súcitila s ľuďmi kvôli ich nešťastiu.*“³

Vo svojom komentári Dennis Nineham⁴ uvádza: „*Vravievalo sa, že takéto nešťastné či zlé udalosti nastávali, keď zomrel nejaký veľkňaz alebo niekto významný počas starého a pohanského obdobia, napr. Cezar.*“⁵

Ďalším dôkazom nesprávnych informácií autora Evanjelia podľa Matúša je bližší pohľad na to, aký mali tieto zázraky vplyv.

Ak by sa to, čo uvádza Matúš, bolo stalo, Židia by sa neboli odvážili ísť za Pilátom či ho požiadať o stráženie hrobu. Ak by sa tieto mýtické udalosti skutočne boli stali, Kaifáš by sa nebol odvážil nazvať Ježiša bludárom, Pilát by bol potrestal Židov a mnohí by boli uverili v Ježiša.

¹ **Andrews Norton**: (1786 - 1853) bol americký kazateľ, teológ, biblický vedec a profesor na Harvarde. Bol vedúcou osobnosťou tradičného unitárstva v prvej polovici 19. storočia.

² Andrews Norton: *The Evidences of the Genuineness of the Gospels* (Dôkazy o pravosti evanjelií), zv. I, str. 71

³ G. B. Caird: *The Gospel of St. Luke* (Evanjelium podľa Sv. Lukáša), str. 253

⁴ **Dennis Nineham** (1921 - 2016) bol britský teológ a akademik, predstavený na Keble College v Oxforde, mal katedru teológie na univerzitách v Londýne, Cambridge, a Bristole.

⁵ Dennis Nineham: *The Gospel of St. Mark* (Evanjelium podľa Sv. Marka), str. 427

Mnohí v neho uverili aj vďaka menším zázrakom. Keď Duch Svätý zostúpil na učeníkov, uverilo tritisíc ľudí¹. Zázraky, ktoré uvádza Matúš, sú väčšie než toto.

A čo tí mŕtvi? Vrátili sa naspäť do svojich hrobov v rúchach alebo nahí?

S kým sa rozprávali?

Boli smutní z toho, čo sa stalo Ježišovi, alebo azda potešení?

Prišli ho podporiť alebo prejaviť mu súcit?

Ako dlho ešte žili?

Ako a kedy znova zomreli?

Piaty príbeh:

Ján ako jediný spomína svoju prítomnosť pri Ježišovej matke a pri Ježišovi v čase ukrižovania: „**Keď Ježiš uzrel matku a pri nej učeníka, ktorého miloval, povedal matke: ‚Žena, hľa, tvoj syn!‘ Potom povedal učeníkovi: ‚Hľa, tvoja matka!‘ A od tej hodiny si ju učeník vzal k sebe...**“ (Ev. podľa Jána 19:26-27)

Evanjeliá by neignorovali taký dôležitý fakt, ak by bol pravdou. Navyše je neuveriteľné, že by vojak nechal Ježišových príbuzných stáť pri ňom, keď bol na kríži. Peter zaprel Ježiša trikrát zo strachu pred tými istými vojakmi.

4. Preskúmanie príbehov evanjelií

Keď si preštudujeme príbehy evanjelií, popri významových rozporoch v týchto príbehoch nájdeme aj chyby a mnoho nezrovnalostí, čo nemožno prehliadnuť. Vzhľadom k týmto nezrovnalostiam sú kresťania nútení pripustiť, že ukrižovanou osobou nebol Ježiš alebo sú tieto príbehy dielom nedokonalého človeka.

Prvé skúmanie:

Evanjeliá spomínajú Judášovu úlohu pri zrade Ježiša, potom ako ho sprevádzal a bol jedným z jeho dvanástich učeníkov. Ako nastala táto náhla zmena?

¹ Viď Skutky apoštolov 2:40-41

Odklon človeka od toho, čo je správne, je bežný, ale podľa evanjeliového príbehu je Ježiš, ktorého Boh poslal, aby viedol ľudí, dôvodom Judášovej zrady. Keď sa učeníci spýtali svojho pána, Ježiša, na zradcu, odpovedal: „**Ježiš odpovedal: ‚Ten, komu podám namočenú smidku.‘ Namočil smidku chleba a dal ju Judášovi, synovi Šimona Iškariotského. A hneď po tejto smidke vošiel do neho satan. Ježiš mu povedal: ‚Čo chceš urobiť, urob čo najskôr.‘**“ (Ev. podľa Jána 13:26-27)

Podľa tejto pasáže Ježiš a smidka, ktorú podal Judášovi, boli dôvodom Judášovho hriechu a zrady.

Prečo Judáš nevyhnal zo seba satana, keď bol jedným z učeníkov ktorým Ježiš povedal: „**Chorých uzdravujte, mŕtvych krieste, malomocných očist'ujte, zlých duchov vyhánajte.**“ (Ev. podľa Matúša 10:8)

Druhé skúmanie:

Natíska sa otázka, načo veľkňazi potrebovali Judášovu pomoc pri identifikácii Ježiša. Ako to, že kňazi nepoznali Ježiša a potrebovali niekoho, kto by ho identifikoval, za 30 strieborných? Ježiš predsa učil v chráme každý deň: „**Keď som bol deň čo deň s vami v chráme, nepoložili ste na mňa ruky.**“ (Ev. podľa Lukáša 22:53)

Tretie skúmanie:

Evanjeliá tvrdia, že v noci ukrižovania sa Ježiš modlil k Bohu, aby ho uchránil od smrti. Kde boli učeníci v tej ťažkej chvíli? Boli s Ježišom v záhrade, ale spali: „**Keď vstal od modlitby a vrátil sa k učeníkom, našiel ich spať od zármutku.**“ (Ev. podľa Lukáša 22:45) Zvyčajne, keď sa ľudia boja, nedokážu zaspať!

Toto nám potvrdí aj každý psychológ. Z nadobličky sa vtedy vylučuje adrenalín do krvi, a preto sa nám nepodarí zaspať. Ako potom mohli títo učeníci zaspať od strachu?

Štvrté skúmanie:

Evanjeliá spomínajú, že proti Ježišovi sa postavili nielen veľkňazi, ale aj všetci ľudia. Obrovský zástup kričal na Piláta „**Ukrižuj ho, ukrižuj ho**“, a nenechali ho, aby prepustil Ježiš a namiesto toho chceli, aby prepustil kriminálnika Barabáša: „**Od tej chvíle sa Pilát usiloval prepustiť ho. Ale Židia kričali: ‚Ak ho prepustiš, nie si priateľom cisára. Každý, kto sa vydáva za kráľa, stavia sa proti cisárovi.‘**“ (Ev. podľa Jána 19:12)

Marek povedal: „**Ale veľkňazi podnietili zástup, aby im radšej prepustil Barabáša. Pilát sa ich znova opýtal: ‚Čo mám teda podľa vás urobiť so židovským kráľom?‘ Oni opäť skríkli: ‚Ukrižuj ho!‘ Pilát im vrazil: ‚A čo zlé urobil?‘ Ale oni tým väčšmi kričali: ‚Ukrižuj ho!‘ A Pilát, aby urobil ľudu po vôli prepustil im Barabáša.**“ (Ev. podľa Marka 15:11-15)

Kde boli vtedy tie tisícky ľudí, ktorých Ježiš uzdravil z malomocenstva, slepoty a iných chorôb?

Kde boli tí, ktorí ho vítali, keď vstúpil do Jeruzalema na somárikovi? Kde boli všetci títo ľudia?

Piate skúmanie:

Muž, ktorý utiekol nahý: „**No akýsi mladík išiel za ním, odetý plachtou na holom tele; a chytili ho. Ale on pustil plachtu a utiekol nahý.**“ (Ev. podľa Marka 14:51-52)

Toto znamená, že ukrižovanie sa konalo na jar. Potvrďuje to, že čas ukrižovania zodpovedá času židovského sviatku Pesach, ktorý je v apríli.

Na inom mieste sa však naznačuje, že ukrižovanie bolo v zime. Peter sa totiž v deň Ježišovho výsluchu zohrieval kvôli chladnému počasiu: „**Šimon Peter tam stál a zohrieval sa...**“ (Ev. podľa Jána 18:25) Evanjelisti teda skombinovali leto a zimu do jedného dňa!

Šieste skúmanie:

Evanjeliá zobrazujú Ježiša ako slabocha, ktorý si pýta vodu. Hoci vidí, že sa mu vysmieávajú, dovoľuje im počuť svoj nárek.

Toto je v rozpore s tým, čo vieme o Ježišovom silnom charaktere, skrze ktorý šiel do chrámu vyhnáť peňazomencov: „**Potom prišli do Jeruzalema. Keď vošiel do chrámu, začal vyháňať predavačov a kupujúcich v chráme. Peňazomencom poprevracal stoly a predavačom holubov stolice.**“ (Ev. podľa Marka 11:15)

Taktiež to nie je v súlade s Ježišovým charakterom, že sa postil 40 dní bez toho, aby sa cítil hladný alebo smädný: „**A keď sa štyridsať dní a štyridsať nocí postil, napokon vyhladol.**“ (Ev. podľa Matúša 4:2)

Prečo pripisujú takúto slabosť Ježišovi, o ktorom tvrdia, že je Boh? Ako mohol byť taký slabý, keď svojim učeníkom povedal: „**Nech sa vám srdce nevzrušuje a nestrachuje. Počuli ste, že som vám povedal: Odchádzam a prídem k vám. Keby ste ma milovali, radovali by ste sa, že idem k Otcovi, lebo Otec je väčší ako ja.**“ (Ev. podľa Jána 14:27-28)

VYVRÁTENIE JEŽIŠOVHO UKRIŽOVANIA HISTORICKÝMI

FAKTAMI

Kresťania tvrdia, že viera muslimov v Ježišovu záchranu pred ukrižovaním znamená, že popierajú historickú pravdu - pravdu, na ktorej sa zhodujú židia a kresťania, ktorí žili v dobe Ježišovho ukrižovania, a ich nasledovníci.

Ako mohol islamský prorok so svojimi nasledovníkmi, ktorí prišli šesť storočí po Ježišovom ukrižovaní, poprieť túto udalosť?

Na prvý pohľad sa môže zdať námietka kresťanov opodstatnená, ale keď sa pozrieme zblízka na výpovede svedkov, nájdeme v ich príbehoch mnoho protirečení a chabých bodov.

Pri štúdiu histórie a udalostí za účelom nájdania pravdy o ukrižovaní a identite ukrižovaného nachádzame mnoho dôležitých sporných bodov:

Mnohí zo starovekých kresťanských siekt popierali Ježišovo ukrižovanie. Taktiež kresťanskí historici priznávajú tento fakt.

Týmito sektami sú basileidovci¹, kerint'ania², karpokrati³, Satornilos⁴, markionizmus⁵, priscillianizmus⁶, Tatianos [enkratizmus]⁷, marcionizmus⁸, valentinovci¹ a mnohé iné.

¹ Basileidés z Antiochie (pôsobil v 2. stor. v Alexandrii) bol učenc a učiteľ, ktorý založil skupinu známu ako Basileidovci.

² Cerinthus alebo Cerintus (pôsobil okolo roku 100) sa pravdepodobne narodil ako žid v Egypte. O jeho živote vieme len málo, a to, že bol učiteľom a založil krátkodobú sektu. Podľa teológa Ireneja z Lyonu práve kvôli Cerintovi napísal apoštol Ján svoje novozákonné evanjelium.

³ Karpokratés Alexandrijský bol zakladateľom sekty, ktorá pôsobila v Alexandrii v 2. storočí. Táto sekta ako prvá používala obrazy Ježiša.

⁴ Satornilos (taktiež Satornius, Satorninos) z Antiochie bol zakladateľom sýrskej sekty v 2. storočí.

⁵ Markión zo Sinope bol dôležitý vodca v ranom kresťanstve. Vydal prvú súbornú zbierku novozákonných kníh, a preto je významnou postavou pre vznik novozákonného kánonu.

⁶ Priscillianizmus je neortodoxné učenie, ktoré pretrvávalo až do 6. storočia. Sektu tvorili stúpenci Priscilliana (340 - 385), raného kresťanského biskupa, ktorému bol ako prvému udelený trest smrti.

⁷ Tatianos zo Sýrie (120-180) bol sýrsky kresťanský spisovateľ a teológ v 2. storočí. Bol vylúčený z cirkvi, lebo Eusebios z Kaisareie ho obviňoval, že založil sektu enkratitov.

⁸ Markionisti boli skupinou, ktorá vznikla v Ríme okolo roku 144 na základe učenia Markióna zo Sinope, ktorý bol dôležitým vodcom v ranom kresťanstve.

Podobne, ako to je u mnohých siekt, aj o týchto vieme len zo spisov cirkevných otcov, hlavne od Ireneja z Lyonu a Klementa Alexandrijského². Keďže títo autori boli dôrazne proti náukám týchto siekt, pri používaní tohto zdroja sa vynára otázka negatívnej zaujatosti. Vyjadrenia ohľadom týchto siekt sa líšia v niektorých detailoch. Takéto obviňovanie bolo bežné. Pohanovia obviňovali kresťanov z nemorálnosti a kresťania vznášali obvinenia proti iným kresťanom, ktorých považovali za kacírov.

Niekoľko z týchto siekt existovalo krátko po Ježišovej smrti, teda v. 1 storočí. Svätý Alfonz Mária de' Liguori³ spomenul, že jednou z heréz v prvom storočí je práve to, čo povedal Fleury: „*Ježiš mal moc neviditeľnosti. Dokázal sa zjaviť v akejkoľvek podobe, v akej len chcel. Teda, keď ho chceli Židia ukrižovať, vzal na seba Šimonovu podobu a Šimonovi dal svoju. Šimon tak bol ukrižovaný namiesto Ježiša, kým Ježiš sa smial na Židoch. Potom sa vrátil bez toho, aby ho niekto videl, a vystúpil na nebesia.*“⁴

Vyzerá to, že tento príbeh pokračoval až do druhého storočia. John Fenton⁵ napísal: „*Jeden z gnostikov, ktorý žil v druhom storočí, povedal, že Šimon bol ukrižovaný namiesto Ježiša.*“⁶

Najdôležitejšou sektou z tých, ktoré popierali Ježišovo ukrižovanie, boli basileidovci. Táto sekta taktiež verila, že Ježiš bol človekom.

Medzi sektami, ktoré verili, že ukrižovanou osobou nebol Ježiš, sú kerint'ania a karpokrati, ktorí patria medzi najstaršie kresťanské sekty. Verili, že samotný Ježiš nebol ukrižovaný ani zavraždený, ale ukrižovaný bol jeden z jeho učeníkov,

¹ Valentinovci boli hnutím, ktoré v 2. storočí založil Valentinus Egyptský (100-160), ktorý bol najznámejším a po určitú dobu aj najúspešnejším raným kresťanským teológom. Valentinus bol kandidátom na rímskeho biskupa, ale založil vlastnú skupinu, keď zvolili iného.

² **Klement Alexandrijský** vlastným menom Titus Flavius Clemens (gr. Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς) (150 – 215) bol kresťanský teológ a vzdelaný muž, ktorý poznal klasickú grécku filozofiu a literatúru. Koptskí kresťania, etiópski kresťania a anglikáni ho uctieujú ako svätého. V minulosti bol uctievaný aj v rímskokatolíckej cirkvi.

³ **Sv. Alfonz Mária de' Liguori** (1696 - 1787) bol taliansky katolícky biskup, duchovný spisovateľ, skladateľ, hudobník, maliar, básnik, právnik, scholastický filozof a teológ.

⁴ Alphonsus Maria de' Liguori: The history of heresies, and their refutation (Dejiny heréz a ich odmietnutie), str. 12.

⁵ **John C. Fenton** (1921 – 2008) bol anglikánskym kňazom a učencom špecializujúcim sa na Nový zákon. V rokoch 1978 až 1991 bol kanonikom Christ Church v Oxforde.

⁶ John C. Fenton: Saint Matthew (Evanjelium podľa Sv. Matúša), str. 440

ktorý vyzeral presne ako on. Basileidovci taktiež verili, že namiesto Ježiša bol ukrižovaný niekto iný.

Existovali aj iné kresťanské sekty, ktoré verili, že Ježiš bol uchránený pred ukrižovaním a vyzdvihnutý na nebesia. Medzi nimi boli valentinovci. Verili v Ježišovu božskosť a tiež verili, že poníženie a ukrižovanie neprináleží jeho božskosti.

Tieto sekty odmietali ukrižovanie na základe niektorých evanjelií, ktoré boli zavrhnuté Cirkvou. Jedným z týchto evanjelií je Barnabášovo evanjelium, ktoré sa zmieňuje o tom, že ukrižovanou osobou bol Judáš, zradca, ktorému dal Boh Ježišovu podobu.

Historické vyvrátenie Ježišovho ukrižovania by si vyžadovalo pridanie ďalšej rozsiahlej kapitoly do knihy. V rámci autentického vykreslenia pravdy však spomíname len niektoré informácie a stručné dôkazy.

VYVRÁTENIE JEŽIŠOVHO UKRIŽOVANIA PROROCTVAMI Z TÓRY

Proroctvá sú v kresťanskej viere veľmi dôležité. Niektorí kresťania si ich vážia až tak vysoko, že neprijímajú žiadneho proroka a jeho poslanie, ak mu nepredchádza proroctvo.

Ukrižovanie je – podľa kresťanov – jednou z najdôležitejších udalostí na svete. Proroci ho teda museli spomenúť vo svojich knihách a Ježiš ho taktiež musel spomenúť svojim učeníkom.

Hovorili proroci o Ježišovom ukrižovaní a jeho vzkriesení? Povedal Ježiš o tom svojim učeníkom?

Odpoveď kresťanov na túto otázku je áno. Tvrdia, že je to spomenuté na mnohých miestach v evanjeliách, listoch a knihách Tóry.

Stojí za zmienku, že kresťania považujú knihy Tóry za svätú súčasť svojich svätých kníh. Prečo by aj nie, veď evanjeliá sa odvolávajú na tieto knihy a prevzali z nich svoje proroctvá, ktoré sa naplnili počas Ježišovho života alebo počas jeho ukrižovania.

Knihy Tóry zohrávajú veľmi dôležitú úlohu v príbehu ukrižovania. Väčšina z toho, čo spomínajú evanjelisti, sa odvoláva na tieto knihy, o ktorých verili, že predpovedajú ukrižovanie Ježiša. Takmer polovica týchto odkazov je zo Žalmov, ktoré sú pripisované Dávidovi a iným.

Ježiš uistil svojich učeníkov, že všetky proroctvá o ňom z Tóry sa naplnia: „... **že sa musí splniť všetko, čo je o mne napísané v Mojžišovom zákone, u Prorokov a v Žalmoch.**“ (Ev. podľa Lukáša 24:44)

„**Skúmate Písma, lebo si myslíte, že v nich máte večný život, a práve ony svedčia o mne.**“ (Ev. podľa Jána 5:39)

Josh McDowell¹ napísal: „*V Starom zákone nájdeme dvadsaťdeväť prorociev, ktoré rozprávajú o Judášovej zrade Ježiša, jeho odsúdení, smrti a jeho pochovaní. Všetky sa naplnili v priebehu dvadsiatich štyroch hodín.*“²

Evanjelisti použili niektoré z týchto prorociev pri písaní ako podklad pre príbeh Ježišovho ukrižovania. Ide o 14 prorociev: Matúš spomenul šesť prorociev, Marek spomenul štyri prorocvá, Lukáš dve prorocvá a Ján spomenul sedem prorociev.

Tu vidíme, aké dôležité sú prorocvá, ktoré sa týkali Ježišovho ukrižovania.

Kresťania sa príliš upierajú na dôležitosť a rôznorodosť prorociev, ktoré rozprávajú o Ježišovi. Kňaz Sergius uvádza: „*Ježiš neustále žiari vo Svätej Biblii, nie ako slnko, ktoré v noci zapadá. Niet časti Tóry či iných prorockých kníh, ktoré by nespomínali Ježiša. V každej knihe, každej kapitole a každej vete Tóry a prorockých kníh nájdeme jeho meno, osobnosť, vlastnosti, činy a jeho postavenie. Tie písmená a slová nie sú ničím iným než veľkým Ježišovým obrazom... My, kresťania, bez strachu hocikde otvoríme Tóru a prorocké knihy a nachádzame v nich slová o Ježišovi.*“³

Napriek zveličovaniu v tejto veci chápeme dôležitosť pasáží z Tóry, ktoré svedčia o Ježišovi.

Kňaz Sergius opísal výnimočnú dôležitosť Žalmov v súvislosti s ukrižovaním: „*Žalmy obsahujú všetko o Ježišovi. Spomínajú jeho hlboké city, jeho bolesť, jeho vlastnosti a jeho povahu obširnejšie než u akéhokoľvek iného proroka. Možno*

¹ **Josh McDowell:** (nar. 1939) je kresťanský apologeta, kazateľ a spisovateľ. Je autorom alebo spoluautorom asi 115 kníh. Jeho najznámejšia kniha „Dôkazy, ktoré vyžadujú rozhodnutie“ bola v americkom evanjelikálnom časopise *Christianity Today* zaradená na 13. miesto v zozname najvýznamnejších evanjelikálnych kníh vydaných po 2. svetovej vojne.

² Josh McDowell: *A New Proof Needs a Verdict* (Dôkazy, ktoré vyžadujú rozhodnutie), str. 293

³ Mansúr Husain Abdul Aziz: *The True call between Islam and Christianity* (Výzva k pravde medzi kresťanstvom a islámom), str. 42 a kňaz Sergius: *Does the Torah prophesy Jesus?* (Predpovedá o Ježišovi Tóra), str. 6 – 7. Originál v arabčine.

*povedať, že Žalmy sú osobitou knihou o Mesiášovi. Dôkazom toho je, že starozákonné citácie autorov Nového zákona sú spolovice práve zo Žalmov.*¹

Niektorí učenci potvrdzujú dôležitosť Knihy žalmov: „*Niet knihy, ktorá by obsahovala toľko znamení a prorociev o Ježišovi ako Žalmy. Preto je pre teológov neopísateľne dôležitá.*“²

Na druhej strane nielen učenci východných cirkví písali o Ježišom ukrižovaní a proroctvách o ňom v Starom zákone, ale verili v to i mnohí západní učenci, ktorý o týchto proroctvách napísali mnoho kníh, napr.: A. M. Hodgkin³: Kristus vo všetkých písmach a F. B. Meyer⁴: Kristus v Izaiášovi.

Veďme teda debatu s kresťanmi na túto tému, zoberme si Tóru ako referenčný podklad a odhaľme pravdu a vyjasnime tento sporný bod. Je dosť nepravdepodobné, že by židia pozmenili svoje knihy tak, aby vyhovovali kresťanskej viere.

Prv ako sa vyberieme na cestu k proroctvám v Žalmoch, spomenieme pár bodov ohľadom Ježišovho ukrižovania, na ktorých sa kresťania i muslimovia zhodujú, a taktiež body, v ktorých sa rozchádzajú.

Kresťania veria, že Ježiš bol ukrižovaný, kým muslimovia veria, že nebol. Muslimovia veria, že ukrižovanie sa mohlo uskutočniť, ale ukrižovaný nebol Ježiš, ale bol to niekto podobný Ježišovi.

Muslimovia taktiež nepopierajú skutočnosť, že Boh povedal Ježišovi, že bude čeliť problémom a utrpeniu a že ho jeden z jeho učeníkov zradí: **„Keď sa zvečerilo, zasadol s Dvanástimi za stôl. A keď jedli, povedal: ‚Veru, hovorím vám: Jeden z vás ma zradí.‘ Veľmi osmutneli a začali sa ho jeden po druhom vypytovať: ‚Som to ja, Pane?‘ On odpovedal: ‚Kto so mnou namáča ruku v mise, ten ma zradí. Syn človeka síce ide, ako je o ňom napísané, ale beda človekovi, ktorý**

¹ Mansúr Husain Abdul Aziz: The True call between Islam and Christianity (Výzva k pravde medzi kresťanstvom a islámom), str. 366 a kňaz Sergius: Does the Torah prophesy Jesus? (Predpovedá o Ježišovi Tóra?), str. 28. Originál v arabčine.

² kňaz Sergius: Does the Torah prophesy Jesus? (Predpovedá o Ježišovi Tóra), str. 28. Originál v arabčine.

³ A. M. Hodgkin: redaktor časopisu Friends (Priatel'ia), East Sussex, Anglicko, 1860-1955

⁴ Frederick Brotherton Meyer (1847 - 1929) bol baptistickým pastorom a kazateľom v Anglicku.

zrádca Syna človeka! Pre toho človeka by bolo lepšie, keby sa nebol narodil.“
(Ev. podľa Matúša 26:20-24)

Ježiš bol zarmútený a vystrašený, modlil sa k Bohu, aby ho uchránil od tohto sprisahania, úpenlivo sa modlil celú noc. Matúš nám popísal Ježišovu situáciu a jeho prosby k Bohu: „**Tu Ježiš prišiel s nimi na pozemok, ktorý sa volá Getsemani, a povedal učeníkom: ‚Sadnite si tu, kým odídem tamto a pomodlím sa.‘ Vzal so sebou Petra a oboch Zebedejových synov. I doľahli naňho smútok a úzkosť. Vtedy im povedal: ‚Moja duša je smutná až na smrť. Ostaňte tu a bdejte so mnou!‘ Trochu poodišiel, padol na tvár a modlil sa: ‚Otče môj, ak je možné, nech ma minie tento kalich. No nie ako ja chcem, ale ako ty.‘ Keď sa vrátil k učeníkom, našiel ich spať. I povedal Petrovi: ‚To ste nemohli ani hodinu bdieť so mnou? Bdejte a modlite sa, aby ste neprišli do pokušenia! Duch je síce ochotný, ale telo slabé.‘ Znova odišiel a modlil sa: ‚Otče môj, ak ma tento kalich nemôže minúť a musím ho piť, nech sa stane tvoja vôľa.‘ A keď sa vrátil, zasa ich našiel spať: oči sa im zatvárali od únavy. Nechal ich, znova sa vzdialil a tretí raz sa modlil tými istými slovami.“** (Ev. podľa Matúša 26:36-44)

Lukáš tieto okolnosti opísal nasledovne: „**A on sa v smrtel'nej úzkosti ešte vrúcnnejšie modlil, pričom mu pot stekal na zem ako kvapky krvi.“** (Ev. podľa Lukáša 22:43-44)

Muslimovia veria, že sa Ježiš prosebne modlil k Bohu počas onej ťažkej noci, keďže takto konali všetci proroci a pokorní pri ťažkostiach - neutiekali sa k nikomu inému než k Bohu.

Boh vyslyšal modlitbu Svojho služobníka a zachránil ho od smrti: „**On v dňoch svojho pozemského života so silným výkrikom a so slzami prednášal prosby a modlitby tomu, ktorý ho mohol zachrániť od smrti; a bol vyslyšaný pre svoju bohabojnosť.“** (List Hebrejom 5:7)

Muslimovia teda úplne nepopierajú to, čo sa spomína v evanjeliách o ukrižovaní a čo sprevádzalo tieto udalosti, napríklad to, že Ježiš povedal svojim učeníkom o sprisahaní a že unikol do záhrady, kde prosil Boha, aby ho uchránil od smrti.

Muslimovia veria, že zástup ho prišiel chytiť a niekoho odvedli zo záhrady, odsúdili, ukrižovali a pochovali. Nezhoda je však v identite zatknutej a ukrižovanej osoby!

Muslimovia veria, že ním bol zradca Judáš. Ježiš unikol, keď pri snahe o jeho zatknutie zdesene popadali na zem. Keď vstali, našli v záhrade len samého Judáša Iškariotského. Toho vzali mysliac si, že on je Ježiš. Bol to trest za to, že zradil svojho pána.

Ján zachytil tento významný moment: „**Judáš vzal kohortu a sluhov od veľkňazov a farizejov a prišiel ta s lampášmi, fakľami a zbraňami. Ale Ježiš, keďže vedel všetko, čo malo naňho prísť, popodišiel a opýtal sa ich: ‚Koho hľadáte?‘ Odpovedali mu: ‚Ježiša Nazaretského.‘ Povedal im: ‚Ja som.‘ Bol s nimi aj zradca Judáš. Ako im povedal: ‚Ja som,‘ cúvli a popadali na zem.**“ (Ev. podľa Jána 18:3-6). Moment záchrany sa udial, keď popadali na zem, čo však nevidia milióny kresťanov, ktorí si myslia, že odvedli Ježiša.

Anjeli vzali Ježiša na nebesia. Bol uchránený od sprisahania skrze ochranu Všemohúceho Boha. Daroval mu život, ktorý potrvá do Súdneho dňa, keď sa vráti naspäť na zem, kde bude žiť a zomrie v pokoji.

Zaujímá nás, čo ale o tejto úžasnej udalosti, ktorá nemôže byť ignorovaná, hovoria Žalmy a sväté knihy. Spomínajú to vôbec? Hovoria o Ježišovom ukrižovaní, tak ako v to veria kresťania, alebo hovoria o Ježišovej záchrane a ukrižovaní Judáša, tak ako v to veria muslimovia?

Nájdime teda správnu odpoveď v Žalmoch, ktoré sú najdôležitejšou knihou pre teológov.

Budeme sa venovať len trinástim žalmom, ktoré sme si vybrali, a ktoré kresťania považujú za proroctvá o Ježišovom ukrižovaní.

Druhý žalm: Proroctvo o neúspešnom sprisahaní za účelom ukrižovať Ježiša

Je napísané: „Prečo sa búria pohania? Prečo národy snujú plány daromné? Povstávajú pozemskí králi a vladári sa spoločujú proti Pánovi a proti jeho pomazanému: ‚Rozbíme ich okovy a ich jarmo zhod’me zo seba!‘ Ten, čo na nebesiach prebýva, sa im vysmieva; Pán ich privedie na posmech. Raz na nich rozhorčene zavolá a svojím hnevom ich vydesí...“ (Žalmy 2:1-5)

Kresťania veria, že druhý žalm je proroctvom o očakávanom Mesiášovi, tak ako sa to spomína v Skutkoch apoštolov: „Keď ich vypočuli, jednomyselne pozdvihli hlas k Bohu a hovorili: ‚Pane, ty si stvoril nebo a zem i more a všetko, čo je v nich. Ty si skrze Ducha Svätého ústami svojho služobníka, nášho otca Dávida, povedal: ‚Prečo sa búria pohania? Prečo národy snujú plány daromné? Povstávajú pozemskí králi a vladári sa spoločujú proti Pánovi a proti jeho Pomazanému.‘ V tomto meste sa naozaj spojili Herodes a Poncius Pilát s pohanmi a s izraelským ľudom proti tvojmu svätému Služobníkovi Ježišovi, ktorého si pomazal, aby vykonalí všetko, čo tvoja ruka a vôľa vopred určili, že sa má stať.“ (Skutky apoštolov 4:24-28)

Nenamietame proti tomu, že tento žalm je proroctvom o Ježišovi. Spomína sprisahania Židov proti Ježišovi, o čom nie je žiadny spor medzi muslimami a kresťanmi, ale nehoda je v tom, či uspeli alebo nie. Čo na to hovorí tento žalm?

Žalm nám hovorí, že Boh sa im vysmial. V tom okamihu vystrašil sprisahancov Svojím hnevom. Mohlo by toto byť dôkazom ich úspechu pri ukrižovaní Ježiša? Alebo sa im Boh posmieval preto, že Jeho služobník bol od nich uchránený a ich sprisahanie obrátené proti nim?

Tridsiaty siedmy žalm vysvetľuje, prečo sa Boh vysmieval: „Hriešnik snuje nástrahy spravodlivému a škrípe proti nemu zubami. Ale Pán sa mu smeje, lebo už vidí, ako sa blíži jeho deň. Hriešnici tasia meč a napínajú luk, chcú zraziť bedára i chudáka a zavraždiť tých, čo kráčajú po správnej ceste. Lenže ten meč vnikne do ich vlastného srdca a ten luk sa im doláme.“ (Žalmy 37:12-15) Boh sa smial, pretože neuspeli vo svojom sprisahaní, ktoré sa obrátilo proti jeho iniciátorom. Spadli do jamy, ktorú vykopal pre Ježiša, ktorého Boh zachránil.

Siedmy žalm: Proroctvo o tom, ako sa sprisahanie obráti proti jeho iniciátorom

„Pane, Bože môj, k tebe sa utiekam, zachráň ma pred všetkými, čo ma prenasledujú, a vyslobod' ma, aby ma niekto neschválil a neroztrhal ako lev, a nemal by som záchrancu. Pane, Bože môj, ak som sa čohosi zlého dopustil, ak som si ruky poškvrnil zločinom, ak som sa dobrodincovi odplatil zlom, ak som nepriateľ'a olúpil a nechal bez pomoci, potom nech ma prenasleduje nepriateľ' a nech sa ma zmocní a nech ma zašliape až do zeme a do prachu zrazí moju česť. Povstaň, Pane, vo svojom hneve, postav sa proti zúrivosti mojich nepriateľ'ov. Bože môj, vystúp na súde, ktorý si ty nariadil. I obklopí ť'a zhromaždenie národov, ale ty si zasadni vysoko nad nimi. Pán je sudca národov. Súď ma, Pane, podľa mojej spravodlivosti a podľa mojej nevinnosti. Nech je už koniec zlobe hriešnikov. Posilni spravodlivého, ty, spravodlivý Bože, čo skúmaš myseľ a srdce. Boh je moja obrana; on zachraňuje tých, čo majú srdce úprimné. Boh je sudca spravodlivý; dáva výstrahy každý deň. Ak sa hriešnik neobrátí, naostrí svoj meč, napne luk a namieri. Pripraví si smrtonosné zbrane, svoje šípy naplní ohňom. Hľa, hriešnik počal nepravosť, ť'archavý je zlobou a plodí zločin. Jamu vykopal a prehĺbil, lež sám padol do pasce, ktorú nastrojil. Jeho zloba zosype sa mu na hlavu, temeno mu pritlačí jeho násilie. Ale ja budem velebiť Pána pre jeho spravodlivosť a meno najvyššieho Pána budem ospevovať.“ (Žalmy 7:2-18)

Je tento žalm proroctvom o Ježišovi?

Odpoveď je áno. Píše sa: „**Súď ma, Pane, podľa mojej spravodlivosti a podľa mojej nevinnosti.**“ Svätý Hieronym to okomentoval výpoveďou: „*Dávid to povedať nemohol. Tieto slová prináležia Spasiteľ'ovi, ktorý nezhréšil.*“¹ Veril, že tento žalm je proroctvom o Ježišovi.

Prepojenie medzi modlitbou v Žalmoch a Ježišovou modlitbou počas noci, keď ho chytili, je jasné: „**Pane, Bože môj, k tebe sa utiekam, zachráň ma pred všetkými, čo ma prenasledujú, a vyslobod' ma.**“ (Žalmy 7:2)

„**Otče môj, ak je možné, nech ma minie tento kalich.**“ (Ev. podľa Matúša 26:39)

¹ Saint Jerome: The homilies of Saint Jerome (Kázne svätého Hieronyma), zv. I, str. 31 a Rev. Tadros Jacob Malty: The Psalms (Žalmy), str. 153. Originál v arabčine.

Potom počas modlitby, v ťažkých chvíľach, prosil Boha, aby mu pomohol a pozdvihol ho, a toto sa stalo v momente, keď ho obkľúčili: „**I obklopí ťa zhromaždenie národov, ale ty si zasadni vysoko nad nimi**“

Žalm spomína, že Boh „... **je sudca spravodlivý.**“ A čo je spravodlivé, ukrižovať Ježiša alebo Judáša?

Modlitba v Žalmoch je modlitbou k Bohu za posilnenie spravodlivých, ukončenie zla skazených, útočištom u Boha, ktorý zachraňuje srdcia spravodlivých.

Žalm potom spomína Judášovu zradu takto: „... **napne luk a namieri. Pripraví si smrtonosné zbrane [bozk], svoje šípy naplní ohňom...**“

Avšak stalo sa niečo podstatné – zlo sa obrátilo proti skazeným: „**Hľa, hriešnik počal nepravosť, ťarchavý je zlobou a plodí zločin. Jamu vykopal a prehĺbil, lež sám padol do pasce, ktorú nastrojil. Jeho zloba zosype sa mu na hlavu, temeno mu pritlačí jeho násilie. Ale ja budem velebiť Pána pre jeho spravodlivosť a meno najvyššieho Pána budem ospevovať.**“ To, čo Judáš spravil svojmu pánovi, Ježišovi, sa obrátilo proti nemu a Ježiš bol zachránený pred Židmi a pozdvihnutý na nebesia.

Judáš bol potrestaný podľa Božieho zákona: „**Kto kope jamu (druhému, sám) do nej padne, a kto gúľa kameň (na iného), privalí jeho samého**“ (Príslovia 26:27)

„**Cudzoložník sa polapí vo vlastných nepravostiach a zapletie sa v putách svojich pokleskov. Taký zomrie z nedostatku náuky a zblúdi v množstve svojej hlúposti.**“ (Príslovia 5:22-23)

Toto sa tiež jasne spomína v deviatom žalme: „**Lebo ty si sa ujal môjho súdu a rozriešil si môj spor, zasadol si na trón ako spravodlivý sudca. Zahriakol si pohanov a vničil si rod bezbožný, ich meno si vyhladil navždy, naveky..... Pohanovia padli do jamy, ktorú kopali, a v tom osídle, čo nastrojili, chytila sa im vlastná noha. Pán sa zjavil a konal súd. Hriešnik sa zamotal do diela svojich rúk.**“ (Žalmy 9:5-17) Bol Judáš potrestaný za svoje zlé činy alebo unikol Božiemu zákonu napriek súženiu, ktoré spôsobil Ježišovi?

Žalm končí velebením Boha za takéto ukončenie: „**Ale ja budem velebiť Pána pre jeho spravodlivosť a meno najvyššieho Pána budem ospevovať.**“ Jasne tu vidíme, čo sa stalo v ten deň - Boh zachránil svojho proroka a zahubil Judáša.

Kresťania majú dve možnosti: akceptovať, že Ježiš bol nečestný, hriešnik a dostal, čo si zaslúžil, a Boh konal spravodlivo, keď sa rozhodol zabiť Ježiša, alebo považovať túto pasáž za proroctvo o zradcovi Judášovi.

Dvadsiaty žalm: Proroctvo o Božej záchrane Ježiša a prehre jeho nepriateľov

„Nech ťa vyslyší Pán v čase súženia, nech ťa ochráni meno Boha Jakubovho. Nech ti pošle pomoc zo svätyne a nech ťa bráni zo Siona. Nech si spomenie na všetky tvoje obetné dary a tvoja žertva nech mu je príjemná. Nech ti dá, za čím tvoje srdce túži, a nech vyplní každý tvoj zámer. Budeme sa tešiť z tvojho víťazstva a v mene nášho Boha dvíhať zástavy. Nech Pán splní všetky tvoje priania. Teraz viem, že Pán zachráni svojho pomazaného; vyslyší ho zo svojho svätého neba, zachráni ho mocou spásonosnej pravice. Na vozy sa spoliehajú jedni, druhí na kone, ale my vzývame meno Pána, nášho Boha. Oni sa zrúti a padnú, my však stojíme na nohách. Pane, daj vždy víťaziť kráľovi a nás vyslyš, kedykoľvek ťa budeme vzývať.“ (Žalmy 20:2-10)

Predstavitelia Chrámu Svätej Márie¹ v Egypte objasnili tento žalm nasledovne: „Niektorí židovskí rabíni verili, že tento žalm sa vzťahuje na Mesiáša. Preto aj niektorí z cirkevných otcov (Atanáz a Augustín) verili, že je to proroctvo o Ježišovej bolesti a víťazstve.“²

Cirkev tvrdí, že „Ježišova záchrana spočívala v jeho vzkriesení“ z mŕtvych. Presne toto hovoril otec Atanáz, ktorý veril, že tento žalm je proroctvom o ukrižovanom Kristovi.³

Táto kniha je teda proroctvom o Ježišovi. Avšak ktorého Ježiša má na mysli, toho ukrižovaného či toho zachráneného?

Pozorné čítanie tejto pasáže nám ukazuje, že Dávid, ktorému tento žalm prináleží, sa modlil k Bohu, aby vyslyšal svojho bezmocného služobníka. Dávid sa modlil k Bohu, aby zachránil Ježiša a pozdvihol ho na nebesia, za všetky dobré skutky, ktoré vykonal (obety a žertvu). Dávid sa modlil za záchranu Ježiša „v čase súženia.“ Žiaden deň nebol taký ťažký pre Ježiša ako deň, keď sa modlil a prosil Boha, aby ho uchránil od smrti.

¹ Chrám Svätej Márie je koptský ortodoxný kostol v Haret Elroum (pri Rímskej ceste).

² Rev. Tadros Jacob Malty: The Psalms (Žalmy), str. 285. Originál v arabčine.

³ Rev. Tadros Jacob Malty: The Psalms (Žalmy), str. 285. Originál v arabčine.

Dávid prosil Boha, aby vyslyšal modlitby Ježiša a splnil všetky jeho prosby: „**Nech ti dá, za čím tvoje srdce túži, a nech vyplní každý tvoj zámer. Budeme sa tešiť z tvojho víťazstva a v mene nášho Boha dvíhať zástavy. Nech Pán splní všetky tvoje priania...**“

Dávid žiadal pomoc a záchranu za všetky dobré skutky, ktoré Ježiš vykonal: „**Nech si spomenie na všetky tvoje obetné dary a tvoja žertva nech mu je príjemná.**“

Žalm spomína Ježiša a to, že ho Boh uchránil od smrti, v pasáži, ktorá je nadovšetko jasná. Dávid poznal výsledok svojich modlitieb: „**Teraz viem, že Pán zachráni svojho pomazaného; vyslyší ho zo svojho svätého neba...**“ Žalm spomína Mesiáša menom a hovorí o jeho záchrane, o tom, že Boh ho vyzdvihol a poslal mu anjelov, aby ho ochránili.

Žalm taktiež spomína šťastný koniec: „**Budeme sa tešiť z tvojho víťazstva a v mene nášho Boha dvíhať zástavy...**“

Rozpráva o veľkom momente, momente Ježišovej záchrany: „**Oni sa zrútia a padnú, my však stojíme na nohách.**“

Rozpráva aj o chvíli, v ktorej vojaci popadali na zem, tak ako sa to spomína Jánovi: „**Ako im povedal: "Ja som," cúvli a popadali na zem.**“ (Ev. podľa Jána 18:6)

Aj deviaty žalm spomína túto veľkú chvíľu, pretože je to Boží zázrak: „**Oslavovať ťa budem, Pane, celým svojím srdcom a vyrozprávam všetky tvoje diela zázračné. V tebe sa budem tešiť a radovať, ospevovať budem tvoje meno, Najvyšší. Ved' moji nepriatelia dávajú sa na útek, pred tvou tvárou slabnú a hynú. Lebo ty si sa ujal môjho súdu a rozriešil si môj spor, zasadol si na trón ako spravodlivý sudca. Zahriakol si pohanov a vyničil si rod bezbožný, ich meno si vyhladil navždy, naveky.**“ (Žalmy 9:2-6)

Spravodlivý sudca zničil zlo, keď skazení popadali. Zázrak sa uskutočnil, dobrý služobník bol zachránený a ďakoval Bohu: „**... vytrhni ma z brán ríše smrti...**“ (Žalmy 9:14), pretože ho uchránil od smrti.

Navyše aj dvadsiaty siedmy žalm zachytáva túto veľkú chvíľu: „**Ked' sa približujú ku mne zločinci a chcú mi zničiť telo, vtedy moji utláčatelia a nepriatelia strácajú silu a padajú... A on ma vo svojom stane schová v deň nešťastia, ukryje ma v skrýši svojho príbytku a postaví ma vysoko na skalú.**“ (Žalmy 27:2-5)

Dôkaz o Ježišovej záchrane v tomto žalme je jasný.

Dvadsiaty prvý žalm: Proroctvo o zlyhaní sprisahania a vyslyšanie Ježišovej

prosby

„Pane, z tvojej sily sa kráľ raduje a veľmi sa teší z tvojej spásy. Vyplnil si túžbu jeho srdca a prosbu jeho perí si neodmietol. Vyšiel si mu v ústrety s požehnaním, na jeho hlavu si vložil korunu z rýdzeho zlata. Prosil si od teba život a ty si mu ho daroval, život dlhý, navždy, naveky. Veľká je jeho sláva, lebo mu pomáhaš, ozdobuješ ho velebou a nádherou. Robíš z neho požehnanie pre všetky veky, blažiš ho radosťou pred svojou tvárou. Na Pána sa kráľ spolieha; neskláti sa, veď pomoc Najvyššieho je pri ňom. Tvoja ruka zastihne všetkých tvojich nepriateľov, tvoja pravica nájde tých, čo ťa nenávidia. Urobíš ich ohnivou pecou, keď sa zjaví tvoja tvár; Pán ich pohltí vo svojom hneve a strávi ich oheň. Vyhubiš ich rod zo zeme a ich potomstvo spomedzi ľudí. Lebo proti tebe snuli zlo a vymýšľali úklady, ale nič nezmôžu. Lebo ich obrátiš na útek, svoj luk namieriš na ich tvár. Povstaň, Pane, vo svojej sile a my budeme ospevovať a oslavovať tvoju moc.“ (Žalmy 21:)

Mnoho kresťanských učencov si myslí, že tento žalm je jedným z tých, ktoré prorokujú o Ježišovi. Arno C. Gaebelin¹ napísal: „*Je to mesiášsky žalm. Targúm² i Talmud učia, že kráľ spomenutý v tomto žalme je Mesiáš. Významný komentátor Talmudu Rabi Šlomo ben Jicchak, známejší pod hebrejským akronymom Raši³, potvrdil tento výklad a navrhol, že sa ho treba vzdať, lebo kresťania využívajú tento žalm ako dôkaz toho, že Ježiš Nazaretský je Mesiáš.*“⁴

Majú pravdu, keďže 20. žalm spomína Ježišove modlitby a to, ako ho Boh vyslyšal. 21. žalm spomína Ježišovu radosť z vyslyšania.

Žalm spomína, že ho Boh vyslyšal a dal mu, čo si prial: „**Vyplnil si túžbu jeho srdca a prosbu jeho perí si neodmietol...**“ a „**Prosil si od teba život a ty si mu ho daroval...**“

¹ Arno Clemens Gaebelin (1861 – 1945) was a Methodist minister in the United States of America. He was a prominent teacher and conference speaker.

² Targúm (hebr. תרגום) je voľný preklad, výklad a obširnejšie vysvetlenie židovského písma (Tanachu).

³ Rabi Šlomo ben Jicchak (hebr. רבי שלמה בן יצחק) (1040 - 1105), známejší pod hebrejským akronymom Raši (hebr. רא"ש), bol stredoveký francúzsky rabin a autor komplexného komentáru Talmudu a komentáru Tanachu. Jeho práca je aj naďalej stredobodom súčasnej judaistiky.

⁴ <http://classic.studylight.org/com/bcc/view.cgi?book=ps&chapter=021#1>

Ježiš prosil Boha vlastnými perami, aby ho zachránil od toho sprisahania: „... **ak je možné, nech ma minie tento kalich...**“ (Ev. podľa Matúša 26:39)

On sa obával smrti a požiadal Boha, aby ho zachránil. Boh ho vyslyšal, ako je napísané: „**On v dňoch svojho pozemského života so silným výkrikom a so slzami prednášal prosby a modlitby tomu, ktorý ho mohol zachrániť od smrti; a bol vyslyšaný pre svoju bohabojnosť.**“ (List Hebrejom 5:7)

Ježiš si bol istý, že ho Boh vyslyší, keďže Boh by ho nikdy nesklamal: „**Otče, ďakujem ti, že si ma vypočul. A ja som vedel, že ma vždy počuješ.**“ (Ev. podľa Jána 11:41-42)

Žalm spomína, že Boh mu dal dlhý život až do Súdneho dňa: „**Prosil si od teba život a ty si mu ho daroval, život dlhý, navždy, naveky.**“

Na hlavu mu dal korunu života, ktorá je ale odlišná od tŕňovej koruny, ktorú položili na hlavu ukrižovanému: „... **na jeho hlavu si vložil korunu z rýdzeho zlata.**“

Taktiež sa spomínajú Ježišovi nepriatelia, ktorí sa proti nemu sprisahali a snuli proti nemu zlo: „... **vymýšľali úklady, ale nič nezmôžu.**“

Neublížili mu, sprisahanie stroskotalo, pretože Boh ho pozdvihol: „**Povstaň, Pane, vo svojej sile.**“

Zlo nepriateľov sa obrátilo proti nim: „**Tvoja ruka zastihne všetkých tvojich nepriateľov, tvoja pravica nájde tých, čo ťa nenávidia. Urobíš ich ohnivou pecou, keď sa zjaví tvoja tvár; Pán ich pohltí vo svojom hneve a strávi ich oheň. Vyhubíš ich rod zo zeme a ich potomstvo spomedzi ľudí. Lebo proti tebe snuli zlo a vymýšľali úklady, ale nič nezmôžu. Lebo ich obrátiš na útek, svoj luk namieriš na ich tvár.**“

Ak zvážime toto všetko, nájde sa azda ešte niekto, kto bude tvrdiť, že ukrižovanou osobou bol Ježiš?

Dvadsiaty druhý žalm: Proroctvo o ukrižovaní hanebného červa a nie veľkolepého

Ježiša

„Bože môj, Bože môj, prečo si ma opustil? Slová môjho náreku sú ďaleko od toho, kto by ma zachránil. Bože môj, volám vo dne, a nečuješ; volám v noci, a nenachádzam pokoja. A predsa ty si svätý, ty tróniš na chválach Izraela. V teba dúfali naši otcovia; dúfali a vyslobodil si ich. Ku tebe volali a boli spasení, v teba dúfali a zahanbení neboli. No ja som červ, a nie človek, ľudom som na posmech a davu na opovrhnutie. Vysmievajú sa mi všetci, čo ma vidia, vykrúcajú ústa a potriasajú hlavou. Úfal v Pána, nech ho vyslobodí, nech ho zachráni, ako ho má rád.‘ Ved’ ty si ma vyviedol z lona a na prsiach matky si mi dal spočinúť. Od samého zrodu som odkázaný na teba. Ty si môj Boh, odkedy ma mať povila. Nevzd’al’uj sa odo mňa, lebo sa blíži ku mne nešťastie a nieta, kto by mi pomohol. Obkl’učuje ma stádo juncov, obstupujú ma býky z Bášanu. Otvárajú na mňa svoje papule ako lev, čo plieni a reve. Rozlievam sa sťa voda a uvoľňujú sa vo mne všetky kĺby. Srdce mi mäkne ako vosk a topí sa mi v útrobach. Podnebie mi vysychá ako črepiny a jazyk sa mi lepí k hrtanu. Do prachu smrti ma odvádzaš. Obkl’učuje ma svorka psov, obstupuje ma tlupa zlosynov. Prebodli mi ruky a nohy, môžem si spočítat’ všetky svoje kosti. Lež oni si ma premeriavajú a skúmajú; delia si moje šaty a o môj odev hádžu lós“ (Žalmy 22:2-19)

Kresťania súhlasia s tým, že tento žalm je proroctvom o Ježišovi, keďže autori evanjelií ho citujú, keď spomínajú príbehy o ukrižovaní: „**Ked’ vojaci Ježiša ukrižovali, vzali jeho šaty a rozdelili ich na štyri časti, pre každého vojaka jednu. Vzali aj spodný odev. Ale tento odev bol nezošívany, odhora v celku utkaný. Preto si medzi sebou povedali: ‚Netrhajme ho, ale losujme oň, či bude!‘ Aby sa splnilo Písmo: ‚Rozdelili si moje šaty a o môj odev hodili lós.‘“ (Ev. podľa Jána 19:23-24)¹**

Príbeh v tomto žalme navyše súvisí s príbehom o náreku ukrižovaného: „**Bože môj, Bože môj, prečo si ma opustil?**“²

¹ Vid’ tiež Ev. podľa Matúša 27:35

² Vid’ tiež Ev. podľa Matúša 27:46 a Ev. podľa Marka 15:34

Taktiež súvisí s tým, čo sa píše v evanjeliách o situácii ukrižovaného: „**A tí, čo šli okolo, rúhali sa mu: potriasali hlavami a vraveli: ‚Ty, čo zboríš chrám a za tri dni ho znova postavíš, zachráň sám seba! Ak si Boží Syn, zostúp z kríža!‘** Podobne sa mu posmievali aj veľkňazi so zákonníkmi a staršími: **‚Iných zachraňoval, sám seba nemôže zachrániť. Je kráľom Izraela; nech teraz zostúpi z kríža a uveríme v neho. Spoliehal sa na Boha; nech ho teraz vyslobodí, ak ho má rád...‘**“ (Ev. podľa Matúša 27:39-43)

A toto súhlasí s tým, čo sa píše v žalme: „... **davu na opovrhnutie. Vysmievajú sa mi všetci, čo ma vidia, vykrúcajú ústa a potriasajú hlavou. ‚Úfal v Pána, nech ho vyslobodí, nech ho zachráni, ako ho má rád...‘**“

Taktiež to súhlasí s tým, čo sa opisuje v evanjeliách: „... **obstupuje ma tlupa zlosynov. Prebodli mi ruky a nohy, môžem si spočítat’ všetky svoje kosti...‘**“

Takže podľa kresťanov je táto pasáž prorocťom o ukrižovaní. Keďže vieme, že Dávid nebol ukrižovaný, hovoril o niekom inom.

Žalm rozpráva o ukrižovanom, ale nie o Ježišovi. Hovorí o zradcovi Judášovi, ktorý na kríži zvolal: „**Bože môj, Bože môj, prečo si ma opustil?‘**“

Ježiš nám povedal, že Boh ho vždy vypočuje: „**A ja som vedel, že ma vždy počuješ...‘**“ (Ev. podľa Jána 11:42)

Tento význam je potvrdený i v nasledovnom verši: „**On v dňoch svojho pozemského života so silným výkrikom a so slzami prednášal prosby a modlitby tomu, ktorý ho mohol zachrániť od smrti; a bol vyslyšaný pre svoju bohabojnosť...‘**“ (List Hebrejom 5:7)

Toto prorocťo je o ukrižovanom, ktorý sa bude modliť, ale Boh ho nevypočuje: „**Bože môj, volám vo dne, a nečuješ; volám v noci, a nenachádzam pokoja.‘**“ „**V teba dúfali naši otcovia; dúfali a vyslobodil si ich. Ku tebe volali a boli spasení, v teba dúfali a zahanbení neboli.‘**“

Žalm opisuje ukrižovanú osobu nasledovne ako: „**No ja som červ, a nie človek, ľudom som na posmech a davu na opovrhnutie...‘**“ Kto je touto osobou?

Je ňou zradca Judáš. Zrada z neho urobila červa a bol opovrhnutý všetkými ľuďmi. Muslimovia, kresťania, židia, budhisti a mnohí iní neznášajú zradu a opovrhujú ňou. Je hanbou pre každého. Ľudia ním opovrhli a Boh nevyslyšal jeho modlitby.

Zvláštne je, že sa nájdu takí, ktorí stále trvajú na tom, že toto proroctvo opisuje Ježiša. Ako môžu akceptovať opis Ježiša ako červa a hanbu? On je slávou pre celé ľudstvo. Hanbou je Judáš.

Všimli sme si, že pasáž opisuje ukrižovaného ako červa pre jeho postavenie pred Bohom. Toto je jasné tým, ktorí si všimli porovnanie v pasáži medzi otcami, ktorých Boh prijal, a ukrižovanou osobou. Tí Ho prosia a On ich vyslyší. Avšak ukrižovaný povedal: „**No ja som červ, a nie človek...**“ Je Bohom opovrhnutý ako červ a Boh nevypočuje ani neprijme jeho modlitby na rozdiel od jeho otcov.

Musíme spomenúť, že pasáž opisuje ukrižovaného ako hanbu nielen pre jeho nepriateľov, ale aj pre celé ľudstvo, pre všetky generácie a skupiny. Ježiš ním byť nemôže, keďže ľudstvo je hrdé na takého úžasného človeka, ktorého si Boh vyvolil pre posolstvo a vnuknutie.

Poznamenávame taktiež, že slovo „hanba“ sa vzťahuje na toho človeka samotného, nie na ukrižovanie. On je hanbou a červom. Nech je od toho Ježiš uchránený, aby ho niekto považoval za hanbu a červa, a nech sú s ním najlepšie z modlitieb a pokoj nech je s ním.

Boh dal Ježišovi slávu. Nebol hanbou ale slávou a cťou. Kresťania prehládajú proroctvo, ktoré hovorí: „**Bože, ty spravodlivosť moja, vyslyš ma, keď volám o pomoc. V súžení si mi uľavil. Zmiluj sa nado mnou a vyslyš moju modlitbu. Ľudia, dokedy ešte budete mať srdcia tvrdé? Prečo máte záľubu v márnosti a vyhľadávate klamstvá? Vedzte, že Pán zázračne chráni svojho svätého; Pán ma vyslyší, keď k nemu zavolám.**“ (Žalmy 4:2-4)

Jeho záchrana je slávou, v ktorú kresťania neveria. Považujú ho za hanbu a prekliatie, ale to nie je pravda, keďže Boh vyslyšal Kristove modlitby.

Je neprípustné opisovať Ježiša ako červa. Ako môžu tí, ktorí veria v jeho božstvo, akceptovať niečo také? Nie! Červom je opovrhnutý zradca Judáš!

Ukrižovaný je opísaný ako osoba opovrhnutá ľuďmi. Tými ľuďmi sú Židia, ktorí boli svedkami ukrižovania a opovrhli ukrižovaným.

Šesťdesiaty deviaty žalm: Proroctvo o ukrižovanom Judášovi, hriešnikovi

Toto je ďalší žalm s proroctvom o ukrižovaní. Evanjelisti z neho citovali. Verili, že to je proroctvo o ukrižovanej osobe, ktorou bol podľa nich Ježiš: „**Potom Ježiš vo vedomí, že je už všetko dokonané, povedal, aby sa splnilo Písmo: ‚Žízňim.‘ Bola tam nádoba plná octu. Nastokli teda na yzop špongiu naplnenú octom a podali mu ju k ústam. Keď Ježiš okúsil ocot, povedal: ‚Je dokonané.‘**“ (Ev. podľa Jána 19:28-30)

Považoval všetky proroctvá a knihy za dovŕšené. Odvolával sa na dvadsiaty prvý verš tohto žalmu: „**Do jedla mi dali žlče, a keď som bol smädný, napojili ma octom.**“ (Žalmy 69:22)

Navyše aj Peter vo svojej reči o Judášovi povedal: „**Lebo v knihe Žalmov je napísané: ‚Jeho príbytok nech spustne a nech niet nikoho, kto by v ňom býval,‘ a: ‚Jeho úrad nech prevezme iný.**““ (Skutky apoštolov 1:20)

Peter citoval z tohto žalmu: „**Nech spustne ich táborisko a v ich stanoch nech nemá kto bývať.**“ (Žalmy 69:26)

John Wesley¹ vo svojom komentári napísal: „*A Dávid hovorí - V tej proročkej kliatbe, ktorá je aplikovateľná na nich i na Judáša.*“²

Tento žalm je proroctvom o ukrižovanej osobe podľa Jánovho svedectva a zároveň aj proroctvom o Judášovi, zradcovi, podľa Petra a ďalších biblických komentárov.

Nepotrebuje toto azda viac pozornosti od tých, ktorí veria v pravdivosť Starého zákona? Kto je hriešnikom, ktorému bol podaný ocot, keď bol smädný? Je ním spravodlivý Ježiš alebo zradca Judáš?

Samotný žalm odpovedá na túto otázku. Ukrižovaný zúfalo vzlykal, prosiac o milosť Boha, ktorý ho ale nevyslyšal: „**Zachráň ma, Bože, lebo voda mi vystúpila až po krk. V bezodnom bahne viaznem a nemám pevnej pôdy pod**

¹ John Wesley (1703 - 1791): bol anglikánsky kňaz, kazateľ a, spolu s bratom Charlesom, zakladateľ metodistického hnutia v Anglikánskej cirkvi.

² John Wesley: Wesley's Note on the Bible (Wesleyho biblický komentár), str. 283

nohami, dostal som sa do hlbín vôd a zalieva ma prival. Ustatý som od volania, hrdlo mi zachríplo. Unavili sa mi oči, čo tak vyzerám svojho Boha. Viac než mám vlasov na hlave, je tých, čo ma bez príčiny nenávidia. Mocnejší sú tí, čo ma prenasledujú, sú to nepriatelia klamárski; musel som vrátiť, čo som neulúpil.“ (Žalmy 69:2-5)

Žalm nám pripomína plač zúfalého ukrižovaného: „**Bože môj, Bože môj, prečo si ma opustil?**“. Jeho hrdlo bolo suché a jeho oči zakalené a nikto ho nevyslyšal.

Ukrižovaný sa čudoval tým, ktorí ho nenávideli a zavesili na kríž bezdôvodne. On k nim prišiel udat' Ježiša, ale namiesto Ježiša vzali jeho.

Vedel však, že to, čo sa mu stalo, ho postihlo pre jeho hriechy a hanbu zo zrady, ktorá ho dolapila: „**Bože, ty poznáš moju pohabosť a moje poklesky nie sú tí skryté...**“

„**Pre teba znášam potupu a hanba mi pokrýva tvár. Svojim bratom som sa stal cudzincom a synom svojej matky neznámym...**“

„**Ty poznáš moju potupu, moju hanbu i moje zneuctenie. Ty vidíš všetkých, čo ma sužujú. Potupa mi zlomila srdce a ochabol som. Čakal som, že dakto bude mať so mnou súcit, no takého som nestretol; čakal som, že dakto ma poteší, ale taký sa nenašiel. Do jedla mi dali žlče, a keď som bol smädný, napojili ma octom.**“ (Žalmy 69:6-22) Kto je ten hriešnik, ktorému na kríži podali ocot? Mohol to byť Ježiš?

Aj napriek tomu všetkému sa ukrižovaný nevzdával a pokračoval v nariekaní, prosiac Boha, aby ho zachránil, spoliehajúc sa na Božiu veľkú milosť, ale jeho vzlykanie mu nepomohlo: „**Stravuje ma horlivosť za tvoj dom, padajú na mňa urážky tých, čo ťa urážajú. V pôstoch som si dušu vyplakal, no aj to mi bolo na potupu. I vrecovinu som si obliekol a príslovečným som sa stal. Utrhajú si zo mňa tí, čo vysedávajú v bráne, a pri víne pospevujú o mne pijani. Ale ja, Pane, obraciam sa modlitbou k tebe v tomto čase milosti. Vypočuj ma, Bože, pre svoju veľkú dobrotu, pre svoju vernosť mi pomôž. Vytrhni ma z bahna, aby som sa nepohrúžil doň, a budem vytrhnutý z moci svojich nenávisníkov i z hlbokých vôd. Nech ma nezatopí prival vôd, nech ma nepohltí hlbina a priepasť nezavrie nado mnou pažerák. Vyslyš ma, Pane, veď si dobrotivý a**

láskavý; pre svoje veľké milosrdenstvo pohliadni na mňa. Neodvracaj tvár od svojho služobníka, veď, hľa, trpím; čím skôr ma vyslyš. Príd' ku mne a zachráň ma, so zreteľom na mojich nepriateľov ma vyslobod'“ (Žalmy 69:10-19)

Odpoveď na jeho modlitby a zradu bolo, ako hovorí kniha: „**Nech sa im ich stôl stane nástrahou, odplatou a pohoršením. Nech sa im oči zatemnia, aby nevideli, a nech v bedrách oslabnú navždy. Vylej na nich svoje rozhorčenie, nech ich zachváti páľava tvojho hnevu. Nech spustne ich táborisko a v ich stanoch nech nemá kto bývať. Lebo prenasledujú toho, koho si ty udrel, a množia bolesti tomu, koho si zranil. K ich neprávosti pridaj nepravosť, nech nevojdú do tvojej spravodlivosti. Nech sú vytretí z knihy žijúcich a nech nie sú zapísaní medzi spravodlivými.**“ (Žalmy 69:23-29)

Kto mal byť zahubený?

Čí dom spustol?

Jeho meno bolo vymazané z knihy žijúcich. Zomrel a nikdy nebol vyslyšaný a nebude zapísaný v knihe spravodlivých.

A bude zapísaný v knihe hriešnych a zahubených. Kto to asi mohol byť?

Ježiš to byť nemohol.

Žalm ďalej hovorí o Ježišovej spáse. Povedal o sebe: „**Som úbožiak, plný bolesti; tvoja pomoc, Bože, ma pozdvihne. Piesňou chcem Božie meno osláviť a velebiť ho chválospevmi. A pánovi to bude milšie, ako keby som obetoval býka, ako keby som obetoval junca, ktorému rastú rožky a ratice. Nech zvedia o tom ponížení a nech sa potešia; hľadajte Boha a srdce vám oživne. Lebo Pán vypočuje chudobných a nepohrda svojimi, keď sú v zajatí.**“ (Žalmy 69:30-34)

Boh vypočul jeho modlitby, zachránil ho a pozdvihol ho. Veriaci sú šťastní, keď Boh vypočuje modlitby chudobných; Jemu patrí sláva i chvála.

Čitateľa môže zmiast' nasledovnú pasáž a môže si nesprávne myslieť, že tou prosiacou osobou je Ježiš: „**Ale ja, Pane, obraciam sa modlitbou k tebe v tomto čase milosti. Vypočuj ma, Bože, pre svoju veľkú dobrotu, pre svoju vernosť mi pomôž... Vyslyš ma, Pane, veď si dobrotivý a láskavý; pre svoje veľké**

milosrdenstvo pohliadni na mňa.“ (Žalmy 69:14-17) Tento človek prosil o pomoc a chcel využiť svoje modlitby ešte z čias, keď bol s Ježišom, na to, aby mu dal Boh milosť, a to mal byť jediný spôsob pre takého zradcu.

Ježiš sa v svojich modlitbách a prosbách odvolával na svoju spravodlivosť a velebenie Boha: **„Pán je sudca národov. Súď ma, Pane, podľa mojej spravodlivosti a podľa mojej nevinnosti.**“ (Žalmy 7:9)

To isté je aj v štyridsiatom prvom žalme: **„Ty sa ma ujmeš, lebo som nevinný, a naveky ma postavíš pred svoju tvár. Nech je zvelebený Pán, Boh Izraela od vekov až naveky. Staň sa. Amen.**“ (Žalmy 41:13)

Žalmy to spomínajú na mnohých miestach, ako napríklad: **„Umrŕvoval som sa pôstom a v srdci som sa stále modlil“** (Žalmy 35:13)

„Pretože sa ku mne pritúlil, vyslobodím ho, ujmem sa ho, lebo pozná moje meno. Keď ku mne zavolá, ja ho vyslyším a budem pri ňom v súžení, zachránim ho i oslávim.“ (Žalmy 91:14-15)

„Nech ťa vyslyší Pán v čase súženia, nech ťa ochráni meno Boha Jakubovho. Nech ti pošle pomoc zo svätyne a nech ťa bráni zo Siona. Nech si spomenie na všetky tvoje obetné dary a tvoja žertva nech mu je príjemná.“ (Žalmy 20:2-4)

Tridsiaty päty žalm: Proroctvo o sprisahaní, ktoré sa obrátilo proti jeho iniciátorom

Toto je ďalší žalm hovoriaci o Ježišovi a Ján ho citoval vo svojom evanjeliu: „**Teraz však videli, a predsa znenávideli aj mňa, aj môjho Otca. Ale to preto, aby sa naplnilo slovo, napísané v ich zákone: Nenávideli ma bez príčiny.**“ (Žalmy 15:24-25)

Táto citácia je zo siedmeho verša tohto žalmu: „... **lebo bez príčiny mi nastavili sieť, bez dôvodu mi vykopali jamu.**“ (Žalmy 35:7) Hovorí o Ježišovi a kresťania s tým súhlasia a Ján to dosvedčuje.¹

Je tento žalm proroctvom o ukrižovanom Ježišovi alebo o jeho záchrane?

Žalm spomína modlitby dobrej osoby, ktorá potrebuje Božiu opateru a ochranu pred nepriateľmi: „**Pane, odsúď tých, čo mňa odsudzujú, napadni tých, čo mňa napádajú. Vezmi zbroj a štít a vstaň mi na pomoc. Zažeň sa kopijou a sekerou proti tým, čo ma prenasledujú. Povedz mojej duši: „Ja som tvoja spása.“**“ (Žalmy 35:1-3)

Modliaci sa taktiež prosí Boha, aby sa na nepriateľov obrátilo sklamanie a aby mu pomohol skrze jeho anjelov: „**Nech sa hanbia a červenajú tí, čo mi číhajú na život; nech sú zavratení a nech sa hanbia tí, čo mi chcú zle. Nech sú ako prach pred vetrom a nech ich ženie Pánov anjel; nech je ich cesta tmavá a klzká a Pánov anjel nech ich prenasleduje. Lebo bez príčiny mi nastavili sieť, bez dôvodu mi vykopali jamu. Nech ho znenazdania stihne pohroma a nech sa sám chytí do siete, ktorú nastavil, nech sám padne do tej istej pohromy.**“ (Žalmy 35:4-8) Modliaci sa prosil svojho Boha, aby sa sprisahanie jeho nepriateľov obrátilo proti nim. Vyslyšal Boh svojho služobníka alebo ho sklamal?

Boh ho vyslyšal pre jeho modlitby, pôst a nosenie rúcha z jutoviny, čím velebil Boha a ukazoval svoju podriadenosť Jemu. Preukazuje radosť z Ježišovej záchranu: „**Lež moja duša bude plesať v Pánovi a bude sa tešiť z jeho pomoci. Všetko vo mne bude hovoriť: „Pane, kto sa ti vyrovná? Úbožiaka zachraňuješ z rúk tých, čo sú silnejší od neho, chudáka a bedára pred lúpežníkmi.“**

¹ The Holy Bible Dictionary (Slovník Svätej Bible), str. 862

Vystúpili kriví svedkovia a pýtali sa na to, o čom nemám ani tušenia. Za dobré sa mi odplácali zlým; som celkom opustený. Keď oni boli chorí, ja som nosil rúcho kajúčne. Umŕtvoval som sa pôstom a v srdci som sa stále modlil.“
(Žalmy 35:9-13)

Žalm ďalej hovorí o jeho nepriateľoch, ktorí boli nakoniec sklamaní: „Nech sa netešia nado mnou falošní nepriatelia, čo ma nenávidia bez príčiny a prebodávajú očami. Lebo nehovoria, čo je na pokoj, ale vymýšľajú úklady proti tichým zeme. Naširoko rozďavujú ústa proti mne, hovoria: ‚Dobre, dobre, na vlastné oči vidíme.‘ Pane, ty to vidíš, nuž nemlč; Pane, nevzdal’uj sa odo mňa. Prebud’ sa, vstaň a zachráň ma, Pán môj a Boh môj, ujmi sa môjho sporu. Pane, Bože môj, súd’ má podľa svojej spravodlivosti, nech sa netešia nado mnou. Nech si v srdci nehovoria: ‚Dobre, ako sme si želali.‘ A nech nehovoria: ‚Zhltli sme ho.‘ Nech sa hanbia a červenajú všetci dovedna, čo sa tešia z môjho nešťastia, nech hanba a potupa zaodeje tých, čo sa povyšujú nado mňa. Nech sa tešia a radujú tí, čo aj mne žičia spravodlivosť, a nech stále hovoria: ‚Nech je zvelebený Pán, čo svojho sluhu obdarúva pokojom.‘ Vtedy môj jazyk bude rozprávať o tvojej spravodlivosti a bude ťa oslavovať deň čo deň.“ (Žalmy 35:19-28)

Bola to hlboko duchovná modlitba skromného a čestného služobníka, ktorý prosil Boha, aby sklamal jeho nepriateľov, ktorí ho nenávideli bezdôvodne.

Boh prijal jeho modlitbu: „Lež moja duša bude plesat’ v Pánovi a bude sa tešiť z jeho pomoci. Všetko vo mne bude hovoriť: ‚Pane, kto sa ti vyrovná? Úbožiaka zachraňuješ z rúk tých, čo sú silnejší od neho, chudáka a bedára pred lúpežníkmi.‘ Vystúpili kriví svedkovia a pýtali sa na to, o čom nemám ani tušenia. Za dobré sa mi odplácali zlým; som celkom opustený. Keď oni boli chorí, ja som nosil rúcho kajúčne. Umŕtvoval som sa pôstom a v srdci som sa stále modlil.“ (Žalmy 35:9-13)

Štyridsiaty žalm: Proroctvo o Božom vyslyšaní Ježišových modlitieb a zlyhaní
sprisahania

Štyridsiaty žalm taktiež svedčí o Ježišovej záchrane a smrti jeho nepriateľov.

Aby nám dokázal, že je tento žalm proroctvom o Ježišovi, neznámy autor Listu Hebrejom z neho citoval: „**A preto keď Kristus prichádza na svet, hovorí: Obety ani dary si neželáš, ale dal si mi telo. Spaľované obety, ani obety za hriech sa ti nepáčili. Vtedy som povedal: Hľa, prichádzam, vo zvitku knihy je o mne napísané, aby som plnil tvoju vôľu, Bože.**“ (List Hebrejom 10:5-7)

Je to citácia odsekov 6 a 7 z tohto žalmu: „**Obety a dary si nepraješ, lež uši si mi otvoril. Nežiadaš žertvu ani obetu zmierenia, preto som povedal: ,Hľa, prichádzam. Vo zvitku knihy je napísané o mne, že mám plniť tvoju vôľu...**“ (Žalmy 40:7-9)

Mnohí kresťanskí učenci vyberajú tento žalm za jeden zo spasiteľských proroctiev.¹

Čo nám tento žalm hovorí, keď už bolo dokázané, že hovorí o Ježišovi?

Začína dobrou zvesťou, že Boh vyslyší Ježiša a zachráni ho od sprisahania, lebo Mu dôveroval: „**Čakal som, čakal na Pána a on sa ku mne sklonil. Vyslyšal môj nárek a vytiahol ma z jamy hrôzy, z bahnitého kalu. Nohy mi postavil na skalu a kroky mi upevnil. Do úst mi vložil pieseň novú, chválospev nášmu Bohu. Mnohí to uvidia a bázeň ich naplní a budú dúfať v Pána. Blažený človek, čo v Pána skladá dôveru a nevšíma si pyšných ani náchylných klamať.**“ (Žalmy 40:2-5)

Žalm ďalej vebí Boha za Jeho požehnania a ukazuje modlitbu toho, ktorý sa hlboko modlí k Bohu a kajú sa pred Ním: „**Veľa zázrakov si urobil, Pane, Bože môj; a v твоjich zámeroch s nami kto sa ti vyrovná? Aj keby som ich chcel rozhlásiť a vyrozprávať všetky, toľko ich je, že sa nedajú spočítať. Obety a**

¹ „365 Messianic Prophecies“ www.bibleprobe.com

dary si nepraješ, lež uši si mi otvoril. Nežiadaš žertvu ani obeť zmiernenia, preto som povedal: „Hľa, prichádzam. Vo zvitku knihy je napísané o mne, že mám plniť tvoju vôľu. A to chcem, Bože môj, hlboko v srdci mám tvoj zákon.“
Ohlasujem tvoju spravodlivosť vo veľkom zhromaždení; svojim perám hovoriť nebránim, Pane, ty to vieš. Tvoju spravodlivosť si v srdci neskrývam, rozprávam o tvojej vernosti a o tvojej spáse. Neskrývam tvoju milosť a pravdu pred veľkým zhromaždením.“ (Žalmy 40:6-11)

Potom sa Ježiš modlil k Bohu, aby ho zachránil od sprisahania, ktoré ho obklopuje, a aby sa obrátilo proti jeho nepriateľom: „**Ale ty, Pane, neodnímaj mi svoje milosrdenstvo, tvoja milosť a tvoja pravda nech mi vždy pomáhajú. Zo všetkých strán sa na mňa kopia nespočetné pohromy, opantalo ma toľko hriechov, že nemám o nich prehľadu. A je ich viac, než mám vlasov na hlave, až mi z toho srdce zamiera. Pane, ráč ma zachrániť, príď mi čím skôr na pomoc. Nech sa hanbia a červenajú všetci dovedna, čo mi číhajú na život a čo mi ho chcú zničiť. Nech sú zavrátení a nech sa hanbia tí, čo mi chcú zle. Nech zmeravejú hanbou tí, čo mi hovoria: „Tak mu treba!“ No nech jasajú a nech sa v tebe tešia všetci, čo ťa hľadajú. A tí, čo túžia po tvojej pomoci, nech stále hovoria: „Nech je zvelebený Pán!“ Ja som síce biedny a úbohý, no Pán sa stará o mňa. Ty si moja pomoc a môj osloboditeľ, Bože môj, nemeškaj.“** (Žalmy 40:12-18)

Obrátilo sa proti nim, tak ako to Ježiš žiadal. Cúvli, súc sklamaní, ako to Ján zaznamenal vo svojom evanjeliu: „**Ako im povedal: „Ja som,“ cúvli a popadali na zem.“** (Ev. podľa Jána 18:6)

Štyridsiaty prvý žalm: Proroctvo o Ježišovej záchrane pred zradou jeho učeníka v
ten ťažký deň

Ján vo svojom evanjeliu citoval z tohto žalmu, keď hovoril o Judášovi a jeho zrade: „**Keď to viete, ste blahoslavení, ak podľa toho aj konáte. Nehovorím o vás všetkých. Ja viem, koho som si vyvolil, ale má sa splniť Písmo: ,Ten, ktorý je môj chlieb, zdvihol proti mne päť.**“ (Ev. podľa Jána 13:17-18)

Ján citoval desiaty verš z tohto žalmu: „**Dokonca i môj priateľ, ktorému som dôveroval a ktorý jedával môj chlieb, zdvihol proti mne päť.**“ (Žalmy 41:10)
Tento žalm je proroctvom o Ježišovi, keďže povedal: „... **má sa splniť Písmo.**“

Venujme sa tomuto žalmu od začiatku, keďže predpovedá Ježišovu záchranu v ten ťažký deň. Boh ho ochránil a neponechal ho napospas jeho nepriateľom: „**Blažený, kto pamätá na bedára; v deň nešťastia ho vyslobodí Pán. Pán ho bude chrániť, zachová ho nažive, urobí ho šťastným na zemi a nevydá ho nepriateľom napospas. Na lôžku bolesti Pán mu pomoc poskytnie.**“ (Žalmy 41:2-4)

Potom sa spomínajú Ježišovi nepriatelia a zradca, ktorému Ježiš veril: „**Nepriatelia hovoria o mne zlomyseľne: ,Kedyže už zomrie? A kedy zanikne jeho meno?’ A keď ma niekto navštívi, hovorí neúprimne, v srdci hromadí zlobu a potom odíde von a ohovára ma. Moji nepriatelia si šušajú proti mne a zmýšľajú zle o mne: ,Už ho prikvačila zlá choroba; a keď raz zaľahol, viac sa nepozbiera a nevstane.’** **Dokonca i môj priateľ, ktorému som dôveroval a ktorý jedával môj chlieb, zdvihol proti mne päť.**“ (Žalmy 41:6-10) Bol ním jeho učeník Judáš, ktorý mal byť jeho ochrancom, ale spolčil sa proti nemu.

Ježišova spravodlivosť a jeho podriadenie sa Bohu ho zachránili pred jeho nepriateľmi a Judáš preto neuspel vo svojej zrade: „**Ale ty, Pane, zmiluj sa nadou; pomôž mi vstať a ja im odplátim. Z toho poznám, že ma máš rád, ak môj nepriateľ už nezajasá nadou. Ty sa ma ujmeš, lebo som nevinný, a naveky ma postavíš pred svoju tvár. Nech je zvelebený Pán, Boh Izraela od vekov až naveky. Staň sa. Amen.**“ (Žalmy 41:11-14) Boh mal v ňom zaľúbenie, a neponechal ho napospas jeho nepriateľom, ale ho zachránil kvôli jeho čestnosti.

Tridsiaty štvrtý žalm: Proroctvo o ochrane Ježišových kostí a jeho záchrane pred
zradou, ktorá zahubí hriešnika

Evanjelisti citovali tento žalm a považovali ho za proroctvo o Ježišovi. Ján citoval: „**Toto sa stalo, aby sa splnilo Písmo: ‚Kosť mu nebude zlomená.‘**“ (Ev. podľa Jána 19:36)

Dvadsiaty prvý verš tohto žalmu hovorí: „**Všetky kosti im ochraňuje, ani jedna sa im nezlomí.**“ (Žalmy 34:21)

Čo predpovedá tento žalm? Hovorí o ukrižovanom Ježišovi, ktorého prosby Boh nevyslyšal, alebo o zachránenom Ježišovi, ktorého nepriatelia zostali sklamaní?

Žalm spomína Ježišove dlhé modlitby v záhrade, Božie vyslyšanie jeho modlitieb a anjelov, ktorých mu Boh poslal, aby mu pomohli: „**Pána chcem velebiť v každom čase, moje ústa budú ho vždy chváliť. V Pánovi sa bude chváliť moja duša; nechže to počujú pokorní a nech sa tešia. Velebte so mnou Pána a oslavujme jeho meno spoločne. Hľadal som Pána a on ma vyslyšal a vytrhol ma zo všetkej hrôzy. Na neho hľadte a budete žiarit’ a tvár vám nesčervenie hanbou. Úbožiak zavolať a Pán ho vyslyšal a vyslobodil ho zo všetkých tiesní. Ako strážca sa utáborí anjel Pánov okolo bohobojných a vyslobodí ich. Skúste a presvedčte sa, aký dobrý je Pán; šťastný človek, čo sa utieka k nemu. Vy, jeho svätí, bojte sa Pána, veď bohobojní núdzu nemajú. Boháči sa nabedia a nahladujú, ale tým, čo hľadajú Pána, nijaké dobro chýbať nebude.**“ (Žalmy 34:2-11)

Žalm ďalej potvrdzuje, že Ježišova prosba bola vypočutá a jeho telo bolo ochránené. Potom sa spomínajú jeho nepriatelia, ktorých Boh prekliat: „**Pánove oči hľadajú na spravodlivých a k ich volaniu sa nakláňa jeho sluch. Tvár Pánova sa odvracia od tých, čo robia zlo, a vyhladzuje ich pamiatku zo zeme. Spravodliví volali a Pán ich vyslyšal a vyslobodil ich zo všetkých tiesní. Pán je pri tých, čo majú srdce skrúšené, a zachraňuje zlomených na duchu. Spravodliví majú utrpení veľa, ale Pán ich vyslobodí zo všetkých. Všetky kosti im ochraňuje, ani jedna sa im nezlomí. Hriešnika zloba zahubí a tých, čo**

nenávidia spravodlivého, stihne trest. Pán vykúpi duše svojich služobníkov, nebudú potrestaní tí, čo v neho dúfajú.“ (Žalmy 34:16-23)

Hriešnik umrel pre svoje zlo, kým všetky Ježišove kosti boli v bezpečí a nikdy neboli zlomené. Takto to však určite nebolo pri ukrižovanej osobe, ktorej klince bezpochyby zlomili kosti na rukách a nohách: „**Prebodli mi ruky a nohy**“ (Žalmy 22:17) Jedine zachránený Ježiš je tým, ktorý naplnil toto proroctvo a ktorého žiadna kosť nebola zlomená.

Boh zachránil Ježiša od všetkých problémov, pretože sa na Boha spoliehal: „**Pánove oči hľadajú na spravodlivých a k ich volaniu sa nakláňa jeho sluch...**“ „**Spravodliví volali a Pán ich vyslyšal a vyslobodil ich zo všetkých tiesní. Pán je pri tých, čo majú srdce skrúšené, a zachraňuje zlomených na duchu. Spravodliví majú utrpení veľa, ale Pán ich vyslobodí zo všetkých. Všetky kosti im ochraňuje, ani jedna sa im nezlomí...**“ (Žalmy 34:16-23)

Boh potrestal tých, ktorí nenávideli Ježiša a doviedol ich do záhuby pre ich zlé skutky: „**Tvár Pánova sa odvracia od tých, čo robia zlo, a vyhladzuje ich pamiatku zo zeme...**“

„**Hriešnika zloba zahubí a tých, čo nenávidia spravodlivého, stihne trest...**“ (Žalmy 34:17-22)

Deväťdesiaty prvý žalm: Proroctvo o anjeloch zachraňujúcich Ježiša

Diabol prišiel pokúšať Ježiša a pripomenul mu proroctvo o ňom zo žalmov: „... a vravel mu: **„Ak si Boží Syn, vrhni sa dolu, veď je napísané: ‚Svojim anjelom dá príkaz o tebe a vezmú ťa na ruky, aby si si neuderil nohu o kameň.‘**“ Ježiš mu povedal: **„Ale je aj napísané: ‚Nebudeš pokúšať Pána, svojho Boha.‘**““ (Žalmy 91:6-7) To Boh kázal anjelom Ježiša chrániť a niesť na rukách, aby bol ochránený aj od kamienka.

Satan citoval toto proroctvo, ktoré Ježiš odsúhlasil, od 11. verša tohto žalmu: „... **lebo svojim anjelom dá príkaz o tebe, aby ťa strážili na všetkých твоjich cestách. Na rukách ťa budú nosiť, aby si si neuderil nohu o kameň.**“ (Žalmy 91:11-12)

Je to proroctvo o Ježišovi. Kedy sa teda naplnilo?

Žalm hovorí o Ježišovi, ktorý sa spoliehal na Boha a utiekal k Nemu. Ten ho uchránil od sprisahania a pozdvihol ho na nebesia. Nebol ranený, anjeli ho vzali pred tým, než sa ho pokúsili zmocniť jeho nepriatelja, a Boh mu dal dlhý život: **„Kto pod ochranou Najvyššieho prebýva a v ťôni Všemohúceho sa zdržiava, povie Pánovi: ‚Ty si moje útočisko a pevnosť moja; v tebe mám dôveru, Bože môj.‘** Ved' on sám ťa vyslobodí z osídel lovcov a zo zhubného moru. Svojimi krídlami ťa zacloní a uchýliš sa pod jeho perute. Jeho pravda je štítom a pancierom, nebudeš sa báť nočnej hrôzy, ani šípu letiaceho vo dne, ani moru, čo sa tmou zakráda, ani nákazy, čo pustoší na poludnie. I keď po tvojom boku padnú tisíce a desaťtisíce po tvojej pravici, teba nezasiahne. Budeš sa môcť dívať vlastnými očami a uvidíš, ako sa odpláca hriešnikom. Lebo твоjím útočiskom je Pán, za ochrancu si si zvolil Najvyššieho. Nestihne ťa nijaké nešťastie a k tvojemu stanu sa nepriblíži pohroma, lebo svojim anjelom dá príkaz o tebe, aby ťa strážili na všetkých твоjich cestách. Na rukách ťa budú nosiť, aby si si neuderil nohu o kameň. Budeš si kráčať po vretenici a po zmiji, leva i draka rozšliapeš. Pretože sa ku mne pritúlil, vyslobodím ho, ujmem sa ho, lebo pozná moje meno. Keď ku mne zavolá, ja ho vyslyším a budem pri ňom v súžení, zachránim ho i oslávim. Obdarím ho dlhým životom a ukážem mu svoju spásu.“ (Žalmy 91:1-16)

Podobne sa píše i v päťdesiatom siedmom žalme: „**Volám k Bohu, k Najvyššiemu, k Bohu, ktorý mi preukazuje dobro. On zošle pomoc z neba a zachráni ma; zahanbí tých, čo ma týrajú. Boh zošle svoju milosť a pravdu. Som akoby uprostred levíčat, čo požírajú ľudí. Ich zuby sú ako oštepky a šípy, ich jazyk sťa nabrúsený meč. Bože, vznes sa nad nebesia a tvoja sláva nech je nad celou zemou. Mojim nohám nastavili osídlo, až sa mi skormútila duša; predomnou vykopali jamu, no sami do nej padli.**“ (Žalmy 57:3-7)

Teda deväťdesiaty prvý žalm je jasným proroctvom o Božom vyslyšení Ježišových modlitieb a jeho nanebovzatí skrze anjelov pred tým, než sa ho mohli zmocniť jeho nepriatelia. Nikto mu nenaplul do tváre, nikdy nebol ukrižovaný ani neumrel. Nech na ňom spočíva Boží pokoj a Jeho milosrdenstvo.

Stodeviaty žalm: Proroctvo o Judášovom odsúdení a ukrižovaní

„Bože, chvála moja, nemlč, lebo sa proti mne otvorili ústa hriešnika a ústa podvodníka. Hovoria proti mne lživým jazykom, zahrňajú ma nenávisťnými rečami a napádajú ma bez príčiny. Za moju lásku broja proti mne; ale ja sa modlím. Zlom sa mi odplácajú za dobré a nenávisťou za lásku. Postav nad neho hriešnika. Žalobca nech stojí po jeho pravici. Keď ho budú súdiť, nech vyjde ako odsúdený a jeho modlitba nech mu bude hriechom. Jeho dní nech je čím menej a jeho úrad nech prevezme iný. Jeho deti nech ostanú sirotami a vdovou jeho manželka. Jeho synovia nech sa voslep túlajú a nech žobrujú, nech ich vyženú z ich spustošených príbytkov. Nech ho úžerník oberie o celý majetok a plody jeho práce nech rozchvacujú cudzí. Nech mu nik nepreukáže milosrdenstvo a nech sa nik nezľutuje nad jeho sirotami. Jeho potomstvo nech vyhynie, nech je vytreté v ďalšom pokolení ich meno. Pán nech pamätá na nepravosť jeho otcov a hriech jeho matky nech sa nezotrie. Pán nech ich má stále pred očami a nech vyhľadá ich pamiatku zo zeme. Za to, že mu ani nenapadlo byť milosrdným, ale prenasledoval bedára a žobráka sklúčeného v srdci chcel usmrtiť. Miloval kliatbu, nech ho teda postihne; nechcel požehnanie, nech sa teda vzdiali od neho. Preklínanie si obliekal sťa odev, nech vojde do jeho vnútra ako voda a do jeho kostí ako olej. Nech mu je šatou, ktorou sa odeje, a pásom, ktorým sa vždy opáše. Tak nech Pán odplatí tým, čo na mňa žalujú a zle hovoria proti mne. Ale ty, Pane, Pane, pre svoje meno sa ma zastaň, veď tvoje milosrdenstvo je láskavé; zachráň ma, lebo ja som úbohý a chudobný a moje srdce je vo mne ranené. Odchádzam ako tieň, ktorý sa nakláňa, striasajú ma ako kobyľku. Od pôstu sa mi podlamujú kolenná, a telo mi chradne bez oleja. Som im už len na posmech; keď ma vidia, potriasajú hlavou. Pomôž mi, Pane, Bože môj, zachráň ma podľa svojho milosrdenstva. Nech poznajú, že to tvoja ruka, že si to ty, Pane, urobil. Oni nech preklínajú, ty však žehnaj; nech sú zahanbení tí, čo vystupujú proti mne, a tvoj služobník nech sa raduje. Nech hanba pokryje tých, čo ma osočujú, a potupa nech ich zahalí ako plášť. Veľmi budem oslavovať Pána svojimi ústami, budem ho chváliť uprostred zástupov, lebo on stojí po pravom boku chudáka, aby ho zachránil pred jeho sudcami.“ (Žalmy 109:1-31)

Kresťania zastávajú názor, že tento žalm súvisí s ukrižovaním, a niečo z toho sa odvoláva na Judáša: „... **a jeho úrad nech prevezme iný. Jeho deti nech ostanú sirotami a vdovou jeho manželka. Jeho synovia nech sa voslep túlajú a nech žobru, nech ich vyženú z ich spustošených príbytkov.**“ (Žalmy 109:8-10)

Autor Skutkov apoštolov sa odvolal na tento žalm, keď citoval Petra, ako hovorí o Judášovi: „**Lebo v knihe Žalmov je napísané: ‚Jeho príbytok nech spustne a nech niet nikoho, kto by v ňom býval,‘ a: ‚Jeho úrad nech prevezme iný.**““ (Skutky apoštolov 1:20)¹

To Judášov úrad bol prevzatý. Učeníci si zvolili inú osobu a naplnili tak toto prorocko. Losovali medzi Jozefom a Matejom a vybrali si Mateja a prijali ho medzi jedenásť učeníkov: „**A tak postavili dvoch: Jozefa, ktorý sa volal Barsabáš, s príméním Justus, a Mateja. A modlili sa: ‚Pane, ty poznáš srdcia všetkých ľudí; ukáž, ktorého z týchto dvoch si si vyvolil, aby zaujal miesto v tejto službe a apoštoláte, ktorým sa Judáš spreneveril, aby odišiel na svoje miesto.‘** Potom im dali lósy a lós padol na Mateja. I pripočítali ho k jedenástim apoštolom.“ (Skutky apoštolov 1:23-26).

Tento žalm bezpochyby hovorí o Judášovi. Hovorí o jeho odsúdení: „**Keď ho budú súdiť, nech vyjde ako odsúdený...**“

Kedy bol Judáš odsúdený, ak nebol tým ukrižovaným? Ved' táto pasáž spomína jeho odsúdenie a výsledok tohto odsúdenia: „**Jeho dni nech je čím menej a jeho úrad nech prevezme iný.**“

Tento žalm ho tiež spomína, ako je na kríži, a diabol (obžalovaný podľa inej verzie Biblie) je po jeho pravici. On je diabol alebo obžalovaný, ktorý sa mu posmieval: „**A jeden zo zločincov, čo viseli na kríži, sa mu rúhal: ‚Nie si ty Mesiáš?! Zachráň seba i nás!‘** Ale druhý ho zahriakol: „**Ani ty sa nebojíš Boha, hoci si odsúdený na to isté? Lenže my spravodlivo, lebo dostávame, čo sme si skutkami zaslúžili. Ale on neurobil nič zlé.**“ Potom povedal: „**Ježišu, spomeň si**

¹ The Holy Bible Dictionary (Slovník Svätej Biblie), str. 862

na mňa, keď prídeš do svojho kráľovstva.‘ On mu odpovedal: ‚Veru, hovorím ti: Dnes budeš so mnou v raji.‘“ (Ev. podľa Lukáša 23:39-43)

Kedy stál diabol alebo obžalovaný po Judášovej pravici? Kedy bol Judáš odsúdený, ak nie vo chvíli, keď bol naňho Boh nahnevaný?

Jeho vísenie na kríži mu bolo hanbou, ktorá sa naňho priľnula, a to spôsobilo, že ho ľudia hanobili, pľuli naňho a bili ho: **„Som im už len na posmech; keď ma vidia, potriasajú hlavou.“**

Žalmy opisujú prosíkanie ukrižovanej osoby o milosť od Boha **„... pre svoje meno sa ma zastaň, veď tvoje milosrdenstvo je láskavé; zachráň ma...“**

Taktiež **„... zachráň ma podľa svojho milosrdenstva. Nech poznajú, že to tvoja ruka...“**

Nemal inú cestu, ako prosiť Boha, u ktorého zlí i dobrí hľadajú útočisko a prosia o milosť. Začal na kríži nariekať: **„Bože môj, Bože môj, prečo si ma opustil?“** (Ev. podľa Matúša 27:46)

Taktiež spomína Judášovo preklínanie, keď bol na kríži: **„Preklínanie si obliekal sťa odev, nech vojde do jeho vnútra ako voda a do jeho kostí ako olej. Nech mu je šatou, ktorou sa odeje, a pásom, ktorým sa vždy opáše. Tak nech Pán odplatí tým, čo na mňa žalujú a zle hovoria proti mne.“**

Prekliatie bolo jeho odmenou za to, čo urobil. Bol ukrižovaný a každý ukrižovaný je prekliaty: **„Keď niekto spácha zlo, za ktoré je trest smrti, a keď ho obesia na dreve, jeho mŕtve telo nesmie ostať na dreve, ale ešte v ten deň ho pochovajú, lebo je prekliaty od Boha ten, čo visí na dreve.“** (Deuteronomium 21:22-23)

Tento žalm je jasným proctvom o Judášovi, prekliatom, ukrižovanom vedľa obžalovaného alebo diabla; bol odsúdený namiesto Ježiša a uznaný vinným.

Niektoré komentáre k Skutkom apoštolov uvádzajú nasledovné: *„Duch svätý Dávidovými ústami prorokoval o Judášovi v 69. a 109. žalme.“*

Stoosemnásty žalm: Proctvo o uchránení Ježiša od smrti

Kresťania veria, že i tento žalm je prorocťvom o Ježišovi, keďže ku koncu hovorí o kameni, ktorý stavitelia zavrhlí: „**Kameň, čo stavitelia zavrhlí, stal sa kameňom uholným. To sa stalo na pokyn Pána; vec v našich očiach obdivuhodná.**“ (Žalmy 118:22-23)

Peter ho považoval za prorocťvo o ukrižovanom Ježišovi, zabúdajúc ale na to, čo sa spomína na začiatku tohto žalmu o tomto úžasnom kameni. Pavol povedal: „... **nech je známe vám všetkým a všetkému izraelskému ľudu, že v mene Ježiša Krista Nazaretského, ktorého ste vy ukrižovali, ale Boh ho vzkriesil z mŕtvych, stojí tento človek pred vami zdravý! On je kameň, ktorý ste vy, stavitelia, zavrhlí, a on sa stal kameňom uholným.**“ (Skutky apoštolov 4:10-11)

Páter Matta Al Meskín povedal: „*Žalm 118 je najbohatším zo žalmov, čo sa týka opisu o Ježišovej spáse.*“¹

Tento žalm spomína kameň, čo stavitelia zavrhlí: „**V súžení som vzýval Pána a Pán ma vypočul a vyslobodil. Pán je so mnou, nuž nebojím sa; čože mi môže urobiť človek? Pán je so mnou a pomáha mi; nemusím si všímať svojich nepriateľov. Lepšie je utiekať sa k Pánovi, ako sa spoliehať na človeka. Lepšie je utiekať sa k Pánovi, ako sa spoliehať na mocnárov.**“ (Žalmy 118:5-9)
Ježiš veril Bohu, ktorý ho vyslyšal, pomohol mu a uchránil ho od ťažkostí.

Žalm ďalej spomína Ježišových nepriateľov a zlyhanie ich sprisahania: „**Obklúčili ma všetci pohania, ale v mene Pánovom som ich porazil. Obklúčili ma zovšadiaľ, ale v mene Pánovom som ich porazil. Obklúčili ma ako roj včiel a vzbĺkli ako plameň z raždí, ale v mene Pánovom som ich porazil. Prudko dorážali na mňa, aby som sa zrútil, no Pán mi pomohol. Moja sila a chvála je Pán, on sa mi stal záchrancom.**“ (Žalmy 118:10-14)

Boh ho uchránil od smrti, a preto plesá a je šťastný: „**Hlas plesania nad záchranou znie v stánkoch spravodlivých: Pánova pravica mocne zasiahla, Pánova pravica ma zdvihla; Pánova pravica mocne zasiahla.**“ Ja nezomriem,

¹ Páter Matta Al-Meskín: The Gospel According to Matthew (Evanjelium podľa Matúša), str. 84

budem žiť a vyrozprávam skutky Pánove. Prísne ma Pán potrestal¹, no nevydal ma smrti napospas. Otvorte mi brány spravodlivosti, vojdem nimi a poďakujem sa Pánovi. Toto je brána Pánova; len spravodliví ňou vchádzajú. Ďakujem ti, že si ma vyslyšal a že si ma zachránil. Kameň, čo stavitelia zavrhli, stal sa kameňom uholným. To sa stalo na pokyn Pána; vec v našich očiach obdivuhodná. Toto je deň, ktorý učinil Pán, plesajme a radujme sa z neho. Pane, spas ma; Pane, daj mi úspech. Požehnaný, ktorý prichádza v mene Pánovom. Požehnávame vás z domu Pánovho.“ (Žalmy 118:15-26)

Tento žalm, ako vidíme, je ďalším dôkazom Ježišovej záchrany pred jeho nepriateľmi. Rovnaký záver sa opakuje na mnohých miestach žalmov, ktoré pastor Sergios považuje za „Mesiášovu špeciálnu knihu.“

Na záver máme citáciu zo žalmu stoštyridsať: **„Oslobod' ma, Pane, od zlého človeka a pred násilníkom ma chráň. Veď oni zamýšľajú robiť zlo, deň čo deň podnecujú rozbroje. Ako had si ostria jazyky, za perami majú jed vreteníc. Pane, bráň ma pred rukou hriešnika a chráň ma pred násilníkom, lebo mi zamýšľajú nohy podraziť. Pyšní mi nastavujú osídlo; napínajú sieť z povrazov a kladú mi pasce na cestu. Pánovi hovorím: ‚Ty si môj Boh; čuj, Pane, hlas mojej úpenlivej prosby.‘ Pane, Pane, ty si moja sila a záštita; keď bojujem, kryješ mi hlavu. Nedaj, Pane, aby sa splnili želania bezbožného, aby sa uskutočnili jeho zámery.“ (Žalmy 140:2-9)**

¹ V anglickom, arabskom i slovenskom preklade sú obrovské rozdiely vo význame. Niektoré anglické preklady majú nasledovné znenie: „**He has punished me severely...**“, kým iné sú formulované nasledovne: „**Yes, the Lord definitely disciplined me...**“ Slovenský Botekov preklad použil nasledovné slová: „**Jahve ma vystavil ťažkej skúške...**“, kým zvyšné preklady sú v nasledovnom význame: „**Prísne ma Pán potrestal...**“

ZHRNUTIE PROROCTIEV ZO ŽALMOV

Zo všetkého, čo sme už skoršie spomenuli, vyvodzujeme, že Žalmy pravdivo prorokujú, že Boh zachránil Svojho Mesiáša, vyslyšal ho zo Svojej výsosti, uchránil ho od smrti, pozdvihol ho nad jeho nepriateľov a poslal Svojich anjelov, aby ho vzali na nebesia.

Judáš Iškariotský, ktorý vykopal jamu pre svojho pána, Ježiša, a priviedol dav, aby ho chytili, nakoniec sám do nej padol. Za svoje skutky bol potrestaný a jeho zlo sa obrátilo proti nemu. Stal sa hanbou pre ľudí. Chytili ho namiesto Ježiša, odsúdili ho a ukrižovali.

Proroctvá v žalmoch sú jasné a nie sú to nejaké verše, ktorých význam by sa mohol ľahko pozmeniť. Desiatky takýchto veršov v Žalmoch tvoria úplný a jasný obraz proroctva o Ježišovej ochrane.

Toto je pravda, ktorú spomína aj Korán a v ktorú veria všetci muslimovia. Ak si chce niekto overiť túto pravdu, môže si prečítať a preštudovať biblické Žalmy, v ktoré veria kresťania, čo ho privedie k tomu istému záveru.

Protirečenia v evanjeliách

PROTIREČENIA V EVANJELIÁCH

„Prečo dobre nepremýšľajú o Koráne? Keby bol od niekoho iného než od Boha, boli by v ňom našli veľa rozporov.“ (Korán 4:82)

Tento verš dáva rozumné kritérium na overenie autenticity akejkoľvek knihy pripisovanej Bohu Všemohúcemu. Ľudia robia chyby, po čase sú zábudliví a zmätení, a preto sú ich písomnosti v súlade s touto ľudskou prirodzenosťou.

Ak to aplikujeme na štyri evanjeliá a listy, zbadáme dopad tejto ľudskej prirodzenosti na písomnosti evanjelistov ako aj to, že vytvorili protirečenia v udalostiach, ktoré pri písaní spomenuli.

Existencia týchto protirečení dokazuje, že tieto knihy nie sú Božími slovami, ktoré by bol Boh vnukol niektorým Kristovým učeníkom.

Kresťania pripúšťajú rozumnosť tohto kritéria, preto vidíme, že vykladači Nového zákona vysvetľujú tieto protirečenia a ťažkosti spôsobom, ktorý je ďaleko od pravdy, ktorú ukazujú texty.

Kresťania veria v štyri evanjeliá, z ktorých všetky rozprávajú o príbehu Krista. Všetky tieto príbehy by teda mali byť podobné vo význame a obsahu alebo sa aspoň dopĺňať navzájom, aby boli kompletnou biografiou a záznamom o Kristovi.

Avšak, keď porovnávame texty evanjelií ohľadom tej istej udalosti, vidíme protirečenia, pri ktorých intelekt nemôže súhlasiť s tým, že ide o tú istú udalosť.

Zohľadňujúc tieto protirečenia, bolo pre kresťanov nutné vybrať si niektoré z týchto evanjelií alebo niektoré z ich príbehov, vyhlásiť ich za posvätné a zavrhnúť ostatné. Navyše musia pripustiť, že tieto štyri evanjeliá sú knihy napísané ľuďmi, a potom ľudia pochopia tieto protirečenia. Dôrazne odmietame tvrdenie, že tieto protirečenia sú od Boha.

Nachádzajú sa protirečenia v evanjeliách?

Príklady protirečení v Novom zákone

Učenci uvádzajú desiatky príkladov protirečení v štyroch evanjeliách a apoštolských listoch: rozpory v udalostiach, Ježiš protirečiaci sám sebe a najmä protirečenia ohľadom ukrižovania¹ a pasáže protirečiace Starému zákonu.

1. Kristov rodokmeň

Muži v Kristovom rodokmeni:

Azda najpozoruhodnejšie a dôležité protirečenie z celého Nového zákona je protirečenie ohľadom pôvodu Jozefa, tesára, ktoré je v rozpore s tým, čo spomína Prvá kniha kroník.

Matúš povedal: „**Rodokmeň Ježiša Krista, syna Dávidovho, syna Abrahámovho.** ¹Abrahám mal syna ²Izáka, Izák ³Jakuba, Jakub ⁴Júdu a jeho bratov, **Júda** ⁵Faresa a Záru z Tamary. Fares mal syna ⁶Ezroma, Ezrom ⁷Arama. Aram mal syna ⁸Aminadaba, Aminadab ⁹Násona, Náson ¹⁰Salmona, Salmon mal syna ¹¹Bóza z Rachaby, Bóz ¹²Obeda z Rút, Obed ¹³Jesseho, a Jesse kráľa ¹⁴Dávida.

Dávid mal syna ¹**Šalamúna z Uriášovej ženy.** Šalamún mal syna ²Roboama, Roboam ³Abiáša, Abiáš ⁴Azu, Aza ⁵Jozafata, Jozafat ⁶Jorama, Joram ⁷Oziáša. Oziáš mal syna ⁸Joatama, Joatam ⁹Achaza, Achaz ¹⁰Ezechiáša. Ezechiáš mal syna ¹¹Manassesa, Manasses ¹²Amona, Amon ¹³Joziáša, Joziáš ¹⁴Jechoniáša a jeho bratov za babylonského zajatia.

Po babylonskom zajatí Jechoniáš mal syna ¹Salatiela, Salatiel ²Zorobábela, Zorobábel ³Abiuda, Abiud ⁴Eliakima, Eliakim ⁵Azora. Azor mal syna ⁶Sadoka, Sadok ⁷Achima, Achim ⁸Eliuda. Eliud mal syna ⁹Eleazara, Eleazar ¹⁰Matana, Matan ¹¹Jakuba. Jakub mal syna ¹²Jozefa, manžela Márie, z ktorej sa narodil Ježiš, nazývaný Kristus.

¹ Pozri kapitolu „KRITICKÉ PRESKÚMANIE PRÍBEHOV O UKRIŽOVANÍ V EVNJEJIÁCH“ v tejto knihe.

Všetkých pokolení od Abraháma po Dávida bolo štrnásť, od Dávida po babylonské zajatie štrnásť a štrnásť od babylonského zajatia po Krista.“ (Ev. podľa Matúša 1:1-17)

Lukáš však spomenul odlišnú líniu príbuzenstva, než bola tá Matúšova: „**Ked’ Ježiš začal účinkovať, mal asi tridsať rokov. A mysleli si, že je synom ¹Jozefa, ktorý bol synom ²Heliho, on ³Matata, on ⁴Léviho, on ⁵Melchiho, on ⁶Janneho, on ⁷Jozefa, on ⁸Matatiáša, on ⁹Amosa, on ¹⁰Nahuma, on ¹¹Esliho, on ¹²Naggeho, on ¹³Maatu, on ¹⁴Matatiáša, on ¹⁵Semeja, on ¹⁶Jozecha, on ¹⁷Jódu, on ¹⁸Joannu, on ¹⁹Rézu.**

On ²⁰Zorobábela, on ²¹Salatiela, on ²²Nériho, on ²³Melchiho, on ²⁴Addiho, on ²⁵Kozama, on ²⁶Elmadama, on ²⁷Era, on ²⁸Jezusa, on ²⁹Eliezera, on ³⁰Jorima, on ³¹Matata, on ³²Léviho, on ³³Simeona, on ³⁴Júdu, on ³⁵Jozefa, on ³⁶Jonama, on ³⁷Eliakima, on ³⁸Meleu, on ³⁹Mennu, on ⁴⁰Matatana, on ⁴¹Nátana, on ⁴²Dávida.

On Jesseho, on Obeda, on Bóza, on Salu, on Násona, on Aminadaba, on Admina, on Arniho, on Ezroma, on Faresa, on Júdu, on Jakuba, on Izáka, on Abraháma.

On Táreho, on Nachora, on Serucha, on Ragaua, on Fáleka, on Ebera, on Salu, on Kainana, on Arfaxada, on Sema, on Noema, on Lamecha, on Matuzalema, on Henocha, on Jareda, on Maleleela, on Kainana, on Enosa, on Seta, on synom Adama, ktorý bol od Boha.“ (Ev. podľa Lukáša 3:23-38)

Nasledovná tabuľka ukazuje protirečenia prehľadnejšie. Porovnáva zoznamy podľa Lukáša, Matúša a Prvej Knihy Kroník (3:10-19), ohľadom rodokmeňa Ježiša medzi Dávidom a tesárom Jozefom. Vidíme tu mená, ktoré Matúš vynechal. Zmenil Kristov pôvod.

Č.	Mt (1:1-17)	1Kr (3:10-19)	Lk (3:23-38)	Č.	Mt (1:1-17)	1Kr (3:10-19)	Lk (3:23-38)
1	Dávid	Dávid	Dávid	22	Zorobábel	Zorobábel	Salatiel
2	Šalamún	Šalamún	Nátan	23	Abiud		Zorobábel
3	Roboam	Roboam	Matatan	24	Eliakim		Réz
4	Abiáš	Abiáš	Menna	25	Azor		Joann
5	Aza	Asa	Melea	26	Sadok		Jód
6	Jozafat	Jozafat	Eliakim	27	Achim		Jozef
7	Joram	Joram	Jonam	28	Eliud		Semej
8	...	Ochoziáš	Jozef	29	Eleazar		Matatiáš
9	...	Joas	Júda	30	Matan		Maat
10	...	Amasiáš	Simeon	31	Jakub		Nagge
11	Oziáš	Azariáš	Lévi	32	Jozef		Esli
12	Joatam	Joatam	Matat	33			Nahum
13	Achaz	Achaz	Jorim	34			Amos
14	Ezechiáš	Ezechiáš	Eliezer	35			Matatiáš
15	Manasses	Manasses	Jezus	36			Jozef
16	Amon	Amon	Er	37			Janne
17	Joziáš	Joziáš	Elmadam	38			Melchi
18	...	Joakim	Kozam	39			Lévi
19	Jechoniáš	Jechoniáš	Addi	40			Matata
20	Salatiel	...	Melchi	41			Heli
21	...	Fadaiáš	Néri	42			Jozef

Učenci odhalili niektoré skutočnosti ohľadom jeho rodokmeňa:

- Títo dvaja evanjelisti sa opäť nezhodujú, keďže Matúš uvádza Krista ako potomka kráľov Izraela, Šalamúna, potom Roboama, potom Abiáša, potom Aza a potom Jozafata, zatiaľ čo Lukáš ho uvádza ako potomka Nátana, syna Dávidovho, ktorého žiadne z detí nebolo Kráľom Izraela.
- Je neprípustné, aby bol Kristus potomkom dvoch bratov, Šalamúna a Nátana, synov Dávida. Nedáva to zmysel!
- Výlučne Lukáš uvádza údaje o Abrahámových predkoch až po Adama. Lukáš uvádza 20 mien, kým Starý zákon spomína iba 19 v Knihe Genezis. Po Arfaxadovi Lukáš pridal osobu zvanú Kainan, ktorý sa neuvádza v Knihe

Genezis ako syn Arfaxada: „**Arfaxadovi sa narodil Sale, Salemu zasa Heber.**“ (Genezis 10:24)

- Lukáš a Matúš sa zhodujú v začiatku rodokmeňa na tesárovi Jozefovi, potom sa líšia a potom sa opäť stretávajú pri Zorobábelovi, synovi Salatiela, kde Matúš ho pokladal za desiateho praotca tesára Jozefa, zatiaľ čo Lukáš ho spravil devätnástym.
- V rodokmeni podľa Lukáša sa uvádza po Dávidovi 42 mien až k Ježišovi. V rodokmeni podľa Matúša je uvedených 27 mien za Dávidom až k Ježišovi. Dokonca aj mená sa líšia.
- Matúš sa pokúsil rozdeliť tento rodokmeň do troch skupín, v každej po štrnásť otcov: „**Všetkých pokolení od Abraháma po Dávída bolo štrnásť, od Dávída po babylonské zajatie štrnásť a štrnásť od babylonského zajatia po Krista.**“ (Ev. podľa Matúša 1:17)

Spomenul len dvanásť otcov od babylonského zajatia po Ježiša. Odstránil niekoľko mien z druhého zoznamu, aby zachoval číslo 14; odstránil tri mená medzi Joramom a Oziášom. Sú nimi Ochoziáš (syn Jorama), jeho syn Joas a jeho syn Amasiáš.

Rozdiel medzi týmito dvoma zoznamami je veľký, až do takej miery, že je nemožné ich skombinovať. Sú tu rozdielne počty v existencii generácií a mien a nerovnováha v genealógii a vynechanie niektorých rodičov.

Po tomto všetkom evanjeliá vlastne urážajú Ježiša tým, že spomínajú jeho rodokmeň. Prekvapujúco sa Ježišov rodokmeň, aj keď Ježiš nemal otca a žiadne pokrvné spojenie s Jozefom, zakladá na rodokmeni tesára Jozefa. Dávalo by to väčší zmysel, ak by bol jeho rodokmeň založený na Máriinom rodokmeni.

Dr. Maurice¹ vo svojej hodnotnej knihe napísal: „*Ježišove rodokmene vo forme, v akej sa objavujú v evanjeliách, sú možno dôvodom, ktorý viedol kresťanských*

¹ **Maurice Bucaille** (1920 - 1998): bol francúzsky lekár, člen Francúzskej egyptologickej spoločnosti, islamský učenec a autor.

*vykladačov k najlepším výkonom v dialektickej akrobacii, ktorá je v súlade s Lukášovou a Matúšovou predstavivosťou.*¹

Ženy v Kristovom rodokmeni:

Keď si prečítame o rodokmeni Ježiša v Matúšovi, zistíme, že spomína štyri pramatere. Sú nimi Tamar, Betsabe, Rachab a Rút.

Niektorí by sa ale mohli spýtať na to, prečo spomíname práve tieto štyri pramatere a nie ostatné. Boli výnimočnými ženami? Vyplýva z toho nejaké ponaučenie o uctení si Ježiša tým, že ich s ním spájame?

- **Tamar**: je matka Fáresa, ktorý bol splodený zo smilstva. Patrí do Ježišovho rodokmeňa. Dôkazom toho je príbeh, ktorý vám stručne priblížime. Júda svojmu prvorodenému synovi vybral za manželku Tamaru: „**Júda potom vzal svojmu prvorodenému Herovi za manželku Tamaru.**“ (Genezis 38:6)

Po smrti oboch Júdových synov a jeho manželky: „**Tamare oznámili: ,Práve prichádza do Tamny tvoj svokor strihať ovce.’ Ona odložila svoje vdovské šaty, prikryla sa závojom...**“ (Genezis 38:13-14)

Po ceste uvidel zahalenú ženu a myslel si, že je pobeľhica: „... **a z cesty zabočil k nej a povedal: ,Počuj, chcel by som s tebou obcovat.’** Nevedel totiž, že je to jeho nevesta.“ (Genezis 38:16)

Keď sa Júda dozvedel, že Tamar sa dopustila cudzoložstva, nariadil, aby ju upálili: „**Asi o tri mesiace oznámili Júdovi: ,Tvoja nevesta Tamar sa dopustila smilstva a následkom svojho smilstva je aj ťarchavá!’ Júda povedal: ,Vyved’te ju, nech ju upália!...**“ (Genezis 38:24)

Nenechal ju upáliť, keď sa dozvedel, že je tehotná s ním. Porodila dvojčičky: **Fáresa a Zaru.** (Genezis 38:29-30)

¹ Dr. Maurice Bucaille: The Bible, the Quran and the Science (Biblia, Korán a veda), str. 71

- Betsabe: je manželka Hetejca Uriáša. Tóra – neprávom - obviňuje Dávida, že sa dopustil cudzoložstva s ňou: „**V ktorýsi večer Dávid vstal zo svojho lôžka a prechádzal sa na streche kráľovského domu. Vtom uvidel zo strechy kúpať sa ženu. Žena bola na pohľad veľmi pekná. Dávid sa dal o žene dopytovať a povedali mu: ‚To je Eliamova dcéra Betsabe, žena Hetejca Uriáša!‘ Nato poslal Dávid poslov, dal ju priviesť, a keď prišla, obcoval s ňou.**“ (Druhá kniha Samuelova 11:2-5)

Uriáš bol armádnym veliteľom. Betsabe počala od Dávida a potom Dávid usmrtil jej muža a následne si ju zobral. Jedným z ich detí bol Šalamún, jeden z Ježišových praotcov.

- Rachab: manželka Šalamúna a matka Bóza. Obaja patria podľa Matúša k Ježišovým praotcom. Ona je tou, o ktorej Jozua povedal: „**Prišli do domu neviestky menom Rachab, kde chceli prenocovať.**“ (Jozue 2:1)
- Rút: táto Moabka bola manželkou Bóza a matkou Obeda. Tóra hovorí: „**Amončania a Moabčania nikdy, ani po desiatom pokolení, nesmú vstúpiť do Pánovho zhromaždenia...**“ (Deuteronomium 23:3)

Našťastie Ježiš nie je zahrnutý do tohto prekliatia; bol až tridsiatou druhou generáciou Rúť.

Avšak táto pramať je lepšia ako zvyšné tri, keďže Biblia nespomína, že by sa dopustila cudzoložstva, ale iba to, že zvierla Bóza podľa rady svojej svokry: „...**Umy sa, pomaj sa, obleč si (krajšie) rúcho a chod' dolu na humno! Ale nech ťa nezbadá ten muž, dokiaľ neprestane jesť a piť! A keď sa potom odoberie na odpočinok, všimni si miesto, kde si ľahne. Potom pôjdeš, odhrnieš mu z nôh prikrývku a ľahneš si. On ti potom povie, čo máš robiť. Ona jej povedala: ‚Urobím všetko, čo mi kážeš.‘ Tak išla dolu na humno a urobila všetko, ako jej kázala svokra.**“ (Rút 3:3-6)

Spomenúť ženy v biblickom rodokmeni je nezvyčajné a to, že všetky štyri sa dopustili sexuálne nevhodného správania, nie je náhoda. Aký je teda význam týchto štyroch pramaterí?

Nenašili sme žiadne vysvetlenie okrem toho, že chceli pošpiniť česť a reputáciu prorokov počnúc Noemom a končiac Ježišom. Nech Božie milosrdenstvo a Jeho pokoj spočívajú na nich všetkých.

Možno sa, naši drahí čitatelia, pýtate, prečo sme spomenuli Ježišove pramatere, keď tu nenachádzame žiadne protirečenia.

Urobili sme tak z vedeckej poctivosti. Keďže sme spomenuli Ježišových praotcov, tak sme museli spomenúť aj jeho pramatky.

2. Mená dvanástich učeníkov

Druhým dôležitým kritickým protirečením sú mená dvanástich učeníkov. Nový zákon uvádza štyri zoznamy týchto mien a každý zoznam sa od toho ďalšieho odlišuje.

Nasledujúca tabuľka poukazuje na protirečenia prehľadnejšie. Porovnáva zoznam podľa Ev. podľa Matúša 10:1-4, Ev. podľa Marka 3:16-19, Ev. podľa Lukáša 6:14-16 a Skutky apoštolov 1:13.

Č.	Mt 10:1-4	Mk 3:16-19	Lk 6:14-16	Sk 1:13
1	Šimon (Peter)	Šimon (Peter)	Šimon (Peter)	Peter
2	Ondrej	Ondrej	Ondrej	Ondrej
3	Jakub Zebedejov	Jakub Zebedejov	Jakub	Jakub
4	Ján	Ján (Boanerges)	Ján	Ján
5	Filip	Filip	Filip	Filip
6	Bartolomej	Bartolomej	Bartolomej	Bartolomej
7	Tomáš	Tomáš	Tomáš	Tomáš
8	Matúš	Matúš	Matúš	Matúš
9	Jakub Alfejev	Jakub Alfejev	Jakub Alfejev	Jakub Alfejev
10	Šimon Kananejský	Šimon Kananejský	Šimon (Horlivec)	Šimon Horlivec
11	<i>Tadeáš</i>	<i>Tadeáš</i>	<i>Júda Jakobov</i>	<i>Júda Jakobov</i>
12	Judáš Iškariotský	Judáš Iškariotský	Judáš Iškariotský	---

Matúš, Marek a Lukáš sa spoločne zmieňujú o Judášovi Iškariotskom, ale jeho meno sa už v Skutkoch apoštolov nespomína.

Skutky apoštolov sú pripisované Lukášovi, tak prečo spomenul Judáša Iškariotského vo svojom evanjeliu, ale v Skutkoch apoštolov nie?

Dvanásteho apoštola Matúš and Marek uvádzajú pod menom „Tadeáš“, kým Lukáš a jeho Skutky apoštolov ho pomenúvajú „Júda Jakubov“. Aké je teda jeho skutočné meno?

3. Kde Ježiš prvýkrát stretol Šimona (Petra) a Ondreja?

Mnoho udalostí sa stalo za Jordánom, kde krstil Ján: „**Toto sa stalo v Betánii za Jordánom, kde Ján krstil.**“ (Ev. podľa Jána 1:28)

Jednou z týchto udalostí bolo Ježišovo stretnutie s jeho prvými učeníkmi: „**Jeden z tých dvoch, čo to počuli od Jána a šli za Ježišom, bol Ondrej, brat Šimona Petra. Ten našiel najprv svojho brata Šimona a povedal mu: Našli sme Mesiáša, čo v preklade znamená Pomazaný. Priviedol ho k Ježišovi. Ježiš sa naňho zahľadel a povedal: Ty si Šimon, Jánov syn. Budeš sa volať Kéfas, čo v preklade znamená Skala. Na druhý deň sa Ježiš rozhodol odísť do Galiley. Našiel Filipa a povedal mu: Nasleduj ma!**“ (Ev. podľa Jána 1:40-43)

Matúš však uvádza, že sa s nimi stretol popri Galilejskom mori: „**Ked' Ježiš išiel popri Galilejskom mori, uvidel dvoch bratov: Šimona, ktorý sa volal Peter, a jeho brata Ondreja, ako hádzali siete do mora. Boli totiž rybári. Zavolať ich: Pod'ťe za mnou a urobím z vás rybárov ľudí. Obaja hneď nechali siete a nasledovali ho.**“ (Ev. podľa Matúša 4:18-20)

Otázkou teda je, kde Ježiš stretol svojich prvých učeníkov?

4. Kedy sa Eliáš a Mojžiš ukázali učeníkom?

Evanjelisti uvádzajú, že Mojžiš a Eliáš sa ukázali učeníkom po tom, čo šli s Ježišom na vrch modliť sa, niekoľko dní po tom, ako Ježiš opustil mesto. Evanjelisti sa však nezhodujú v tom, či to bolo šesť alebo osem dní.

Lukáš povedal: „Asi osem dní po týchto slovách vzal so sebou Petra, Jána a Jakuba a vystúpil na vrch modliť sa. Počas modlitby sa jeho tvár zmenila a jeho odev zažiaril belobou ako blesk. A hľa, rozprávali sa s ním dvaja muži — Mojžiš a Eliáš.“ (Ev. podľa Lukáša 9:28-30)

Matúš mu odporoval slovami: „O šesť dní vzal Ježiš Petra, Jakuba a jeho brata Jána a vyviedol ich na vysoký vrch do samoty. Tam sa pred nimi premenil: tvár sa mu zaskvela sťa slnko a rúcho mu zbelelo ako svetlo. A hľa, ukázali sa im Mojžiš a Eliáš a zhovárali sa s ním.“ (Ev. podľa Matúša 17:1-3)

5. Počuli hlas Boží alebo Boží hlas počuť nemožno?

Ján hovoril o Bohu Otcovi. Povedal: „A sám Otec, ktorý ma poslal, vydal o mne svedectvo. Vy ste nikdy nepočuli jeho hlas, ani jeho tvár ste nevideli.“ (Ev. podľa Jána 5:37) Nikto teda Boží hlas nepočul.

Na druhej strane traja evanjelisti hovorili o Božom hlase, ktorý počuli ľudia po tom, ako Ján Krstiteľ pokrstil Krista. Marek povedal: „A z neba zaznel hlas: ,Ty si môj milovaný Syn, v tebe mám zaľúbenie.“ (Ev. podľa Marka 1:11)¹

6. Kedy vyschol figovník?

Evanjeliá uvádzajú, že Kristus prišiel k figovníku a keď na ňom nenašiel ovocie, modlil sa, aby sa na ňom už nikdy neurodilo ovocie: „Keď sa ráno vracal do mesta, pocítil hlad. Pri ceste videl figovník. Išiel k nemu, ale nenašiel na ňom nič, len lístie. Preto mu povedal: ,Nech sa na tebe už nikdy neurodí ovocie.’ A figovník hneď vyschol.“ (Ev. podľa Matúša 21:18-20)

Marek protirečí slovami: „Zavčas ráno, keď prechádzali okolo figovníka, všimli si, že je od koreňa celkom vyschnutý. Vtedy sa Peter rozpomenul a povedal mu: Majster, pozri! Figovník, ktorý si preklial, vyschol.“ (Ev. podľa Marka 11:20-22)

¹ Pozri tiež (Ev. podľa Lukáša 3:22) a (Ev. podľa Matúša 17:5)

To znamená, že figovník nevyschol ihneď. Učeníci to spozorovali až v nasledujúci deň.

7. Prišiel stotník za Ježišom?

Keď Ježiš vstúpil do mesta Kafarnaum: „... **pristúpil k nemu stotník s prosbou: ‚Pane, sluha mi leží doma ochrnutý a hrozne trpí.‘ On mu povedal: ‚Prídem a uzdravím ho.‘**“ (Ev. podľa Matúša 8:5-7)

Lukáš vypovedal ten istý príbeh odlišne: „**Keď sa stotník dopyčul o Ježišovi, poslal k nemu židovských starších s prosbou, aby prišiel a sluhu mu zachránil. Oni prišli k Ježišovi a naliehavo ho prosili: ‚Zaslúži si, aby si mu to urobil, lebo miluje náš národ; aj synagógu nám postavil.‘**“ (Ev. podľa Lukáša 7:3-5)

Prišiel teda stotník za Ježišom alebo poslal za ním niekoho iného?

8. Kto sa dožadoval kráľovstva – matka alebo jej dvaja synovia?

Pri tejto udalosti Matúš odporuje Markovi. Matúš povedal: „**Vtedy k nemu pristúpila matka Zebedejových synov so svojimi synmi, poklonila sa a o čosi ho prosila. On sa jej opýtal: ‚Čo chceš?‘ Vravela mu: ‚Povedz, aby títo moji dvaja synovia sedeli v tvojom kráľovstve jeden po tvojej pravici a druhý po ľavici.‘** Ježiš odpovedal: „**Neviete, čo žiadate...‘**“ (Ev. podľa Matúša 20:20-22)

Marek vyrozprával rovnaký príbeh, ale dvaja synovia sa dožadovali kráľovstva, nie ich matka. Marek povedal: „**Tu k nemu pristúpili Zebedejovi synovia Jakub a Ján a hovorili mu: ‚Učiteľ, chceme, aby si nám splnil, o čo ťa poprosíme.‘ On sa ich opýtal: ‚Čo chcete, aby som vám urobil?‘ Oni mu povedali: ‚Daj, aby sme sedeli v tvojej sláve jeden po tvojej pravici a druhý po ľavici.‘** Na to im Ježiš povedal: „**Neviete, čo žiadate...‘**“ (Ev. podľa Marka 10:35-38)

Ohľadom tohto verša John Fenton napísal: „*Matúš pozmenil Markovo evanjelium. Najdôležitejšou zmenou je to, že v Markovom evanjeliu požiadali Ježiša dvaja učeníci, kým v Matúšovom evanjeliu ho požiadala matka.*“¹

¹ John C. Fenton: Saint Matthew (Evanjelium podľa Sv. Matúša), str. 324

9. Odkiaľ pochádza matka, ktorej dcéra bola posadnutá diablom?

Keď Ježiš odišiel do oblasti blízko miest Tyros a Sidon, prišla za ním nariekajúca žena a povedala mu, že jej dcéra má v sebe diabla.

Bola matka z nasledovnej oblasti: „**Tu prišla k nemu istá kanaánska žena...**“ (Ev. podľa Matúša 15:22) alebo z tejto oblasti: „**Žena bola Grékyňa, rodom Sýrofeničanka...**“ (Ev. podľa Marka 7:26)?

10. Aká bola Kristova reakcia na jeho nepriateľov?

Lukáš pripísal Kristovi dve protirečiace reakcie voči jeho nepriateľom. Raz tvrdil, že Ježiš ich odporučil milovať: „**Ale vám, ktorí ma počúvate, hovorím: Milujte svojich nepriateľov, robte dobre tým, čo vás nenávidia, žehnajte tým, čo vás preklínajú, a modlite sa za tých, čo vás potupujú!**“ (Ev. podľa Lukáša 6:27-28)

V inom verši Ježišovi pripísal presný opak: „**Hovorím vám: Každému, kto má, ešte sa pridá, ale kto nemá, tomu sa vezme aj to, čo má. A mojich nepriateľov, čo nechceli, aby som nad nimi kraľoval, prived'te sem a pobite ich predomnou!**“ (Ev. podľa Lukáša 19:26-27)

Ktoré zaobchádzanie s nepriateľmi pochádza od Ježiša?

11. Kedy sa stal príbeh o nanesení oleja na Ježišove nohy?

Štyri evanjeliá rozprávajú o hriešnej žene, ktorá Ježišovi natierala nohy olejom a umývala mu ich vlasmi. Evanjelisti sa nezhodujú ohľadom toho, kedy sa to stalo.

Lukáš povedal, že to bolo na začiatku Ježišovho kázania, počas života Jána Krstiteľa: „**Ktorýsi farizej ho pozval, aby s ním jedol. On vošiel do farizejovho domu a sadol si k stolu. V meste bola istá žena, hriešnica. Keď sa dozvedela, že je hosťom vo farizejovom dome, priniesla alabastrovú nádobu s voňavým olejom, s plačom pristúpila zozadu k jeho nohám, začala mu slzami máčať nohy a utierala mu ich svojimi vlasmi, bozkávala mu ich a natierala voňavým olejom...**“ (Ev podľa Lukáša 7:36-50)

Lukáš v tej istej kapitole spomenul, že Ján Krstiteľ poslal svojich učeníkov za Ježišom. Pozri Ev. podľa Lukáša 7:19-23.

Marek však tvrdí, že tento príbeh sa stal dva dni pred paschou: „**Bolo dva dni pred Veľkou nocou a sviatkami Nekvasených chlebov. Veľkňazi a zákonníci hľadali spôsob, ako ho podvodne chytiť a zabiť. Ale hovorili: "Nie vo sviatok, aby sa ľud nevzbúril."** Keď bol v Betánii, **v dome Šimona Malomocného a sedel pri stole, prišla žena s alabastrovou nádobou pravého vzácneho nardového oleja.** Nádobu rozbila a olej mu vyliala na hlavu. Niektorí sa hnevali a hovorili si: „Načo takto mrhať voňavý olej?!...“ (Ev. podľa Marka 14:1-4). Pascha, ktorú Marek uviedol, je tá počas ktorej sa udialo ukrižovanie.

Ján tvrdí, že tento príbeh sa udial šesť dní pred paschou: „**Šesť dní pred Veľkou nocou prišiel Ježiš do Betánie, kde býval Lazár, ktorého vzkriesil z mŕtvych. Pripravili mu tam hostinu. Marta obsluhovala a Lazár bol jedným z tých, čo s ním stolovali. Mária vzala libru pravého vzácneho nardového oleja, pomazala ním Ježišove nohy a poutierala mu ich svojimi vlasmi; a dom sa naplnil vôňou oleja.**“ (Ev. podľa Jána 12:1-3). Rozprával o tej istej pasche, ktorú spomenul Marek, ktorá je pred ukrižovaním.

Kde sa stala táto udalosť? V Betánii, v dome Šimona Malomocného alebo v dome Lazára? Kedy sa stala táto udalosť? Dva dni či šesť dní pred Veľkou nocou?

12. Kde mal Ježiš kázeň?

Evanjelisti spomínajú dlhú Kristovu kázeň jeho učeníkom, v ktorej prejavil súcit s chudobnými a hladnými a hrozil bohatým. Nezhodujú sa však na mieste, kde Ježiš kázal: „**Keď Ježiš videl veľké zástupy, vystúpil na vrch.** A keď sa posadil, pristúpili k nemu jeho učeníci.“ (Ev. podľa Matúša 5:1)

Matúš tvrdí, že kázeň bola na vrchu. Lukáš hovorí, že kázeň bola na rovine, nie na vrchu. Povedal: „**Zostúpil s nimi dolu a zastal na rovine i veľký zástup jeho učeníkov a veľké množstvo ľudu z celej Judey i z Jeruzalema aj z týrskeho a sidonského pobrežia.**“ (Ev. podľa Lukáša 6:17)

13. Pokúšal diabol Ježiša najprv na vrchu alebo na chráme?

Evanjelisti uvádzajú, že diabol pokúšal Ježiša na dvoch miestach – na chráme v Jeruzaleme a na veľmi vysokom vrchu. Avšak evanjelisti sa nezhodujú v poradí týchto udalostí.

Matúš bol presvedčený, že toto pokúšanie bolo najprv na chráme a potom na vrchu: „Potom ho diabol vzal do svätého mesta, **postavil ho na vrchol chrámu** a vravel mu: ‚Ak si Boží Syn, vrhni sa dolu, ved’ je napísané: ‚Svojim anjelom dá príkaz o tebe a vezmú ťa na ruky, aby si si neuderil nohu o kameň.‘ Ježiš mu povedal: ‚Ale je aj napísané: ‚Nebudeš pokúšať Pána, svojho Boha.‘ **A zasa ho diabol vzal na veľmi vysoký vrch**, ukázal mu všetky kráľovstvá sveta a ich slávu...“ (Ev. podľa Matúša 4:5-8)

Lukáš veril, že sa tak stalo najprv na vrchu: „Potom ho diabol **vyzdvihol, v jedinom okamihu mu ukázal všetky kráľovstvá sveta** a vravel mu: ‚Dám ti všetku ich moc a slávu, lebo som ju dostal a dám ju, komu chcem. Ak sa mi teda budeš klaňať, všetka bude tvoja.‘ Ježiš mu povedal: ‚Je napísané: ‚Pánovi, svojmu Bohu sa budeš klaňať a jedine jemu budeš slúžiť.‘ **Potom ho zaviedol do Jeruzalema, postavil ho na vrchol chrámu...**“ (Ev. podľa Lukáša 4:5-9)

Otázka znie: Ktorá z týchto dvoch udalostí sa stala ako prvá?

14. Bol Abrahám ospravedlnený len vďaka viere?

Jedno z najdôležitejších protirečení v Novom zákone je rozdiel v dôležitosti skutkov resp. viery na to, aby bol človek ospravedlnený. Pavol uvádza menšiu dôležitosť skutkov a bol presvedčený, že pre Boha nemajú žiaden význam: „Ak bol Abrahám ospravedlnený zo skutkov, má sa čím chváliť, ale nie pred Bohom. Ved’ čo hovorí Písmo? ‚**Abrahám uveril Bohu a počítalo sa mu to za spravodlivosť.**‘ Kto pracuje, nedostáva odmenu z milosti, ale z podlžnosti. Kto však nepracuje, ale verí v toho, ktorý ospravedľuje bezbožného, tomu sa jeho viera počíta za spravodlivosť. **Ved’ aj Dávid blahoslaví človeka, ktorému Boh počíta spravodlivosť bez skutkov...**“ (List Rimanom 4:2-6)

Učeník Jakub nesúhlasil a protirečil mu, keďže bol presvedčený, že viera bez skutkov nie je ničím iným než mŕtvou vierou: „**Nebol náš otec Abrahám ospravedlnený zo skutkov, keď obetoval na oltári svojho syna Izáka? Vidíš, že viera spolupôsobila s jeho skutkami a že skutkami dosiahla viera dokonalosť. Tak sa splnilo Písmo, ktoré hovorí: ‚Abrahám uveril Bohu a to sa mu počítalo za spravodlivosť.‘ A bol nazvaný Božím priateľom. Vidíte, že človek je ospravedlnený zo skutkov, a nie iba z viery. A nebola podobne ospravedlnená zo skutkov aj neviestka Rachab, keď prijala poslov a poslala ich inou cestou? Lebo ako telo bez ducha je mŕtve, tak je mŕtva aj viera bez skutkov.“ (Jakubov list 2:21-26)**

Bol Abrahám spravodlivým len vďaka viere alebo je viera bez skutkov ako mŕtve telo?

Ježiš podľa islamského učenia

JEŽIŠ PODĽA ISLAMSKÉHO UČENIA

Ježiš Kristus sa narodil z Panny Márie bez ľudského zásahu. Všemohúci Boh ho poslal k deťom Izraela, aby ich vyzýval k monoteizmu (tauḥíd-u), rovnakému posolstvu podriadenia sa Bohu (teda k islámu), tak ako to robili aj všetci proroci pred ním. Boh ho podporil úžasnými zázrakmi.

Pokračoval vo vyzývaní detí Izraela napriek nevôli Židov, ktorí ho chceli zabiť, tak ako zabili aj mnohých iných prorokov pred ním. Boh ho zachránil pred plánmi Židov a vyzdvihol na nebesia.

Nazrime do Koránu a v krátkosti si priblížme Ježišov život.

Muslimovia veria, že Mária (arabsky Mariam) bola čestnou, čistou a vyvolenou ženou: „**A keď anjeli povedali: ‚Mária, Boh si ťa veru vyvolil a očistil ťa a významenal ťa nad ženami ľudstva.‘**“ (Korán 3:42)

Príbeh o Márii začína matkou: „**Hľa, a keď manželka Imránova povedala: ‚Pane môj, zaslubujem Ti, čo je v lone mojom, aby sa zasvätilo iba Tebe (v Jeruzalemskom chráme). Prijmi to odo mňa, veď Ty si Všepečujúci i Vševediaci.‘**

A keď porodila, zvolala: ‚Pane môj, porodila som ženské pohlavie‘ - a Boh dobre vedel, čo porodila, veď pohlavie mužské nie je ako ženské – ‚a nazvala som ju Máriou (arab. Mariam). A zverujem ju aj potomstvo jej do ochrany Tvojej pred satanom prekliatym.‘“ (Korán 3:35-36)

Boh ju prijal, dal jej vyrásť v dobrých mravoch a Zachariáš sa o ňu staral. Dokonca jej Boh dal aj nejaké zázraky: „**A prijal ju Pán jej prijatím dobrým a dal jej vzrásť vzrastom dobrým (vo výzore a v dobrých mravoch,); a zveril ju Zachariášovi. A kedykoľvek za ňou vošiel Zachariáš do modlitebne (kde ju ubytoval), našiel u nej potravu. I spýtal sa: ‚Mária, odkiaľ to máš?‘ Odpovedala: ‚To prichádza od Boha a Boh veru uštedruje obživu, komu chce, bez počítania.‘**“ (Korán 3:37)

Mária otehotnela po tom ako jej to Boh oznámil skrz anjelov: „**Hľa, A keď anjeli povedali: ‚Mária, Boh ti oznamuje zvesť radostnú o Slove, ktoré od Neho**

prichádza, ktorého meno je Mesiáš (bude stvorený slovom od Boha „bud!“ a stane sa), Ježiš, syn Máriin, bude blahoslavený na tomto i onom svete a medzi priblížených (k Bohu v Súdny deň).““ (Korán 3:45)

Predchádzajúci verš spomína, že Máriin syn bol stvorený slovom od Boha, bez ľudského zásahu. Boh ho stvoril bez otca a verše nenaznačujú žiadnu Ježišovu božskosť. Aj Adamovo stvorenie je zázračné: **„Prípád Ježiša u Boha je ako prípad Adama: On stvoril ho z prachu a potom mu povedal: „Bud!“ a on bol.““ (Korán 3:59)** Všetci sme boli stvorení Božím slovom „Bud!“

Samotné Ježišovo narodenie je zázrakom tým, že nemal otca. Boh opisuje jeho narodenie v Koráne: **„Spomeň v Knihe (Koráne) o Márii, ako sa vzdialila od rodiny svojej na miesto východne (od nich).**

Vzala si úkryt pred nimi. I poslali sme k nej Nášho Ducha (Gabriela), ktorý sa jej zjavil v podobe dokonalého človeka.

Povedala: „Utielam sa k Milostivému v obave pred tebou, (nepribližuj sa) ak si bohobojný.“

Povedal (Gabriel): „Som len poslom tvojho Pána, aby som ťa obdaroval synom očisteným (cnostným).“

Povedala: „Ako by som mohla mať syna a nedotkol sa ma človek a nebola som nepočestná?!“

Povedal: „Tak povedal tvoj Pán: „Je to pre Mňa ľahké (stvorit' ho),“ aby sme ho učinili znamením pre ľudí a milosťou od nás. A je to už vec rozhodnutá.“

Počala ho a vzdialila sa s ním na odľahlé miesto (do Betlehemského údolia).

Pôrodné bolesti ju priviedli ku kmeňu palmy. Povedala: „Bodaj by som bola zomrela pred týmto a bola by som bezvýznamnou a zabudnutou.“

Zavolať (Gabriel) na ňu spod nej (palmy): „Netrúchli! Tvoj Pán učinil pod tebou potôčik.“

„Zatras kmeňom palmy smerom k sebe, spadnú na teba čerstvé datle.“

„Jedz a pi a buď spokojná a ak by si niekoho uvidela, povedz: „Zaslúbila som pôst Milostivému, preto dnes so žiadnym človekom neprehovorím.““ (Korán 19:16-26)

Ako dieťa v kolíske vyvrátil slová, ktorými Židia hanobili Máriu: **„Prišla s ním k svojmu ľudu, nesúc ho. Povedali: „Mária! Prišla si s niečím neslýchaným,“**

„Ty, sestra Árona! (Nemyslí sa tu pokrvná sestra. Ide o význam, že Mária bola Áronovi podobná v počestnosti a zbožnosti.) Tvoj otec nebol zlým človekom a tvoja matka nebola nepočestná.“

Ukázala naňho. Povedali: „Ako máme hovoriť s niekým, kto je dieťaťom v kolíske?!“

Povedal (Ježiš): „Som služobníkom Božím, dal mi Knihu (Zjavenie) a prorokom ma učinil;

a učinil ma požehnaným, kdekoľvek by som bol, a odkázal mi konať modlitbu a dávať almužnu (tzv. zakát), pokiaľ budem živým;

a úctivým k svojej matke ma učinil a neučinil ma povyšujúcim sa a nešťastným;

mier so mnou v deň, keď som sa narodil, a v deň, keď zomriem, a v deň, keď budem vzkriesený k životu.“

Taký je Ježiš, syn Márie. Je to pravdivá správa, o ktorej pochybujú.

Boh by si nikdy neučinil akéhokoľvek syna. Vznešenejší je, keď rozhodne akúkoľvek vec, len jej povie: „Bud“ a stane sa.

Boh je veru Pánom mojím i Pánom vašim, tak ho uctieajte. To je cesta správna (monoteizmus).“ (Korán 19:27-33)

Korán tiež hovorí: „A bude hovoriť s ľuďmi už v kolíske aj ako dospelý a bude patriť medzi dobrotivých.“ (Korán 3:46)

Potom ho Boh poslal ako posla: „A vyslali sme po ich stopách (po prorokoch synov Izraela) Ježiša, syna Márie...“ (Korán 5:46)

Potvrdil zákony Tóry, ktoré učil prorok Mojžiš, žil podľa nich a viedol svojich učeníkov k tomu, aby ich dodržiavali do najmenšieho detailu, a povolil veci, ktoré si Židia sami medzi sebou zakázali: „A prišiel som, aby som potvrdil pravdivosť toho, čoho sa vám dostalo z Tóry, a aby vám bola dovolená časť z toho, čo vám bolo zakázané.“ (Korán 3:50)

„... a dali sme mu Evanjelium, v ktorom je správne usmernenie a svetlo, potvrdzujúce pravdivosť toho, čo (už) má v rukách svojich z Tóry, a ako správne usmernenie a poučenie pre bohabojných.“ (Korán 5:46)

„A naučí ho Boh Písmu a Múdrosti a Tóre a Evanjeliu.“ (Korán 3:48)

Boh poslal všetkých prorokov so zázrakmi osobitnými pre národ, ku ktorému boli poslaní, aby tým bola dokázaná pravdivosť ich posolstva. Tieto zázraky nekonali z vlastnej moci; to Božia vôľa sa prejavila skrze ich ruky. Ani zázraky Ježiša neboli iné: **„Vytvorím vám z hliny podobu vtáka a vdýchnem mu život, a stane sa skutočným (živým) vtákom s dovolením Božím. A vylicím slepého i malomocného a vzkriesim mŕtvych s dovolením Božím. A poviem vám, čo jete a čo zhromažďujete v príbytkoch svojich. A veru je v tomto pre vás znamenie, ak ste veriaci.“**“ (Korán 3:49)

Židia boli v tej dobe na vysokej úrovni v oblasti medicíny a Ježišove zázraky boli takéhoto charakteru ako dôkaz pravdivosti jeho posolstva, aby to presvedčilo Židov.

Boh podporil Ježiša dôkazmi a Duchom svätým (anjelom Gabrielom): **„A dali sme Ježišovi, synovi Márie jasné dôkazy a podporili sme ho Duchom svätým (anjelom Gabrielom).“** (Korán 2:87)

Aj Korán spomína, že Boh poslal Ježiša iba k deťom Izraela: **„Ježiš, syn Márie povedal: „Synovia Izraela, ja som posol Boží poslaný k vám, potvrdzujúci to, čo mám v rukách z Tóry...“** (Korán 61:6)

Ale deti Izraela sa rozdelili na dve skupiny: **„Skupina z radov synov Izraela uverila a skupina odmietla veriť.“** (Korán 61:14)

Tí, ktorí neuverili, boli prekliati: **„Tí zo synov Izraela, ktorí odmietli veriť, boli prekliati ústami Dávida a Ježiša, syna Márie. To všetko za ich neposlušnosť a prekračovanie medze.**

Nezakazovali si navzájom žiadnu odsúdeniahodnú vec, ktorú urobili. A veru aké zlé bolo to, čo robili.“ (Korán 5:78-79)

Navyše Boh varoval veriacich, aby neprekračovali medze vo svojej viere v Ježiša a neverili v Trojicu: **„Ľudia Písma, neprekračujte medze svojho náboženstva a nehovorte o Bohu iné než pravdu. Ved' Mesiáš, Ježiš, syn Márie, je len poslom Božím a Jeho slovom („Bud“ a stane sa), ktoré vrhol Márii, a duchom od**

Neho. Verte v Boha a jeho poslov a nehovorte: ‚Traja‘. Prestaňte, je to lepšie pre vás. Ved’ Boh je len jediným Bohom, je vznešenejší než, aby mal syna. Jemu náleží, čo je v nebesiach a čo je na zemi. A Boh sám postačí, aby sa iba na Neho spoľahlo.“ (Korán 4:171)

Boh ďalej hovorí: „**Taký je Ježiš, syn Márie. Je to pravdivá správa, o ktorej pochybujú. Boh by si nikdy neučinil akéhokoľvek syna. Vznešenejší je, keď rozhodne akúkoľvek vec, len jej povie: ‚Bud‘ a stane sa.“ (Korán 19:34-35)**

Ježiš nebol Bohom a nebol ani „Synom Božím“, ale bol mesiášom, významným Božím prorokom. Ježiš nevyzýval ľudí aby uctievali jeho, ale vyzýval ich, aby uctievali jediného Boha, ktorého uctieval i on sám: „**A keď povedal Boh: ‚Ježiš, syn Máriin! A či si ty ten, kto (údajne) povedal ľuďom: ‚Berte si mňa a matku moju ako dvoch bohov mimo Boha?‘“ A odpovedal (Ježiš): ‚Sláva Tebe! Neprináleží mi, aby som hovoril niečo, na čo nemám právo! Keby som to bol býval povedal, iste by si o tom (dobré) vedel, lebo Ty poznáš, čo je vo mne, zatiaľ čo ja nepoznám, čo v Tebe je. Ved’ Ty si ten (jediný) poznajúci nepoznateľné. Nehovoril som im (nič také), leda to, čo si mi prikázal, to jest: ‚Uctievať Boha, Pána môjho i Pána vášho!‘ A bol som svedkom (svedčiacim) o nich, kým som žil medzi nimi, ale keď si ma povolal k Sebe, bol si to Ty, kto bol nad nimi dozorcom, a Ty si (veru) svedkom vecí všetkých.““ (Korán 5:116-117)**

Kresťania sa sporili o Ježišovi: „**Taký bol Ježiš, syn Márie. Je to pravdivá správa, o ktorej pochybujú.“ (Korán 19:34)**

„**Avšak skupiny sa o ňom (Ježišovi) sporili. Beda tým, ktorí vieru odmietali, keď uzrú Deň prevelký (Súdny deň).“ (Korán 19:37)**

V Koráne sa píše o nesprávnej viere kresťanov ohľadom Ježiša: „**A povedali Židia: ‚Ezra je synom Božím,‘ a kresťania povedali: ‚Mesiáš je synom Božím.‘ Toto sú slová vyslovené ich ústami. Napodobňujú slová tých, ktorí odmietli veriť už predtým. Božie preklatie nech spočinie na nich. Ako sú len zvedení (ďaleko od pravdy).**

Učinili si (židia) rabínov a (kresťania) mníchov svojich za Pánov mimo Boha (podobne) aj Mesiáša, syna Márie, hoci im bolo prikázané (v Tóre a v Evanjeliu) uctievať iba Boha jediného - niet boha okrem Neho. Vznešený je (Boha), povznesený je nad to, čo (k Nemu) pridružujú.“ (Korán 9:30-31)

Boh taktiež hovorí o tých, ktorí Ježiša považovali za Boha: „**Veru stali sa neveriacimi tí, ktorí povedali: ‚Boh je Mesiáš, syn Márie!‘. Povedz (im): ‚Kto by sa zmohol na niečo proti Bohu, ak by chcel zahubiť Mesiáša, syna Márie, ako aj jeho matku a všetkých na Zemi?‘ Bohu patrí kráľovstvo nebies i Zeme a to, čo je medzi nimi. On stvorí, čo chce, a Boh nad všetkým moc má.**“ (Korán 5:17)

Boh v Koráne objasnil, že Ježiš nebol ukrižovaný, ale sa to tak javilo Židom, a že sú Židia i kresťania na pochybách a nemajú poznanie o Ježišovom ukrižovaní: „**Za to, že povedali: ‚My sme zabili Mesiáša Ježiša, syna Márie, posla Božieho!‘; avšak nezabili ho ani neukrižovali, ale bol im napodobnený (v skutočnosti videli niekoho podobajúceho sa Ježišovi). Veru tí, ktorí sa o ňom sporili, sú v pochybnostiach o ňom a nemajú o tom (čo sa stalo) poznanie, leda nasledujú dohady (svoje) a dozaista ho nezabili...“** (Korán 4:157)

Boh ho pozdvihol na nebesia: „**Boh ho k Sebe pozdvihol (živého telom i dušou), lebo Boh veru je Mocný i múdrosťou oplýva.**“ (Korán 4:158)

Muslimovia taktiež veria v druhý príchod Ježiša - Mesiáša: „**A (po návrate Ježiša na zem) z Ľudí Písma nezostane nikto, kto by v neho (Ježiša) neuveril predtým, ako zomrie (Ježiš), a v Deň zmŕtvychvstania o nich vydá svedectvo.**“ (Korán 4:159)

Prorok Muhammad taktiež povedal: „*Niet proroka medzi mnou a ním (Ježišom). On zostúpi (na zem). Ak ho uvidíte, spoznajte ho: muž stredného veku, s bledočervenou pokožkou, oblečený v dvoch kusoch slabožltého odevu, vyzierajúci akoby mu kvapky padali z hlavy, no (jeho hlava) nebude mokrá. Bude bojovať s ľuďmi za islám. Zlomí kríž, zabije ošipané a zruší džizja¹. Boh zničí všetky*

¹ Daň, ktorá sa berie od nemuslimov, ktorí sú pod ochranou muslimskej vlády.

*náboženstvá okrem islámu. Zahubí Antikrista (falošného mesiáša), bude žiť na zemi 40 rokov a potom zomrie. Muslimovia sa budú zaňho modliť**

Viera v tohto veľkolepého proroka je pilierom islamskej viery. Naša viera by teda nebola správna a prijatá bez toho, aby sme v neho verili: „**Uveril posol (Muhammed) v to, čo mu bolo od jeho Pána zoslané, a uverili všetci veriaci v Boha, anjelov Jeho i Písma Jeho i poslov Jeho - a my (veriaci) nerobíme rozdiel medzi poslami Jeho (uverili vo všetkých Božích poslov) - a povedali: ,Počuli sme a poslúchli sme; o odpustenie Tvoje prosíme, Pane náš, a u Teba je konečný cieľ náš!**“ (Korán 2:285)

DOSLOV

Dostaváme sa na koniec tejto dlhej cesty. Dúfame, že sme objasnili a zodpovedali veľa otázok.

Pri štúdiu biblických pasáží sme videli, že Ježiš bol jedným z najväčších poslov Božích. Nenárokoval si panstvo či božskosť a ani na chvíľu neprestal uctievať len jediného Boha a prikazovať ľuďom, aby činili to isté.

Je jasné, že dôkazy kresťanov o Ježišovej božskosti sú len ilúziou a sú poľahky vyvrátiteľné i po krátkom skúmaní biblických pasáží, ktoré dokazujú Ježišovu ľudskosť a jeho prorocké poslanie.

Počas našej cesty sme taktiež zistili, že Trojica existovala v mnohých dávnych náboženstvách predtým, než sa otcovia cirkvi dohodli na takejto dogme počas svojich koncilov.

Táto cesta odhalila niekoľko faktov človeku, ktorý hľadá pravdu a nemôže ich poprieť. Preukázala záchranu Ježiša pred ukrižovaním, ako vraví Starý zákon a ako vravel Ježiš svojim učeníkom a nasledovníkom.

Tiež sme videli Boží plán pre zradcu, ktorý zradil svojho pána - spadol do jamy, ktorú sám vykopal. Je to podložené mnohými biblickými veršami a v dejinách bolo viac kresťanských skupín, ktoré v to verili.

My - muslimovia - veríme v evanjelium, ktoré Všemocný Boh dal Kristovi ako pravé vedenie a svetlo pre ľudstvo tak, ako dal Korán poslednému a konečnému poslovi, prorokovi Muhammadovi. Avšak otcovia cirkvi časť evanjelia vynechali a zmenili: **„A od tých, ktorí povedali: ‚My sme tí, ktorí podporovali a nasledovali Mesiáša‘, sme prijali záväzok, ale oni zabudli (vynechali a zmenili) na určitú časť z toho, čo im bolo pripomenuté. A tak sme ich zlákali k vzájomnému nepriateľstvu a nenávisti až do dňa zmŕtvychvstania. A Boh im oznámi to, čo robili.“** (Korán 5:14)

Je dokázané, že Nový zákon, o ktorom sa bez akéhokoľvek dôkazu tvrdí, že je Božím slovom, je pozmenený a z toho dôvodu neplatný. Napríklad Pavol písal raným cirkvám listy, ktoré sú zahrnuté v Písme. Dávid napísal mnohé zo Žalmov. Mojžiš napísal Pentateuch resp. Tóru (prvých päť kníh Biblie). V skutočnosti sa odhaduje, že bolo zapojených viac ako 40 rôznych autorov.¹

Skúmaním kníh Nového zákona sa preukázalo, že ich autori nemali vnuknutie, keďže spravili veľa chýb a vytvorili mnoho protirečení. Oni navyše ani netvrdili, že by mali vnuknutie. To tvrdila cirkev a koncily.

Otcovia cirkvi ustanovili spomedzi ostatných písomností práve tieto knihy za posvätné, zatiaľ čo čítanie iných diel považovali za zločin trestateľný prekliatím a smrťou.

Boh vraví v poslednom a konečnom zjavení: **„Beda tým, ktorí píšú Knihu vlastnými rukami a potom hovoria: ‚Toto je od Boha‘, aby tým získali lacný cieľ. Beda im za to, čo ich ruky písali a beda im za to, čo získavajú.“** (Korán 2:79)

Mnoho ľudí prišlo k tomuto záveru ohľadom Nového zákona. Boli to tí, ktorí slepo nenasledovali, ale prijali dôkazy. Patrí k nim Félicien Challaye², ktorý povedal: *„Je vzácnosťou, aby cirkevné písomnosti boli originálmi a skutočne prislúchali tým, ktorým sú pripisované. Zväčša sú zmiešanými prácami, pozmenenými alebo upravenými mnohými zmenami a dodatkami; sú - v každom prípade - dielom človeka a je nemožné, aby boli slovom Božím.“*³

Na záver by sme radi poďakovali čitateľovi za prečítanie týchto riadkov a s potešením ho pozývame k ďalšiemu čítaniu, aby našiel pravdu.

Ó Bože, poved' nás k pravde, vskutku Ty vedieš, koho chceš, na priamu cestu. Amen.

¹ Josh McDowell: A Ready Defense (Pohotovú obhajoba), str. 27

² Félicien Challaye (1875 - 1967) bol francúzsky filozof a aktivista za ľudské práva.

³ Félicien Challaye: Petite Historie des Grandes Religions (Stručná história náboženstiev). Originál vo francúzštine.

APENDIX I: KREŠŤANSKÉ KONCILY

Prvý koncil: Prvý nicejský koncil

Dátum:	325
Vyhlásenie koncilu:	Hlavnou témou bola otázka prirodzenosti Ježiša Krista a jeho vzťahu k Otcovi. Ježišova prirodzenosť (v gréčtine οὐσία - úsia) je podobná (homoioúsios - gr. ὁμοιος = podobný) alebo rovnaká (homoúsios) ako Otcova.
Heréziarcha:	Arius (učil, že Ježiš je nejaká super bytosť)

Druhý koncil: Prvý konštantínopolský koncil

Dátum:	381
Vyhlásenie koncilu:	Božskosť Ducha Svätého a že vychádza z Otca a Syna.
Heréziarcha:	Macedonius a Apollinarian (popierajú Božskosť Ducha Svätého)

Tretí koncil: Efezský koncil

Dátum:	431
Vyhlásenie koncilu:	Požehnaná panna Mária je Božou matkou (v gréčtine Θεοτόκος - Theotokos).
Heréziarcha:	Nestorius (popieral, že Ježiš je bohom a človekom zároveň)

Štvrtý koncil: Chalkedonský koncil

Dátum:	451
Vyhlásenie koncilu:	Definované dve prirodzenosti Ježiša (božská a ľudská).
Heréziarcha:	Eutychés bol zástancom monofyzitizmu (t.j. Ježiš má jedine božskú prirodzenosť).

Piaty koncil: Druhý konštantínopolský koncil

Dátum:	553
Vyhlásenie koncilu:	Odsúdenie „troch kapitol“ z nestoriánskych spisov.
Heréziarcha:	Theodor z Mopsuestie. ¹

Šiesty koncil: Tretí konštantínopolský koncil

Dátum:	680
Vyhlásenie koncilu:	Definovanie dvoch druhov vôle (božská a ľudská), ktoré sú v úplnom súlade v jedinej božskej bytosti, Ježišovi.
Heréziarcha:	Sergius. ² Monoteletizmus (v gréčtine: μονοθελητισμός) - ľudská a božská vôľa v Kristovi.

Siedmy koncil: Druhý nicejský koncil³

Dátum:	787
Vyhlásenie koncilu:	Definovanie obrazovej prezentácie Krista a svätcov. Vyhlásenie, že ikony si zaslúžia úctu a rešpekt, avšak nie adoráciu (uctievanie).
Heréziarcha:	Ničitelia obrazov alebo obrazoborci (ikonoklazmus), ktorí ničia náboženské ikony a iné obrazy alebo pamiatky pre náboženské alebo politické motívy.

¹ Theodor z Mopsuestie (392 - 428) je tiež známy pod menom Theodor z Antiochie.

² Konštantínopolský patriarcha, 610

³ Posledný ekumenický koncil akceptovaný západnou a východnou cirkvou.

Ôsmy koncil: Štvrtý konštantínopolský koncil

Dátum:	869
Vyhlásenie koncilu:	Koncil odsúdil Fótia, pretože pápež Mikuláš I. ho odmietol uznať. Ten na oplátku napadol pápeža ako kacíra, pretože trval na formule <i>Filioque</i> (lat. „i zo Syna“) vo viere, ktorá sa odvoláva na Ducha Svätého vychádzajúceho od Boha Otca a Syna.
Heréziarcha:	Fótios

Deviaty koncil: Prvý lateránsky koncil¹

Dátum:	1123
Vyhlásenie koncilu:	Potvrdenie Wormského konkordátu medzi cisárom Henrichom V. a pápežom Kalixtom II, ktorým má cirkev absolútne právo na výber a vysväcovanie prelátov a ich uvádzanie do úradu (investitúru) a ktorým bol cirkevný majetok navrátený cirkvi.

Desiaty koncil: Druhý lateránsky koncil

Dátum:	1139
Vyhlásenie koncilu:	Ukončenie pápežského rozkolu toho času. Odsúdenie herézy Petra z Bruysu, ktorý kritizoval krst dieťaťa, oponoval úcte ku krížom a bol proti transsubstanciácii ²
Heréziarcha:	Peter z Bruysu a Arnold z Brescie ³

¹ Bol prvým generálnym koncilom, ktorý sa konal na Západe.

² V gréčtine (μετουσίωσις). Výraz označuje premenu substancie, ktorou sa chlieb a víno v skutočnosti stávajú telom a krvou Ježiša Krista.

³ Bol obesený v júni 1155, jeho telo bolo spálené a jeho popol bol vysypaný do Tiberu, rieky v strednom Talianku.

Jedenásty koncil: Tretí lateránsky koncil

Dátum:	1179
Vyhlásenie koncilu:	Stanovil dvojtretinovú väčšinu potrebnú pre zvolenie pápeža. Rozhodol, že je nezákonné predávať zbrane alebo tovar, ktoré by mohli pomôcť vo výzbroji muslimských síl.

Dvanásty koncil: Štvrtý lateránsky koncil

Dátum:	1215
Vyhlásenie koncilu:	Nariaďuje každému kresťanovi ísť na spoveď aspoň raz za rok, na Veľkú noc. Koncil formálne opakovane potvrdil katolícke učenie, že Kristus je prítomný v eucharistii ¹ a objasnil tým transsubstanciáciu. Koncil viedol k niekoľkým politickým nariadeniam.

Trinásty koncil: Prvý lyonský koncil

Dátum:	1245
Vyhlásenie koncilu:	Saracén ² Zosadenie Fridricha II, ako nemeckého kráľa a cisára pre jeho pokus ustanoviť cirkev ako rezort štátu. Zvolal novú krížovú výpravu (6.) pod vedením kráľa Sv. Ľudovíta IX proti Saracénom a Mongolom.
Heréziarcha:	Kráľ a cisár Fridrich II.

¹ Katolícky obrad podľa vzoru Poslednej večere, v ktorom sa chlieb a víno premieňajú na Kristovo telo a krv a následne sa konzumujú.

² Saracé: bol široko používaný termín medzi kresťanskými spisovateľmi v Európe počas stredoveku. Grécke a latinské spisy používali tento termín odkazujúc na ľudí, ktorí žijú v púštnych oblastiach známych ako Arabi. Do 12. storočia, "Saracén" sa stalo synonymom pre „muslima.“

Štrnásty koncil: Druhý lyonský koncil

Dátum:	1274
Vyhlásenie koncilu:	Únia s gréckou pravoslávnuou cirkvou a reforma katolíckej cirkvi. Deklarované, že Duch Svätý vychádza večne z Otca i Syna. ¹ Stanovený poriadok upravujúci voľbu pápeža.

Pätnásty koncil: Viennský koncil

Dátum:	1311 – 1312
Vyhlásenie koncilu:	Urovanie záležitosti templárov ² , ktorí sa stali prekážkou pre mnohých biskupov, pretože by mohli pôsobiť nezávisle od nich. Pokrok v záchrane Svätej zeme (Jeruzalemu) Otcovia diskutovali o ďalších križiackych výpravách. ³
Heréziarcha:	

¹ Po latinsky podobne, ako to bolo napísané v nicejskom vyznaní viery: „Qui ex Patre Filioque procedit.“

² Bežne známy ako Rád templárov (oficiálny názov: Chudobní ochrancovia Kristovi a chrámu Šalamúnovho). Patrili medzi najbohatší a najmocnejší zo západných kresťanských rytierskych rádov a boli prominentní v kresťanskom financovaní. Patrili medzi najviac kvalifikované bojové jednotky Križiackych výprav“

³ Séria náboženských vojen schválených rímskokatolíckou cirkvou medzi 11. a 16. storočím, najmä výpravy do východného Stredomoria s cieľom oslobodiť Jeruzalem od islamskej vlády.

Šestnásty koncil: Kostnický¹ koncil

Dátum:	1414 – 1418
Vyhlásenie koncilu:	Združenie troch pápežov ² , každý z nich deklaroval legitimitu a pripúšťal odstúpenie v záujme jednoty. Reakcia na heretické učenie Jána Husa ³ a Wycliffa. ⁴
Heréziarcha:	Ján Hus a John Wycliffe (odmietal obetu svätej omše, tvrdil, že pápež nie je hlavou cirkvi a biskupi nemajú žiadnu autoritu).

Sedemnásty koncil: Bazilejsko⁵-ferrarsko⁶-florentský⁷ koncil

Dátum:	1438 – 1439
Vyhlásenie koncilu:	Zvolal ho pápež Martin V. len niekoľko týždňov pred svojou smrťou. Pápež Eugen IV. zahájil koncil v Bazileji bez prítomnosti akéhokoľvek biskupa. Pre veľkú schizmu (konciliarizmus) nemohol pápež koncil ukončiť, a tak samovoľne pokračoval a vydal niekoľko výnosov. Pápež presunul koncil do Ferrary, kde dosiahol veľký úspech, keď sa grécka pravoslávna cirkev dohodla na jednote s Rímom. Otvorený koncil v Bazileji zosadil pápeža.
Heréziarcha:	

¹ Kostnica je mesto na juhozápade Nemecka, na hranici so Švajčiarskom.

² Boli nimi: Pápež Gregor XII., protipápež Benedikt XIII. (bol v Avignone - Francúzsko) a protipápež Ján XXIII. (bol v Pise - Taliansko).

³ Ján Hus: bol český kňaz, filozof, ranokresťanský reformátor a rektor Karlovej univerzity v Prahe. Bol odsúdený koncilom a upálený v roku 1415.

⁴ **John Wycliffe**: Bol anglický scholastický filozof, teológ, prekladateľ Biblie, reformátor a profesor na seminári v Oxforde.

⁵ Basilej je mesto na severozápade Švajčiarska na rieke Rýn.

⁶ Ferrara je mesto na severe Talianska.

⁷ Florencia je mesto v centre Toskánska v strednom Taliansku a je hlavným mestom tohto region.

Osemnásty koncil: Piaty lateránsky¹ koncil

Dátum:	1512 – 1517
Vyhlásenie koncilu:	Potvrdenie nesmrteľnosti duše. Cirkevné koncily nadradené nad pápeža (konciliarizmus). Odvolanie ďalšej krížovej výpravy proti Osmanskému chalifátu sa nestretlo so žiadnym nadšením.
Heréziarcha:	

Devätnásty koncil: Tridentický koncil²

Dátum:	1545 – 1563
Vyhlásenie koncilu:	Zavrnutie protestantskej herézy. Definované cirkevné učenie v Písme a tradícii, dedičný hriech, ospravedlnenie, sviatosti, eucharistia pri svätej omši a uctievanie svätých.
Heréziarcha:	

Dvadsiaty koncil: Prvý vatikánsky koncil

Dátum:	1869 – 1870
Vyhlásenie koncilu:	Pápežský primát a neomylnosť pápeža. Otcovia zdôraznili božské materstvo Márie a nazvali ju matkou všetkých milostí.
Heréziarcha:	

¹ Laterán je názov časti Ríma, v ktorej je od čias Konštantína Veľkého oficiálne sídlo pápežov. Patrí sem niekoľko budov a stavieb. Cisár Konštantín ich dal Katolíckej cirkvi v r. 311

² Trident je mesto na severe Talianska. Tridentický koncil je považovaný za najúspešnejší koncil v histórii katolíckej cirkvi. Definuje cirkev a vieru tak, ako ju poznáme dnes.

Dvadsiaty prvý koncil: Druhý vatikánsky koncil

Dátum:	1962 – 1965
Vyhlásenie koncilu:	Vatikánsko-moskovská dohoda. V tejto zmluve bolo uvedené, že na koncile sa môže zúčastniť Ruská pravoslávna cirkev. Žiadne odsúdenie komunizmu nemalo byť povolené. Deklarácia o kresťanskej výchove, o vzťahu cirkvi k nekresťanským náboženstvám a náboženskej slobode.
Heréziarcha:	Nebola definovaná žiadna dogma a žiadne odsúdenie za kacírstvo.

BIBLIOGRAFIA

Anglická:

- * Allen, David O. D.D. *India Ancient and Modern*. Boston: John P. Jewett and company, 1856. E-book.
- * Assaqqar, PhD. Munqith Bin Mahmoud. *Is Allah (S.W) one or three?* Egypt: Dar-ul-islam, 2007
- * Assaqqar, PhD. Munqith Bin Mahmoud. *Is the New Testament God's word?* Egypt: Dar-ul-islam, 2007
- * Assaqqar, PhD. Munqith Bin Mahmoud. *Was Jesus crucified for our atonement?* Egypt: Dar-ul-islam, 2007
- * Athanasius. *On the Incarnation of the word*. United States: Christian classics ethereal library. E-book.
- * Bell, John. *Bell's New Pantheon*. Two volumes. London: J. Bell bookseller, 1790. E-book.
- * Caird, G. B. *The gospel of St. Luke (The pelican New Testament commentaries)*. Reading: Cox & Wyman Ltd., 1963. E-book.
- * Černý, Prof. Jaroslav, Rev. Profesor E. O. James (eds.). *Ancient Egyptian Religion*, London: Hutchinson House, 1951. E-book.
- * Davies, Edward. *The mythology and rites of the British Druids*. London: J. Booth, 1809. E-book.
- * Deedat, Ahmad. *Crucifixion or Cruci-Fiction*. 1984. E-book.
- * Doane, T. W. *Bible Myths and Their Parallels in other Religions*. 4th ed. New York: the commonwealth company, 1882. E-book.
- * Durant, Will. *The story of civilization: 3. Caesar and Christ*. United States: World library, Inc, 1944. E-book.

- * Durant, Will. *The story of civilization: 6. The reformation*. United States: World library, Inc, 1957. E-book.
- * Fenton, John C. *The gospel of St. Matthew (The pelican New Testament commentaries)*. London: Penguin, 1963. E-book.
- * Guignebert, Charles. *Ancient, Medieval and Modern Chritianity*. New York: University Books, Inc, 1961. E-book.
- * Hart, Michael H. *The 100 – Ranking of Most Influential Persons in Hitory*. New York: Carol publishing group, 1993. E-book.
- * Hastings, D.D. James. *Dictionary of the Bible*. New York: Charles Scribner's Sons, 1909. E-book.
- * Kairanvi, Maulana M. Rahmatullah. *Izhar-ul-Haq (The truth revealed)*. London: Ta-Ha publishers Ltd, 1989. E-book.
- * LeBlanc, Melvin (Abdul-Malik). *The Bible led me to Islam*. 2005
- * Liguori, Saint Alphonsus M, Mullock, Rev. John T. (Translator). *The history of heresies, and their refutation*. Dublin: James Duffy, 1847. E-book.
- * Matthew, Henry and Scott, Thomas, Jenks, Rev. William, D. D. (eds.). *The comprehensive commentary on the Bible*. United States: Fessenden and Co. 1834. E-book.
- * McDowell, Josh. *The New evidence that demands a verdict*. United State: Thomas Nelson publishers, 1999. E-book.
- * McGee, J. Vernom (John Vernom). *Thru the Bible with J. Vernom McGee*. Nashville: Thomas Nelson. E-book.
- * Norton, Andrews. *The Evidences of the Genuineness of the Gospels*. 2nd ed. Two volumes. Cambridge: John Owen, 1847. E-book.
- * Pamphilus, Eusebius, Crusé, Christian Frederick D.D. (Translator). *The ecclesiastical history*. 9th ed. New York: Stanford & Swords, 1850. E-book.

- * Paul II., John. *The Catechism of The Catholic Church*, 1992. E-book.
- * Robertson, John M. *Christianity and Mythology*. 2nd ed. London: Watts & Co., 1910. E-book.
- * Robertson, John M. *Pagan Christs*. 2nd ed. London: Watts & Co., 1911. E-book.
- * Saint Jerome. *The Homilies of Saint Jerome (1 – 59 on the Psalms)*. United State: The Catholic University of American Press, 1964. E-book.
- * Wallace, Robert. *Antitrinitarian Biography*, London: E. T. Whitfield, 1850. E-book.
- * Wesley, John. *Wesley's Note on the Bible*. 1st ed. Grand Rapids, MI: Christian Classic Ethereal Library. E-book.

Arabská:

- * القرآن الكريم (Svätý Korán)
* الله جل جلاله واحد أم ثلاثة؟ (*Je Alláh jediný alebo trojjediný?*) . د. منقذ بن محمود السقار. دار الإسلام، مصر، 2007
- * هل افتدانا المسيح على الصليب؟ (*Bol Ježiš ukrižovaný pre naše vykúpenie?*) . د. منقذ بن محمود السقار. دار الإسلام، مصر، 2007
- * هل العهد الجديد كلمة الله؟ (*Je Nový zákon Božím slovom?*) . د. منقذ بن محمود السقار. دار الإسلام، مصر، 2007
- * الأنجيل، دراسة مقارنة (*Biblie: Komparatívna štúdia*) . أحمد طاهر. دار المعارف. نسخة إلكترونية.
- * التعصب والتسامح بين المسيحية والإسلام (*Fanatizmus a tolerancia v isláme a kresťanstve*) . محمد الغزالي. الطبعة السادسة. دار نهضة مصر، مصر، 2005. نسخة إلكترونية.
- * العقائد الوثنية في الديانة النصرانية (*Pohanské presvedčenia v kresťanstve*) . محمد البيروتى. دار الصحوة للنشر، مصر. نسخة إلكترونية.
- * مسيحية بلا مسيح (*Kresťanstvo bez Krista*) . د. كامل سغان. دار الفضيلة، مصر، 1994. نسخة إلكترونية.
- * المسيح عليه السلام بين الحقائق والأوهام (*Kristus medzi pravdou a ilúziou*) . د. محمد وصفى. مراجعة: علي الجواهري. دار الفضيلة، مصر، 1992. نسخة إلكترونية.
- * المسيح في مصادر العقائد المسيحية (*Kristus v zdrojoch kresťanskej viery*) . م. أحمد عبد الوهاب. الطبعة الثانية. مكتبة وهبة، مصر، 1988. نسخة إلكترونية.
- * تاريخ الكنيسة (*Cirkevné dejiny*) . يوسابيوس القيصري. ترجمة: القمص مرقس داود. الطبعة الثالثة. مكتبة المحبة، مصر، 1998. نسخة إلكترونية.
- * دراسات في اليهودية والمسيحية وأديان الهند (*Štúdia judaizmu, kresťanstva a náboženstiev*) . د. محمد ضياء الرحمن الأعظمي. الطبعة الثانية. مكتبة الرشد، المملكة العربية السعودية، 2003. نسخة إلكترونية.

- * طائفة الموحدين من المسيحيين عبر القرون (*Unitárske kresťanské skupiny v dejinách*). م. أحمد عبد الوهاب. الطبعة الأولى. مكتبة وهبة، مصر، 1980. نسخة إلكترونية.
- * مخطوطات البحر الميت (*Zvitky od Mŕtveho mora*). أحمد عثمان. الطبعة الأولى. مكتبة الشروق، مصر، 1996. نسخة إلكترونية.
- * دعوة الحق بين المسيحية والإسلام (*Výzva k pravde medzi kresťanstvom a islámom*). منصور حسين عبد العزيز. الطبعة الثانية. مكتبة علاء الدين، مصر، 1972. نسخة إلكترونية.
- * المزامير (*Žalmy*). القمص تادرس يعقوب ملطي. كنيسة الشهيد مار جرجس باسبورتنج. نسخة إلكترونية.
- * هل تنبأت التوراة عن المسيح؟ (*Predpovedá o Ježišovi Tóra?*). القمص سرجيوس. المطبعة التجارية الحديثة. نسخة إلكترونية.

Slovenská:

- * Al-Sbenaty, Abdulwahab. *Korán*. Slovakia: Levant consulting s.r.o., 2013. E-book.

Internetové stránky:

- * Slovenská biblická spoločnosť. (n.d.). Retrieved from: <http://www.biblia.sk/>
- * All versions of Bible in English. Retrieved from: <https://bibles.org>
- * On-line projekt Biblie na internete. Retrieved from: <http://www.svatepismo.sk/>
- * M. Abdul Salam. (2006). *Jesus in Islam*. Retrieved from: <http://www.islamreligion.com/articles/31/viewall/>
- * *The Trinity in Christian Theology*. (n.d.). Retrieved from: <http://www.religionfacts.com/christianity/beliefs/trinity.htm>
- * John Chapman. (n.d.). Catholic Encyclopedia. *Tertullian*. Retrieved from: <http://www.religionfacts.com/christianity/people/tertullian.htm>
- * Henry Wace. (n.d.). Incorporates public domain text from the *Dictionary of Christian Biography and Literature to the Sixth Century. St. Athanasius (c. 296-373 AD)*. Retrieved from: <http://www.religionfacts.com/christianity/people/athanasius.htm>
- * Henry Wace. (n.d.). Incorporates public domain text from the *Dictionary of Christian Biography and Literature to the Sixth Century. Arius (256-336 AD)*. Retrieved from: <http://www.religionfacts.com/christianity/people/arius.htm>
- * Zia H. Shah. (2011). A physician practicing in Upstate New York. He is the Chief Editor of Muslim Times. *The Council of Nicaea and three others*. Retrieved from: <http://www.themuslimtimes.org/2011/11/christianity-2/the-council-of-nicaea-and-three-others>

- * Anthony N. S. Lane. (n.d.). *The Council of Nicaea: Purposes and Themes*. Retrieved from:
http://www.debate.org.uk/debate-topics/theological/council_nicaea/
- * Paul Carlson. (1995). *New Testament Contradictions*. Retrieved from:
http://infidels.org/library/modern/paul_carlson/nt_contradictions.html
- * Najznámejšia veľká anglická všeobecná encyklopédia a jedna z najväčších tlačených encyklopédií na svete: <https://www.britannica.com>
- * A San Francisco–based nonprofit digital library with the stated mission of universal access to all knowledge: <https://archive.org/index.php>
- * An online journal edited by the Slaves of the immaculate heart of Mary, Saint benedict Center: <http://catholicism.org/the-ecumenical-councils-of-the-catholic-church.html#Fourteenth>
- * The largest and broadest population of Catholics worldwide:
<http://www.catholic.org/prayers/councils.php#content-page>
- * StudyLight.org has been providing quality Bible resources to the Christian Internet community: www.studylight.org
- * Online paralel Bible, search and study tools including paralel text, cross references, treasury of Scripure and commentaries: www.biblehub.com

ISBN 978-80-972586-6-5

9 788097 258665